विद्यार्णवः खण्डितः

॥१८५६॥

नं. १८५६

श्रृंग्रैवचरंदंशाक्तिंकंडिकांदधतंपरं कार्मुकंनजेनीमु
द्रांगदाउमरुसर्पकान् करहद्धैः प्रमाछैत्रांतांउमसक
पतलं करहींक्रुजाभ्यांहस्ताभ्यांमंत्रमालाधरंहरिं अथ
स्थितनाभ्यांहस्ताभ्यांहिरण्यकविदारणं प्रियंकरंचभक्ता
नांदैत्यानांचभयंकरं नृसिंहंसंस्मरेदित्थंमहापस्मभयाप
हं अथोच्यतेध्यानमन्यत्सर्वरोगहरंपरं विषरोगहरंपर
स्मृहरंशत्रुभयापहं स्वर्णगौरेणाभेनरूपेणास्थितमितिमञ्ज
रवकोटिप्रतीकाशंवर्णविद्युन्मालासहस्रभिः शोभितिसद
मू दापीतवस्त्रंभूषं दंष्ट्रावक्त्रकरांगुष्ठतंमध्ये नाशेषदतिशा
नभवेत्फलं ऊंवरसमिहोमादानेवासिद्धिर्भवेद्ध्रुवं अश्वत्थपल
वहोमेनधनदेनसमोभवेत् कोहस्तसनिधौरोतोनपेद
होमेनरणांतं मधोनैर्माल्यमाप्नोतिप्रसादंवाभिगच्छति कंद
प्रसूनहोमेनशर्मोदयमवाप्नुतिः मधूकपुष्पहोमेनवे
दसिद्धिर्भविष्यति तुलसीपत्रहोमेनकीर्तिर्भवतिनान्य
था सत्कहोमेनशालीनांवशीकरणमुत्तमं हरिद्राखंडहो
मेनलाभनेभवतिध्रुवं कदलीफलहोमेनसर्वविघ्नंःप्र
णश्यति दधिमधान्यसिक्ताश्चगुडूचीवतदंगुलाः जुहुया
दष्टतंयोसौशतंजीवतिवत्सरान् शनैश्चरुदिनेस्वत्थंस्पृ
ष्ट्वाचाष्टोत्तरंशतं जपतिष्ठासोपमृत्युशतवर्षाणिजी
वति श्रीवृक्षैः प्रज्वलितकाष्ठैर्ज्वलितेनले सहस्र
मात्रेणततोलक्ष्मीप्राप्नोतिनिश्चितं दूर्वाहोमादरोगी
स्यात्लक्ष्मीवानश्रीफलैस्तथा अनेनमन्त्रनाजग्वालय
हंवसितावद्वा भसितापातरुन्यायवाक्तिहिंसाप्रयच्छति
नलेनृसिंहंसंप्रज्वंदनेनचनत्रव अष्टोत्तरशतंनित्यंद

वि॰
गी॰
८१५

815

वीक्षितेद्रूपानस्सधीः तद्भूतजरात्त्वस्यनभयंस्येवोपसं
र्गजाः राज्ञोरिष्टे तद्दुःस्वप्नेमंत्रीस्नात्वामंत्रंजपेत् सप्तमो
जायतेतस्ययदिनिद्रां जगच्छति कांतारेव्याघ्रचोरादि
संकुलेवमंत्रंजपेत् रक्षांकरोतिभूतेभ्यः रतरेभ्योपिमं
त्रिणः मन्त्रनानेनसंजप्तं तस्यनाशयतेत्वरात् देवज्व
रग्रहमहारोगान्योरंवाघ्राभिचारके गदोन्मादमहोत्पा
तभयेषुसंस्मरेन्मंत्रं उग्रंवमहादुःखविनाशमेतिसमं॰
त्रिणः क्रूरंनृसिंहसंस्मृत्यशत्रुवश्यगंशावकं कंपुरायो
गृहीत्वातेनिःक्षिप्तंदिक्षुवितयेत् सर्वोपद्रवस्वरूपरिति
श्रुवारोभवतिध्रुवं कृत्वाकरेषुपुगपत्यातितेदृशिला
स्थं नखैरेदीपमालातेसंसदेत्रिशितैःशरैः सुशोभि॰
कशातेवापुंजपेन्मन्त्रमनन्यधीः संकुलस्यैषमध्येसाद्विश
वैवसतानिष्ठिः कलिद्रुमभवैःकाष्ठैःसम्यक्संदीपितेन
ले रिपुसंघनयकरंनृसिंहंवेदनादिभिः समभ्यर्च्यप्रज
ह्याच्छरान्मासाग्रान्समूलकान् सहस्रमेकंचमन्त्रंमत
यन्मात्रमुत्कटं जपनशरान्विनिक्षिप्यशत्रुसेनांविनाश
येत् जुहुयात्सप्तदिवसंततोराजस्यमूषधीः स्वदिनेव
शुभेलग्नेशत्रुसैन्याजिगीषया प्रस्थापयेत्तांसदृष्टोर
क्षितांवलिभिर्वरैः तदग्रेचिंतयेदेवंनृसिंहंशत्रुसंचये
भक्षयंतंजपेन्मंत्रीऊर्ध्वादायातिसाचमूः यावत्तावद्दि
षुजितासर्वाराजस्त्रियासह आगच्छेभूपतिःपूर्वःपश्चा
न्मंत्रिणमादरात् तोषयेत्तेश्रवस्त्रभिर्वस्त्रालंकारणैःशुभैः
मंत्रिणोयदिसंतोषानभवेभूपतिस्तदा पुनर्थःसमहानेवशांतं
नेऽसमहाभयो नस्माद्भूतसमभ्यर्च्यंतोषयेन्नतुदूषयेत् क्रो
शानुगोरुयुग्मकेविहितव्यनारमध्यगं

रसिंहमस्य कोणके स्वदर्शनेमन्त्रं तथा सशक्तिवेष्टितं
वह्निनस्या षट्पत्रपद्मके वसून्मितान् वर्णकान्मायया
वह्निस्थितं ततः पतंगपत्रकेच वासुदेवमन्त्रं लिखेत्
वेष्टमायया षोडशारके स्वरान् वह्निस्थशक्तिवेष्टितं ततो
स्त्रद्वष्टभापितत् दलेतदग्रांसस्त्रजेवशक्तिवेष्टिवह्निः ततः
पूर्वभागोलिखेत्कादिवर्गाष्टकं दक्षिणेनादिकान्तं दंस
ख्या लिखेत् पश्चिमेतादिकां द्वादशार्णान्नृहं पंपायसंतलि
खेयन्त्रमेतद्वरं साधितं होमसेवानसज्जाजपाद्यैः शुभंसर्व
तुर्वर्गवांछाफलाय प्रदनारसिंहमहाचक्रपरंतत् अस्या
प्यैः आदौ षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये प्रणवोदरे समाप्य्न
सिंहबीजमालिख्य षट्कोणेषु स्वदर्शनषडक्षरस्यैकैक
मक्षरं विलिख्य तद्बहिर्वृत्तद्वयं कृत्वा तयोरंतरालेनिर्मा
याबीजेन संवेष्ट्य तद्बहिरष्टपत्रेषु नारायणाष्टाक्षराणि
लिख्य तद्बहिः प्राग्वन्मायया संवेष्ट्य द्वादशदलेषु वासु
देवद्वादशाक्षराणि लिख्य बहिर्मायया वेष्ट्य बहिः षोडश
दलेषु षोडशाक्षरान् विंदुकान् विलिख्य बहिः प्राग्वन्माय
यावेष्ट्य तद्बहिर्द्वात्रिंशद्दलेषु मूलमन्त्रान्विलिख्य प्राग्वच्छ
क्त्या संवेष्ट्य तद्बहिर्वृत्तं कृत्वा तदंतराले पूर्वभागे कंखंगंघं
ङं चछंजंझस्यशैवनीनालिख्य तद्दक्षिणांतरालेञंटं
ठंडंढंणं तंथंदंधं रस्यकादशवर्णानालिख्य तत्पश्चिमांत
रालेनं पंफं बंभं मं यं रं लं वं शं षं इति विलिख्य तदुत्तरांतराले
सं हं इति विलिख्य तत्पार्श्वयोर्दले देवामे तेइति निलिखेद्
नयं च सकलफलदं भवति प्राक्पस्कनवरेखाप्यं चसदृशे

ति.
णी.
८१५

ततोन्तरं द्वात्रिंशत्समसितान्येवं जायंते कोष्टकानि वर्त
स्याग्निमंत्ततो रेखाफणिकाराश्च कारयेत् लिखेन्नृसिं
हबीजं च द्वात्रिंशत्कोष्टकेषु च मंत्रराजसमालेख्य स्व
धारेखाश्च वर्द्धयेत् पृथ्वाकाराश्च तास्तत्र साध्यनाम ले
खेत्सुधीः सेपातयेद्धोमशिष्टैः सर्वरोगादिनाशने अस्या
र्थः तत्र त्र्यकुत्यकृत्नवरेखा दक्षिणोत्तरे पंचरेखाश्च ता
भिर्द्वात्रिंशत्कोष्टानि विधाय तस्य सर्वाग्र नवरेखाभिः पंच
फणाः कृत्वा तेषु फणास्तत्र नृसिंहबीजं विलिख्य द्वात्रिंश
त्कोष्टेषु पंक्त्याकारेणेशानकोष्ठादिक्रमेण मूलमंत्रस्य
द्वात्रिंशद्वर्णान् विलिख्य पोंगत नवरेखाः पंचभक्ताका
रेण वर्द्धयित्वा तेषु साध्यनाम लिखेदनयंत्र शुक्लफलदं
भवति तथा अष्टपत्रैककर्णिकायां साध्याख्यकर्मसत
त नृसिंहबीजं विलिख्य दष्टपत्रेषु संलिखेत् चत्वारोन
मंत्रराजसमापिते यंत्रमष्टासमयंत्रेवसर्वरक्षाकरंपरं
अस्यार्थः अष्टदलकमलं कृत्वा तत्कर्णिकायां साध्य
नृसिंहबीजं विलिख्याष्टसुदलेषु मंत्राक्षराणि चत्वारि वि
लिख्य विनिधेसोऽक्षकफलदं समाध्यन्नितबीजेषु रवसुदलेषु
नोर्वणाकान् वत्तःपरिमिता निर्लिखेत् लिपिहृत्तवहिः कारयेत् सर्वा
नायत्नकोणगुक्तिनिधुरहयेनाहृत्य रिपुग्रहविषघ्नमपरंच
लक्ष्मीप्रदं अस्यार्थः अष्टदलकमले कृत्वा तत्कर्णिकायां साध्य
नृसिंहबीजं लिखेद्दलेषु मूलमंत्राणां वत्तेरष्यतेरो विलिख्य बहिर्हि
नहृंग्रं कृत्वा तद्दंतरालवीर्थ्यामविंहमात्तकां विलिख्य तद्बहिरष्ट ८
कोणां कृत्वा तत्कोणेषु नृसिंहबीजं विलिख्य नदंतयंत्र शुक्लफलदं भ
वति तथा

यजयेच्छुभं सम्यक्सुगण्डं लक्षणान्वितं रम्यं नवपदंकुं
भंकलशाख्यापयेत्सुधीः नवसंशोभनो तत्रकषायोद
कपूरितान् वस्त्रयुग्मसमायुक्तानावाह्य नहरिंविधं सम्
न्यपेयेत्वदनाद्यैः शान्तकार्यमनोरमं पूर्वादिषु स्लेमनादौ
त्यजेत्मंत्रीसमाहितः पुष्पाधिकं ततो मंत्रमष्टसंघजपेत्सु
धीः पंचजलैः साधितैस्तैर्नरैमंत्रत्रिरुच्चरन् भूमिसेस्म
मृगवादवर्णंसतिवर्ततेग्रहाभिचारभूतादिभयंनश्यति
नक्षणात भोजयेद्देवतावृद्धान्मूदेवान्तोषयेदपि पु
ण्यदाग्रेगरवैवितत शालेविवर्जिते स्वकीपार्थानुहूपे
ण्यदद्यादक्षिणां नरः सर्वैदिकीलभेत्सिद्धिंपरत्रापिव
मोदते तथा वर्णास्यागीसंभवनोविंदुनादौसमागको-
त्सिंहबीजमाख्यातं सर्वसिद्धिप्रदायकं हलेषांसमुद्रके
विसर्गिरेतेमन्त्रंतिमे वर्णास्तःहकारः अग्निरेफःभुव
नमौकारः विंदुरनुस्वारः नादोर्द्धवर्द्धः पभिन्नर्सिंहबीजं
भवति ह्रौः इति तथा ऋषिर्ब्रह्मगायत्रीछंदः प्रोक्तम्
रिः शुभः देवतादीर्घमृबीजैनैवांगपरिकल्पयेत् ध्याना
द्यांजपहोमादिसर्वंसर्ववदाचरेत् तांद्दीमिस्यादिषडंगकं
पकलेतजपेन्मंत्रं दर्विषाशीजिनैर्द्विजः तद्दशांशाद्धनेन्म
ध्यकहृताक्तैः पायसैः शुभैः तर्पयेच्छुद्धसलिलैः कृत्वा
वात्माविषेचनं ब्राह्मणान्सम्यगाराध्यसिद्धमंत्रः समाव
रेत् मंत्रराज्ञोहितान्सर्वान्प्रयोगानत्रसाधकः अष्टाधिक
सहस्रेणानेष्यकलशोदकैः विषार्तमभिषिंचेतमुच्यते
हि विषोषणास्तः मुच्यतेतेष्यसर्वापैलूनामूत्रकजैरपि व
द्धपाद्वृश्चिकोत्थैश्चविषैर्मुक्तोभवेद्ध्रुवं मंत्रेनेनमन्त्रजातेव

त्रि॰ सा॰ ८१७

भस्माछीतरकेशनं शिरोद्विकर्णहृत्कतिकंटरोगान्विना।
शयेत् विसर्पिणीवमीहिक्काज्वरंचैवविनाशयेत् मंत्रोयथा
भिचारादिसंभूतांश्चविकारकान् शमयेभस्मसंजप्तमंत्रका
र्याविचारणा मंत्रस्थानेलिखेन्मंत्रंसमाप्यंचंदनेनच कु
रेणचलक्षमंत्रंजपेद्बहुदिनावधि श्रेष्ठापिकेसहस्रंचमि
यतेरिपुरस्यतुवश्यमाकृष्टिविद्वेषमोहनाटादिकानिचकु
र्यादयुतंजापेननात्रदैन्यंकर्मणा एवमेकाक्षरोमंत्रःप्रोक्तः
सर्वःसमर्हितैः सारसंग्रहे षडक्षरस्यमंत्रस्यविधानमभिधीय
ते पाशबीजंशक्तिबीजंस्वबीजंचांकुशबीजकं कवचंसांतिकं
प्रोक्तंषडर्णोनृहरेर्मंत्रः पाशःआं शक्तिःह्रींस्वबीजंनृसिंह
बीजं क्ष्रौं अंकुशः क्रौं कवचायहुं अस्त्रंफट् स्वछायाः ब्रह्मपंक्तिः
श्रीनृसिंहाः संप्रकीर्तिताः मंत्राणैरगषट्कं स्यात्ततोदेवंवि
चिंतयेत् मायाकोपप्रदीप्तः सविकृतवदनः शोणितवर्णश्च
नाभेर्मूर्द्धंवंदैत्यदीप्तिः रविशशिदहनभृकमंत्रउग्रोस्फटंहुंःह
स्तालुक्रौंशकेशोगुणमणिकुलिशान्दहद्दारुणाख्यावि
भ्राणोभीमकायोविविधमणिगणैर्भूषितोवोनृसिंहःस्तो
सर्हयोराघेनदायथसप्योरन्म तदायस्ययोरपरे सवाध
लाभ्यंगारशाम्बुद्रा तस्यालक्षणंनवैरवानसपंचराणे नि
यः संक्षिप्त सम्भवांगलयो ऊर्ध्वधोमुखाः तस्यानसर
लौ गृहीमत्रदेषादशाभिषेति सर्वोदिनेशुभेपीठमूर्त्तिम
लेनकल्पयेत् तस्यामूर्तौसमावाह्यदेवंसर्वोपचारकैः
संपूज्यवरणांपश्चात्कृमनः परिपूजयेत् पुरांगानिसम
च्यलोकपालान्दर्पेजेत् वज्रादीनिततोवाग्रेसंजयेगण
१७५॥ ॥ ॥

अथप्रयोगः तत्रप्रातः स्नात्वादियोगपीठन्यासांतेमत्वे
न प्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि ब्रह्मणेऋषयेनमः मुखे
यं त्रिष्टुप्छंदसेनमः हृदये श्रीनृसिंहायदेवतायैनमः इति
विन्यस्य प्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा मूलषडंगैः षडंगानिविन्य
स्य ध्यानाद्यंगावांतेष्टदलेषुवज्राय शंखाय पाशाय अंकु
शाय वज्राय गदायै खड्गाय खेटाय इतिसंपूज्यलोकेशा
द्यादिसर्वंप्रागवत्समापयेदिति तथा वर्णलक्षं जपेन्मंत्रंके
वलेनघृतेनच जुहुयात्दशांशेन तर्पणादि ततश्चैवंप
वं सिद्धिमंत्रस्य प्रयोगान्साधयेत्ततः तत्तत्कल्पोदितान्
स्वार्थंपरार्थंवासुधीनमः अपामार्गसमिभिश्चसप्ताभिः प
चगव्यकैः जुहुयाच्चसहस्रैकं समाहृतभूतशांतये गडूचीस
मिधोऽष्टलोहितानांसहस्रकं चतुर्दिनेषु जुहुयात्ज्वरशा
ंतिर्भविष्यति रक्तोत्पलैः प्रत्यहंयोमधुत्रयप्लोहितैः सह
सहस्रादशमितंलक्ष्मीवांजायतेभुवि सर्वलोकः प्रियःसा
ध्योभवेन्नैवात्रसंशयः प्रातस्त्रिमधुरोपेतलाजाभिः पद्म
चक्रं सहस्रंजुहुयात्कन्यार्थीलभतेचिरात् वरार्थिनीलभे
माशु वरंसर्वमनोहरं तिलराजोत्तपामार्गपायसाज्यैर्दि
नेनसुधीः सदीर्घायुरवाप्नोति मुक्तः सकलैरोगैः कलत्रपु
त्रादिसुतधनधान्यसमन्वितः शिविवेदपुरोदेवललिखेभ
वेनशीमथ्यसाध्यसंयुतं विलिख्याग्निपुमूलमंत्रकेवसपत्रे
स्वरकेसरे वृतः मनुराजसदृशार्णिकोलिखेल्लिपिसंवीतम
थोवहिः पुनः वसुधापुरसंवृतंवह्निसख्यचिंतामणिको
णमंतलं तदेवेरण्यंत्रमुत्तमंलिखितंभूर्जदलेशिरोधृतं
विषरोगारिग्रहादिकंभयभूतज्वरमाशुनाशयेत् अस्या

वि. ता. ८।८

र्थः तत्रषट्कोणमध्येहृल्लेखांसंसाध्यमालिख्यतत्कोणे
षुमूलमंत्रस्यषडक्षराणिलिख्यतद्बहिरष्टदलंकृत्वा
तत्कोणेषुवक्ष्यमाणशेषविंतामणिवीजंविलिखेदेत
द्यत्फलदंतथा तारंनृसिंहवीजंहृन्ने भगवत्पदंङे
युतोनरसिंहस्यज्वालामालीचङे॰युतःङे॰युक्दीप्तदंष्ट्र
स्याद्ग्निनेत्रश्चङेयुतः सर्वरक्षोघ्नायपदंसर्वभूतविना
शनायसर्वज्वरविनाशनायदहदहपचयुगवदेद्युगंहुं
फट्वह्निजायावधिमंत्रः सप्तचत्वारिंशत्प्रोक्तोज्वालामा
मालीनिविश्रुतः तारःप्रणवःनृसिंहवीजं क्ष्रौंहृत्तन्नमः
वह्निजायास्वाहा सगममन्यतः ऋषिःप्रजापतिश्छंदोगायं
त्रदेवताहरिः नृसिंहरूपीरूपीमंत्रार्णैः षडंगानिप्रविन्य
सेत् त्रयोदशादशाष्टार्णवष्टाहृणाक्षिभिःक्रमात् षडंगा
निमनोःकुर्यात्तानियुक्तानिमंत्रवित् स्यार्णवःपकाद
शःशर्कोद्वादशःश्रवयःचत्वारःउग्रकालानलाभंत्र
लयद्रुतवहोदीप्तदंष्ट्रोत्कटास्यंविद्युदाभाभिरामश्रुत्र
पनसटाटोपभीमंत्रिनेत्रंहस्ताब्जैःशंखचक्रेदधतममित
रंविटंकश्रीनृसिंहंवदेदेल्यालेकेनंशुनिसरनिक्तेःसूध
मानंसदैववामोद्वादितदयोनमस्युपध्याने श्रसिवरंख
द्रुखेटं सर्वादितियजेत्पीठेनरहरिंसर्वकामदं षडक्षरोक्त
विधिनासर्वदैवायवंदितं श्रौंक्ष्रौंनमोभगवतेनरसिंहा
यहृदयाय ज्वालामालिनेदीप्तदंष्ट्रायशिरः अग्निनेत्राय
सर्वरक्षोघ्नायशिखा सर्वभूतविनाशनायसर्वज्वरविना
शाय कवचाय दहदह पच पचरक्षरक्षनेत्रत्रयायवौ
षट् हुंफट्स्वाहा अस्त्रायफट् इतिकरषडंगन्यासः प्रयो

गः स्वाहा नमः तथा लक्षमेकं जपेन्मंत्रं तद्दशांशेन ततः
कपिलासर्पिषा वह्नौ तर्पणादि विधाय च मंत्रराजं वदेद्वा
च प्रयोगान् साधयेत्ततः विशेषतः तद्भूतज्वरनाशकरः
परः बहुदिनेनात्र च किं जपेन्मंत्रं मनुष्व वर्णो यः स्हानभो
राकः सतिग्रहानुग्रहशक्तिमान् भवेत् परं त्रविस्तारः पदमे
ति पाद्मे श्रीसारसंग्रहे अथ लक्ष्मीनृसिंहस्य विधानम
भिधीयते सर्वापन्नाशकं दिव्यं सर्वाभीष्टफलप्रदं प्रणव
श्रीशक्तिलक्ष्मीबीजानि जयशब्दं ततः लक्ष्मीप्रियपदं ङेंतं
नित्यप्रमुदितं वदेत् तेजसे प्रवदेल्लक्ष्मीश्रितार्धं ङेंतदेकं
रमाशक्ति रमा प्रोक्तः स्यात्त्रयस्त्रिंशदर्णकः लक्ष्मीनृसिंहमं
त्रोयं जपतां सर्वकामदः प्रणवः ओं तद्बीजं श्रीं शक्तिः भु
वनेशीबीजं जयस्वरूपं लक्ष्मीप्रियं ङेंतं लक्ष्मीप्रियाय नि
त्यप्रमुदितस्वरूपं लक्ष्मीश्रितार्धस्वरूपं ङेः तदेहकं देहाय
प्रणवरहितं बीजत्रयं हृतं नमः तथा ऋषिः प्रजापति
श्छंदः अनुष्टुप् लक्ष्मीनृसिंहकः देवता निजबीजेन षडंगा
नि प्रकल्पयेत् निजबीजेन नृसिंहबीजेन पुरस्तात्केश
वः पातु चक्री जांबूनदप्रभः पश्चान्नारायणः शंखी नी
लजीमूतसन्निभः इंदीवरदलश्यामो वीसपार्श्वं गदाधरः
गोविंदो दक्षिणपार्श्वे धन्वी चंद्रप्रभो महान् उत्तरे हलधृग्वि
ष्णुः पद्मकिंजल्कसन्निभः आग्नेय्यामरविंदाभो मुसली
मधुसूदनः त्रिविक्रमः खड्गपाणिर्नैरृत्यां ज्वलनप्रभः
वायव्यां वामनो वज्री तरुणादित्यदीप्तिमान् ऐशान्यां पु
ण्डरीकाक्षः श्रीधरः पट्टिशायुधः विद्युत्प्रभो हृषीकेशो ह्य
वाच्यां दिशि मुद्गरी ऊर्ध्वतो पद्मनाभो मे सहस्रार्कसमप्रभः

वि॰ सर्वास्त्रधा सर्वशक्तीः सर्वज्ञः सर्वतोमुखः इंद्रकोपकसं
पं॰ काशः पाशहस्तोपराजितः सर्वास्त्राभ्यंतरे देवे देवाध्य
८१९ दामोदरस्थितः एवं सर्वत्र निछिद्रं नाम महादशपंजरं३
विष्टोऽहं न मे किंचिद्भयमस्ति कदाचन इति न्यासं विधाय पा
हि लक्ष्मीनरहरिं स्मरेत् सर्पेंद्रभोगनिलयः सुफलातप
त्रो विशुद्धशशांकरुचिः परमो नृसिंहः आलिंगितश्च रम
या च नदिव्यभूषो हस्तैर्वरारिकलाभयदान्यानः ददाधः
करसमारभ्य वामयः करपद्मे रमास्थपयाने देवमावाह्यम्
वीत्के पीठे सम्यक्प्रजयेत् प्रथमागाहृतिः प्रोक्ता हिती
याशक्तिभिस्तता भारवती भास्करी चित्रा द्युतिरुन्मीलिनी
तथा रमा कान्तिरित्येताः शक्तयोऽष्टौ रमापतेः तृतीयावृ
तिरिंद्राद्यैश्चतुर्थी च तदायुधैः अथ प्रयोगः तत्रादौ कृ
त्वादि योगपीठन्यासं तन्मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शि
रसि प्रजापतये ऋषये नमः मुखे अनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये
श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय देवतायै नमः इति विन्यस्य प्राग्वद्धिति
योग मन्त्राद्दवालीमित्यादिकरषडंगन्यासं विधाय पूर्वोक्त
श्लोकैर्नामहादशपंजरन्यासं कृत्वा ध्यानाद्युगावांते अष्टदले
षु भास्वत्यै भास्कर्यै चित्रायै द्युत्यै उन्मीलन्यै रमायै कां
त्यै इति संपूज्य लोकेशांश्चादि प्राग्वत्पूजयेत् तथा जपेत्
षष्टिसहस्राणि बिल्वदलैस्तत्सहस्रकं मध्वक मल्लिकापुष्पै
र्जुहुयान्मंत्रवित्तमः अर्घ्यसलिलं देवं तर्पयेन्मंत्रमानतः
अभिषिंचेत्तन्मूलमंत्रं ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः ततः प्रयोगा
न्कुर्वीत साधको विजवांछितान् ॥

सलिकाक्रमसैर्हौमः सर्वकामफलप्रदः शुभः तथा तारो
लक्ष्मीनृसिंहः स्यात् ॥ तः श्रीपूर्वकः परः मंत्रोलक्ष्मीनृ
सिंहः स्याष्टार्णायं समुदीरितः लक्ष्मीनृसिंहोऽडेऽनः श्रीपू
र्वकः श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय इति तथा ऋषिः प्रजापतिश्छंदो
नुष्टुब्देवोतिशारदः नृसिंहस्य सवीजेन दीर्घयुक्तेन मंत्रवि
त् षडंगानि मनोरस्य विदध्यात् मोक्षमात्मनः ध्यानपूजा
दिकं सर्वं षडक्षरवदीरितं वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशांशहो
मैः स्नुतं पायसैर्गंधद्रव्याग्नौ ज्ञात्वा तर्पणादिकमाचरेत् तथा
जयशाहं ह्विरूपाय श्रीनृसिंहेतिवोच्चरेत् अष्टार्णोमत्र
राख्यातोऽस्यध्यायं पूर्ववच्चरेत् पूर्ववत्सर्वोकाष्टाक्षरवत्
प्रर्थानृजाचषडर्णवात् यथा वदेत् वीजं डेंतमन्यस्य वीजं डें
तं वक्रमकं वीजं डें ॥ तं च वाराहवीजं डें ॥ तं नृसिंहकं वीजं
डें ॥ तं वामनयुक् त्रिवीजं डें ॥ तं रामयुक् वीजं हृस्वायवी
जं स्यात् कल्किनं जयमुग्मकं शालग्रामगिरिवासिनं दिव्य
सिंहस्वयंभुयुक् पुरुषोत्तमेनोक्तं हवीजं गोगौस्तोयं मनुर्म
तः नृसिंहवीजं मत्स्याय पुनर्नृसिंहवीजं कूर्माय इत्यादि
त्रिरिति त्रिवारं वीजं रामाय पुनर्वीजं रामो यतिरुक्तमः
ऋष्याद्याश्चपतिच्छंदो नृसिंहा गादितो क्रमात् षड्दीर्घ
युगस्ववीजेन षडंगानि प्रकल्पयेत् मंत्रराजवदेवाथ ध्या
नपूजादिकं भवेत् अंगानि चाथमत्स्यादिकावतारांश्च पू
जयेत् अथ प्रयोगः अत्रि ऋषये नमः इत्यादिभिः पूजये
त् तथा अभुनं पूजयेत् मंत्रे मासेन दक्षिणानतः जुहुयात्
दशांशेन तर्पणादिकमाचरेत् काम्यकर्माणि चात्यानि मं
त्रराजवदेवहि अथ वीरनृसिंहस्य मन्त्रस्य प्रयोगो च्यते पुना

वि.
णं.
८२

प्रणवो हं भगवते शक्तियुगमम स्मानलवभूलया वीरनृ
सिंहाय योन्नेवेति वीरपदसिंहायपदयोः मध्येनृ इत्यर्थः
तेन वीरनृसिंहायेति एवमेवोपि शक्तियुगं मायावीज
द्वयं हुं ग मम मन्युत मंत्रान्तरमथो वच्मि तत्सेवाशुफलप्रदः
प्रणवो हं भगवते वीरसिंहाय योन्नेच ठं. तेवालामालिप
देही मे दंष्ट्रं च ठं. मुते अग्निनेत्राय सर्वांतेरक्षोघ्नाय पदे वदेत्
सर्वभूतविनाशांतिनयांते सर्वशाहृतः ज्वरविनाशयेति स्वा
हेन भुगमेव हृहयं एवं हृयं चंपमुगं मेरक्त भुगं मवदेततः वर्मा
स्त्रान्तिवह्नि वीरनृसिंहस्य मनुर्मतः अथ मंत्रान्तरं तस्यैव
स्यते सर्वकामदं अग्निनेत्राय तांतकेन सर्वमंत्र उदाहृतः त
तो वदेत्सर्वभूतविनाशाय ततो वदेत सर्वज्वरविनाशेव
नाय सर्वं वदोषविनाशनाय हृतं द्वहृदहृ भक्षं पचद्रगम
केवंध रक्त युगं युगपश्चात्मा पाद्रे फट् द्विधा वपि एतन्मंत्र
त्र यास्यापि विधानं पूर्वमीरितं पूर्वमीरितं मंत्रराज्ञोक्तेना र
नृसिंहवीजमहापयोन्नेच हृदं तदशावर्णाः स्यान्नृसिंहामनु
स्ततमः ऋषिश्च वामदेवाख्यो विराट्छंद उदाहृतं नृसिंहो दे
वतावास्य सर्वदेवोपवंदितः षट्दीर्घयुक्तवीजेन षडंगा
न्यास माचरेत् ध्यानं हृज्जायिकं सर्वमस्य पूर्ववदाचरेत् अष्टा
दशलक्षं नृसिंहवत् आदिपदेन पुरश्चरणं तद्धोमं द्व्यादि
के गृह्यते तदा तत्र वर्णलक्षमित्युक्ते रजापिवर्णलक्षं दशल
क्षं प्राप्यते तावं नृसिंहवीजेदके. लेवभगवत्यर्वं नरसिंहा
य मंत्रोयं त्रयोदशभिरक्षरैः वामदेवो मुनिः प्रोक्तो जग
तीछंद ईरितिम ॥ देवता नरसिंहोत्र स्ववीजेनागकल्पनं

देवतानरसिंहोत्रसवीजेनागकल्पनं ध्यानपूजाजपादी
दिषट्कालदीरिते तारंसहस्रारपदंवालांतेवर्त्तिनेपदं
नृसिंहवीजंहनुयुक् ढंफट्स्वाहांतिकोमनुः एकोनविं
शत्यर्णोगंत्रहरोष्वक्रसंज्ञकः तारःप्रणवःनृसिंहवीजम्
वोक्तं हनुयुक् हनहनइति तथा ऋषिर्जयंत आख्यातश्छं
दो गायत्रमिष्यते सुदर्शननृसिंहोस्यदेवतापरिकीर्तितः
२चक्रासनसमध्यस्थकालाग्निसदृशद्युतिं वक्त्रभंगेनविह
तास्यंचतुश्चक्रेधरहरिं कोटिभास्करसदृशत्रिनेत्रंचोत्कवि
ग्रहं चक्रराजायहृत्प्रोक्तं ज्वालाचक्रायवैशिरः जगचक्रा
यचशिखोकवचंत्वस्यसंमतं असुरांतकचक्रायतुस्त्राण
समहापरं सुदर्शनायेतिमनुः पंचांगसमुदीरितं ध्याये
त्ससस्वक्षःखोयज्वरभूतविनाशनं सर्वोक्तेवैलवेपीठेपूजये
त्कवेत्मनाः अंगानिपूजयेदित्तजयाद्याः पूजयेत्क्रमात
जयाचविजयापश्चादजिताचापराजिता विदिक्षुपूजयेत्प
श्चात्महत्तांमोहिनीपतथा महाविद्यासिद्धिसेनाचपुरतःपू
जयेततः कृत्वाभोसितदेष्टौतौद्वितीयाहृतिरीरिता इंद्रा
दिभिस्तृतीयास्याद्वजाद्भिरमंतरं अथप्रयोगः तत्रप्रातः
कृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वाशिर
सिजयंतायऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदयेश्री
नरसिंहायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यचक्रराजायहृदयायन
मः ज्वालाचक्रायशिरः जगचक्रायशिखा असुरांतकच
क्रायकवचं महासुदर्शनास्त्राय इतिपंचांगमंत्रान्मूला
भिरेककरांगुलीषुविन्यस्यनेत्रवर्ज्यहृदयादिपंचांगेषुवि
न्यस्य ध्यानादिपूजोपचारांतेंगानिसंपूज्य दिग्दलेषुजया

वि॰
ए॰
८२१

यै विजयायै अजितायै अपराजितायै विदिम्द्लेभुम
दनायै मोदिन्यै महायै सिद्ध्यै इतिमंत्रमल्लोके श्रावी
दिशावक्तव्यादिति तथा रविलहंजपेन्मंत्रं तदशांशहु
वेत्तिलैः शुभैः हुनेत्सर्वपापेवचनादिशांसहस्रकं इ
त्यर्थः रविलहंहादशलहंवातथा ब्राह्मणोजपमितिच्छे
नऊशानानान्तीर्थभूतलेः तस्मिन्देशेसमाराध्यतद्दर्शन
न्तिहकं मंत्रमहस्समाहृत्यऊनेदेवस्यसन्निधौ सहस्रम्
लमंत्रेण स्यपामार्गसमिद्वैः तद्गस्मतिलकंकृत्वानि
गच्छेच्छत्रुसन्निधौ दासवत्करुतेशत्रुस्तस्यदर्शनात्रसं
शयः अथशत्रुमनस्तस्यतर्पणंवापिकारयेत् अश्रुतेन
यमाप्नोति नात्रकार्याविचारणा अथोडंवरपीठेनतैदेव
देवंनिवेशयेत् तस्याग्रेवत्तलेऊंहेहोतव्यास्वादरीसमि
त् अश्वतेयोहुतात्कालमपक्काटाग्निनैदिपः जयमाप्नोति
संवादेनित्यंपशुरामवत् तनश्रहाटकेपरंरवपित्वात्
वक्तकं तेतांगुलीयकंकृत्वाजपहोमादिसाधितं धार
येद्दक्षिणेहस्तेसर्वरोगान्जयेद्धीत् राज्ञःसकाशात्स
ज्ञोवल्लभतेधारयत्सदा जलंत्रिसमजसंत्सर्वेद्रगदान्ते
कं हृवंनांवशिफानिष्कत्रयंलवणंसंयुतं स्वच्छाजम
तंमजलैडल्मषूलादिमासतः मासमेकंप्रतिदिनंहृत्वीहो
मेसहस्रकं कृत्वासंमंजयेद्देवंराजयक्ष्माप्रणश्यति तिलवाम
धुनावापिनाटक्होमः प्रमेहहृत् नेत्ररोगसहस्रेणपयहोमेनन
श्यति त्रिसमन्तमनेतोयेनतालनेनेत्ररोगइत् दशाहानमंतोयेनकर
केनैसेवयेत् नावक्ष्यमंत्रितेनापिनवनीतेनलेपनात् समाहृवाह्
तनाहंनाशयंतिविसर्पकान् अपामार्गगणजहृयानित्यमष्टोनरंशातं

जप्त्वा तोषं नमस्कारं कुर्यान्मासमतन्द्रितः अपस्मारादिका
न्याग्रहान्सर्वान्विनाशयेत् शुद्धाङ्गिः स्थितेऽर्कमंवंदमंड
लमध्यगं सुदर्शननरसिंहं तमथाविग्रहधारिणं यथाव
चिंतयेत्तत्रसञ्जप्येचोपचारकैः नमाशतं सहस्रंवादत्तंहते नैव
सेचयेत् तथा स्वेशाद्रासमहस्रेस्त्यंभसशांहिषहरेत् पंच
पंक्तिदलेहृनद्यपुनंतमध्ये समासाध्यफंव मंत्रार्णान्दिशाया
लिखेद्दलमवप्रातेतिमंतहिदिः षट्कोणेनिजवीजमथि
सद्वेजालापरीतं लिखेद्दीमंत्रापदृतादिसाधितमिदंरत्न
करेशत्रुहंता अस्यार्थः त्रिकोणाभ्यंतरे षट्कोणं तदंतर्दश
लकमलेंचवृत्तात्तत्कर्णिकायां चणव मध्ये अमुकं हन
हन इति शत्रुनाम विलिख्य दशैर्दलेत्यमसहस्रमंत्रस्य वि
लिख्य षट्कोणेषु नरसिंहवीजं विलिख्य जपहोमसंपन्नाद्विः
साधितमेतद्यंत्रंशत्रुनाशने रक्षाकरणंभवति श्रीसारसं
ग्रहे अथरामनृसिंहदेवोज्ञाबैसंवतंत्रेके नवदैमंत्रराजस्य
यदुर्गाः प्रोच्यते भुनागणा पदेयसौरेषुशाक्तेषु वैष्णवीषु
च वैसवेष्वपिसर्वेषु राममंत्रःफलाधिकः गणपत्यादि
मंत्रेषु कोटिकोटिगुणाधिकः मंत्रास्तेलप्यनायासफल
दायकास्ततः षडक्षरोयंमंत्रस्तु सर्वाघौघविनाशनः मंत्ररा
जइतिप्रोक्तः सर्वेषामुत्तमोत्तमः दैनंदिनंचदुरितंपक्षमास
र्त्तुवर्षजं सर्वंदहतिनिःशेषतृणौघमिवानलः ब्रह्महत्या
सहस्राणिज्ञानाज्ञानकृतानिच स्वर्णस्तेयसुरापानगुरुत
ल्पायुतानिच सर्वाण्यपिशमंयांति मंत्रराजानुकीर्तनात्
ब्राह्मणंक्षत्रियंवैश्यंशूद्रंहत्वाधिकल्मषं संचितोपिनरो
मोहान्मूयंमन्त्रदपिनाशयेत् ग्रामारण्यपशून्तत्वं संचितंदुरितं

वि॰
ऐं॰
८२२

वयत् निःशेषं नाशयत्येव रामात्मा मंत्रराजकः मद्यपाने
न यत्पापं तदप्याशु विनाशयेत् गत्वा तु मातरं मोहादगम्यां
चापियोषितं उपास्यानेन मंत्रेण रामं तदपि नाशयेत् महा
पातकयुक्तानां संगत्या संचितं च यत् नाशयेत्तत्सहाला
पशयनासनभोजनैः पितृमातृवधोत्पन्नं बुद्धिपूर्वमघं
च यत् निःशेषं नाशयत्येव कालत्रयसमुद्भवं तदनुष्ठान
मात्रेण सर्वमेव प्रलीयते यत्त्वयागादितीर्थेषु प्रायश्चित्ता
दिकैरपि नैवापनुद्यते पापं तदप्याशु विनाशयेत् कृच्छ्रै
स्त्रमपराकाद्यैर्नानाचान्द्रायणैरपि पापं च नापनोद्यं यत्
तस्याशु विनाशयेत् आत्मनः स्वर्णादिदानैर्बहुविधैरपि
किंचिदप्यपरिक्षीणं पापं तदपि नाशयेत् भूतप्रेतपिशा
चाद्याः कूष्माण्डग्रहराक्षसाः दूरादेव पलायन्ते मंत्रराजप्र
भावतः मालिन्यमपि सांकर्यं च यावद्बहुविधं सर्वं वि
लयमाप्नोति मंत्रराजानुकीर्तनात् आब्रह्मवीर्यदोषा
स्वनियमादिक्रमोद्भवाः क्षीणा च कृष्णास्य मंत्रेणाने
न नाशिताः शांतः प्रसन्नो वरदो कोपनो भक्तवत्सलः मं
त्रराजसमो मंत्रो जगत्स्वपि न विद्यते सकामानां भुक्तिदोयं
निःकामानां च मुक्तिदः नृणामुभयकामानां भुक्तिमुक्ति
प्रदायकः राज्यभीष्टमहीसंस्थो राजनेवा महीस्थितः अथ
वा हृत्संस्थां यस्मात्स्मरणं याति सर्वतः इत्यादि अत्रैव षडक्षरं
मंत्रप्रभावकथने सर्वेषामपि मंत्राणां साधारणं बोद्धव्यं
अन्यास्वैकाक्षरमारभ्य क्रमेण सर्वमंत्राक्षरमुच्यते न च श्री
स्कंदयामले वह्निसंस्थापने विस्तारं दं च दविभूषितः य
कारवामनः प्रोक्तो मंत्रराजस्तदुमः वह्निरेफ ॥

विस्रोः शायनं चन्द्रनंतः श्रा प्रस्यार्थः तत्रैव रेफोग्निर्वस्मे
वोक्तो विसर्गः सोमो मउच्यते मध्यगत्वावयोर्वलात्वपिराका
शउच्यते ज्योतीषिसकलीकृत्यत्री एणकाशाविभुः स्वयं ना
हीपिपते सन्मात्रं त्वामेव परमेश्वरीतिमितिसारंतग्रहे मू
र्त्तिपंजरमानंतत्रन्यासेवकावयेत् तथा ब्रह्ममुनिः स्यागा
यत्रीछंदो रामोस्यदेवताः हीं वीं हें उ पुरांगानि कुर्याद्ह्नात्म
नामनेः वह्न्यात्मनो रेफेण सत्रमतीस्मुंदारवेदिकापं
कजामने शणमंवीरासनासीनं ज्ञानमुद्रोपशोभितं वामे
त्व्युरुतदस्तं सीतालक्ष्मणसेवितं श्वेतरुभागमानान
मात्मन्यमितते जसं शुद्धस्फटिकसंकाशं केवलमोक्षकां
क्षी चिंतयत्परमात्मानं भानुलक्षं जपेन्मंत्रं भानुलक्षं हो
दशालक्षं तथा वह्निनारायणो नायोज्ञाटरः केवलोपिव
केवलश्च त्यनेन दीर्घं रहितस्य मुक्तेर्नस्वयंतनमात्रे एकाव
रोक्तः ष्ण्णादिस्यादायेन षडंगकः तथा मायारमानेगवा
वस्ववीजेस्तु षड्विधः श्लोको मंत्रराजः स्यात् सर्वाभीष्टफ
लप्रदः तारः प्रणवः माया भुवनेश्वरीवीजं रमा श्रीवीजं
मनगः कामवीजं वाग्वाणीवीजं स्वं उत्तरामवीजं इत्यादर
श्च इमंत्रानोद्विविधस्यात्तरपरः कृष्णादिपूर्ववद्वृह्यमेतेषां
चविवरणं ४॥ तथा सप्रतिष्ठोरमो वा ष्टत्वावाणीमनुः
स्मृतः प्रतिष्ठा श्रारमोरेफस्त्वकारो वा ष्टर्यकारः एतन्मंः
विश्वामित्रो मुनिः प्रोक्तो पंक्तिछंदोस्यदेवता रामभद्रो वी
जंशक्तिः प्रथमवर्णानतीक्रमात् भूमध्ये हृदिनाभौ चोः पाद
योर्विन्यसेन्मंत्रं षडंगं पूर्ववद्ध्यानमंत्रार्णमंत्रनामकं म
ध्येवने कल्पतरोर्मूले पुष्पलतामनेलक्षणेनप्रगुणी

वि॰
रा॰
८२३

823

तेमद्भाः कोणेनसाधकं सुवेदमाणेजानुक्याकृतव्या
जनमीश्वरि जटाभारलसद्वीर्षंशणमेसुनिगणाहृते ल
क्ष्मणेनधृतच्छत्रमथवापुष्पकोपरि दशास्यमथनंशांतं
ससुग्रीवविभीषणं विजयार्थीविशेषेणवर्णलंतंजपे
मंत्रे ५ तथास्वकामशक्तिवाग्लक्ष्मीतारायः पंचवर्णकः
षडक्षरः षट्प्रियः स्याचतुर्वर्गफलप्रदः पंचाशन्मातृका
मंत्रवर्णप्रत्येकपूर्वकः लक्ष्मीवाग्मन्मथादिश्च ताराद्यैःस्या
दनेकधा श्रीमायामन्मथैकैकबीजाद्यंतगतोमनुः चतु
र्वर्णः सम्यक्स्याच्चतुर्वर्णोवाञ्छितप्रदः स्वाहांतोहुंफडंतो
वानत्यंतोभवेदयंमवतुर्वर्णः यः पूर्वमुक्तः रामभद्रराम
चंद्र इत्येवंरूपोद्विविधः पंचाशद्वर्णाद्यैर्बीजैः सप्तषष्ठ
दशः तेन श्रीश्रीरामचंद्रः श्रीराममित्यादिपंचाशत्
एवंवाग्बीजादिपंचाशत्कामबीजादिपंचाशत् एवंतारादि
पंचाशत् इतिशतद्वयं एवंश्रीश्रीरामचंद्रेत्यपितेनचतः
शतं अथास्यापिरामइत्ययमंत्रः चंद्रांतस्यैवभद्रांतः
पुनर्द्वैधाविभिद्यते पंचाशन्मातृकामंत्रवर्णप्रत्येकपू
र्वकं लक्ष्मीवाग्मन्मथादिश्च सर्वत्रप्रणवादिकः श्रीमा
येत्यादिसर्वैःकोयोनमोंतः सप्तद्विधःस्वाहांतः षट्
प्रकारेहुंफडंतः षट् एवमष्टादशभेदाः तेनाष्टादशा
धिकमष्टः शतसंख्यमंतरस्तरपंचाक्षराभेणाम्नायमंत्रः ष
डक्षरभेदइति तथा ब्रह्मासंमोहनः शक्तिर्दक्षिणाम्
तिरेवच अगलाः श्रीशिवः प्रोक्तामुनयोनुक्रमा
दिमे छंदोगायत्रसंज्ञस्य श्रीरामोदेवतामतः अथ
वाकामबीजादेर्विश्वामित्रोमुनिर्मतः ॥

छंदो देव्यादिगायत्री रामभद्रोस्य देवता बीजं शक्तिर्य
थापूर्वं षड्वर्णान्विन्यसेन्मनोः श्रीबीजयुक्तया ह्यापि कश
तस्यागस्त्य ऋषिर्विश्वामित्रो वा कामबीजयुक्तस्याधिक
प्रोक्तस्य संमोहनो विश्वामित्रो वा एवं वाग्बीजयुक्तस्य दक्षि
णामूर्तिर्विश्वामित्रो वा एतेनस्य बीजयुक्तस्य ब्रह्मैव माया
युक्तस्य शांतहृदयस्य शक्तिरेव तथा स्वाहांतानां षण्णां हुंफ
डंतानां षसां च विश्वामित्र एवेति संभूय द्वादशापि कथित
मंत्राणां समवेदिति तथा ब्रह्मारंध्रे भ्रुवोर्मध्ये हृन्नाभ्यंधयु
पादयोः बीजैः षड्भिर्विधिसंयुक्तैर्वा मंत्रार्णैर्वा षडंगकं ध्याये
त्कल्पतरोर्मूले स्वर्णमयमंडपे पुष्पकाख्ये विमानांतः
सिंहासनपरिच्छदे पद्मे वसुदले देवमिंद्रनीलमणिप्रभं वी
रासनसमासीनं व्याख्यामुद्रोपशोभितं वामोरुन्यस्तसी
ल तालक्ष्मणसेवितं सर्वाभरणसंपन्नं वर्णालंकं जपेन्मंत्रं
वर्णलक्षं षडक्षरं रामश्चंद्रभद्रांतो ङे. तोनतिपुतोहृ
दा ङे. तश्चतुर्थ्यंतः नतिर्नमः तारादिसहितः सोपि मं
त्रः स्यादष्टवर्णकः तारादयः षट्प्रागुक्ताः तैः सहितः स
प्तविधः समासेनाष्टाक्षरो द्वादशप्रकारः तारादयंतग
तः सोपि नवार्णः स्यादनेकधा स्मरमाणश्चतारादि
षणाध्यगतैरेकैकेन संपुटितः तेन नवार्णोपि द्वाद
शविधः तारं रामश्चतुर्थ्यंतः क्रोधास्त्रं वह्निवल्लभा अष्ट
वर्णोयं परो मंत्र ऋष्यादिः षडर्णवत् क्रोधं हुं अस्त्रं फट्
वह्निवल्लभा स्वाहा श्रुणबीजं वदेमायारुद्रामायपुत
स्ताः शिवामारामसंबोध्य वसुवर्णस्य संपदः गुण
बीजं प्रणवः माया भुवनेशी बीजं एतनमः तोमाया

वि॰ सर्वसंपत्प्रदः भुक्तिमुक्तिप्रदः ऋषिः सदाशिवः प्रोक्तो
रा॰ गायत्रं छंद उच्यते शिवोमारामचंद्रस्य देवताः परि
प २४ कीर्तिताः दीर्घमायायषाणांनितानि पंचांगंयुक्तया
ॐ नमो रामाय ह्रां हृदयाय नमः नमो रामाय ह्रीं शिरः
इत्यादि प्रयोगः रामं त्रिनेत्रं सोमार्द्धधारिणं शूलिनं वरं
भस्मोद्धूलितसर्वांगं कपिर्दिनमुपास्महे रामाभिरामां
सौंदर्यसीमां सोमावतंसिनीं पाशांकुशधनुर्बाणध
रां ध्यायेत्त्रिलोचनां ध्यायेन्नेवं वर्णलक्षं जपेत्त्रिमधुरा
क्तैः बिल्वपत्रैः फलैः पुष्पैस्तिलैर्वा पंकजैर्हुनेत् द
शांशमिति शेषः जानकीवल्लभं ङेंतं स्वाहांतं ध्रुवमादि
कः दशाक्षरोयं मंत्रः स्याद्वसिष्ठोस्य मुनिः स्वराट् छंद
स्य देवता रामः सीतापाणिपरिग्रहः आद्यं बीजं द्विठः
शक्तिः कामेनांगक्रियामतः द्विठःस्वाहा कामेन ष
ट्दीर्घयुक्तेन शिरोललाटभ्रूमध्यतालुकंठेषु हृदये
नाभ्यंभुजानुपादेषु दशार्णानि न्यसेत्ततः अयोध्यानग
रे रत्नचित्रे सौवर्णमंडपे मंदारपुष्पैराबद्धवितानेतोर
णांचिते सिंहासने समारूढं पुष्पकोपरि राघवं रक्षो
भिर्हरिभिर्देवैर्दिव्ययानगतैः शुभैः संस्तूयमानं मुनिभिः
प्रह्वैश्च परिसेवितं सीतालंकृतवामांगं लक्ष्मणेनोप
शोभितं श्यामं प्रसन्नवदनं सर्वाभरणभूषितं ध्यायेदे
वं जपेन्मंत्रं वर्णलक्षमनन्यधीः वर्णलक्षं दशलक्षं रामेंडे.
नपद्मबीणायेतेस्याद्धिसंदरी पद्मपाणायेसद्रूपं दशा
क्षरोयं मंत्रः स्यात्ऋषिर्ब्रह्मा विराट्छंदःस्यद्देवता प्रोक्तो रा
मो रामः समर्दनः आद्यो बीजं द्विठः शक्तिस्तेनैवांगानि सर्वतः आप
रामिनेतेनैवं कामेन॥

वर्णन्यासं तत्त्वन्यासं ध्यानं पौरश्चरणिको विधिं दशाक्षरोक्तव
त्कुर्याच्चापबाणधरं स्मरेत् श्रीं ह्रं भगवते रामचंद्रभद्रौ
षडे मन्त्रो अकारौंहितियो स्य मंत्रऋषिध्यानादि पूर्ववन्न रा
मोन्न सङ्ख्यं पूर्ववत् दशाक्षरवत् श्रीं ह्रं जपमध्यस्थ
नद्वितीया रामनामच त्रयोदशार्णमन्त्राद्वि पूर्ववत्सर्वकाम
दः श्रीरामजयरामजयजयरामः पदत्रयैर्हिरहितैरग
ध्यानं यथार्णवात् सतारं ह्रं भगवते रामो ङेंतमन्त्रा ततः
पुरुषाय पदं यस्मात् ह्रदं तो षोडशाक्षरः ह्रत नमः विश्वामि
त्रोश्च तिच्छंदो गायत्रं देवता मनोः दशास्यदर्पदलनो राम
भद्रः प्रकीर्तितः तारं बीजं नमः शक्तिः षडंगं कल्पयेत्ततः
मूलमंत्रकोशलेंद्रं सत्यसंधनमंतरं रावणांतकनामा
न सर्वलोकहितं तथा साङ्गः प्रसन्नवदनं चतुर्थ्यां नमसा
वदेत् मूलमन्त्रेण ह्रं कोशलेंद्राय नमः शिरः सत्यसंधाय
नमः शिखा रावणांतकाय कवचं सर्वलोकहिताय
नमः नेत्रं साङ्गः प्रसन्नवदनाय नमः अस्त्रं नंदिग्रामसो
पवने भव्यतायनकौतुके रम्यैः सुगंधपुष्पाद्यैः वृन्दवृ
दैः सुशोभिते तिः सागाभेरीपटहदशार्वन्तूर्यादिभिः स्वन
प्रहृतत्स्वपरतो जयमंगलभाषिते पटीरहृत्तरणासी
रकघूरागरुसंधिते नानाकुसुमसौरभ्यवाहिगंधवहाचि
ते देवगंधर्वनारीभिर्गायंतीभिरलंकृते सिंहासनसमा
रूढं पुष्पकोपरि राघवं सौमित्रिसीतासहितं जटामुकुट
शोभितं चापबाणधरं श्यामं ससुग्रीवविभीषणं हत्वारा
वणमायातं कृतत्रैलोक्यरक्षणं रामचंद्रं हृदि ध्यायनर
शालक्षं जपेन्मन्त्रं रामभद्रमहेष्वासाग्निभुतः परं

वि॰
रा॰
८२५

825

वीरं न्यसेन्नमपदं दशास्यान्तकमात्ततः मनोरत्नततो देवि
पश्चाद्दाशरथये प्रियं अग्निरेफः स्मोकरूपो मंत्रः द्वात्रिंशद
क्षरो मंत्रो विश्वामित्रो मुनिर्मनोः छंदोनुष्टुब्देवता रामभद्रः
प्रकीर्तितः वर्णाः करणवेदाद्विवर्णांगकल्पनाकर
णानि च वाद्वि वेदाश्चवारः वसवोह्रौं रामभद्रस्तनमद्देष्वा
मोशिरः रघुवीरशिखा न्यपातमकवचं दशास्यांतकमा
स्त्रनेत्रं देहि हापय मे श्रियमस्त्रं मूर्ध्नि भाले दृशोः श्रोत्रयो
र्युग्मे सनासिके आस्ये दोः संधिषु गलेलनहृन्नाभिमंडले
वृषणे मेढ्रे पार्श्वपादसंधिषु सर्वांगन्यसेन्मनोः दृशाः वर्णद्व
यं गंडयोश्च हृदि च वदनयुग्मपादान्दोः पत्संधयः षोडशः
स्वैर्वर्णैर्ध्यानमत्रापि त्रिलक्षं तितो जपेत् पीतं वा चिंतये
द्रामं धनार्थी यो मंत्रं जपेत् साता रेखङ्गागवते च नश्चारघु
नंदनं रक्षोघ्नविशदं ततमधुरेति वदेत्ततः प्रसन्नवदन
ऽ. तं वदेदमिततेजसे वलरामाय तत्पतौ विष्णवे तेन ति
ततः श्लोकोमालामनुः समचवात्रिंशद्भिरक्षरैः अमित
तेजसेस्यत्र सर्वपदेन संधिः स्मृत्तरसम्पोनुपपत्तेः अ मु
निः पितामहश्छंदोस्याद्नुष्टुप् देवताः राज्याभिषिक्तो राम
श्चबीजशक्तीयथा पुरा यथा पुरा तारनतीसमस्तंस समद
शाबट् सद्संख्यैः षडंगकं ॐ नमो भगवते रघुनंद
नाय शिरः रक्षोघ्नविशदाय शिखा मधुरप्रसन्नवदनाय
कवचं अमिततेजसे नेत्रं वलरामाय विष्णवे नमः अस्त्र
शिरस्याननहृत्तवक्त्रमध्ये लिंगयोरपि श्रोत्रयोर्घ्राणयो
श्चैव गुण्ययोरोष्ठयोरपि दंष्ट्रयोरामादेशेवदोः पत्सु धरा
केषु च कंठेस्वस्तिनद्दे पार्श्वयोः पृष्ठयोस्ततः ॥

नटरेनाभ्याविष्टानेशुस्यंवर्णान्न्यविन्यसेत् ध्यानंदशाक्षर
प्रोक्तेलक्षमेकंजपेन्मनुं बिल्वैःप्रसूनैःपत्रैर्वाफलैर्वासमि
धुनाशुनैः मधुरत्रयसंयुक्तेनपायसेनाथवांबुजैः होमंद
शांशतःकुर्यात्तथासर्वत्रतर्पणं रमासीतावह्निजायावासा
हेत्तोयंषडक्षरः सीतामंत्रसमकथितः स्वतंत्रोंगपरोपिच ज
नकोस्यऋषिश्छंदोगायत्रंदेवतामनोः सीताभगवतीप्रो
क्ताश्रीबीजंशक्तिरस्यकौ दीर्घस्वरयुतायेनषडंगानिप्रक
ल्पयेत् स्वर्णवैरत्नवेपीठेध्यायेद्राघवसंयुतां स्वर्णाभाम
ब्जनकरांरामालोकनतत्परां वर्णालक्षंजपेन्मंत्रमिष्टार्थसं
पद्येततः रेफःसर्वसमंयुक्तस्मेंदुलक्ष्मणसंयुतेंऽतोयल
क्ष्मणमनुर्नेमस्सावसमन्वितः अगस्त्यऋषिरस्याथगायत्रं
छंदउच्यते लक्ष्मणोदेवताप्रोक्तोपंबीजंशक्तिरस्यहि त
मःस्याद्द्वितियोसौद्विपुरुषार्थविनिश्चयः रेफसर्वंलकारं
द्विभुजंस्वर्णरुचिरंतनुंपद्मनिभेक्षणं धनुर्बाणकरंरा
मसेवासंसक्तमानसं ध्यानान्वैरत्नवेपीठेसांगावरणाव
र्चिता समलक्षंपुरश्चर्यंततःसिद्धिसमायुते भवन्संव
मेवस्यात्तुत्रयस्याप्ययंविधिः आदौवापंततोवापिस
ज्ञायांमयवस्यात पतेषामपिकर्तव्या भक्तिमुक्तिसमीप्स
भिः अगावेतोदितात्येतेप्राधान्येनापिसुंदरि वदेदाप्र-
रस्यायेतिविद्यहेवपदंभतः सीतापतस्समुहूत्स्यवलभा
यततोवदेत धीमहित्यपितन्नोयततोरामप्रवोदयात् प
वास्ताहामगायत्रीभक्तानांभुक्तिमुक्तिदा जन्मप्रभृतिय
त्यापंदशाभिर्यातिसंक्षयं पुराकृतंपशातेनैवसहस्रेणजपे
नवा प्रव्रजणामस्याश्ववनलंतजपावपि यवपावव

वि.
ती.
८२६

सृजाद्धि सर्वं सर्वं वदावदेत् तारादिरेषा गायत्री मुक्तिमेव
प्रयच्छति इजयेदेवमेव पीठमूर्तिमूलेन कल्पयेत श्रीसी
तायै हृदा तेन सीतापार्श्वगतां यजेत पार्श्वे वामे वामभाग
समासीनामिति वचनात् ततो दक्षिणकोणाग्रे सशायं लक्ष्म
णं यजेत वामपार्श्वे त्रिकोणस्य शार्ङ्गं दक्षिणतः शरान् वाम
दिक्के विदग्रे अग्रपार्श्वद्वये शार्ङ्गः शरानंगानि तद्बहिरिति
सारसंग्रहात् तथा अग्नीशासुरवायव्यमध्ये दिक्षु च पूजयेत्
केसरेषु षडंगानि प्रथमावृत्तिरीरिता द्वितीया त्वाद्यभिः
प्रोक्ता चतसृभिः स्वसशक्तिकैः आत्मा चैवांतरात्मा च परमा
त्मा च परमात्मा तृतीयकः ज्ञानात्मा चेति दिक्पत्रेष्वाग्रेया
दिदलेषु च निवृत्तिं च प्रतिष्ठां च विद्यां शांतिं यजेत् क्रमात् तृ
तीया वासुदेवाद्यैर्दलमध्ये प्रकीर्तिता वासुदेवः संकर्षणः
प्रद्युम्नश्चानिरुद्धकाः श्रीश्च शांतिमघाप्रीतिश्च तुष्टीव र
तिसृता दिक्विदिक्क्रमतः सुगंधपुष्पादिभिः श्रियेवत
धीवा पुत्राद्यैः पत्राग्रेष्वतः क्रमात् हनूमंतं सुग्रीवं
भरतं सविभीषणम् लक्ष्मणंगदशत्रुघ्नाजांबवंतं दलायतः
अंजनेपंचग्रेवाचयतं च पुस्तक दत्ताग्रतोस्य भरत
शत्रुघ्नौ वा तथा मरो धारयंतं च पाणिभ्यां छत्रं पृष्ठे च लक्ष्म
णं सुष्टादिसन्निणः पूर्वादिक्रमेण कृतांजलिं सृष्टं जयंतं
विजयं सुराष्ट्रं राष्ट्रवर्द्धनं अकोपं धर्मपालाख्यं सुमंत्रं च क्र
माद्यजेत् वसिष्ठं वामदेवं च जाबालिं गौतमं तथा भर
द्वाजं कश्यपं चैव कौशिकं वाल्मिकं तथा नारदं सनकं चैव
व सनातनेन मतः परं सनत्कुमारं च यजेद्द्वादशारे वि
चक्षणः नीलेनलं सुषेणं च मैंदं च शरभं ततः ॥

द्विभुजं वरदं तनगवाहं किरीटं च कुंडलं श्रीवत्सं कौस्तुभं
शंखचक्रगदां च पद्मकं षोडशावैंवेयेपूर्वदिक्क्रमेण
कृतांजलिं ध्रुवोधरश्च सोमश्चापश्चैवानिलोनलः ।
प्रत्यूषश्च प्रभासश्च वसवोष्टौ प्रकीर्तितः वीरभद्रश्च शंभु॰
श्च गिरीशश्च महायशाः अजैकपादहिर्बुध्न्यपिनाकी चा
पराजितः भुवनाधीश्वरश्चैव कपाली च दिशांपतिः स्था
णुर्भगश्च भगवान् रुद्राश्चैकादशस्मृताः महायशा
श्चापराजितः भगवानिति विशेषणं वरुणः सूर्यवेदां
गो भानुर्विंद्रो रविस्तथा गभस्तीति यमः स्वर्णरेतास्तथा
दिवाकरः मित्रो विष्णुरिति प्रोक्त आदित्या द्वादश क्रमा
त् धातारमंते प्रयजेद्द्वात्रिंशद्बहिरारमे ध्रुवाद्यैरष्ट
मी अंते याद्द्वात्रिंशद्दलपद्मके इंद्राद्यैर्भूगृहे वा स्येनवमा
वरणं भवेत् तदस्त्रैर्वज्रशक्त्याद्यैर्दशमावरणं स्मृतं अंगै
रात्मादिभिर्वा सह देवाद्यैर्वा प्रज्ञादिभिः रक्षादिभिर्लो
कपालैरस्त्रदस्त्रैर्वा पनेव च पद्मांगैर्वा प्रजाद्यैः रक्षा
श्चादिशापिपैः तदस्त्रैश्च यजेदेवं मंत्रेपावो समीरिताः
अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासांतम्
लेन प्राणायामत्रयं कृत्वा इत्यादिर्गणमंत्रजपांते ओं न
मो भगवते रघुनंदनाय रक्षोघ्नविशदाय अमिततेजसे
स्तवत्साधरामाय विष्णवे नमः इति मंत्रेण षड्वारमभि
मंत्रोक्तविधिना स्नानादिकं कृत्वा संप्राणायामादिध्यायमर्घ
णांतेनरेण नर्जलमादाय जानकीवल्लभाय स्वाहेति मं
त्रेण जलमभिमंत्र्यानंतजलेपीत्वाचमनादि तर्पणांते कृ
त्वा प्राणायामादि सर्वं केदारश्यायाप्यविम्रहेसीतावल्ल

धायधीमहि तन्नो रामः प्रचोदयात् इति रामगायत्रीं य
थाशक्ति जपित्वा मूलमंत्रजपादि परतत्रोनपीठन्यासं
कृत्वा मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे
ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीरामदेव
तायै नमः इति विन्यस्य प्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा रां हृदयाय
नमः रीं शिरसे स्वाहा रूं शिखायै रैं कवचे रौं नेत्रेः रः अस्त्रे
इति करषडंगन्यासं कृत्वा शिरसि रां भ्रूमध्ये रीं हृदि मां
नाभौ यं गुह्ये तं पादयोः मः इति विन्यस्य प्राग्वत्कमूर्तिपं
जरन्यासं तत्त्वन्यासं च विधाय नादिमानसपूजांते सर्वतो
दिपटे अष्टमात्रिकोणगर्भमष्टदलपद्मं कृत्वा तद्बहिः
षडरष्टदले तद्बहिर्द्वादशदले तद्बहिः षोडशदले तद्ब
हिर्द्वात्रिंशद्दले तद्बहिश्चतुर्द्वारं भूपुरं च वृत्तत्रयमिति
यंत्रं च कृत्वा पूर्वतः संस्थाप्यावाहनादि पूजनादि पु
षोडशोपचारैस्तद्देवस्य वामभागे श्रीसीतायै स्वाहा सीतायै
नमः इति सीतां संपूज्य दक्षिणभागे लं लक्ष्मणाय नमः
इति लक्ष्मणं संपूज्य षट्दलेषु दिक्षु श्रों श्रां किंचिदेवस्य
वामाग्रे शां शार्ङ्गाय नमः दक्षिणाग्रे ओं श्रीं शराय नमः इति पू
जां तावत्कृत्वा प्राग्वदंगानि संपूज्य षट्दलेषु दिक्षु श्रीं
आत्मने नमः श्रीं अंतरात्मने नमः ओं पं परमात्मने नमः
ओं ह्रीं ज्ञानात्मने नमः कोणेषु श्रीं निवृत्त्यै नमः ओं प्रति
ष्ठायै नमः ओं विद्यायै नमः श्रीं शांत्यै नमः ततो दलमध्येषु
ओं वासुदेवाय नमः ओं संकर्षणाय नमः ओं प्रद्युम्नाय नमः
श्रीं अनिरुद्धाय नमः विदिक्षु श्रियै शांत्यै श्रीयै रत्यै हिनीयाष्ट
दलेषु हनूमते सुग्रीवाय भरताय विभीषणाय लक्ष्मणाय

अंगदाय धाम्राय जांबवते अग्रेष्वष्टये जयंताय
विजयाय सुराष्ट्राय राष्ट्रवर्द्धनाय अकोपाय धर्मपाला
य सुमंत्राय द्वादशदले वशिष्ठाय वामदेवाय जावाला
य गौतमाय भरद्वाजाय कश्यपायै कौशिकाय वाल्मी
कये नारदाय सनकाय षोडशदलेषु नीलाय नलाय
सुशेणाय मैंदाय शरभाय द्विविदाय वेदनाय गवाक्षाय
किरीटाय कुंडलाय श्रीवत्साय कौस्तुभाय शंखाय च
क्राय गदायै पद्मायै ततो द्वात्रिंशद्दलेषु ध्रुवाय धराय
सोमाय आपाय अनिलायै अनलाय प्रत्यूषाय प्रभास
य वीरभद्राय शंभवे गिरीशाय अजैकपदे अहिर्बुध्न्या
य पिनाकिने भुवनाधीश्वराय कपालिने दिक्पतये स्था
णवे भगाय वरुणाय सूर्याय वेदांगाय भानवे इंद्राय
रवये गभस्तिने यमाय स्वर्णरेतसे दिवाकराय मित्रा
य विष्णवे धात्रे नमः इति संपूज्य लोकेशार्वादि सर्वं प्रा
ग्वत्कुर्यादिति मंत्रांतराणां न्यासध्यानादि विशेषः अन्ये
नेत्तु समानमेव सारसंग्रहे ॥ द्वात्रिंशद्देवतास्तुत्वानंतरं
वषट्कारेऽन्वपुरतः प्रयजेत्सगुणात्रयं ततो मिषादिरा
शीश्च यजेत्वाणाष्टकं ततः अनंतो वासुकिः स्यात्तक
कोलः पद्मश्च महापद्मस्तथा शंखः कुलिकश्चाष्टमः
स्मृतः इत्यावरणान्तरम्भ्यर्च्य नवविंशतिसंख्याकाद्वा
त्रिंशद्दलपद्माद्दक्षिणविंशतिदलपंकजदलेषु भूयः
अपि कस्याधिकं फलमिति तथा षट्सहस्रं सहस्रं वा
त्रिशतं शतमेव वा अत्रारंभे जपे मंत्री नैवेन्याश्रोतयो
गतिं तथा सारसंग्रहे ॥ षट्दलहृत्के जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद

वि॰ टी॰ ८२८

828

र्णाशतः कमलैर्मधुराभ्यक्तैर्वधितैर्ग्रोक्तसहस्रजिते तर्पयेत्स
लिलैस्तुद्वै शीतलैश्चंदवासितैः चंदंकर्पूरैः अभिषिक्तः स
मभ्यर्चा ब्राह्मणभोजनादिभिः गुरुमभ्यर्च्य विभवैस्तोष
येद्भक्तिसंयुतः तदाजयाय कुर्वीत प्रयोगान्विजवांछिता
न् यत्नायकमलैर्नीनिपुष्पैश्चंदनलोलितैः जुहुयाद्धुना
थिपवनीलोत्पलकृतेनच वशायेद्विश्वमखिलंविल्वपुष्पै
र्थनाप्तये आयायकुंडेविधिवद्ग्निं संवीत्कवत्सना तत्रैदेवं
समावाह्यसृजयेदुपचारकैः पंचभिर्वाषोडशाभिःसूजोप
करणैः पृथक् पालाशाश्वत्थवदिरोडुंवराघमेथनैः
तत्रसंपूजयेत्सम्यक् राघवं प्रोक्तवर्त्मना लक्षंतदर्द्धमथ
वाजपित्वातदशांशातः तिलैर्वाकमलैर्हुत्वाययदिष्टंत
दाप्नुयात् विल्वप्रसूनैरैश्वर्यमेधितैर्ग्रोक्ततोभवेत् फला
प्राकुसमैर्हुत्वा मेधावीवेदविद्भवेत् हर्वाभिस्त्रिगुडूचीभिः
प्रत्येकमपिवाहुतैः निरामयश्चदीर्घायुर्भवत्येवनसंशयः
ध्यात्वाथ मन्मथं रामं सीतामपि रतिं स्मरेत् सर्ववश्यप्र
योगेषु जपहोमादिकर्मसु रामंनवोद्भवांतां स्मरन्नारा
ध्यशक्तितः उपैति सदृशीं कन्यां लाजाहोमेन साधकः
रामं विधिवदाराध्य जलितैर्ग्रोपयोगवित् मधुरत्रयसं
क्तैन पायसेन हुनेत्सुधीः सर्वाप्यन्यवैद्वेष्यं भवेदेव न
संशयः तिलैस्तंडुलैराज्यैर्हुत्वा लोकसहस्रजित आरात्त
वत्सरं यावत्षट्सहस्रं दिने दिने जपेदज्जुहुयाद्वाथ तद २
शांशं हुतं तापसः अग्रमेवोनदालोके सर्वेषामपि जायते
विल्वप्रसूनैः कुसुमैस्तथा विल्वदलैरपि हुत्वा नस्तलभेल्लक्ष्मी
रविरामत्रसाधकः आराध्य रामचरणौ सुमंडले वन्स रात्मधी

उदयाद्यावदस्तन्तु जपेन्मंत्रमनन्यधीः फलं भवति तस्या
मुदेवानामपि दुर्लभं वेदश्रेण्याधिपत्येन नराणां श्रुतमो
भवेत् पूर्णिमायां निशीथिन्या उदयास्तमये विधोः सेव
त्सरं प्रकुर्वीत जपहोमादिकं बुधः रात्रौ जपेद्दिवा होमं
कुर्यादेवापरेहनि ब्राह्मणान्भोजयित्वा तु व्रतमेतत्स
मापयेत् सोमसूर्यादिकं यस्तु व्रतं कुर्वीत मानवः भु
क्तिमुक्तिं च लभते इहलोके परत्र च एकपक्षेस्ववपक्षे
त्तथा रक्तोत्पलैरपि स्वभीष्टलोकवश्यार्थं जुहुयाद्धवि
नेत्तने राज्यैश्वर्योपभोगार्थं जपेल्लक्षमनन्यधीः पचै
र्बिल्वप्रसूनैर्वा दशांशं जुहुयात्सुधीः सम्यक्कृत्ते रोगोष्ठ
वालस्तन्नापीयपोद्भवः पापसेनाज्यसुक्तेन हुत्वा विद्या
निधिर्भवेत् मंत्रविद्याधिपत्याय शाकाहारो जलान्तरे
जपेल्लक्षं च जुहुयात्तिलपद्मैर्दशांशतः तदेव पुनरापाति
स्वाधिपत्यं न संशयः उपोष्य गंगादिजलान्तरस्थो रामम
मारोप्य जपेच्च लक्षं हुत्वा दशांशं कमलैस्तिलैर्वा जपाप्र
सूनैर्मधुरत्रयाक्तैः राजप्रियं विंदति मंदभाग्यो राजमुख्य
राज्ये च सदा स्थिरं स्यात् रामं समारोप्य त्रयोदृतेवराज्य
श्रियं विंदति सेंदुरिडः वैशाखे राघवं सूर्यपशवन्निमि
षेवणः निराहारो जपेल्लक्षं मौनी पंचाग्निमध्यगः द
शांशं कमलैर्हुत्वा सर्वभोगी भवेद्ध्रुवं माघमासे जले
स्थितः केदमूलफलाशनः जपेल्लक्षं च जुहुयात्पायसे
नाग्निं च तोनले दशांशं पुत्रपौत्राद्यैरूपैतैः प्राप्नुयाच्छ्रिय
श्रीसमसमदृशः पुत्रः पौत्रो यस्य प्रजायते वलिष्ठैः शत्रुभिः
मैत्रीपरिभूतोथ मानवः तदा हन्तन्हनेन्मुक्त्वा मायां तेवी

वि.
ए.
८२९

रणेयजेत् ध्यात्वा रघुपतिं क्रुद्धं कालानलमिवापरं व
ल्गॉणेरिक्षं जेतारं तीक्ष्णमार्गणवृष्टिभिः संदृष्टैतमहा
वीरमग्रमैं द्रव्यवस्थिते लक्ष्मणादिमहावीरैर्वृतं हनुमता
दिभिः कोटिकोटिमहावीरैः शैलवृक्षकरोद्यतैः वग्रीक
रेणहुंकारसमहारवैः नतद्विरपिधावद्भिः समरे विगणे
पतिः एवं ध्यात्वा निराहारो मारणपरियोः पुनः लक्ष्या
खाल्मलीपुष्पैर्दशांशं मंत्रसाधकः अन्येनतस्मरद्दोपिन
शत्रुरवषीष्यते वैरिणां रावणं ध्यात्वा तथात्मानं रघूद्वहं वि
धाय एवं वत्सवं मनायासेन मारयेत् सीताहरणशोका
कुलं क्षोभूतमवेतसं जपेद्रघुपतिं ध्याय निराहारो जलेवस
न् दशांशं वतिलैर्हुत्वा लभयेच्छत्रुसंहृतिं नियायवापुवी
जांते नत्वाम भ्रामयेतिच जपेत्तंके निराहारो जहुयावति
लैरपि रामं ध्यात्वा विषणं नसीतान्वेवणकातरं श्रामपत्व
चिरेसानादप्रादिमपि वैविरिण समुद्रतीरे लंकायां हेमशाका
रसन्निधौ सुग्रीवादिभिरन्यैश्च देवतैर्नारदादिभिः उपास्य
माने सदापि ध्यात्वा देवं सलक्ष्मणं विभीषणागतायध्या
वैनेशरणार्थिनेः वरदं तं जपेलक्षं जुहुयात्रिंशके जैरपि स
स्यानमानयेच्छीघ्रं राजानमथवाप्रभुं निमील्यचक्षुषी स्व
हृाडुपलभ्यपुतः पुनः प्रमोदयेत् समुत्साविरादात्मानलोपि
ये रामं ध्यात्वा जपेल्लक्षं हुत्वा रक्तांबुजैरपि समेमोहतिवेगे
न राजानमपि वाप्रभुं ताराद्रिमत्कयेहं षरमादिमत्कयेत्तथा
वाकिन्दयेच वाग्वीजं प्रणवांते नियोजयेत् मात्मंर्थ सर्व
वषणाय वदेत्त्रितयं पुनः तारां चैव तमं त्रीसर्वाण्यविनि
योजयेत् श्रीस्कंदयामले आदेविरच्यावद्रकोणं ॥

तन्मध्ये बीजमालिखेत् तद्बीजान्तरधः साध्यं साधका
ख्यां तद्दृत्तः षष्ठ्याथः साधकं कर्म मध्ये तन्नार्थयोः क्रि
या रमाबीजं वनस्यान्तस्सर्वं वेष्टयेत्ततः सम्मुखाभ्यामग्न्या
राभ्यो कोणलेगमनु लिखेत् षट्कोणपार्श्वयोर्माया
श्रीबीजैरग्रे तु मन्मथं षट्संपिण्डं बीजं तत्सर्वं वेष्टये
ततः वाग्भवेन बहिः पद्ममष्टपत्रं सकेसरं केसरेसंस्वरा
वर्णान्पत्रेषु विलिखेत्क्रमात् पत्राग्रेषु लिखेन्मालामं
त्रवर्णान् तन्मितान् पद्मं वान्यदलेवा षोडशनरष्टदला
बुजे तत्केसरेषु श्रीबीजं दलेष्वष्टाक्षराणि च नाराय
णमन्त्रो वा द्वेयं द्वादशभिर्दलैः तत्केसरेषु च वावि
वावि विलिखेत्क्रमात् अकारादिक्षकारान्तान्मातृव
र्णान्सविन्दुकान् शिष्टानंते तद्दलेषु विलिखेत्परमेश्वरि
वासुदेवमन्त्रोर्वर्णान् द्वादशैकैकशः क्रमात् मायावी
नाम्बकेसरी तत्पत्रेषु च वर्मास्त्रदं दत्वा द्वादशार्णक
न् विलिखेत्तत्संपिण्डे वा ग्रुपत्रादिबीजकान् द्वावि
शदल सप्तर्के पद्मं कुर्याद्यत्नदृढं तत्स्थलेषु लिखेल्ल
क्ष्मीरमाश्रीबीजकानि च रामान्तु षष्ठमन्त्राणा नृसिंहा
नुष्टुवर्णकान् विलिखेदेकैकशो देवि विलिख्यन्तदनेन
रे पत्राग्रेषु च मन्त्रं तत्त्व वट्टिपित्र रक्ष्य वह्निभेद्रमालिख्य
वज्राष्टकविराजिते नृसिंहबीजं तद्दिक्ष्वेवाराहं कोणके
षु च लिखेत् क्ष्रौं रामयन्त्रं हि सर्वपद्ध्येतमं मातृमं साधितं ज
पहोमाभ्यां होमसंपातसेकतः एतं शिरसि मूर्ध्नि वा बाहौ वा
प्रुराये गण्डदत्वा णां रत्नाकरमहेशानि महद्वैश्वर्यवर्द्धने
बध्वा नामपि नारीणां च वन्दं सुखदं परं भुक्तिमुक्तिप्रदं देवि

वि॰ वर्गोपनीयं स्वदेसुवि यस्मै कस्मै न देयं च त्रिषु लोकेषु दुर्ल
ग्रं॰ भं किं बहूक्तेन देवेशि सर्वदं नात्र संशयः अथ स्थापनयंत्रं
८३॰ षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये श्रीरामबीजं विलिख्य तत्सर्वम
न्योन्याभिमुखं प्रणवाभ्यां संवेष्ट्य षट्कोणेषु षडंगमंत्रान्
830 लिख्य षट्कोणपार्श्वयोर्वामे मायां दक्षिणे श्रीबीजं च
विलिख्य तत्कोणाग्रेषु कामबीजं विलिख्य षट्कोणसं
धिषु बीजमालिख्य तद्बहिर्वृत्तद्वयं कृत्वा तदंतरालवीथ्यां
वाग्भवबीजानि मिथंतरं कृत्वा कावेण विलिख्य तद्बहि
ष्टदलं कृत्वा तत्केसरेषु द्वंद्वशः स्वरान् विलिख्य तद्दलेषु
कचटतपयशलाख्यान् अष्टवर्गानालिख्य तत्पत्राग्रेषु स्व
वाक्मालामंत्रवर्णान्षट् समालिख्य तेषु पंचवर्णाना
लिख्य तद्बहिः पुनरष्टदलं कृत्वा तत्केसरेषु श्रीबीजं द
लेषु नारायणाष्टाक्षराणि विलिख्य तद्बहिर्द्वादशक
पंलं कृत्वा तत्केसरेषु मातृकावर्णान्ध्यंतरध्यंतरश्चालि
ख्य तद्दलेषु वासुदेवद्वादशाक्षराणि एकैकशो विलि
ख्य तद्बहिः षोडशदलकेसरेषु मायाबीजं प्रतिकेसरं वि
लिख्य दलेषु सर्वोक्त द्वादशाक्षराणि द्वादशदलेषु विलि
ख्य च शिष्टदलचतुष्टये हंफट्नमः इति वर्णचतुष्टयं प्र
तिदलमेकैकं विलिख्य तद्दलांतरालेषु प्रागुक्तदत्तम
दाद्यष्टकामसूत्राद्यष्टकपोतमात्राणि सबिंदूनि लिखि
त्वा बहिर्द्वात्रिंशद्दलेषु सर्वोक्त श्लोकस्तपद्वात्रिंशदक्षरा
ममंत्राणां तस्मिंह द्वात्रिंशदक्षरवर्णानेकशो विलिख्य त
त्केसरेषु प्रतिकेसरं शक्तिश्रीकामबीजानि विलिख्य प

त्राग्रेषु पत्राग्रं वषडिति विलिख्य तद्बहिश्चतुरस्रं वज्राष्ट
कयुतं कृत्वा तत्र दिक्षु प्रोक्तनृसिंहबीजं विदिक्षु वाराहबी
जं विलिखेदेतद्यंत्रं मुक्तफलदं भवति सारसंग्रहे दहन
पुरयुगे वरमाबीजं विलिख्य तत्साध्यसमन्वितं च बीजं बहि
र्मिदमं डवर्णैः केशराशिष्टसु दनु दशादलमंत्रवर्णैर्बीजंष
डपिवहृदयाद्यमुख्ये कोणे विलिखेत् शक्तिरमेव कोण
पार्श्वकवचं मनमथो लिखेत्तदग्रे च सदले केसरगात्
हिरण्यस्वरैश्च चटत्तपविमितवर्णैः कोष्ठमालामनस्
भवेश्च तदंतिमेद्विमोंश्च क्रमलिखितिपिवृत्तं यावाडवस्य
दिक्षित्त्वष्टेश्चवराहबीजमस्य जपहोमादिना सम्यक्
साधितं यंत्रमुत्तमं सर्वेष्टफलदं मोक्षदायकं श्रीकंठपं
चप्रार्थः षट्कोणं विरच्य तन्मध्ये कामबीजं देवश्रीरा
मबीजं प्राग्वत्सं साध्यं विलिख्यावशिष्टमूलमंत्रवर्णै
रावेष्ट्य तद्बहिश्चाष्टं जानकीवल्लभाय स्वाहेति मंत्रेणावे
ष्ट्य षट्कोणेषु प्राग्वत्षडंगमंत्राणां लिख्य षट्कोण
पार्श्वयोर्वामदक्षिणयोर्मायाबीजं वैकैकशो विलिख्य
कोमाख्येषु द्वं इत्यालिख्य वहिरष्टदलकमलं कृत्वा तत्केस
रेषु द्वंद्वशः स्वरान्विलिख्य तद्दलेषु प्राग्वन्मालामंत्रवर्णान्वा
लिख्य बहिरष्टं तद्वयं कृत्वा तदंतरालवीथ्यां कादिक्षांतवर्णैः
संविष्टं केरावेष्ट्याबहिश्चतुरस्रं कृत्वा तस्य दिक्षु नृसिंहबीजं
कोणेषु वराहबीजं च लिखेदेतद्यंत्रं भुक्तफलदं भवति तथा
षट्कोणेष्वर्णां च साध्यसहितं मूलाख्यमपि षष्ठीसंधिले
गमनस्यशक्तिमदनौ षट्कोणपार्श्वे लिखेत् किंजल्केषु क
लाहिशाद्यदलगं मलाणषट्वर्णकं चात्यवांतकार्णपेद्धृतं भूस्थितं
लेदशार्णमनुनाः ॥

वि॰ दिशि विदिशि तन्नृसिंहवराहकोलिखेत्तन्मध्ये दलेक
सि॰ नकोज्ञैव राजतेथ सुसाधितमतत्तंमं विभवकीर्तिरमा
८३१ विजयप्रदः सुसार्थः तत्रषट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये स
साध्यं प्रणवं विलिखेत्कोणषट्के मूलमंत्रस्य षड
र्णान् विलिख्य षट्कोणसंधिषु षडंगमंत्रान् विलिख्य
षट्कोणपार्श्वयोः शक्तिबीजं स्ववामे दक्षिणे कामबी
जं वा लिखेद्बहिरष्टदलकमलं कृत्वा तत्केसरेषु हंस
ग्रंः ह्स्रादलेषु प्रागवमालामंत्रवर्णान् विलिख्य त
तद्बहिर्वृत्तद्वयं कृत्वा मध्ये नरवीरं नादशालितं मंत्रेणाग्नेवी
क्ष्येनावेष्टयेद्वाह्यवीथ्याकादिक्षुतत्ववर्णं रावेष्टयेद्बहिश्च त
रसं कृत्वा तस्य दिक्षु नृसिंहबीजं विदिक्षु वराहबीजं वि
लिखेदेतद्यंत्रमुक्तफलं च भवतीति श्रीवत्सलाञ्छनव
देवामंजनगेहं घंसदा सुप्रविमित कंदर्पकोटिलाव
ण्यकामितार्थप्रदायकं १ भास्वत्किरीटकटकदिव्य
ग्रैवशोभितं विशाललोचनं भ्राजत्करुणारुणकुंडलं
२ नीलजीमूतसंकाशं नीलालकघटनावनं दानभुजाल
सदक्षवाहुं ज्ञानमयं विभुं ३ वामजानुपरिन्यस्तवामां
भुजकरेहरी वीरासनेसमासीनं विभ्रंतंनिभांवरं को
टिवीर्यप्रतीकाशं कोमलावयवोज्वलं ज्ञानकीलक्ष्म
णाभ्यां च वामदक्षिणशोभितं हनुमद्भिविष्णुत्रादिकपि
मुख्यैर्निषेवितं दिव्यरत्नसमायुक्तसिंहासनगतं प्रभुं ५
ग्रस्थहस्रप्रातरूस्यायध्यात्वैवंरायवंह्नदि पभिःषोडशा
भितोमपदैस्तत्वानेमहरिं ७ नमोरामायशुद्धायबुद्धाय
परमात्मने विशुद्धज्ञानदेहाय रघुनाथायतेनमः ८

नमो रावणारिहंत्रे ते नमो वालिविनाशिने नमो वैकुंठना
थाय नमो विश्वस्वरूपिणे नमो यत्तवैस्वरूपाय यत्तभो
क्त्रे नमोऽस्तु ते योगिमध्येयाय योगीगेयाय परमानंदरूपिणे ९
शोकरप्रियमित्राय जानकीप्राणपतये नमः य इदं प्रातरु
त्थाय भक्तिश्रद्धासमन्वितः षोडशैतानि नामानि रामचंद्र
स्य नित्यशः पठेद्विद्वान्स्मरेन्नामसपवस्यादतनमः ११ श्री
सममे भक्तिरतुला भवत्येव हि सर्वदा जगत्स्रष्टुः सदा जीवे
द्राम मद्प्रसादतः १२ सदा रोगसमन्वः प्राप्तेश्रीरामसीत
यासह हृदि संदृश्यते तस्य मोहास्तोमित्रिणा सह १४ नि
त्यं च परारात्रेषु रामस्य मो समाहिताः मुच्यते नु स्वस्तिज
मास्त्रुदारिद्रपातकैः १५ ॥ इति श्रीब्रह्मांडपुराणे ब्रह्म
नारदसंवादे रामानुस्मृतिः समाप्ता ॥ सारसंग्रहे श्री
जनेयमनुलोके भक्तिमुक्तौ कसाधनः प्रकाशितः शाक
रेण लोकानां हितमिच्छता भूतप्रेतपिशाचादि डाकिनी
ब्रह्मराक्षसाः दृष्ट्वा वशाः पलायते मंत्रानुष्ठानतत्परात्
वतष्यादि सर्वपस्माराहु विंशति ग्रहान् सातंशिशु
ग्रहांस्तद्वित्रिषष्ट्रिब्रह्मराक्षसान् गंधर्वा द्वादश तथा भूता
नानाविधानाहान् सप्तवाराजपस्मानांतथा चाष्टविधे
ज्वरं चतुर्विंशाद्वियचोरं मन्यादेशान संख्याकान डाकि
नीन्यादिकान साम्मरणादेव नाशयेत् गुटिकापादले
पं चरसं चैव रसायनं एवं हं सर्वजनं चैव वसिचरं पाडका
दिकान् विद्वेषणां मारणां व वश्यमाकर्षणां तथा उच्चाटनं
मोचनं च सममदीपापिपत्यकं विधाधराणां सर्वेषां वक्तव
नीन संशयः श्रवणं सर्वम चाप्य नमो भगवते पदम् ॥

वि.
ए.
प३२

ॐ नमः स्फुटसंभक्तपराक्रमपदं वदेत् तथाकांतपदो
पेतं दिङ्मण्डलयशोदीरयेत् यशोवितानधवलीकृतज
गत्पदं वदेत् त्रिनयापपदं वज्रदेहरुद्रावतारकं सेव
धंनपदं लंकापुरीदहनमीरयेत् उदधिलंघनं चापिद
शग्रीवकृतांतकम् सीताश्वासनशोचवर्ध्यजनागर्भसं-
पदं भूतानेरामलक्ष्मणानंदकरमीरयेत् कपिसैन्य
प्रापदं तातेकारसुग्रीवसापदं पारणनेपर्वयदं तोत्पाद
नपदं वदेत् बालब्रह्मपदं चातिगंभीरपदं वदेत् शाप
सर्वग्रहं प्रोक्ता विनाशायमथोच्चरेत् सर्वज्वरहरं डा-
किनीविधंसनमीरयेत् ततस्तां रे समुच्चार्य महामायो
च्चरेत् पश्चिमसर्वविषपश्चाज्ज्वरसर्वबलेपदं होमयो
नेव मे सर्वकार्याणि साधयद्वय वभीस्वाणस्वगतोयंहृ
नुमन्मंत्र ईरितः ऋषिरीश्वरएवास्यादनुष्टुप्छंदउच्यते ह
नुमान्देवता प्रोक्तः सर्वाभीष्टफलप्रदः नमो भगवते
वांजपायानेनहृन्मतं रुद्रमूर्तयइत्येवं शिरोमंत्रउदाहृ
तः ॐ नमो वायुसुतनमायेशिखामंत्रउदीरितः अग्निगर्भो
य वततः कवचाणारयमतः स्फटिकाभस्वर्णकांतिहि
भजे च कृतांजलि कुंडलद्वयसंशोभिमुखांभोजस्मरेन्म
नः स्नात्वैव स्त्वैपीठेशैवेवाविदधीनवै स्नाहृतानि वि
तानिस्यवरिष्टिम्बदनादिभिः श्रापुतेवर्षमध्या रामस्या
ग्रेशिवस्य वा दध्यानक्तौ हुतेहोमे इति कापिलवचनात्
हुते नैव दशांशहोमः तर्पणमार्जनादिवं नमो भगवते
आंजनेयाय हृत् रुद्रमूर्तयेशिरः वायुसुताय शिखा अ
ग्निगर्भाय कवचं रामदूताय नेत्रं ब्रह्मास्त्रनिवारणाय अ

स्मे ॥ इति कवचषडंगन्यासः ॥ जितेंद्रियव्रतशक्ता शीहनुमद्ध्या
नतत्परः ॥ तद्दरोगनिवृत्त्यर्थमष्टोत्तरशतं सुधीः ॥ जपत्वाथ
दिनमेकांतेभ्यो मुच्येतन्नत्क्षणात् ॥ तद्भूतप्रशांत्यर्थं शत
मष्टोत्तरसुतः ॥ दिनत्रयमष्टोजप्याभूतानां मुच्यतेभयात् ॥
भूतप्रेतपिशाचादिशांतयेष्टोत्तरं शतं ॥ जप्यैवं तत्क्षणान्मुक्तो
भवेदेव न संशयः ॥ महारोगादिशांत्यर्थमष्टोत्तरसहस्रकं
नुस्नातरमात्मुच्येततानिशीचर्तियताशनं ॥ जयापिकोट्टि
णगातो प्रस्माद्व्योनवर्तते ॥ ध्यायेनवानहनूतारमश्रुतेनिय
ताशनः ॥ जयेनियतेमाष्टेवजपेद्रजेयमत्यरिं ॥ सम्यक्राम
सुग्रीवसाधंतारे स्मरन्सुधीः ॥ प्रभुतेनवविच्छिन्नांसंपिमा
मोतिसंशयं ॥ लंकायादाहकं ध्यायेजपत्रशुतसंजमा
पात्रिताष्टे देहे देवडुगयाह्याविपिसंस्थिते ॥ जयापरिशुसंख्या
नामस्मात्द्व्योनिवर्तते ॥ ध्यायेतवानहंतारमश्रुतेनियता
शनः ॥ जयेनियतमाष्टेवजपेद्रजेयमत्यरिं ॥ सम्यक्रामसु
ग्रीवसार्धं तारे स्मरन्सुधीः ॥ प्रभुतेनवविच्छिन्नामंपिमामो
त्रसंशयं ॥ लंकापादाहकंध्यायेजपत्रशुतमंजमा पात्रता
ष्टे देहे देवडुगयाह्याविपिसंस्थितं ॥ जपापरिशुसंख्यानाम
स्माद्व्योनविद्यते ॥ यत्नगेहेहनूमंतंसर्वदेवप्रसजयेत् ॥ मं
मंदिरेमंत्रिणासमभवेल्लक्ष्मीरवेवलादीर्घमायुर्भवेदेव
सर्वत्रविजयीभवेत् ॥ श्रीयंत्रसारे मध्येनारेस्वशुगललस
केसरेवाष्टपत्रे यंत्रस्याग्रजलनिपिमितान् ॥ जमेनता
लैः पीतेमालामनुवरमिहतेभ्रूप्रस्थहनूमयंत्रेवीरघ
हक्किमिगदयंसिरत्नाकरंच ॥ अस्यार्थः ॥ अष्टदलपद्मं कृ
त्वातन्मध्ये समाध्यप्राणेवविलिख्यनत्केसरेषु स्वांहिश

वि॰ ग्रालिख्यदलेष्ववसमाणहनुमन्मंत्राणांवक्ष्येविलिख्यब
णि॰ हिर्वृत्तयोरंतरालेककारादिक्षकारांतवर्णैरावेष्ट्यबहिर्वृ
८३३ त्तयोरंतरालेककारादिक्षकारांतवर्णवीथावसमाणह
नुमन्मालामंत्रेणसंवेष्ट्यबहिश्चतुरस्रंऊर्ध्वदेतत् उक्तंफ
833 लकृदिति नमोभगवतेपवनात्मजायरामायवप्राणसमा
यलक्ष्मणप्राणदातेसीताऽःखविनाशनाययरावणदर्प
घ्नायसर्वदुष्टविनाशनायविषचौरव्याघ्रवराहहस्तियंत्र
गादिदुष्टसत्वविनाशनायहूंफट्स्वाहा अथदलेषुदेवा
मंत्रः नमोहनुमतेतुभ्यंनमोमारुतसूनवे नमश्श्रीरामभ
क्तायशामशामायतेनमः नमोवानरवीरायसुग्रीवसख्य
कारिणे लंकाविदाहनार्थायहेलासागरतारिणे सीताशो
कविनाशायराममुद्राधरायवरावणांतकुलच्छेदकारि
णेतेनमोनमः मेघनादकवधसकारिणेतेनमोनमः अशो
कवनविध्वंसकारिणेभयहारिणे वायुपुत्रायवीरायआ
काशोदरगामिने वनपालशिरश्छेत्रेलंकाप्रासादभंजि
ने ज्वलत्कनकवर्णायदीर्घलांगूलधारिणे वायुपुत्रा
यवीरायआकाशोदरगामिने वनपालशिरश्छेत्रेलंका
प्रासादभंजिने सौमित्रिजयदात्रेचसमरभक्तायतेनमः
अक्षस्यवधकर्त्रेचब्रह्मशक्तिनिवारिणे संयुगेचमहाशक्ते
र्वातदविनाशिने रक्षोघ्नायरिपुघ्नायभूतघ्नायनमोन
मः ऋक्षवानरवीरैकप्राणदात्रेनमोनमः परसैन्यब
लघ्नायशस्त्रास्त्रघ्नायतेनमः विषघ्नायद्विषघ्नायज्वरघ्ना
यनमोनमः नवाभ्युदयायभीमायभक्तत्राणैककारि
णे परिप्रेरितमंत्राणांयंत्राणांस्तंभकारिणे ॥

पयः पाषाणतारणकारणायनमोनमः बालार्कमंडल
ग्रासकारिणेभककारिणे नक्षत्रधायभीमायदंष्ट्रायुधधरा
यच पिशांगांगाय सर्वायवज्रदेहायतेनमः कौपीनमसेन
भंवामभक्तिरताय च दक्षिणाशाभास्कराय संतां वेदोद्याल
ने क्षामाकृत्यविषघ्नाय सर्वक्लेशघ्नायवा स्वाम्यानायार्थं
संग्राममध्येसजयदायिने भक्तानांदिव्यवादेषुसंग्रामे जय
दायिने किंकिलाबुबुकोधोरशब्दकराय च सर्वोग्रव्याधि ग्रो २
संस्थंभकारिणे वनवासिने महावनफलाहाराय सततमाय
विशेषतः महार्णवेशिलाबद्धसेतुबंधाय तेनमः वादवि
वादेसंग्रामेभयेघोरमहावने सिंहव्याघ्रतस्करेषुपठंस्तो
त्रंभयं न हि दिव्यभूतभयेव्याधौ विषस्थावरजंगमे राजश
स्त्रभयेचोग्रेतथाग्रहभयेषु च जलसर्पमहावृष्टौ दुर्भिक्षे
प्राणसंप्लवे पठंस्तोत्रंप्रमुच्येतभयेभ्यः सर्वतोनरः तस्मा
काश्यभयंनास्ति हनूमत्स्तवपाठनात् एककालत्रिका
लेवापठन्नित्यमिमस्तवं सर्वान्कामानवाप्नोति नात्रकार्या
विचारणा विभीषणकृतंस्तोत्रंतार्क्ष्येणसमुदीरितं येपठि
ष्यंतिभक्त्यावैसिद्धयस्तत्करेस्थिताः इतिहनुमत्स्तुतिः श्री
स्मरसंग्रहे श्रीगोपालमंत्रवदेसर्वसंपत्प्रदायकं ग्रहरोग
विषारिष्टव्याधिदारिद्र्यनाशनं पुत्रमित्रकलत्रादिभोगमो
क्षफलप्रदं विद्याविभवदेत्त्वाणां विशिष्टकविनाकरं सम
स्तवातितापितरागजवशकरंपरं पंचाननकोपरातातोला
हितोयत्रिमूर्तिमुक् वनराननतेमषोयवक्रोशाश्वतनः पर
पिनाकीशाटंयमृपोहिरण्यगर्भदीर्घवान् वलीवंदृत्सया
दीर्घानऊलाशाश्वकानिमुक मंत्रोदशाक्षरः प्रोक्तोगाया

वि॰
णी॰
८३४

तस्य महात्मनः विष्णुपादांबुजद्वंद्वभक्तिबुद्धिः करे परः
पंचांतकः गाश्रयतांतं श्रीं श्रेते यस्य सः तेन गोलोहितः
मकारः त्रिमूर्तिः ई तेन पीचत्मानननः जः शेषः नखड्गीशो
च पिनाकीशहृयत हिंरंडः भदीर्घः आजेनभावालीयंव
द्वः सहत्वपादीर्घः आपतेः स्वानफलीशः हः कांतिः ः
आनेनत्वा गोपालपत्याविलं लोकं गोपयेत्स्वरूपेणरे
तेन गोपीसमाख्याता प्रकृतिर्मूलकारणं यतोपि जाय
ते विश्वं जनशब्देन गायते आश्रयत्वेन वै गोपीजनयोः
प्रेरणादयं वल्लभः प्रोच्यते ततो नित्यानंदमहोद्भूते स्वा
हाशब्देन चात्मानं महसे प्रापयाम्यहं उत्पायैत्यात्मका
धीयेणा विष्णवे परमात्मने मंत्रार्थो विष्णवे तत्वे साधका
स्य भवेध्रुवं विश्वरक्षणसामर्थ्यं यया तौ वा निगद्यते गो
गोपीजनपदेनास्य त्वामाभिनस्य वल्लभः प्रभुः प्रिय इति
ख्यातः स्वाहार्थः पूर्ववद्भवेत् गोपांगनाप्रियायास्मै ता
त्मानं च स्वकीयं कां ज्ञहोमि स्वगुणेव स्वरीणयमंत्रनिरुक्त
यः नारदोस्य मुनिः प्रोक्तो विराट्छंद उदीरितं देवतानंद
पुत्रोत्र कृष्णो दैत्यवियातकृत् कलमायाशिरोभिस्त्वी
जमेत्रस्य कीर्तितं शक्तिः स्वाहा समाख्याता मंत्रवर्णस्य दीप
कैः धर्मार्थकाममोक्षाप्तिर्विनियोगो भवेदिति कृष्णप्र
तिकृति विष्णुको दुर्गापि प्रातिदेवताः आचक्रेण विचक्रेण
सुचक्रेण ततः परं त्रैलोक्यरक्षणायेन चक्रेण तदनेन
रम् असुरांतकचक्रेण च तद्ध्यौ तैस्तपंचभिः स्वाहांतै
र्जातिसंयुक्तैः पंचांगानि प्रकल्पयेत् ॥ ॥

मुद्रैः पंचांगानि प्रकल्पयेत् हृदये शीर्षके चैव शिखा
यां कवचे तथा अस्त्रेणापादहृदयकंठाष्टदेशे हृदिति च क्रमात्
मंत्राणां विन्यसेन्मंत्री विद्धं तानाम संपुतान् करयोर्मध्यतः
पृष्ठे तयोः पार्श्वे च मंत्रवित् प्रणवाद्यं तदेवेव गवपयेद्दशा
र्णार्कं ध्रुवसंपुटितैर्वर्णैर्दशाभिस्सनमाश्रुते दशांगुलिषु
विन्यसेत् त्रिवर्गाख्याभिमो बुधाः दक्षिणांगुष्ठमारभ्य वामांगु
ष्ठवधिं न्यसेत् मंत्रसंपुटितैर्वर्णैर्दशाभिश्च नमोनमः दशाङ्गु
लिविन्यसेत्तत्त्ववर्णान्विलोमेन क्रमात् अनुलोमेन मंत्राणान्सं
हारयोजयेद्बुधः मंत्रवर्णास्तथा सृष्टौ प्रतिलोमेन योजये
त् उद्भवः एवं वर्त्तयेत् न्यासं वक्ष्ये समासतः पृथिवी जलते
जो सिवायुराकाशकं तथा अहंकारो महत्तत्त्वं प्रकृतिः पु
रुषः परः तामानि दशानत्वानोम्याने वेषु प्रविन्यसेत् पा
दगुह्येशिवे वत्तोमुखयोर्मस्तके न्यसेत् ततस्तु मंततो मे
धे सर्वांगे तत्त्रयं न्यसेत् तद्विपर्ययनता न्यासो ह्युत्सन्नत्व
दशात्मकः सर्वगोपालमंत्रेषु विहितः शीघ्रसिद्धये मस्त
कादिनुपादांतं कराभ्यां व्यापकं न्यसेत् वेदादिपुटितं मंत्र
त्रिवारं मंत्रसत्तमः मस्तके नयने कर्णनासिकाननदस्त
व तंदोर्भुजानुपादेषु मंत्राणां विन्यसेत्क्रमात् सृष्टिन्यास
स्त्वयं प्रोक्तः स्थितिन्यासं समाचरेत् हृदयादिमुखांतेषु सं
हृत्स्विपरीततः मंहारः कथितो न्यास एवं न्यासत्रयं भवे
त् मूलाधारे च येन्नाभौ हृदये च गले भ्रुवि मूर्ध्नि योनकृ
श्रमेवं न्यासषट्कं प्रकीर्तितः स्कंधदेशे च नाभौ च ऊरौ ह
दि ऊरौ तथा पार्श्वयुग्मे च पृष्ठे च श्रोणियुग्मे द्वितीयकः
मस्तकाननयोर्दौर्गाः कर्णयोर्नासिकाद्वये गंडयोश्च तु

वि. तीपस्यादव्यहृल्लस्य संधिषु तदग्रे गलिषु श्रोत्रस्मृतयोर्न्या
पं. स उत्तमः इत्थं वामकरे दत्तवामपादयोरपि न्यासत्रयं समा
८३५ ख्यातं मस्तके तदनन्तरं तत्सर्वाद्धिषु भागेषु संसृष्टौ शिर
स्यथ बाहुयुग्मसक्थियुग्मेष्वष्टमः परिकीर्तितः मस्त
के नयने वास्ये कंठहृद्दिवनंदके मूलाधारे च लिंगे च जा
नुनि षुपदे पुनः नवमो न्यासमुख्याख्यातः कर्णयोर्गण्डयो
स्तथा श्रंशयोस्तनयोः पार्श्वयोस्थितो श्वाद्युग्मके जानु
नोर्जंघयोरेयोदशमो न्यास ईरितः पदस्थाने षु मंत्राणां व
से मंत्री मुहुर्मुहुः विभूतिपंजरन्यासो दशाहृतिमयो मनोः
श्रायुरारोग्यधर्मार्थकीर्तिकान्त्यादिकारकः नरनारीनरें
द्राणां वश्यकर्मणि शस्यते भक्तिदो मुक्तिदो मुक्तिप्रदो वि
ष्णुः सदा युंजे ऊर्ध्वां च मंत्रीततो न्यासे दशांशं न्यासमाचरेत्
पंचांगन्यासं कृत्वा मत्स्यादिन्यासमाचरेत् वर्तमाणं ततो मु
द्रादर्शये भवतत्परः एवं कृत्वा विधानेन मंत्री मंत्रकलेवरं
विष्णुत्व नित्यस्थितिं यं मनिर्हानेनाद्विवर्जितं त्रैवं तव्यापितं
नित्यं कृत्स्नं ध्याये जगत्पतिं सर्ववृंदावने रम्यं स्मरेन्मंत्री सु
संयुतः नानासुगंधपुष्पशोभिपुष्पप्रचयशालिभिः पवी
नपल्लवोद्रेकफलसंपतिनिम्नस्तथा तसद्भिशिष्टमस्थाला
शालीभिः सर्वतोवृतम् निर्गच्छन्मंजरीसंपल्लतामन्तति
सेवितं मधुपैः कृतझंकारैः पक्षिभिश्च सुखावहं कीव
नगिरां ध्यामे पारावतकृतांकले कोकिलध्वनुरवांचन
नादाव्यामदिङ्मुखं नृत्यन्मयूरसंघातमेविनवदिवानि
शं वायुभिर्विकचत्वय मध्यकिंजल्कसंगिभिः सुगंधा
नवांनत्रभूतरजोभिश्च सुवासितैः ॥ ॥ ॥

आदित्यतनयायामलहरीकणशीतलैः मन्मथानलसं
दीप्तवल्लवीवीरकंपनैः सर्वर्तुपुष्पितसमस्तासिकल्पत
रुं स्मरेत् नूतनताम्रपल्लवांस्तस्यैव मालदनंतनं पत्रजाले
मारुकंतेप्रसूनकलिकाश्रपि वज्रमुक्तादिकांश्चैवपद्म
रागफलोज्वले स्रस्ताभिः सेवितसर्वैकदाभीष्टसिद्धिदं ष
ण्णां शाखाग्रसंयुक्तं महोच्छ्रायं तानिव॥ दिव्यामृतो
पवर्षेणस्रवंतं विस्मयं जना उपयत्योततप्रत्यामयोस्य
वरमेदिनीं ज्वलद्रूमसमावद्धां पुष्परेणुविभूषितां षड्
भिरहितां मंत्री चिंतयेदिष्टसिद्धये माणिक्यकुट्टिमोत
त्रयोगपीठं विचिंतयेत पद्ममष्टदलं तत्र यथोक्तरत्नव
र्णकं तस्य मध्ये सुखासीनं कृष्णं ध्यायेदनन्यधीः उद्यदा
दित्यसंकाशं प्रसन्नवदनं विभुं इंद्रनीलमणिप्रख्यास्निग्ध
दीर्घशिरोरुहं मायूरेण हि पिच्छेन राजमानोत्तमांगकं भ्र
मरांक्रांतकल्पवृक्षपुष्पसुशोभिमस्तकं संफुल्लनूतनोत्प
लकर्णपूरकृतोत्पले कुटिलालकविभ्राजल्ललाटमंड
पट्टिकं गोरोचनासमायुक्ततिलकं चोन्नतभ्रुवं सकलेकशा
रदाकाचंद्रबिंबाभताननं कुशेशयदलाकारसुंदरायत
लोचनं स्फुरन्मणिसंदीप्तमकराकारकुंडलं कपोलमल
लावण्यविलिनस्वच्छदर्पणं आरामस्तमाकाराभतोन्नत
सुनासिकं जितविद्रुमसौंदर्यपक्वबिंबफलाधरं दाडिमी
बीजसंकाशदंतपंक्तिविराजितं धवलीकृतदिक्चक्रमीष
द्धास्यहितोज्वताश्राणपधलवैः पुष्पैः कृतग्रैवेयसंपदं स्त्र
तिरम्यतिरस्कारकंवुसुंदरकंधरं मधुलोलुपभृंगालिसं
गतैस्वयंसगोपिभिः अम्लानैः कल्पवृक्षस्य प्रसूनपुञ्जवैः शुभैः

वि॰
पु॰
८३९

436

कृतदामलसत्कंठं मुक्ताहारविभूषितं कौस्तुभप्रभया
दीप्तविशालोन्नतवक्षसं श्रीवत्सांकांकितोरस्कमनंतस्कं
धशालिनं महापरिघसंकाशजानुलंबिमहाभुजं वलित्रि
तयसंशोभिकिंचिद्दंभुरितोदरं दक्षिणावर्तसंयुक्तनाभि
पल्लवमंडितं षट्पदाद्रसदापंक्तिशोभिरोमावलीभुवं
अनेकरत्नसंबद्धवर्णगलसद्दिकेग्रैवेयोदरिकावंधनतू
लाकोटिसमंडितं रुद्रघंटिकयाबद्धकटिदेशविभूषितं
दिव्योत्तमांगलेपनभूषिताशेषगात्रकं पीतांबरधरं सम्य
गुत्तानमनोहरं मरकतसंकाशजंघायुगलमंडितं
लसत्स्वपदशोभाभितिलककच्छप्रियं माणिक्यकुसु
माकारनखराजिविराजितं सूक्ष्मशोणांगुलीयत्रविका
शीवरणांबुजं चक्रशंखसमन्वमीरोऊशयवादिभिः कु
लिशध्वजवैविष्टेद्दैरंकितरक्तपंतलं सौंदर्यनिधिसंभार
रचितं विलसत्प्रिया सच्याकिंजितकंदर्पागामशोभासनोर
मः सुखांबुजसमासक्तवंशाच्छिद्रार्पितांगुलिं लङ्डत्वदि
व्यसङ्गागप्रवणादिनमानसं अपांगैः प्राणिजातंन्नमोह
यंतमानारतं परमानंदसंदोहसंपूर्णाह्नान्समानसं सुखप
यसमासक्तसोनेत्राभिराहृताम् गोभिर्न्हद्दोधराक्रांतमद
पानभिरेवच कवलीकृतसंपक्सासालेशाभिरप्यधा
भूमिस्पष्टमहास्लवामयीभिर्निरंतरं प्रस्नुतस्तनपानेन
संभृताननिर्गतैः डिंडीरपिंडसंयुक्तैः उरपेट्टिहिमनोहरैः
वंशवादनसङ्गीतगीताकर्णनलालसैः उतंभिनीकृतश्रो
त्रपुटप्रगैर्वस्थतर्णकैः किंविणांजरामूर्तिजातिकंडुतिम
न्वकैः परस्परविमर्दाग्र्यास्वरस्पष्टमहीतलैः ॥

स्निग्धैर्गुरुभिरस्तुचैः सुशोभिगलकंबलैः तत्सवत्सीस
न्तैर्हैय्यसंवृतैनंदनैनतैः कृतनैत्ताशान्दत्तालैः गरुदीर्घक
ऊहरैः उच्चकर्णपुटापीतवेणशब्दसमारसैः कृतोह
सोष्ठवैवीतमहाविह्वतनासिकैः चित्रासभावचर्णादि
क्रीडानेपथ्यधारणैः समानतोनेगणोपैर्वत्सः साम्यश्रुते
रपि वंशवादनशीलैश्चरम्यरागाकृष्टमैः वल्लकीकास
नात्तादिप्रतसारसमसरैः वल्लहाइलनादेपंनरत्यभिभा
गभिं‥ तै जंघिकाकटिदेशेनकिंकिणीजालमंडितैः इत
स्ततस्खलज्झिझमेत्र भावागतत्यचैः मधुराकृतिभिर्वालैर
स्पष्टागतसाललदैः शार्दूलनखसंक्रमगलालकल्पैह्तनसृणा
ननोगोपपुरंध्रीणां स्मरेहदं समाहितः तद्दशाहयसनधी
रगगाननिष्पंदपीमयवरसावसेकान् संजातवोधोगतम्
रहसुग्धीकैरस्काकारविधिशिष्टनष्ठैः रामोद्दैर्मभूषित
देहकांतानसंदहासास्तमानसानां संपर्कतोहसवा
गवाचारोगै` रिवरागवार्हैः वलेदंजालैः समतोगत
सैः संभूषितांशोषशरीरकांतां तभूयनः प्रेरितानीद्गा
टपिंपवेषु पंचेषुसमूलवर्षैः संभिनवंधाच्छिथिलीकृ
तांगतैः संभूषिताशोषशरीरकांतां तद्धात्रलर्वणस्
धारमोयपानेसतृस्नेहणपंकजानां सस्नेहमालस्यव
सन्नरम्यमाङ्गादभावानुतीलोचनानां धम्मिलशैथिल्य
वशात्स्रुप्रफुल्लपुष्पोघपरागलब्धैः धीरंह्मगंजद्भिरनेक
भृंगैरासादितामधरीकृतानां मनोजवेगोन्मदमानसा
नामदसवलाहाद्धिभवाहतानां शैथिल्यसंजातमनुनिर्वि
कानांश्रोणीभरे टिषिपथ्यगतानां मदस्वालेतयादाम्र

वि·
ली·
८३७

धीरस्वस्थगतेर्गुणैः स्तवकीकृतदिकानां चवरणाम्रतशाद्वलैः
निमीलनेत्रपद्मानां बलदोषभुजांसुद्र ग्राहस्तानां वहंसीनां
दीर्घनिःश्वासयोगतः अनेकग्रामरतासक्तहल्लपद्मभुजां त
था पंक्तिभिर्वेष्टितं सम्यक्कूर्वतश्च ततो वहिः पत्रासां नेत्रप
द्मानां मालाभिर्भूषितांगकं महानंदनिभं सर्वविलासभ
वनं प्रभुं वल्लवीपल्लवगवां देवं हृदवहिः स्मरेत् सुमखे
देवदेवस्य कोदंतं तथानंतसमवयं ब्रह्माण्डमंडलश्रेष्ठस्तुतिं
कुर्वाणमादरात् ऋषिसंघैस्तथा देवैर्वेदाध्ययनतत्परैः य
मार्थिनः स्तवैस्त्यस्वात्मनकप्रस्तुवासनया योगीन्द्रध्यानत
ष्ठातानिः श्रेयसफलार्थिनः सुखीकावतमभागोचपदृगंध
र्वकिन्नरान् सिद्धविद्याधरांश्चापि चारणानप्सरोगणान् गो
दनंतेनवाद्यादिकुर्वतः कामतस्वरात् वेदकर्मस्वरूपं स्वभंका
शायापानिभं मुनिं मंत्रतंत्रप्रवेत्तारं विश्वदामसरसटजं देवि
स्वपादांबुजद्वंद्वं भक्तिमिच्छुतमयं त्यक्तान्यन्यसर्वसर्वसं
गं तं वेदवेदार्थपारगं अनेकसुकृतिसंपन्नं समरागसमवि
ते ग्राममत्रयोसमासक्तमूर्छनाभिर्यथाविधिः समागजा
ताभिरागरागागायंतं कुसलवीणकं आकाशेनारदं ध्याये
मुनिवर्यं ततः स्वयं ध्यात्वैवं परमात्मानं नंदपुत्रं विशालधीः
यजेत्सर्वोदितं पीठे वैसवे नवशक्तिके सर्वमर्यादिभिर्मंत्री
मानसैरुपचारकैः सर्वैः संन्यतमंपूजयित्वा भुक्तिपरायणः
सोयदेहमयपीठे भगवंतं प्रयोक्ववत् ततो वहिःस्थितैः द्रव्यैः पू
जयेत्साधको नमः तत्साधनविधिः सम्यक्प्रोच्यते मंत्रसिद्धि
दः मूलमंत्रेणमंत्राणां मूर्तिमसप्रकल्पयेत् ततो वाल्यपिने
देवं सर्वावरणसंयुते आसनादिविभूषांतानुपचारांस्त्वका

श्वेते स्फोटे कुंकुमनंद्यावर्ताद्यैस्तैर्देवदेवं समर्चयेत् स्वस्थि
स्थित्या च सम्मृज्य पंचांगं च दशांगकं वेणुं प्रसृजयेत्त्वष्टाह
नमालामनंतरं श्रीवत्सकौस्तुभं मत्रीदेहे कुलसंसृजये
त् मूलेन चाष्टसृजावदावृत्तीः सृजयेत् ततः कर्णिका
यां चतुर्दिक्षु देवस्य परिसृजयेत् दामं सुदामं नामानं वसु
दामं च किंकिणी चकारावनध्थीपिदामशाह्वांतः वसुदा
मं समभ्यर्च्य किंकिणीदाममर्चयेत् इति त्रैलोक्यसंमोह
नतंत्रवचनात् तेजोरूपपरात्परैकसेवेषु गां सृजंते रु
क्मिणीप्रमुखाश्चाष्टपत्रेषु महिषीर्यजेत् कमलेवाहे
पत्रे च करयोर्दक्षिणान्ययोः बिभ्रती दिव्यशुक्लाभव
सुलेपादिभिर्युतः रुक्मिणी सत्यभामे हे नाग्निजित्यर
मामता सुदेसामित्र हे दाव पराचाप्य सुलक्षणाः सु
शीलांतां जायवतीस्वर्णमारकतप्रभे हि शद्वेक्रमा तेपाः
सर्वाः पतामतीक्षिभिः स्वमभारनतानानारत्नजालमविभ्
षणाः पत्राग्रेषु ततः सृज्याव सुदेवश्च देवकी नंदगोपय
शोदा च भलभद्र सुभद्रिका गोपालागोपिकाश्च सम
वास्तुकदीक्षिणः स्वर्णाभो वसुदेवस्तु शुक्लो नंदः प्रकी
र्तितः स्नानमुद्रां धारयंतै दक्षे वामे भयं तथा दिव्यवस्त्रानु
लेपादिपुष्पालंकारसंयुतैः रक्ताश्यामनिभे तद्वन्मातरो
दक्षिणे करे वरं वामे वहंस्तोत्पलपात्रे च पयमामृते मुक्ता
हारधरे रत्नकुंडलादिविभूषिते बलभद्रस्तु कुंदाभासा
शाली हलसंयुतः नीलांबरो वदोमनः चंचलश्चैवकुंड
लः श्यामा ननी सुभद्रा च रत्नाभरणभूषिताः पीना
वराचयुवतीविमाणवरदो भये ॥ ॥ ॥ ॥

वि॰
पू॰
५३८

गोपालवेशधीणामिंदलपूखलसत्कराः नानोपायन
हस्ताश्च गोपपत्न्यस्तु भूषिताः तद्बहिः पंचसंख्याः कल्प
वृक्षाः प्रगाढ्यैः संदारः प्रथमो ज्ञेयः संतानस्तदनंतरं
पारिजातान्वयः पश्चात्कल्पवृक्षाश्चतीरिताः हरिचंदनना
मात्र मध्ये दिक्षु च संस्थिताः दीर्घानस्तु हस्तचारमः साधु
साधकेष्टफलप्रदाः तद्बहिस्ते विपिनाः सम्यक्संस्थितेभ
क्तितत्परः शर्करादधिसंयुक्तैः सघृतैर्गोक्षयोद्भवैः नालि
केरगुडाद्यैः नवनीतामितोपलैः मोचफलैः सोपदेश
वस्तोद्भवैर्विभूषितैः ततः संकल्पनैवेद्यग्रासमुद्राः प्रदर्श
व प्राणादिपंचवायूनां मुद्राः दर्शयेत् अंगुष्ठाभ्यां मना
मेद्वे स्पृष्ट्वा पाणितले हृदये नैवेद्यस्य ततो मुद्रां दर्शयेन्मंत्र
मुच्चरन् लांगलीजलसंयातशिरोभिः सहितो वतिः परा
येति समुच्चार्य ब्रह्मात्मपदमुच्चरेत् ते निरुद्धं चतुर्थ्यंते
निवेद्यकल्पयाद्वयं निवेद्यदानमंत्रोयं मंत्रो विंशतिव
र्णिकः लांगलीटकारः जलेवः संयताः शौशिरः विंदु
युतैः इति नतिः नमः परायस्वरूपं ब्रह्मात्मस्वरूपं ते
निरुद्धः स्वरूपं च चतुर्थ्यंते जेन ग्रतिरुद्धाय इति निवेद्यं
स्वरूपं कल्पया स्वरूपंतः मित्रस्पदरातः तेन कल्पयामी
ति स्वरूपं मंत्रसिद्धं तथा समर्प्यं वन्ति वेद्य हि ऊर्ध्वाद्य
पुरोक्तवत् ततश्चंदनपंकेन सिक्ते देहं विभूषयेत् मूलमंत्रे
ण मंत्रतो मूर्तिपंजरमंत्रकैः ललाटादिषु ऊर्ध्वांतेतिल
कानि यनामयाः ऊर्ध्वान्तु ध्यानतलीस्यवत् तुलसी पुगमतो
ध्रुपः मूलमंत्रं समुच्चार्य पादपद्मद्वये विभोः करवीर
द्वयेनाथ मध्यदेहे प्रकल्पयेत् संभोजनमतः पश्चाड्डतंमा

गेनिवेदयेत् एभिः सर्वैः सर्वगात्रेनावतः कुसुमांजलिं
देवस्य दत्त्वा गोदयाच्छत्रकुसुमाणि मंत्रवित् रक्तपुष्पाणि
वामेतच्छेत्रवकपरीरकैः समावरणसंयुक्तमित्युक्तस्य
पूजनं सर्वसफलकरं पुंसां भोगमोक्षफलप्रदं अंगैरंगादि
भिर्वज्रपद्मावैराहृतिश्रयं पूजयेद्वयथालेखं मंत्रेयात्माय
कोत्तमाः एवंगधादिभिः सम्यक्पूजयित्वाविधानवत् पृष्ठे
कृष्णात्पूजेत्पश्चात्स्वांगपिङ्क्तिसमादिभिः कृष्णश्चवासुदेव
श्चनारायणश्चीरितः देवकीनन्दनश्चाथ षडेश्रकृतितः परं व
णायश्चाश्चरक्तांतमारहारीततोभवेत् धर्मसंस्थापकश्च
न्याङे· नमोनाकृवादिकाः येतैरेवविधानव्याकृष्णावाय
ण्यवाद्वर्षैः भवाद्वैः परमिच्छद्भिः सर्वसंपत्तिसिद्धये मूल
मंत्रंयथाशक्तिजपित्वातंयथाबुधः समर्पयेदंजलेः गंध
पुष्पाक्षताविनैः ततोनानाविधैःस्तोत्रैःस्तवाद्देवंविशाल
धीः प्रणाम्यातहृदंभोजमुद्रास्यप्रजपेत्ततः अथप्रयोगः त
त्रप्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासान्तेमूलेनप्राणायामत्रयंकृ
त्वा श्रिरसिनारदायऋषयेनमः हृदये श्रीकृष्णायदेवता
यैनमः इतिविन्यस्यममवतुर्विधपुरुषार्थसिद्धयेविनि
योगः इतिकृतांजलिरुक्त्वामूलमंत्रेणकरयोर्व्यापकंकृ
त्वा· आचक्रायहृदयायस्वाहा विचक्रायस्वाहाशिरसिस्वा-
हा सुचक्रायस्वाहाशिखायैवषट् त्रैलोक्यरक्षणचक्रायक
वचायहुं असुरांतकचक्रायस्वाहा अस्त्राय फट् इतिपंचा
गमंत्रान्नंगुष्ठांतरकयोर्विन्यस्यहृदयादिकवचांतदेहेवा
गवन्नष्टपंचविन्यस्यास्त्रमंत्रेणतालत्रयंदशदिग्बंध
नंचकृत्वा· हृदि क्लींनमः शिरसि पिं शिखायां जं कवचस्या

वि॰
ए॰
प३९
84

नेवं दक्षपार्श्वलं वामेर्भाकयांयं॰ एष्टेवं मूर्द्ध्नि हां तनः श्री
पीजनवल्लभायस्वाहा इतिकरतलयोः पृष्टयोः करपार्श्वयो
श्च प्रत्येकं मंत्रमुच्चरन् व्यापकं कृत्वा वामांगुष्ठेः ॐ गों श्रों न
मः तर्जन्यां श्रीं पीं॰ ॐ मध्यमायां ॐ जं ॐ अनामायां ॐ नं ॐ क
निष्ठायां ॐ वं ॐ दक्षकनिष्ठायां ॐ लं ॐ अनामायां ॐ भा
ॐ मध्यमायां ॐ यं ॐ तर्जन्यां ॐ स्वा ॐ अंगुष्ठे ॐ हां ॐ इतिसं
हारेणाष्टमं विन्यस्य पुनर्देहांगुष्ठादिवामांगुष्ठपर्यंतंद
शावर्णान्सकृत्प्रकारेणसविसर्गान्न्यस्य सांगुष्ठद्वमारभ्य
दक्षवामक्रमेणकनिष्ठाद्वयपर्यंतं स्थित्वा सविंदुविसर्गा
न्विन्यस्य करांगुलिषु दशांगपंचांगवान्यासं विहित्य समू
लमुच्चार्य्य अथ पुनर्वैपरीत्येन मूलंनमः मूलं पुनर्विपरीतं
मूलंनमः इत्यादिमुक्त्वा मातृकां विन्यस्य पादयोः गोंनमः प
रायपृथिवीतत्वात्मनेनमः लिंगेपिंनमः परायाप्तत्वा
त्मनेनमः हृदिजंनमः परायतेजस्तत्वात्मनेनमः मुखेन
मः परायवायुतत्वात्मनेनमः शिरसिवंनमः परायाराया
काशतत्वात्मने॰ हृदिः हें नमः परायाहंकारतत्वात्मनेनमः
हृदिभांनमः परायमहत्तत्वात्मनेनमः परायसत्तत्वात्म
नेनमः सर्वांगेयनं॰ प्रकृतितत्वात्मनेस्वाहा पुरुषतत्वात्म
नेन॰ हांनमः परायपरतत्वात्मनेनमः हांनमः परापरतत्वा
त्मनेनमः स्वापुरुषतत्वाय॰ पप्रकृतितत्वाय॰ हृदिभा॰
महत्तत्वात्मने॰ लंन॰ अहंकारतत्वानेनमः शिरसिवं
आकाशमुखेनमः वायुतत्वात्मनेहृदितंनमः तेजस्त
त्वात्मने॰ लिंगेपींजलतत्वात्मनेनमः पादयोगोंपरा
यपृथिवीत॰ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

इति तत्त्वानि विन्यस्य ततः प्रणवपुटितमूलेन मस्तका
दिपादांतं त्रिर्व्यापकं विन्यस्य पादयोः गोः जान्वो
पिं· लिंगे जं जठरे नं हृदि वं मुखे कं· नासोर्यो भां कर्णा
योः यां नेत्रयोः स्तां· शिरसि गों· लिंगे नेत्रयोः पीं कर्णा
यो तं नासायां· मुखे वं हृदये· लं· उदरे भां लिंगे यं जान्व
नोः स्तां· स्कंधयोः गो· नाभौ पिं ऊर्ध्वोजं· हृदि नें ऊर्ध्व
येवं दक्षपार्श्वे लं· वामपार्श्वे भां· पृष्ठे यं दक्षश्रोणपास्तां
वामे ह्रां २ मस्तके गों मुखे पीं दक्षनेत्रे जं वामे नं कर्णे वं
वामे लं· दक्षनसि भां वामे यं दक्षगण्डे स्तां· वामे ह्रां ३
दक्षदोर्मूले गों· तत्सन्धौ पीं मणिबंधे नं अंगुलीमूले नं
अग्रे वं अंगुष्ठे लं तर्जन्यां भां मध्यमायां यं अनामायां स्तां
कनिष्ठायां ह्रां एवं वामदोष्णोपि शिरसि गों तत्सर्वभागे
पिं तदत्ते जं तत्पृष्ठे नं तद्वामे वं सर्वशिरसि लं दक्षबाहु
भां वामे यं दक्षसक्थनि स्तां वामे ह्रां ८ मस्तके गों नय
ने पिं· मुखे जं कंठे नं हृदि वं उदरे लं मूलाधारे भां लिंगे यं
जान्वोः स्तां प्रपदयोः ह्रां ९ कर्णयोः गों गण्डयोः पी
श्रोणयोः जं स्तनयोः पार्श्वयोः वं स्फिचोः लं ऊर्वोः भां· जान्व
नोः यं· जंघयोः स्तां· पादयोः ह्रां १०· ततः सर्वांगे मूर्त्तिपं
जरन्यासं कृत्वा पुनः सृष्टिस्थितिन्यासौ दशांगपंचांगन्या
सौ अक्षरस्यादिन्यासं च कृत्वा मुद्रा विसर्जनादि सनादिषु षो
पचारांते देवस्य देहे न्यासोक्तस्थानेषु सृष्टिन्यासक्रमेण
दशांगानि पंचांगानि च संपूज्य मुखे वे नमः मुखे मनसा
मालायै नमः वक्षसि श्रीवत्साय नमः गले कौस्तुभा
य· ततो विभूतिपंजरन्यासक्रमेण देवस्य देहे संपूज्य

वि·
णु·
८४

840

कर्णिकायां देवाग्राणि प्रादक्षिण्येन· ॐ दामाय· ॐ सुदामा
य ॐ वसुदामाय किंकिणीदामाय केसरीषु पंचाग्रा
नि संपूज्याष्टदलेषु देवाग्रादिरुक्मिण्यै सत्यभामायै ना
ग्निजित्यै सुनंदायै मित्रविंदायै सुलक्षणायै सुशीला
यै जांबवत्यै· दलाग्रेषु वसुदेवायै देवक्यै नंदगोपाय·
यशोदायै· बलभद्रायैः गोपालेभ्यो· गोपिकेभ्यो· पद्म
मध्ये मंदारायै· पश्चाद्दक्षिदेवाग्रे संतानाय· पारिजाताय क
ल्पद्रुमाय· हरिचंदनाय· इति प्रादक्षिण्येन देवाग्राद्वितं
वन्तर्दिक्षु संपूज्य· लोकपालान्वज्रादीनि च समभ्यर्च्य
धूपदीपौ प्रदर्श्य प्राणादिपंचमुद्रा स्वमंत्रेण प्रदर्श्य कर
द्वयेन नैवेद्यमुद्रां बध्वाऽष्टौ नमः परायब्रह्मणे निरुद्धायनि
वेद्यं कल्पयामि इति नैवेद्यं समर्प्य तत्कालेऽभ्यावादित्र सन्ना
वीते मूलमुच्चार्य श्रीकृष्णाय नमः श्रीनारायणाय श्री
देवकीनंदनाय· श्रीपद्मश्रेष्ठाय· श्रीवार्ष्णेयाय श्रीसु
रक्तांतमारणाहारिणे धर्मसंस्थापकाय इति छोकुसा
न्संपूज्य राजोपचारादि सर्वं श्रावणकर्या दिति· ध्यात्वैवं प
रमात्मानं नंदपुत्रं विशालधीः पूर्वोक्तविधिना सम्यक्दी
क्षितः प्रजपेन्मनुं मंत्रार्थं चिंतयन्मंत्री नियतः स्याज्जितें
द्रियः चत्वारिंशत्सहस्राणि जितपद्माक्षमालयाः पश्चाद्द
त्वसोसिद्ध्यर्थं दशांशं जुहुयात्सुधीः लवंगैनंदकुसुमैस्सिता
सर्पिमधुप्लुतैः शर्कराराममयुक्तेन हविषा ग्रीणवाद्
नैतः तर्पयेत्सलिलैः शुद्धैः कर्पूरचंदनवासितैः स्ना
नाभिषेकं कृत्वाऽग्निदेवाञ्जपेतन ॥ ॥

नानाविधैर्भक्तभोज्यैस्तांस्तु लेख्यसदक्षिणैः ततोनिज
गुरुं सम्यक्पूजयित्वा यथाविधिः धनधान्यवस्त्रायैश्च
वित्तशाठ्यविवर्जिता· तोषयेत्परया भक्त्या निजकार्य
स्य सिद्धये ततः सिद्धमन्त्रमंत्री प्रयोगान्निजवांछितान्
कुर्याद्भक्तियुतः सम्यक् नित्यनैमित्तिकेरतः प्रयोगास्तथे
वक्ष्यते श्रीसारसंग्रहः सुधोवदासिद्धलक्ष्यमंत्ररत्नेसु
गोपिते त्रैलोक्यव्याततासमध्ये नारदाद्यैरुपासिते धर्मा
र्थकाममोक्षाणां करेवश्यादिसाधने सज्ञाने धनकाला
ग्निचैरोग्यैश्वर्यफलप्रदे अकालमृत्युसंहारिदुष्टरिपि
वारणे गलग्रहमहारोगभूतराक्षसनाशने संग्रामे
जपदं त्राणकरणे वाभयप्रदे भस्मदासीगजाश्वादिवश
येन धनावहे क्षेत्रपुत्रकलत्राद्दितेजःकांतियशस्करे ये
ध्यगांभीर्यशौर्याद्दिसर्वाविद्याप्रतिभावके ब्रह्मांडलो
भजनके सिद्धाष्टकमसरहितं किमत्र बहुनोक्तेन सर्व
देनात्र संशयः चक्रीपुरंदरारुद्रस्त्रिमूर्तिडसमन्वितः
वीजमात्रं भवेदेतत् क्रोधीशापाश्चिविक्रमः स्वेतोनर
कन्तिकांतिवायुः शार्ङ्गी नसयपुक· अग्रतातीदवः
पश्चादविदीर्घपुनस्ततः वायुदंशाद्वरध्याघ्रादशाणौ
पमनूतमः सताभिधायकः शाद्वः कृषीतिसमुदाहृताः
स्थानेदार्णा याकरोपिकस्मस्मानदर्थकः कर्मणा
न्मायजातस्य भक्त्या तोकुलउध्यते मंत्रात्मकशरीर
स्य तद्वर्णाख्याव्यदेशिकैः गोः शाह्ववाचकृत्वा तत्ताने
तनेन लभ्यते वेति शाह्वमशेषंवागोविदोगोविचार
णादशार्दपवनप्यांदीक्षादर्थं ख्यापिस्सवंवन चक्रीक

वि॰ कारः पुरंदरो लकारः त्रिमूर्तिः इकारः ईशः विंदुः क्ली-
णे॰ कामबीजमुद्धृतं क्रोधीशः ककारः त्रिविक्रमः ऋकारः
८५१ तेनकृष्णः षकारः नरकजित् पकारः कान्तिः आ
कारः कान्तिः आकारः जेनस्वा इति वायुः यकारः शार्ङ्गी
णकारः सत्यः औंकारः तेनगा इति अमृतं दकारः अत्रि
इकारः ईशः विंदुः तेन विं इति अग्निः दकारः दीर्घ आकारः
तेन दा इति वायुः मकारः दशाक्षरः सर्वोक्तगोपालदशा
क्षरमंत्रः नारदो मुनिराख्यातो गायत्रं छंद ईरितं श्रीकृष्णो
देवता प्रोक्तो बीजशक्त्यादि पूर्ववत् अतः करणे वदा स्वि
वर्तर्भिः मुगलेनव मूलमंत्रविभक्ताणि पंचांगानि प्रक
ल्पयेत् सनत्कुमारकल्पेन मंत्रस्य ऋषिर्ब्रह्मा गायत्री
छंद उच्यते गोपवेशधरो विष्णुर्देवता परिकीर्तिता
वर्णैनैकेन हृदयं द्विभिर्वर्णैः शिरो मतं वत्तभिः शि
खा प्रोक्ता नाव हिः कवचं स्मृतं मंत्रेन थावतर्वर्णैर्हा
स्त्रामसूतनयामुने इत्युक्ताः मुत्रयप्याग्रूपदेशाद्व सौ
मिति पंचांगानि न्यसेत्स्माद्गलीमुक्तकरहृये मूलमं
त्रेण सर्वांगे त्रिवारं व्यापकं न्यसेत् मुवं व्यापप्यर्वातेन
मंत्राणि न्यासमाचरेत् के ललाटे भ्रुवोर्मध्ये कर्णे घोण
त्रयो नसोः मुखे ग्रीवा हृदो नाभौ कट्योर्लिंगे जनतः परं
जान्वा मुगे मपदद्वंद्वे न्यसेमेकैकमक्षरं वेदादिमलकेन्य
स्यपदांत्ये व पुर्विन्यसेत् शिरो वदनहृद्गुह्यपादेषु मंत्र
वित्तमः पंचांगानि पुनर्न्यस्य मुन्यादिन्यासमाचरेत् स्मा
संतरादिकं सर्वं दशावर्णांतवज्जपेत् ध्यानेनोक्तप्रकारे
ण सजनेचतथा भवेत् अपप्रयोगाः तत्र प्रातः कृत्यादि

योगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि नारद
ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीकृष्णदेवतायै नमः
इति विन्यस्य बीजशक्त्यादिन्यासं पूर्ववत्कुर्यादिति· क्लीं कृष्णाय
हृदयाय नमः गोविंदाय शिरसे· गोपीजन शिखायै· वल्लभाय
कवचाय स्वाहा अस्त्राय· इति पंचांगमंत्रान्न्यस्य मूल
मंत्रेण प्राग्वद्व्यापकं त्रिः कृत्वा सकृत्प्रणवेन व्यापकं विन्य
स्य शिरसि क्लिं ललाटे कृं भ्रूमध्ये ष्णां· दक्षकर्णे य वामे गो
दक्षनेत्रे वि· वामे दां दक्षनासिके य वामे गो मुखे पि ग्रीवायां
हृदि जं नाभौ वं दक्षकटौ लं वामे भां लिंगे यं जानुनोः स्वा पाद
योर्हा नमः ॐ नमः शिरसि प्रणवं च विन्यस्य शिरसि क्लीं· मु
खे कृष्णाय· हृदि गोविंदाय गुह्ये गोपीजनवल्लभाय· पादयोः
स्वाहा नमः इति विन्यस्य पंचांगन्यासं कृत्वा दशाक्षरोक्तान्न्य
सांश्च विधाय ध्यानादि सर्वं तद्दशाक्षरोक्तवत्कुर्यादिति तथा
श्चमुं तद्वर्णसंख्यातमपि कार्षिमादरात पंचलक्षं जपेत्स्वष्टा
दशांशं पूर्ववद्धुनेत तर्पणादि ततः सर्वं पूर्वोक्तविधिनाचरेत
अथ साधितमंत्रस्य साधकस्य फलाप्तये त्रिकार्चाविधिं वक्ष्ये
गोविंदस्य जगत्पतेः उक्ते वृंदावने रम्ये सर्वाणमोहमालये द
मे रत्नमये दिव्ये स्मरेत्कल्पतरोरधः नानारत्नस्थले मध्ये रत्न
सिंहासने शुभे यथोक्तपद्ममध्यस्थं वासुदेवं विचिंतयेत् इंद्र
नीलनिभं कांतं शिखिमयूराकृति स्निग्धवक्त्रललाटांतं ता
लमूर्द्धं जसंचयं स्निग्धमेघसमासक्तापद्मसुंदरमस्मुखे इंदी
वरदलीकारशोभितेक्षणयाश्रिते चलत्कुंडलसंशोभित
गंडस्थमंडिते रक्ताधरं स्मितास्यं च हृष्टमानसे·
नानारत्नगणाकीर्णं कंठाभरणभूषितम् ॥

वि॰
णि॰
८५२

गोमूलिष्ठमरीरांकशांहूंलनखंधारिणं विशिष्टपुष्टस
देहस्वर्णैनैपथ्यदीपितं कटिदेशलसज्जंघाद्वयवृत्तम
नीरसे रक्तकांचनसच्छिन्नकिंकिणीजालनालया नि
रक्तवंतमर्त्यथ्यंवंधूकपुष्पसप्रियं मृत्यंनारुणसच्छास
ह्नलापादाब्जशोभयाः ययः सादङ्कतंपिंडनवनीतंतवंशु
भं दक्षिणेतरयोः पाणेणवहंतंमाधुमंहसं एष्णिवृंद्देन
कर्द्दणीदैत्यानांकृष्टचेतसो पूतनाशकटावीनांविनाशा
यकृत्तोयमो गोपीगोपालपैन्नतोसमूहेनावृत्तंसदा
श्रावेणरलमुखिंदेवैः सेवितंकामतत्परैः प्रातरेवविधे
कृत्संध्यानात्मस्थिरमानसः प्रामुक्तपूर्वपीठेत्तुहरिंसं
पूज्ययेत्स्वभे शंगावरणमार्कस्यान्हितीयेलोकपालकैः
वज्राधिभिस्तृतीयंवसूनपियिनापसप्तधीः पक्वारंभाफले
खंडनवनीतदधिदधिभिः मेलयित्वाह्यमैवेद्यंप्रीणयेत्स्मर
मेविभुं ।। उपस्थेवांयवानेनश्रद्धाभक्तिसमन्वितेःश्रीकृष्ण
पूजयेत्तत्सुजोपकरणैः शुभैः येहिकीसर्वसंपत्तिश्वा
गेवश्रामुयात्तयाः देहांतेविश्वसायुज्येप्रयातिनियतंकृ
तीः प्रागेप्रस्त्यहमेवंविद्विप्रन्तप्याविनानरोहरिं गवांदपिनि
वेयत्कपुजोपकरणैः स्मेगुडपुक्तमथापिवातङ्क्षलाश्व
हनीरेणानर्ध्यपीतमुखेहरेः तदुध्यागोदपितुध्याश्रेष्ठो
नरसहस्वतमूलमंत्रंतथेतनः मध्यंदिनेयजेद्यातिसंद
राकृतिमहंतं देवर्षिदेवसिद्धाद्यैः सेवितंखेचरैस्तथा
गावांगोपालगोवीनांसमूहैः परितोवृतं नीलांबुवाह
सकांतिविशिष्टागस्त्रियंभुवं नीलकंठसमान्यैकैः के
शामारैः समंडितं उङ्कंतमूलनंदेवपद्मपत्रनिभेक्षणं स

णीवंदलसहस्रोरत्नकुंडलमण्डिते गण्डमंडलसंशोभि
सुशोणासमितानन पीतवस्त्रधरं वाहुमुक्ताहारविभूषि
तं कांचीकटककेयूरमुद्रिकानूपुरादिभिः स्वलंकृतगा
त्रीरं तमंगरागप्रियशोभितं स्रक्मालिन्यसंछिन्नवनमा
लोद्भासकं कामबाणप्रविह्वाणवेणुवादनतत्परं ह
स्तैव विभ्रतं शोणां वामे शंखं च वेत्रकं श्रीनिवासमयं च
ह्यरत्नैश्च ह्यमभीष्टकं ध्यात्वैव विधिना देवं पूजयेदिष्टसि
द्धये दामायेरंगकेश्चापि महिषीभिश्चतत्परं वासुदेवा
दिभिः पश्चात्कल्पदेवतं तवं इंद्रायैश्च सुदर्शनसमाव
गणसंयुतं अर्घ्यं पिनाकगोविंदं विधिवास्तायकोतनमः
नैवेद्यं कारवनेयाचेष्टवांकृत्वितिवेदयेत् सघाप्यंकेश
तेपश्चाद्गतेमाधुपयोयसा शार्कराचन्ततश्चक्रेन बलिप
श्चात्तकल्पयेत् देवर्षिपत्निसंयोपाध्युपदेवेभ्यश्चादरात्
उपदेवाः गंधर्वपक्षादयः स्वस्वदिक्रमतोविह्वासक्तिप
कः प्रमत्रयीः स्वस्वदिक्रमतः देवसम्यग्विदेवसपुत्रक
दिक्रमेणबलिपापसादिभिः तन्निवेदनप्रकारस्तदेवा
ग्राद्विवन्द्विद्वपायसादिकौपात्रेष्वसाधोरप्रनिधायदे
वेभ्यः पद्मगंधेनमः इत्यादिगोपचारैः संपूज्यस्वहस्तेज
लमादायदेवेभ्यःपुष्पवलिनमः इतिबलिमंत्रमुच्चार्यपुष्पांज
लिं दत्वा प्रमदिक्षेवं ऋषिभ्यो योगं पर्वादिभ्यश्च बलिं संस
न्यसेद्यात् तथा नवनीतद्विभुध्यातो ध्येः संतर्पनक्रं
ऐव सहस्रांशानवनामानं वासं पूज्यसाष्टकं जपेत् साष्टकं
मिति प्रातेसहस्रंवेस्यत्राधिसंवेध्यते मध्याह्नेक्रमस्येवं पः
स्तजयेद्भक्तितत्परः गीर्वाणाहृदं वंदयेसौसमंतः सर्वतन्त्र

वि॰
गी॰
८४३

आस्तुर्वुद्धीद्दिशोतिसंभगवान्वादिसंश्रुतः सत्संततिशुद्धै
गंधपुष्पैस्तथानादिभिः सर्वैश्वर्यसमेतोत्रसर्वेश्वरोहरिं
व्रजेत अपराह्णार्चनेभेदसंगीकुर्वंतितद्विधाः संध्यायाम्
चिरेकेचित्रात्रामेवापरेतथाः अष्टादशाक्षरांमंत्रांसंध्या
कालेसमर्चनः यामिन्यामर्चयेत्पत्रेदशार्णंमनुनायदिः
कालद्वयेपिमंत्राभ्यांयजनेकेपिसंमताः संध्यायोद्वारि
कामध्येरम्यारामाश्रितेशुभे गृहैः षोडशसाहस्रैः संवृतःप
रिवेष्टिते पद्मैःदीवरकह्लारसंभृतैः सरजपैः हंसादिपक्षिभिः
व्याप्तैः संभृतेव्रजमंदिरे ३ यदादित्यसंकाशेविचित्रेरत्नत
मंदिरे स्वपविष्टंपरात्मानेकसंध्यायसमाहिताः नारदा
दिमुनिश्रेष्ठैः संवृतंमोदकादिभिः अष्टेनार्थाविवारेणा
मुनिवर्यैभ्यः प्रवचन आत्मरूपपरंतेजोदिशंतमेत्रगौरवा
न् नीलेंदीवरसकांतिमूर्तिः गणालयं सरोजनलसका
शैनेत्रेमकरकुंडले स्निग्धालकाग्रसंवदम्भजटाहृतमा
लकं अत्यंतमधुराकारंप्रसन्नमुखपंकजे श्रीवत्सांकि
तवक्षस्कंदवनमालाविभूषते कौस्तुभप्रभयादीप्तेकुंकु
मारुणवक्षसे वनमालालंकृतांसपीतवस्त्रावृतेशुभे
भूषुरांगदाहारादिकटिसूत्रादिभूषिते हरीकृतंपराभा
भारंप्रसन्नहृदयंविभुं दशारिशंखगदापद्मपाणिणांस्वावत
भुजम् इत्येसंचिंत्यदेवेशंगोविंदंसम्यगर्चयेत् अंगैरष्ट
त्रियाभिश्च प्रथमावरणद्वयम् ततोनारदनामानेजि
ह्रमेववतिः शार्ङ्गवाद्वतंवैवदारुकंनंदनंतरम विष्व
क्सेनंततोमंत्रीशिलैश्चपूजयेन्नतः सर्वादिग्गजिनेनैत
॥ तीयावरणंभवेत् भुवे॥ ॥

गरुडमाराध्य लोकपालोकपालान्प्रपूजयेत् नवरत्नाणि
वितताल्येपंचवर्णं समन्वितं नैवेद्यप्रायसं दत्वा सम्यक्ज्ञा
वसानकैः स्वर्णाक्तैरसंहृष्टा नारैः कृत्स्नं प्रतर्पयेत्
अष्टोत्तरशतं पश्चाज्जपेत्कृत्स्नविवितयत् अष्टोत्तरशतमि
तितर्प्यणं जपयोः संवर्ध्यते सर्वाश्चामुद्रेतन्मंत्रीमध्येन्
वायथाविधिः अवसानार्थविश्रुतं विधाय भक्तिमारभेत्
नत्वा निवेद्य चात्मानं विसृज्य सहृद्दिष्टभे न्यस्य देवमयोभृ
तात्स्वात्मानं प्रपूजयेत्ततः संध्याकाले हरिं देवं प्रत्यहं पोषये
द्बुधः रहभोगान्वहू नुक्तोवजेदं तेसमन्वितं तदात्मनं यजेद्रा
ज्ञीकामाकुलितचेतसा रासक्रीडासमाक्रान्तवल्लवीवक्रवे
ष्टितं वितन्यचंसहूतं वस्त्रलविकृणामकृतं तिष्योतशक्र
माक्रम्य पादाभ्यां च परस्परम् भूमिगं हीतहस्तैस्य यानासमो
ष्टीनसाभवेत् स्थलपंकजपुष्पाणां मध्ये रणपुत्रेन चरि
गतं रंगविहृत्ता समूहाद्देणवासुतां कालिंदी सैकजे शुभे
शीतले तापहारिणी कामबाणप्रविद्धागदिव्यस्त्रीकोटि
कोटिभिः संहृतेचेदकिरणासमद्योतितदिग्भुवे वलंद्वे गो
गनाशाहूवाचालितदिगंतरं सिद्धगंधर्वदेवौघयक्षकिन्नर
पन्नगैः विद्याधरैः सपत्नीकैर्विमानेष्वकृतासनैः आकाश
संचरद्भिस्तैः पुष्पवर्षकृतोत्सवे परस्परावहद्धस्तं सुंदरी
जालनिर्मितं रासक्रीडाविधौ रत्नशंकुगंपरमेष्ठि तं पतद
हृसमालिम दिव्यानेककलेवरं नारीणां पुरुषोदेवप्रत्ये
कचांतरागतो नत्तकं दसमालेष्यवाद्द्दहूविराजितं आ
त्मसंवहसंजातकामानलमुदीपमान् रामोऽद्भमसमाक्रा
नगात्रवलीप्रजामुदः भ्रमंतमाभिरज्यंतमहामणिपरि
स्कृतैः कृतनचारुरवैः सर्वालंकारैरुदयंगाम रत्यंपपक

वि॰ गी॰ ८५५

शरीरं तेसंयुतं मणिभिर्यथा हिरण्यरचितैस्सम्यक्तकं मार
कतं तथा मणिप्राकारसंविष्टगौरकाष्ठमगतं प्रभुं सुन
सीमृनसंकाशं यौवनश्रीसमन्वितं तदानीफलविद्रुमवि
दारविंदछदविलोचनं नूतनैर्विविधैश्चारुपल्लवैर्नवगु
च्छकैः शिखिकण्ठाशिखंडैश्च वद्धमूर्धजसंचयं सद्धर्वेदस
काशसंदराननपंकजं पक्वबिंबफलाकारस्फाधरवि
राजितं नानारत्नसमाक्लिष्टसर्वभूषणभूषितं स्वर्णावलि
सद्वक्षविभ्रमश्रीगर्हितं नवप्रवालरुचिरस्फुरत्पादतलं वि
भुं भ्रमरालोलसत्कंनमल्यशोभिभजद्धयं श्रान्ताकुचसं
श्लेषलग्नकुंकुमवक्षसं महोत्सवानुगमनेवंशवादनसादरं
श्रुतेनगवाणसंविद्धं सर्वलोकैकसद्गतिं ध्यात्वेत्यं श्रीकंसयो
ढेलक्ष्मीकान्तं प्रपूजयेत् श्रीगोपवरणेः सर्वं मिथुनैस्सदनन्त
रं केशवाद्याः प्रसाद्य प्रोक्तास्तोडशास्तरस्ततः कीर्त्यादिशक्ति
सहितालक्ष्मीमन्मथपूर्वकाः प्रत्येकं स्वरसंयुक्ता मिथुना
नि भवंति हि श्रीं ह्रीं अं केशवकीर्तिभ्यां नमः इत्यादिप्र
योगः षोडशारदले पूज्याः रासक्रीडनतत्पराः इंद्रादीन्पूज
येद्वाह्ये वज्रादींश्च ततः परं इत्यमावरणैः पंचभिः पूज
येत्प्रभुं ततः सकर्णितं डगंसितं शर्करापायसं राजतभाज
नेसम्यक्क्रत्स्नसृविनिवेदयेत् कांस्यपात्रेषु नैवेद्यं सरसं
प्रकल्पयेत् प्रत्येकं मिथुनेभ्यश्च पयस्याटकवैभयान्स्व
स्वत्स्वं यथायथं कृत्वा पूजां समापयेत् रात्रावेवं विधिर्यो वै
यजेत्त्रैलोक्यवशीकरः इंदिरामंदिरं भूत्वा सर्वावाप्य समुक्ति
भाक् रात्रावक्षौविरामेवाप्यत्यहं यस्तु पूजयेत् ॥

।। ।। ।। ।।

जलस्य फलं समाप्नोति भवाब्धेः पारगो भवेत् इत्थं मंत्रक
लेवरं कमलजाजानितत्कालश्रो भक्त्याभ्यर्च्य यतो हि
यः स नियतं भूलोकभर्ता भवेत् यस्मान्नित्यमिनिर्मह्रा
हविभवः कामान्यथेष्टान्सौ जेदंते विस्फपरं प्रयाति पर
मं तिहैपसंसेवितं श्रर्चाते देवदेवस्य तर्पणानां नावि
धिं ब्रुवे पुरो क्तो नाव कास्या नासाधकेष्टफलप्रदं पूज
नस्मृतिरेकेपि तत्फलं लभ्यते ब्रुधैः पीठादिभिस्तर्प
णादौ सकृन्मूलेन वैकशः तत्रावाह्ययजेद्देवं जलैर्वे
वोपचारकैः धेनुमुद्रां प्रदर्शयावत्स्फत्वा तर्पणसाधनं
तद्धि पानसलसावर्णपद्मीकृतेनतः सम्यगं नलिनादे
वं तर्पयेन्मूलमुच्चरन् त्रिकालं तर्पयेन्नित्यं मष्टाविंश
ति संख्यया नतत्कालो वितानस्माहा तर्पयेत्य तिवारका
न् पकैकवारं मंत्रात्तो मूलेनापि प्रतर्पयेत् गुडयुक्त
दधिप्रातनवनीतघृतं हविः प्रक्रामेते समाख्यातं संख्या
या डुगपस्तनम सितोपमाविसिश्रुतत्तर्पणाद्वामी वित
वाधं तत्सर्वं वहिंयाद्यत्सर्वं तथा भवेत् तत्प्रसादाज्जलैः
पश्चात्सिंचेदात्मानमात्मवित् मूलमंत्राभिसंजसेजलेमं
त्रीपिवेत्ततः हरिद्राप्रमंत्रात्तो जपन्मंत्रीं ततनमयःका
म्यतर्पणाव सूति तनोवस्यामि यानितः भजेड्रक्षप्रका
रेषु समालं वैकमाश्रयात् सकृज्जलेन संतर्प्य इगयैवार
चतुष्टयं पश्चात्षोडशभिर्दव्येस्तत्त्वमेकशः क्रमात् प्रा
ह्यतर्पयेन्मंत्री मूलमंत्रेण सेवतः चतुर्वारं पुनर्द्वीरै
कवारं जलेन च इत्युडगपास्मरायाद्रूपसीव सितोपलं
प्रातरेवं तर्पयेद्यस्तु तः समतिसंख्यायाः कृसंप्रति दिन
विद्वान्प्रहाबुद्धिस्यतत्परः तस्य मंडलमात्रेणावांछितं

वि॰
ता॰
८४५

845

भवति ध्रुवं पायसं दधिभक्तं च तिलतंडुलमेव च गुड
भक्तं च दुग्धं च दध्यन्नं नवनीतकं घृतं च कदलीमोचा
ततश्चैव रजस्वलाः मोचनोदकसंपीठस्य पृथुकाश्चैव ला
जकाः द्रव्याणि षोडशैतानि कथ्यंते मनीषिभिः मोचा र
जस्वला च मोचश्च कदलीभेदाः प्रव॰ तेन च त्वारः कदली
भेदाः प्रवर्ज्जेयाः अपरं तर्प्पणं वक्ष्ये तल्लक्ष्यसर्वेणायत्फलं
पारोस्मकथितं दुग्धे दधि दध्युत्थके घृतः सर्पिषि पायसं
चैव मत्स्यंडाढौद्रमेव च पंचामृतेन चैतानि द्वादशा हुति
तर्प्पयेत् पारो सतत्काले दुग्धानी मत्स्यगुडिवंड शर्क
रा विशेषः प्रत्येकं द्रव्यतस्तैस्तैरष्टोत्तरशतं विदुः तर्प्प
णानि विधानेन कृतानि यशसे तथा लोकसंचलनार्थं
च कथितानि मनीषिभिः एवं संमिश्रितं पारोस्तैर्दुग्धप्त्रु
प्याजलैः शुभैः कुसमं तर्प्पगच्छेद्यो ग्रामं वा नगरं तथा
द्वादशं तर्प्पणादेव फलमाप्नोति वांछितं भिन्नघोग्रासं
णानि त्यसवयं गोविंदरूपपदक भूतानाना विधैर्भावैर्विभि
न्नैर्मुह्यमुहुः मनोभिः सह गोपीनां दधिदुग्धघृतादिके व
लान्न स्तेन चरन्नित्यामाप्नोति महत्कीडता षट्कोणांतर्ले
खेत्कासं साध्याख्यां कर्मसंयुतं षडक्षर मनोवर्णान्षट्सु
कोणेषु लेखित पश्चाद्दशदलं बाह्ये रचयेल्लक्षणान्वितं
विंशत्यर्णानि मनोवर्णान्किंजल्केषु द्विशो लिखेत् कोणेषु
हृदेनाक्रांतं भूगृहं रचयेत्ततः गोचमालिखितं ह्येतत्सम्य
क्स्वर्णशलाकया हेमपट्टे विधानेन गुलिकीकृत्य पूज
नं सम्यक्कृत्वा तत्संसिक्तं मंत्रितं मूलमंत्रितः गोपालयंत्रमे
तद्धि पुण्यवद्भिः करे धृतं त्रैलोक्यवश्यकर्मादौ समर्थीं वा
निगोपितम कीर्त्यादिवर्द्धने राज्यपुत्रपौत्रधनप्रदम् ॥

कांतिरतीकरं चूर्णं सर्वसौभाग्यदायकं ॥ अपस्मारमतिभ्र
शमोहमूर्च्छाज्वरादिभिः ग्रहसोन्मादभूताद्यैः पीडितानां व
मनुजैः ॥ एतयंत्रं स्मरन्मंत्रं जपेन्नश्यंति तत्क्षणात् अथास्यैः
षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये समाध्यं कामवीजं विलिख्य तत्को
णेषु वह्निमाला गोपालषडक्षरमंत्राणां नैकैकशो विलिख्य
तद्बहिरष्टदलं संकृत्वा तत्कोणेषु कामवीजं लिख्येदेतदुक्त
फलदं भवति तथा ॥ कामो ब्रह्मा भारभूतिस्सा वायुनेमसा वि
ना ॥ षडर्णो मनुराख्यातः सर्वसंपत्प्रदायकः ॥ कामः नहीजं
ब्रह्मा कमारभूतिः अनेन ॥ हः इतिसा ॥ सानुपं वायुः यः न
मसानमः ॥ प्रोक्तेन ॥ तथा ॥ मायालक्ष्मीपुरो द्वादशार्णो विंशा
त्यर्णो मनुः ॥ मायाः भुवनेशीवीजं ॥ लक्ष्मीवीजं श्रीवीजं एत
द्वीजद्वयाद्भिः सर्वोक्ता द्वादशाक्षरो विंशत्यर्णो मंत्रः ॥ श्रीसारसं
ग्रहे ॥ अथ काम्यानि कर्माणि वक्ष्यंते मंत्रयोर्द्वयोः देवकीत
नयं कृत्स्नं तदानीं जातमद्भुतं ॥ चक्रशंखगदापद्मधारिणं
गगनप्रभं पीतवस्त्रलसद्गात्रं शोभितं सर्वांगसुंदरं ॥ एवं सं
चिंत्य संजप्या त्रिशेषदशायुतं त्रिमधक्तैर्दशांशं पान्तकिंशु
कप्रसवैर्ड्डनेत् मंत्रयोरेकतो मंत्री पः करोति त्यमादरात्
वीर्यं प्राप्तः स्मृतिं प्राप्य कवीनामग्रणी भवेत् स्यकदिव्यान्
तोंगं तमात्रुका क्रीडगतांशिशुं वलस्पादकरन्यासं विंत
यन्नयुतं जपेत् तावत्संख्याहुतं दग्धेहुते तेनैव स साधकः
मलमेस्य हमामतिमालिकं शांतवेतसे रुद्दंते बालशाय
नेगोपीभिर्दोलितं शिशुं ध्यात्वा क्षीरविधानीपैः [illegible] पल
भंतेशांतु द्वदवालग्रह [illegible] सतिनाशादिभीतिमपि वंतमु
तानालन्यग्रन्थस्य शिरसि स्मरन् ॥ शांतं सायजपेन्मंत्रं रुद्र

वि·
णो·
८५८

नोसृजनांतथा सद्याणाभूषणाशेषछिन्नमर्मकलेवरांत
दानीप्रकटीभूयगोकोनशंपतिरावमाः ॐनेमस्वरसंजपो
त्तसिधस्तर्पितेतले· पंचवर्णोक्तिता·सम्यक्चूर्णेनतावैरिणा
मृते पायमेहुतशिष्टेनद्रव्यंपीतनरंननतः सहस्रमंत्रितैस्तो
यैः कुंभगैरभिषेचयेत ग्रहपीडानिवृत्यर्थं ॐः वोयथंस
नायव स्वकीचरणाद्विमशाकटभाववयमन्त्र श्रुतेश्वतये
त्सर्वविघ्नसर्वाशासंपश्रुः नीलगात्रमहस्राभ्यांनवनीलेन
वेहविः दत्वाणिकिंणींकिंसंयरतनमुखभूषणं पंचधा
ताङ्नेनमंत्रीहूवीकाण्डत्रिकैःशुभैः उग्राज्यलालितैर्लदं
तावन्मंत्रंजपेद्बुधाः गुरुसंतोष्यवस्त्रभिरुन्ध्येयत्रद्विजोत
माः व्याधिव्याधिविनिर्मुक्तोदीर्घजीवेभवेन्नमः वाद्रूभ्याव
कसादायपादयंतेह्निनुण्डयोः क्रुसेध्यायेत्कवालानाभ
येस्र्णाजपेन्मन्त्रं श्रमिमंत्रिततैलेनदिपेतडुपशांतये
गोगणामाधुरत्नोतेधारयेतमनस्तुनत वेण्ठयमंतगोवि
दंध्यायेत्सर्वांदितफलं महासर्प्यगतश्रामौविंतपतत्टष्ट
मस्तके कालीयसर्पफणामध्येनृत्यंतमुद्गलमंजसा सथा
दृष्टाभिवीक्षितेनमात्रं प्रजयेन्मन्त्रं वामहस्तस्पृतर्जन्यात
जेयन्मंत्रिसततमः स्पावीकरोतिविषणांकालदष्टमपिद्र
णात् कालीयमर्दनेकुसंध्यात्वाकुंभेष्टसृजयेत श्रष्टोत
रशातंजमासानयेत्तजलेनयं कालकूटविषग्रस्तःस्वी
भवतिसेवनात गोवर्द्धनगिरिर्वासवाङ्दंडेनविभ्रतं
ददह्स्तसशाखाभिर्वर्षयोजितसंनतांव कुलंसंचितये
न्मेशाच्छत्रमस्तेनपान मीतिदास्तेनवार्यतेविघ्नं सर्णा
वायवः वर्णमेयोयस्मायांतवासवेविंतपन्द्वतेन श्रग्नं

लवणैः ष्टदेरनावृष्टिर्भवेद्ध्रुवं कलिंगतनयांतोयो वैहृ
रात्तेनयं स्तदा· मन्नोत्मजनायैश्वतरैलैर्जलसेवनैः गोपी
गनासमूहेनमिश्यसानेमुहुर्मुहुः कृत्स्नंविविंत्यमेवंतोवेन
सोन्यैः समिदरैः इंनेदग्धतसंख्याकैः तीराकैर्योयथावि
धिः भूयमीहृष्टिमिष्टीहिकुर्यादशमेथपिसः एवमेवस
रेकृत्स्नपीडितमस्तकेः सोहमाजिगरस्फोटभूतलाद्भसपत्र
गैः मंत्रंजपेत्तदानीमः स्वस्थीभवतितात्यथा वैतनेयगते
कृत्स्नेसमयमन्वेवलाविते ग्रामज्वरपराभूतज्वरेणत्सम
सादरात् एवंध्यात्वाज्वराक्रीमतेस्वकेमंत्रजपेत्सत्तुं मस्ता·
यौरत्तवोऽष्टसहस्रानीनाशमाप्नुयात् एवंध्यात्वानलेकृत्स्न
मध्यर्व्यादिसंयुते गुडूचीशाकलौर्हुत्वा तीराकैरयुतेबुधः
क्रूरज्वरमशक्यंचनाशयेन्नात्रसंशयः नीलाणवाणप्रवि
द्धांगभीष्मपीडाहरिंहरिं ध्यात्वाजपेत्स्ववाञ्छान्निपाणिभ्यो
स्वस्थीभवेत् कृत्स्नेमादीपनेः पुत्रप्रदंध्यात्वायुतेन्नेत
उपाल्हतेगडूचीनांशाकलैरर्विंतेतले अपमृत्युर्विन
श्येत कृत्याः क्षैराग्रापिवएगात् कृत्स्नपुत्राप्ययच्छंतद्विजा
यमृतनूतके ध्यात्वापार्थयुतेनहृजपेत्पुत्रसमृद्धये· पु
त्रजीवोत्स्यकाष्ठेनत्वालितेहव्यवाहने फलेस्नदीपैर्जुहु
याद्युतेमधुनालुतैः प्रजावहूनरोगाम्लभतेविरजी
विताः नित्यकर्मदिनेतेनंसपुत्रानुद्धिशालिनः वध्यापि
साममाप्नोतितिरुजीदीर्घजीविनं वोधिपत्रप्रेटतोयंजम
मष्टोत्तरंशतं मौनंकृत्वापिवेन्नारीप्राग्वर्षान्मासंतलभ
ते कृत्यांक्रूरांमहाभीमांकाशिराजेनयोजितां पराजि
स्मामचक्रेणकाशीमहदिवविक्रेना ॥ ॥

वि॰
रा॰
८४७

847

शिखिणा भस्मीकुर्वीत क्रुद्धस्सम्यग्विचिंतयेत् जङ्घयाग्निशि
खिह्यष्टसौगतैलविलोलितैः एवं कृते न संमोहं वैरिणा के
नचित्कृताः कृत्वा मूर्ध्नि स्वमेवास्यमन्तयेनात्र संशयः आश्रमे
रुचिरैर्दिव्यैर्वदरीकृत्तभूषिते सर्वविघ्नं स्पृशन्तं वह्न्यां वज्ज
गेनवा· चंडाकर्णोस्य सर्वांगे स्मरन्नागोविंदमादरात् मधुराक्तैः
स्तिलैलैर्वज्जङ्घयादेयैर्तैनले अशेषपापनाशार्थं भृत्यो
वा जपेन्नतः राकिणावलभद्देवदिव्यं तं वात्तकमणि ध्याय
कृष्णदृष्यं तद्धोमयेत्तुलिकाः शुभाः गोमयोन्याः त्वणा
ड्वेषः प्रीतये जायते ध्रुवं खिंगं स्वसमानक्रोधा ऊर्ध्वं तत्वारणव
र्धितं धावमानरिपुगणं श्राद्धयावनमाशुभम्॥ जपेत्सम
सहस्राणि कृत्वा ध्यानमनन्तुषः समाहारं वैरिणां भूयात्रुवा
दैवेशतो ध्रुवं कपित्थफलसंपातनेवनेकेसमत्त्विपन् कृ
त्वात्ये पौष्टं जप्यामन्त्ररुद्राटकं द्वियोः ध्यायन्तं कं समर्थनं
त्विनसंवादयः कृतमे वैरिणां कंसमन्त्रपंचकर्षं तत्प्राणावर्जि
ते श्रुतं पुजयेन्मंत्र कृते हातन्त्समेतुयः समिद्भिर्जन्मनन्तत्र
नहन्तात्तस्य मंत्रवित् शत्रुनिंधनमाप्नोति मया भद्रोपि नाल
प्या कलिंडमसमिहर्घ्यैर्न वनैलस्तैडनेत यामित्यामभुते
ह्यस्योरिपुवर्ण्यपुरंवजेत काथ्यामवीजहृन्यानि शालिनिव
दलानिव पैरंडतैलसिक्तानि ह्नेत्रिकटुकानिव राज्ञोम
शान्मूमिसो रिपुनाशाय मोचिकाः मारणं निदितं कर्मधु
दिकुर्वीत साधकः श्रुतं पूजयेन्मंत्र यावद्दाद्दविषाङ्गेनतम
त्रीतत्पापनाशाय शांतवेताल ध्वजतः पुरेदस्मविज्जिवा
हांतेनहरपादयं कृत्वा ध्यायञ्जपेत्सं सर्वतो जयमाप्नुयात्
व्याख्यानमृदयाकृत्वा गीतार्थं फाल्गुनाय च कथयंतं रथा
रूढं भावयन्मंत्रयेन्मंत्रं धर्मवृद्धिर्भवेत्तस्य योगात्सिद्धिश्च।

जायते त्रिमधुरयुक्तैर्लवणैः किंशुकप्रसवैर्हुनेत् महाक
विः सर्वार्थदीक्षो वेदवेदांगपारगः कोटिभास्करसंकाशं विश्व
रूपं शरीरिणं मम हार्दकसत्कीर्तिमग्रीवो मन्दारी रिणां सू
र्यानलसमं हृज्जव संगावृत्तं पंडितं विविधानेकसर्हेतिं दि
व्यनैवपथ्यधारिणं जगद्योमोत्तरालेषु व्याप्तं हृत्संविधितयन्
मंत्रेणैष्टं जपेत्सम्यक्त्वहस्तमाष्टकेवुधः देशगेहपुरग्राम
वासुसात्मनरत्तणं भवेदशार्णमंत्रेणदहृदष्टादशार्ण
तः उक्तोनंतांप्रयोगान्स्वपदच्छात्तांसमाचरेत् वश्यकर्मा
भुताविदेषमंत्रहृदयतयादरात् यत्कृत्यविधिनामैत्रीसर्व
लोकप्रियो भवेत् भरणेषादवमनस्यैर्विकचैरहणे :शु
भैः माध्याक्तोकेविधानेनपूजयित्वा गृहे हरिं प्रत्यहंदश
वर्णीयः सहस्रमष्टकंजपेत् मण्डलाद्विजमुख्यानोवशंकृत
स्वेवशीभवेत् मालतीकुसुमैर्पुष्टैर्गोपवेषधरं यथाप्रभा ह्र
स्वमभ्यर्च्यन्नृपतीन्वशेनयतिदासवत् कौङतरक्तकुसुमै
रक्ष्मासमृद्धैः वैशंपनीलोत्पलैः सूद्राणिष्टवा गायत्नम
युते नापलैः शुक्लपुष्पैश्च वृत्ताकैस्सहस्रकं श्ववर्हेसम
रांचेत्सु त्वातत्क्षयधारयेत् श्रालिकेधारणान्नारीसुभमा
संवशंनयेत् पुरुषस्तथानारीदासीकुर्यान्नसंशयः पु
ष्पंतोहलवामांसिकजलालेपनादिके पेकेनमंत्रेयनंत्री
सहस्रमभिमंत्र्यच दद्यादेभ्यः सदानेभ्यः किंकराभरणानि
के आपणेव्यवहारादौविवादेराजवेश्मसुः पतिषयद्द
कर्मादौशतमाग्रंजपेन्नृपः तत्रयद्वचनेद्रूयात्तेनैवजयी
भवेत् सूर्यविष्टकरंवापोवलरीभिः महाद्युतम् ॥

त्रि·
सा·
८४८

848

ह्यगात्तरतेध्यात्वाकृत्वात्रिमधुराप्लुतैः प्रथमार्गसमिन्
धैर्हेत्रैलोक्यंवशमानयेत् रामक्रोडाररंमंत्रंसंख्यात्वाम
त्रंदशाक्षरं जपेल्लक्षंसंनित्यंयोमासमात्रेणसाधकः इष्टां
कन्यामवाप्नोतिदुर्लभामपिनान्यथा· प्रत्युच्चरुंटमाट्ठ्ं
क्लींसंख्याताक्षरसंके साधं जप्यात्पाकन्यांप्रत्याहंमंडलाद्दि
ता· मंत्रस्यास्यप्रभावेणवांछितंहृदयांहंरं गोपीद्रुलभमवा
प्नोतिष्टत्वानित्यंतमेजस· क्लींसंवितिमंत्रयो॰॰ जपेद्दशा
क्षरं लक्षंमधुप्लुतैर्वाणिप्रैर्लाजसममुष्ठैः हुत्वाघृतंजपेना
वकन्यामिष्टांलभेततः अष्टादशार्णमंत्रेणपलाशसमिधोघृ
ते मधुप्लुतैकुशैर्वापिद्रुत्नैवानिलतण्डुलैः वशीभवंतिभूदेवा
ट्वासर्वसमाद्ददात क्लृत्तमालप्रसूनैर्मध्वक्तैरंडजसमेरपि·
हुत्वावशीकरोत्येवंभूपालान्सपरिच्छदान् वकुलोद्भवसंभ
वैः पाटलोत्थैर्घृतैरपि हुत्नैविद्ध्नरीर्षोवसायचोर्तक्तैत
तण्गात् नूननोत्फुलमत्स्यैःसगोयैरऋणोत्पलैः मधक्तैः
दनैर्वापिपाटलोत्थैः प्रसूनकैः हुत्वाघृतंक्रमेणैवदशायैइ
णोयोषितः अपमारप्रसूनैर्योमधक्तैः प्रत्यहंहुनेत् रात्रौस
हस्रसंख्यातैः समरात्रमतंद्रितः परायोगनानोमाहृतेवा
रूपौवनगर्वितं पंचवाणप्रसिद्धांगदासीकुर्य्यान्नसंशयः
सिद्धार्थैः लवणोपेतैः मधक्तैः त्रिसहस्रकं होमंप्रकुर्वतो
रात्रौविद्विष्टोपिदासवशीभवेत स्त्रीहस्तस्यफलैः सव्येणास्रप्र पैले
सूनकैः त्रिसाहस्रसंयुतैर्होमात्सर्वैस्तण्डुलमेशुतैः प्रत्येक
दवतोलक्ष्मीवशीकुर्य्यान्नितान्तालये वासांसिवल्लभस्त्रीणां
मनोभिः मधुकेशवे समाद्यकदेवत्तमेमाद्वष्ठत्तवितय
न् जप्यात्सहस्रमानैयोरात्रौसदशाभिर्दिनैः सावीमयानये

मंत्री शीघ्रमेव न संशयः किंचक्रेण मंत्राभ्यं प्रतापो
सदृशोपरः तान्निवशेपतथाहस्तौ देवदानवयोषितो
वेदक्षेदस्तगौरांगं रक्तपद्मदलेक्षणं श्रीविकंहारादायमे
वाद्रूदणौस्कंभते श्रीवित्सांके कंवुशांखः दिव्येयंमंडले
नैपैः पद्मदामाच भूषिते पीतांवरले मद्गात्रे तरुणांशुक्ति
सेविते विकवस्यग्रमध्यस्थो ध्यातानंदात्मजे ध्रुवं स्तरित
मगते देवं पुराणपुरुषं नवं नीलमेघनिभं वापि द्रुतंदै
मेघुतिंत्स्वा जपेदेकतरं मंत्री फलं वांछ्याप्रटितेहृतौ ल
क्षद्वादशकं सम्यक् तत्सहस्रं समिद्वरैः उपास्तितेर्द्वनेन्द्र
त्रीपयोऽमसमृद्धवैः मधाज्यलोलितैनापि हविषावाप्ति
नेंद्रियः पद्माहिक्षाप्पिपनित्यं विदानंदकलेवरं भवांभ
कावनतरणिंध्यायन्नेत्रसीरुहे। स्वात्माभेदन संवित्यप्र
स्नहंपरमेश्वरं त्रिसहस्रं जपेन्मंत्री यजेत्संध्योक्तवर्त्मना।
विधिनैतेन भजेयात्मत्त्रद्धाभक्तिसमन्वितः संसाराब्धिमहा
भीमं जरामृत्युमहाह्वयैः सुस्वैलेहरीजालैर्विषयग्राह
संकुलं मध्यल्लप्यपदं तेजोजीवाद्विसाविनिरंजनं उच्चरल
सानामानिपिवेत्सस्पकथामृतं आकाशमस्यवापंतत्वा
दोन्त्रन्नमत्रपि भक्त्यापरमयोपेतो जीवन्मुक्तः सकल्प
ते पिंडवज्जिप्रटेस्वहस्तविवरेमेलिखितत्कोणगात्सह
लौम्बनंगपंचकलमत्संधीन्दलेध्वस्तु। स्वहाणीत्व
ह पुरमेवर्णामम नवतत्त्वस्थपत्रेस्थिते वाह्येष्टादशप
त्रेपद्मसंदेशान्तन्त्सांख्ववांणाल्लिखेत्पयंतत्बदलेगाय
त्रिवर्णांलिखेत सवेप्यस्मरवीजतः पुनरष्टौत्रिंशाद्धि
पत्रं वृत्तान्तत्राऽऽवृत्तभवर्णकानन्तदलेवीतेपिएवनतः

वि. पंचाशल्लिपिभिः क्रमेणावृतः पाशांकुशाभ्यां वृतं सर्व
तं. हंसेन संवीतं यंत्रमेतत्सुकल्पितं यंत्रराजमिति ख्यातं स
८५९ र्वविश्वप्रमोहनं कामधर्मार्थफलदं शत्रुदस्युनिवारणं
कीर्तिकांतिधनारोग्यरक्षाश्रीविजयप्रदं पुत्रपौत्रप्रदं लो
के भूतवेतालनाशनं लिखितं भूर्जपत्रादौ पूजितं चाभिमं
त्रितं धारितं सर्वकामानां वृद्धिदं नात्र संशयः अस्यार्थः
षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये हृतौ विलिखेत् स्वोदरे पिंडगोपा
ले कामवीजं विलिखेत् तन्मध्ये साध्यनाम संपुटं कृत्वा
षट्कोणेषु सर्वतः षडर्णमंत्रवर्णान् एकैकशो विलि
खेत् संधिषु श्रीवक्रायेति स्वाहेत्यादि सर्वोक्तपंचांतमं
त्रान् लिखेत् तद्बाह्ये अष्टदले कमलं कृत्वा तद्दलेषु वस्व
माणकृत्स्नाष्टांतरवर्णान् लिखेत् तद्बहिः षोडशदलपद्मं
कृत्वा तद्दलेषु वक्ष्यमाणकृत्स्नषोडशाक्षरवर्णान् लि
खेत् तद्बहिः अष्टदलकमलं कृत्वा तद्दलेषु सर्वोक्ताष्टाक्षर
मंत्रवर्णान् लिखेत् तद्बाह्ये चतुर्विंशतिदलं कृत्वा तद्दलेषु
वक्ष्यमाणकृष्णगायत्रीवर्णान् लिखेत् तद्बहिः तद्पं कृ
त्वा तदंतरालदीर्घान् कामवीजेन संवेष्टयेत् तद्बहिः द्वात्रिंश
द्दलपद्मं कृत्वा तद्दलेषु वक्ष्यमाणगोपालानुष्टुभवर्णा
न् लिखेत् तद्बहिः भूतचतुष्टयमालिख्य वीथीत्रयं तिथ्या
यैाभ्यंतरवीथ्यां पिंडगोपालमंत्रेण वेष्ट्य द्वितीयवीथ्या
मातृकावर्णैर्वेष्टयेत् तृतीयवीथ्यां पाशांकुशवीजाभ्यां
निरंतरं वेष्टयेत् एतद्यंत्रमत्र सम्यक्विधिना साधितं स
द्यः सम्यक्फलदं भवति तथा कामः कृष्णाय गोवि
दाय इ. भगवस्य सोमनुः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

(24)

कृष्णायस्वरूपं गोविंदोङे. मुकगोविंदाय. वसुहृदः प्र
णान्तरः तथा. नारंनमः पदंकृष्णंचतुर्थ्यांतंवदेततः ङे. नव
देवकीपुत्रेवमीहांतेहिंटांतकः सत्रुः षोडशवर्णोपेषोड
शारेप्रकल्पितः नारंपुराणवे. नमः स्वरूपे. कृष्ण. चतुर्थ्यंते.
कृष्णाय. ङे. तेदेवकीपुत्रे देवकीपुत्राय. वर्मङे. अस्त्रंफट्
हिटः स्वाहा. तथा. दामोदरंचतुर्थ्यांतंविज्ञाद्येनरततरं.
वासुदेवायचेत्यंतेधीमहीतिपदंवदेत् तन्नःकृष्णःस्तिप्रो
काप्तनर्द्वयात्प्रचोदयात् गायत्रेससमाख्यातागोपालस्य
जगत्पतेः दामोदरंचतुर्थ्यंतंदामोदरायस्वगामन्यतः त
था. पिंडमारहृततेपिंडः सुतेभगवत्पदं नंदपुत्रपदंत्तेयं
वालत्तोवपुष्येतथा. श्यामलायपदस्यांतेदशवर्णमनुं
वदेत् द्वाविंशदक्षरोमंत्रतत्संख्यदलकाल्पितः पिंडंग्लौं
शक्तिवीजे. मारः कामवीजे. हृततमः ङे. सुतेभगवत्पदं.
भगवतेनंदपुत्रे. ङे. नंदं. पुत्राय. वालस्वरूपे. वपुष्येस्व
रूपे. श्यामलायस्वरूपे. दशवर्णमनुः प्रोक्तः गोपाल
दशाक्षरमंत्रः पतन्मंत्रचतुष्टयंयंत्रेलेख्यं तथा. षट्को
णेपिगंडवीजंहितवलिपिहृतंकोणषट्केछवर्णंद्विक्र
चाञ्चेदशार्णं विलिखेतवनतोवेष्टितमारवीजैः किंजल्के
षुस्वराग्निहिपत्रदललसत्सोडशार्णंवपंग्केकादीकिंज
ल्कसंख्यानरदलेलिखितानुष्टवर्णंवपद्मे. पाशांकुशा
हेतवालेभ्रूविवद्धितयास्त्रिभुः वसुवर्णमत्रसंयुक्तंकृष्ण
यंत्रमिदंवपुः रत्नाकृहोरमारिघ्नवनवैगफलप्रदं पा
शांकुशांहेतवालेभ्रूविवद्धितयोस्त्रिभुः वसुवर्णमंत्रसंयुक्तं
कृष्णयंत्रमिदंवपुः रत्नाकृहोरमारिघ्नंचतुर्वर्गफलप्रदं

अस्यार्थः षट्कोणमध्ये पिण्डबीजं समाध्यं विलिख्य त
द्बीजमष्टादशाक्षरमंवेष्ट्य षट्कोणेषु प्रोक्तषडक्षरमं
त्रान्विलिख्य तद्बहिर्दशदलपद्मं कृत्वा तदेषु स्वबीक
गोपालमंत्रस्य दशाक्षराणि लिख्य तद्बहिर्वृत्तद्वयं कृ
त्वा तयोरंतरालं वीथीकामबीजैर्निरंतरं संवेष्ट्य तद्बहिः
षोडशदलं कमलं कृत्वा तत्केसरेषु कादिसांतान्वर्णा
न्विलिख्य तद्दलेषु द्वात्रिंशदक्षरमंत्रवर्णानालिख्य तद्ब
हिर्वृत्तं तयोरंतराले पाशांकुशाभ्यामावेष्ट्य तद्बहिः संपुटि
तचतुरस्रद्वयात्मकमष्टकोणं कृत्वा तत्कोणेषु श्रींका
ष्टाक्षरस्य मंत्रवर्णानेकैकमालिखेत् पत्रकं फलके
तथा कृत्वा नवपदं मंत्रीमंडले वा अमूलकं मध्यको
णे लिखेच्छ्लोकं वर्तुलद्वयशोभितं वृत्ताकारेण मंत्रस्तोम
ध्यादिमध्यपाश्चिमं अष्टार्णाशिष्टकोणेषु द्वादशार्णानवे
ष्टितं कृष्णयंत्रमिति ख्यातं सर्वरक्षाकरं परं भूर्जपत्रे लि
खित्वा तत्पूजितं स्थापितं तन्नि करेणाधारितं नित्यं सर्वे
ष्टमखवर्द्धनं द्विजद्रुपट्टिकामध्ये सम्यगालिख्य पूजितं
शालादौ निहितं यंत्रं गवां वृद्धिकरं सदा॰ अस्यार्थः प्राक्
प्रत्यक्सूत्रचतुष्टयं दक्षिणोत्तरं सूत्रचतुष्टयं च कृत्वा तत्को
ष्ठेषु तेषु चक्रे विरुद्धकोणचतुष्टये स्थूलचतुष्टयं कृत्वा त
न्मध्ये कोष्ठमध्ये वर्तुलद्वयं विरच्य तत्र च वक्ष्यमाणमंत्राक्ष
राणि वक्ष्यमाणप्रकारेण लिखेत् तथा॰ प्रथमवर्तु
ले सर्वाहं प्रतिलोमतो विलिख्य द्वितीयवर्तुले द्विती।
याक्षं तथैव लिखेत् अवशिष्टकोष्ठेषु सर्वोक्तगोपाला
ष्टाक्षरमंत्रवर्णानेकैकं लिखेत् ॥ ॥

ततस्त्वष्टदिक्षु तयोरंतराले सर्वोक्तद्वादशाक्षरमंत्रेणावे
ष्टयेदिति तद्यंत्रमुक्तफलदं हि ततुरस्यार्थः तथा॰ तस्य
कोणेषु दद्याद्देवदेवेश उच्चरेत् तद्देवरतो दद्यादंत
वतरजोवदेत् इन्द्रनोव्यात शक्रांते शह्यांते पदमुदरेत्
देवकीसुत शक्रांतः श्लोकमंत्रोयमीरितः तथा चायं मंत्रः
तस्यकोदेवदेवेन नवदेवरतारतः नवतोभ्रन्द्रनोव्या
तालहनादेवकीसुतः इति: तथा॰ श्लोकमंत्रमेदृशा
निवतः षष्ठिपदे लिखेत् रात्समादिवयङ्क्त्याः सर्वतोभद्र
नाभकं यंत्रे पुष्टिबलारोग्यकीर्तिलक्ष्मीजयप्रदं सारेज
फलके कृत्वा निक्षिप्तं गोष्ठमध्यतः दस्युमारीमहादिभ्यो
रक्षां कुर्यात्सर्वां सदा॰ तथा॰ होरगोपपदं प्रोक्ता गोवल्ली
रतिवोहरेत् रत्नमालापदं पश्चात्कुमारकपदे ततः गोमा
तोपदमाख्याते गागतोमापदं वदेत् गोपतें गादं प्रोक्ता
न्यगादृयमुच्चरेत् अयं श्लोकमनुः प्रोक्तो द्वितीयः सर्वसि
द्धिदः अयं मंत्रे हीरगौ गोपय गोवल्लीहृमाहरः गोमानो
गागतोमागोपद्वगात्यगत्स्वदय इति केरलीयं यंत्रसारे
साध्यनामं लिखित्वा मंत्र क्लिंगहज्जगादरे: षट्समकोण
पुषट्वर्णां वृतः पंचावजेततः केसरोयवज्रवर्णांहा
दशार्णमनो लिखेत्: चौणीत्रीणीववर्णानि प्रति पत्रेनवो
वहिः पश्चदिकोत्रके राजदशार्णमंत्रके सरे: विंशत्यर्ण
मनोवर्णांस्त्रतिपत्रे द्विशो लिखेत् वहिर्षोडषपत्रेषु स
रो यत्केसरे तथा: अगावाप्स सहलसवाद्धंमहां स्र
षां लिखेत् वहिः सर्वेष्टकार्येषु ततोभूविंवमालिखेतद्वा

वि॰
र्णी॰
८५

राहवीजं तन्दिक्षु भूवीजं कोणगं लिखेत् गोपालयं
त्रमेतद्धि विधिना स्थापितं गृहे॰ तत्र गावः पयस्विन्यः
सहृषाश्च निरामयः पीनोध्नावद्रूपाश्च सुशीलाश्च
भवंतिहि धनधान्यधराधान्यशालिनी तस्य मंदिरे ल
क्ष्मीर्दितिष्ठिराभूत्वावसेदाभूतसंप्लवं अस्यार्थः षट्को
णं विलिख्य तन्मध्ये समाध्यं कामबीजं विलिख्य षट्को
णेषु पूर्वोक्तकृष्णषडक्षरमंत्राणं विलिख्य तद्बहिश्च
नुः पद्मकमलं कृत्वा तत्केसरेषु क्लीं कृष्ण क्लीं कृष्ण
क्लीं इति मंत्रस्यैकैकमक्षरं विलिख्य तद्दलेषु पूर्वोक्त
विंशतिवर्णस्य मंत्रं द्विद्विक्रमाद्विंशतिवर्णान्नालिख्य
तद्बहिः षोडशदलपद्मं कृत्वा तत्केसरेषु षोडशस्वरा
न्नालिख्य तद्दलेषु ऋग्वेदे भक्तस्य गावो अग्रस्य सुततर
स्य तन्स्तकस्य प्रतिदलमेवामर्द्धं विलिख्य तद्बाह्ये वृत्तपी
रं तत्रालककारादिद्वकरांते रावेष्ट्य तद्बहिश्चतुरस्रं कृ
त्वा तस्य चतुर्दिक्षु वसहृवीजं कोणेषु वराहवीजं च लिखे
त् एतद्यंत्रं भुक्तफलदं मध्येनारं समाध्यं च षट्दलवि
वेगगव्यस्तकस्य वामेको क्रमेण प्रविलिखितद्बहिर्वृ
त्ते मातृवर्णैः अगावो अस्य यंत्रे कगृहगतमिदं स्थापितं
मंदिरादौ दद्यात् हो गृष्टि सम्नाक वृषभमहिष्यैः सेऊना
मास्थलक्ष्मी अस्यार्थः अष्टदलकमलमध्ये समाध्यं
प्रणवं विलिख्य दलेषु वक्ष्यमाणगावो अस्तकस्यैकैकाक्ष
रं विलिख्य वृत्तयोरंतराले मातृकया वेष्टयंतु दसंज्ञ
पात॥ एतद्यंत्रं मुक्तफलदम् ॥ ॥

ऋवन्त्वआगावोअग्मन्नुतभद्रमक्रन्सीदन्तुगोष्ठेरण
यं त्वस्मे॰ प्रजावतीः पुरुरूपा॰ इहस्युरिंद्राय पूर्वीरुषसो
दुहानाः १ इंद्रोयज्वनेपृणतेचशिक्षत्युपेद्ददातिनस्वं
मुषायति भूयोभूयोरयिमिदस्यवर्द्धयन्नभिन्नेखिल्येनि
दधाति देवयुं २ नतानशंति नदभातितस्करोनासामा
मित्रोव्यथिरादधर्षति देवांश्चयाभिर्यजतेददातिचज्योगि
त्ताभिः सचतेगोपतिः सह ३ नताअर्वारेणुककाटोअश्नु
तेनसंस्कृतत्रमुपयंतिताअभिः उरुगायमभयंतस्यता
अनुगावोमर्त्तस्यविचरंतियज्वनः ४ गावोभगोगावइं
द्रोमेअछान्गावः सोमस्यप्रथमस्यभक्षः इमायागावः
सजनासइंद्र इच्छामिहृदामनसाचिदिंद्रं ५ यूयंगावोमेदय
थाकृशंचिदश्रीरंचित्कृणुथासुप्रतीकं भद्रंगृहंकृणुथ
भद्रवाचोबृहद्वोवयउच्यतेसभासु ६ प्रजावतीः सूयवस
रिशंतीः शुद्धाअपः सुप्रपाणेपिबंती मावस्तेनईश
तमाघशंसः परिवोहेतीरुद्रस्यवृज्याः ७ उपेदमुपपर्च
नमासुगोषूपपृच्यतां उपऋषभस्यरेतस्युपेंद्रतव
वीर्ये ८ तथा षट्कोणकर्णिकायांस्मरमध्यविलिख्य
कोणषड्र्णांदशाक्षवदशवर्णास्ववाणैः स्मरामः प्रावी
तेमातृकार्णैरपिवज्रगृहंगसाभूगोपालयंत्रप्रोक्तंयत्ता
त्कामप्रद्रुतरहस्यकरं श्रीपदंवशकारीप्रसाध्यः षट्को
णंकृत्वा मध्येकामवीजंविलिख्यतत्कोणेषुषडक्षरं
विलिख्यतद्बहिर्द्दशदलपद्मंकृत्वा तद्दलेषुदशाक्षरमेके
वर्णान्गालितद्बहिर्हितत्रयोनरालेयाठांह्रींक्लींनमः
इतिवाणावीजैर्मातृकार्णैश्चवेष्टयित्वातद्बहिर्भूपुरंसंकु

वि॰ ता॰ ८५२

यात् यतद्युक्तफलदं प्रवरस्त्वं मोक्षः तथा॰ मारं मध्ये
वसुदललसच्छिष्टकस्मादिवर्णान्द्वौ द्वौ वं त्वेवं यमपालि
ख्यित्केसरेषु स्वसंज्ञां द्वौ द्वौ वर्णौ वहिरपि समावेष्टिते
मात्रकार्णैः भूगेस्यन्निखिलसर्वे वं यंत्रं मष्टादशार्णाः
ग्रस्यार्थः अष्टदलकमलमध्ये कामबीजं समालिख्य मा
लिख्य तद्दले भूपूर्वकाष्टादशाक्षरमंत्रस्य क्रमाये त्या
दिवर्णं प्रचतुर्दशवर्णान्हि द्विक्रमाद्वालिख्यो ति मद
ले वर्णाव यं विलिख्य तत्केसरेषु द्वंद्वशः षोडशस्वराना
लिख्य वहिर्भूतत्रयान्तकालवीर्ण्याकादिक्षान्तवर्णैर्वावे
ष्ट्य वहिर्भूपुरं संकुर्यात् यतद्युक्तफलदं श्रीमारसंग्र
हे अथ मंत्रवरं वरं वक्ष्ये मकंटस्य जगत्पते सर्वसिद्धिक
रं लोकवश्यादकीर्त्तिमुष्टिदं विविडम्प्रोविषदीर्धो केव
लाकर्णमृगविः वेदविसृष्टतश्चकीसत्यकृमौ कृताश
नः ससंधाना समष्टिहस्वभगसमश्चदीर्धवान् संध्याग्नि
दान्तवैकुंटो गगनं वैडशोखरं भूरोग्निसहितः भूरः स
त्योऋद्देनसंयुतः अष्टादशाक्षरो मंत्रो मकंटस्य प्रकी
र्त्तितः विविंडः प्रोः विंडविधुरं॰ प्रीबीजं॰ प्रीइति॰ वि
षमः दीर्घाः नकेवलाः स्वररहिता॰ तेन मृ॰ वेदः वि
डः विसृ॰ दीर्घं॰ आतेनदा॰ संध्यायाः अग्निः रगतां
णः वैकुंटः नगगनह॰ रंडः विंडः तेन हं भू रः यभग्निः
रतेन भ्रम्नू॰ यमस्यदरुदः परः॰ यत्तेन॰ येदति॰ तथा ना॰
रदोस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्री छंद उच्यते मकुंदो देवताप्रोक्तः
सर्वाभरनमस्कृतः आवकाद्यैः प्रकुर्वीतपंचांगानि विव
र्णाः मजान्तवैम्लवीपेटस्वगैंडाद्दितदायुः मंत्रं जपेद

त्वहंतदशांशंहुनेत्ततः पलाशप्रसूनैः साहृत्कैस्तर्पयणादि
ततस्मरेत मन्त्रनानेनसंजनेमहोतरशांतंजले दिनेदाव
वन्वह्नेपीतामासषड्कृप्रसतथीः ममकर्म्मस्थितिरोमंत्री
जायतेतोवेदयावरगः प्रयोगःसगमःतथा [illegible]
ममस्तेतिसमुच्चार्यमरुन्नमितमुद्धरेत् बाललीलापदं
प्रोक्त्वात्मनेहंसमीरयेत् ततस्तुहृदयेनापिमुक्तोमंत्रो
यमीरितः ममस्तेतिस्वरूपं मरुन्नमिति·स्वरूपं बाललीला·
स्वरूपं· आत्मने·हंस्वरूपं अत्रसंधिः तेनलीलात्मने इतिमंत्र
उद्धारः अस्त्रंफट हृदयं नमः अष्टादशाक्षरोयमिमंत्रः तथा·
नलकूवरआख्यातोमुनिश्छंदसदाहृतं गायत्रीबालकृष्णो
सोदेवतापरिकीर्तितः पंचांगानिप्रोक्तानिध्यानेसर्वार्दितं
भवेत् हृत्वावागंद्ववगाद्यैः उरव्यपूर्यादिपूर्ववत जपादिकर्मा
भिर्मंत्रैः सेवितः सर्वसिद्धिदः ध्याने मानरेकगतंरूपंध्येयं·
तथा· श्रीतंरूपपदंप्रोक्त्वारमन्त्रेपतिवोच्चरेत तत्रूपं ततपु
गममत्रापिपतयेपरंममात्रेवसमुच्चार्यप्रयत्नाग्निवल्लभ
नः अत्रप्रदोयमाख्यातस्त्रिंशाक्षरोमनुः तमः आदिपदत्रयं·
स्वरूपं· दमुरंसं· नेमाहृदयं अग्निमपवनहृदयं·स्वरूपं अग्नि
वधूः स्वाहाकारः अत्रनमः पदान्तपदयोर्विसर्गः त्रिंशाक्ष
रो इत्यर्थे· तथा· ऋषिर्ब्रह्मासमुद्दिष्टः छंदोनुष्टुबुदाहृतं
श्रमापिपतिः सोसौदेवताप्रोक्तमेतुपैः अत्रदोजायतेमंत्रीमंत्र
मेनंभजेत्सदा तथा·द्वादशाक्षरमंत्रोतवर्मास्ताग्निवल्लभः प्रति
ष्ठायोवासदेवद्वादशाक्षरमंत्रतः सर्वोक्तः सर्वमास्त्राग्निवधूर्नेतय
दाभवति तदाषोडशाक्षरमंत्रस्यात् वर्मद्रं·अस्त्रंफट अग्निवधूः
स्वाहाकारः षोडशाक्षरोमनुः प्रोक्तोवल्लामुनिरुदाहृतः ॥

वि॰
ता॰
८५३

गायत्रं छंदरस्युक्तं देवता च निगद्यते। गृह्यो देवकीपुत्रो
इहग्रहविनाशतः सर्वं सर्वग्रहभये घोरे जनव्यापमन्
तमैः एतेषामेव वर्णानां पंचांगानि दशार्णवत् अथवांतोगो
लोकपालैर्दत्राद्यैश्च समीरिता। तत्तद्विशेषफलदा मंत्रा
यत्तेन संशयः तथा द्वादशार्णमंत्रे तु पुरुषोत्तम शाश्वतः
आयुर्मे वत ततो देवी वत्तव्या विश्वसंभवरोत् तादृशं प्रभवं
विश्वेहृत्मंत्रो द्वात्रिंशदक्षरः द्वादशार्णं वासुदेव दशार्णं
पुरुषोत्तम स्वरूपं आयुर्मे देहि। स्वरूपं अवतनसंधिः वत
र्ण्या विश्वः विश्वदे। तादृशं प्रभविश्वप्रभविश्ववेहृत नमः
नारदो मुनिरस्य स्याछंदो नुष्टुबुदाहृतं श्रीकृष्णो देवता
प्रोक्ता पंचांगविधिरुच्यते। द्वादशार्णस्य मुख्या ख्या हृदंत
दात्मने भवेत् पंचार्णांते वदेत्स्वीयात्मने च शिरसो मंत्रः
ज्योतिरात्मनेऽस्त्वादौ भूतवर्णाः शिखामता। मायात्मने वय
स्वर्णां कवचं परिकीर्तितं चिदात्स्वैर्ह्वाभ्याम समुदाहृतं ॐ
नमो भगवते वासुदेवाय आनंदात्मने हृदयाय नमः पुरुषो
त्तमस्वरूपात्मने शिरसि आयुर्मे देहि ज्योतिरात्मने शिखा।
विश्वे प्रभविश्वे मायात्मने कवचाय। नमः विदात्मने
अस्त्राय फट् इति पंचांगानि प्रविन्यसेत् अंगं लोकेश्वव
ज्ञाधैरर्ह्वं नोत्काजपेत्मत्र। लक्षमेकं दशांशेन त्रुद्धयात्याय
सैः शुभैः उग्रोत्थसंलते हंवोत्रितये दीयते जले। ज्ञद्ध्यादी
ये जीवितं लभते नात्र संशयः तथाइ। तेवालवपुः प्रोक्ता
शिरः समाणि कोमतः वालानाभशांत्यर्थं रक्षार्थं च जपेत्क
ने तथांगे ते वालवपुः वालषपुषेशिरसे स्वाहा तथा गो
पालकपदस्यांते वदेद्देहथरायतः वतर्थ्यो वासुदेवं च कवच

वाह्निह्रिदांतकः गोपालकवेशधरायस्वरूपं वासुदेवं चतुर्थ्यं
ते वासुदेवाय ववट्ठे अस्त्रफट् हृदिः स्वाहा अष्टादशाक्षरोमं
त्रो नारदोस्य मुनिर्मतः गायत्रीछंद इत्युक्तं देवता कृष्ण ईरि
तः आवकादिभिरंगानि न्यस्त्वा पूर्वोक्तवात्मना गृह्णोपाल
त्वादौ प्रशस्तः शांतिकेपि च पूर्वोक्तवर्त्मना अष्टादशग्रार्थैः
कालीयस्य परश्रोकाफणामध्येततावदेत दिव्यनृत्यपद
संतेकरौ तीतिनमंततः नमामीति समुच्चार्य देवकीपु
त्रमथ्यथा नत्वाराजानमाभाष्य वदेदच्युतमंततः द्वात्रिंश
दक्षरो मंत्र सर्वेष्टनिवारणः अयं मंत्रः कालीयस्य फ
णामध्ये दिव्यनृत्यं करोतीति नमामि देवकीपुत्रं नृत्यरा
जानमच्युतं इति श्लोकरूपः मुनिर्नारदआख्यातश्छंदोनु
ष्टुबुदीरितं क्लीयदंतः कृष्णोदेवता सर्वविदितः चतुष्पा
दैस्सर्वेणमनुनांगविधिस्मृताः अंगैर्विंदादिभिः पश्चाद
न्यासैरवनेरिताः पकल्लदंतं पितागौरंजरूपादौदंनेत्रैतैः
विश्वनाशकरोगाः कर्तव्या मनुनामुना एतन्मंत्रप्रभा
वेन सूपं नेत्रमहारोगाः एतन्मंत्रसमानोन्यो विषघ्नो नै
व विद्यते पुष्कदेहस्य पंचांगैर्गोमूत्रेण सपेषितैः
निर्मितागुलिका सम्यक् मंत्रेणानेन मंत्रिताः तस्या ले
पांजनैः पानकर्मणा सर्वरुद्रनाशिनी मुकुंदयंत्रदंतानांमं
त्राणांचमतो बुधाः दशार्णान्तु प्रयोगो कव्याध्यानभेदान्
कल्पयेत ॥ इतिश्रीविद्यार्णवेअष्टाविंशतितमाश्वासः ३८
तथा मायारमादिको द्वादशार्णो विंशाद्दशोमनुः
एतन्मंत्रसमान्योन्यः सिद्धिदो प्राकृः विद्यते मुनिर्ब्र
ह्मास्य मंत्रस्य गायत्रीछंद ईरितम ॥ ॥

वि॰
णी॰
८५४

श्रीदेवताबीजयात्याष्टकेंवदीरयेत श्रीकांतस्यप्रवक्ष्या
मिध्यानमंत्रोत्तमोत्तमं कुबेरादिधनाध्यक्षैः सर्वदायहि
धीयते अक्षयस्यधनस्यापिकरंसंपत्प्रदंशुभं कोटिभास्क
रसंकाशैः हारकायामहोत्तमैः वज्रमिश्रैकल्पतरुभिः वे
ष्टितेरत्नमंडपे विद्योतन्मणिवर्यांशुमत्तेभद्वारेतमि
तिके· विकचत्पुष्पमालाभिः सहितानोतमौक्तिकैः पुष्प
रागाधराशोभिरत्नतयोरणांतरैः निरंतरइवदत्नसथा
धाराभिवर्षिणः अथः कल्पकहृतस्य शाखाव्याप्तस्यस
र्वस्यसर्वतः ज्वलद्रत्नप्रदीपालिसमुद्योतितदिङ्मुखे उ
द्योतद्दिविविवाभरत्नसिंहासनोत्तुंगेः स्फुरद्विहृतमाकां
ननुतस्वर्णनिभंस्मरेत समोद्यद्रविबिंबौघविशुकोटि
निभच्छविं स्फुर्यांगसर्वतःसौम्यंनानालंकारमंडितं श्रीवि
शंखगदापद्मपाणिंपीतवाससं स्पृशंतकलशायोत
मणिपात्रेसहस्रिंश सवेनवरणेनविद्रुमद्युतिका
रिणः रुक्मिणीसत्यभामेहेदत्तवामेस्थितेप्रभोः उत्तमा
राभिषिंचिंत्यौनानारत्नसुधारया लसन्नौपकरोभो
जग्रहीतघटजातया पक्षस्योनग्रजित्याक्कसंनंदसूयदे
तयोः क्षितिभिदातथैवान्यायशाचैवमुलक्षणाः पतयो
जांववत्याहृस्तशीलेदत्तवामगेः रत्नधन्योसमादाय
कलशौरत्नसंभृतौ अपांपत्योविलासेनध्यातव्योमंत्र
वित्तमैः ततः षोडशसाहस्रमितानार्यः समंततः स्मात्व
ध्यास्वर्णरत्नादिरायाप्रकचटसत्कराः स्मरेदृष्टनिधि
नांसांयथान्याविषतोवहिः हासिश्चतद्दक्षिणेपोदीवादी
नपिसर्ववत एवंसंचिंत्यदेवेशंततःस्नानंसमारभेत पु

ग

पुरोदितप्रकारेण पीठन्यास समानकं क्रमेनिर्वर्त्य मंत्र-
तो मूलमंत्रेण मंत्रवित् प्राणायामत्रयं कृत्वा ऋष्यादि
न्यासमाचरेत् करांगुलीयतलयोः षडंगन्यासमाचरेत्
व्यापकं मूलमंत्रेण विन्यस्य करयोस्ततः पुनः षडंगवि
न्यस्य देहे देहे शिकसत्तमः प्रतिनां मूलमंत्रेण मातृकां च
प्रविन्यसेत् यत्कारात्मनः षडंगन्यासमुक्तः पुनः षडंग
कृत्वा मंत्रवर्णास्ततो न्यसेत् उत्तमांगे ललाटे च भ्रूमध्ये च
कपक्षतिद्वये नासिकाननयोश्चैव चिबुके च गले पुनः बाहु
मूलपदे स्कंदे नाभिदेशे शिवे तथा मूलाधारे कटि हृदे जा
नुयुग्मे च जंघयोः गुल्फयुग्मे पादयोन्यसेद्वर्णास्ततः क्रमा
त् सृष्टिन्यासोपमाख्यात हृदयास्थितिस्तथा बाहुमूलानि
काप्रोक्ता संहारोपि पदादिकः या स्थितिं तत्पंचधा के वित्
तस्योक्तं मूर्तिपंजरं न्यस्तास्य हिंस्थितोपश्चात्षडंगानि प्र
विन्यसेत् त्रिवह्निसागरैर्वेदैर्वेदनेत्रैः क्रमाद्बुधः वक्त्रयाः
सागराः स्युस्ततारः नेत्रः हृत्यं मूलमंत्रप्रभवैर्वर्णैर्हृदादौ जा
तिसंयुतैः दर्शयित्वा किरीटादौ मुद्रादि वेषनं चरेत् मूर्ति
पंजरतो देवं संहृत्यांगे नितेनतः देवस्यकस्वस्वजार्थमुच्य
ते येत्रमुत्तमं गोमयेनोपलिप्यायां पीठभूमौ प्रविन्यसेत्
सर्वौ कणांथ पुष्पेन संलिप्याष्टवपुष्पदे विलिख्य कर्णिका
संस्थमग्निमंडलसंपुटे मानदंसाध्यमहिनमंत्रबीजंन्य
वेशयेत् कोणसंधिषु तद्वर्णादलमूलेषु वाग्निशः गाय
त्रीकामदेवस्य मालाएवाष्टपत्रगं रसादारक्रमान्यष्टा
न्मातृकार्णैः प्रवेष्टयेत् पराप्रवचनदित्तरयामायां वगो
णगं विलिखेयमहायंत्रपदेसर्णादि जेतुधः सम्यक्तं

सम्यक्संपूज्य पश्चात्तं च मनुं जपेत्तमैः करोति लोकसंपूज्यं तं राज
वश्यं च सर्वदा यंत्रोद्धारः प्रयोगे च वक्ष्यते कामदेवं हृधीतवि
द्महे तदनन्तरं ॐ पुते पुष्पबाणाय च प्रवदेद्धीमहीति च तन्नो
ऽनंगश्च कं प्रवदेच्च प्रचोदयात् कामदेवचतुर्थ्यन्ते काम
देवाय विद्महे. सर्वरूपं ॐ. पुते. पुष्पबाणं. पुष्पबाणाय धीम
हीति. स्वरूपं प्रचोदयात्स्वरूपं गायत्री ये समाख्याता जपेद्दे
नायत्नतः सर्वगोपांगनाजनपादेव वश्यकारिणी. हृद
येते ॐ. पुते कामदेवं सर्वजनप्रियं तथा सर्वजनस्यान्ते ॐ.
तेसंमोहनेवेदेत ज्वलसंदीप्यसंत्रतः प्रज्वलेति प्रभाषये
त् सर्वांगे जनशाहां वषष्ठ्यान्ते हृदयं ततः ममेति च समुच्चा
र्य वशं प्रोक्ता कुरुहृदयं द्विठांतो मारमालाण्ड च तुर्विंशद्वया
क्षरः जपादिसमये चार्य कामबीजादिको भवेत् राजादिस
र्वलोकानां परं वश्यकरो मतः स्वच्छमः ॐ. पुते कामदेवं
कामदेवाय सर्वजनप्रियेतथा. सर्वजनप्रियाय सर्वजन
स्वरूपं ॐ संमोहनं संमोहनाय - ज्वलसंदीप्य ज्वल २
प्रज्वल २ स्वरूपं सर्वस्वरूपं जनषष्ठ्यन्तेन न स्याद् हृदयं स्व
पं मम स्वरूपं वशं स्वरूप कुरुहृदयं कुरु २ द्विठः स्वाहा च.
तुर्विंशद्वयं अष्टचत्वारिंशतः तथा. अस्मिन्मंत्रे पीठपूजां
कृत्वा पूर्वोक्तवर्त्मना. तत्र मूर्तिं प्रकल्प्यास्यां कुसमावाह्य
पूजयेत् आसनप्रमुखैर्मंत्री भूषान्तैरुपचारकैः षडंगन्यास
क्रमेणैव पूजयेदंकितस्वरः आदौ सृष्टिस्थितिः पश्चात्प
ङ्गानि किरीटकं कुण्डलद्वितयं भूयो रसिंजलजकं गदां
जलजं शंखं पद्मं च वनमालां च श्रीवत्सं कौस्तुभं तथा ॥

॥ ॥ ॥ ॥ ॥

वंदनादिनपुष्पाद्यैपूरोचमूलतोर्च्चयेत षट्कोणेषुव
वक्त्रादिषडंगानि यजेत्ततः वासुदेवादिका मूर्तिः कोणके
सरगायजेत् षोडशस्त्रीसहस्राणि देवदेवस्य शार्ङ्गिण द
लाग्रस्थास्ततः हत्वा निधयोष्टौ क्रमाद्दत्ती इंद्रानीलोमुकुंद
स्य संकरोनुगाकच्छपौ शंखपद्मौ वतद्वाह्ये लोकेशायुध
मनंतं इत्थं सम्पूज्य गोविंदं नैवेद्यहविरर्प्पयेत् हविःपाय
सं खंडाज्यदधिभिः यक्षाद्याह्यात्रादीनि निवेदयेत् कृत्वा
प्राणस्थवोहात्स्य हविंसावराणहृदि· पुनर्विन्यस्य संपूज्य सं
जपेद्भक्तितो मंत्रं अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादियोगपी
ठन्यासांते मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे
ऋषये नमः मुखे गायत्री छंदसे नमः हृदये श्रीकृष्णाय देव
तायै नमः गुह्ये क्लीं बीजाय नमः ॥ इति विन्यस्य ममचतुर्वि
धपुरुषार्थ्यासिद्धयै विनियोगः ॥ इति कृतांजलिस्ततः
ह्रीं श्रीं क्लीं हृदयाय नमः कृष्णाय शिरसे स्वाहा गोविंदाय शि
खायै वषट् गोपीजनकवचाय वल्लभाय नेत्रत्रयाय वौ
षट् स्वाहा अस्त्राय· इति करषडंगन्यासं कृत्वा मूलमंत्रेण
मूर्द्धादिपादांतं व्यापकं कृत्वा मूलपुटितां मातृकां विन्यस्य
संहारसृष्टिक्रमेण दशतत्त्वोक्तप्रकारेण दशतत्त्वानि वि
न्यस्य पुनर्मूलमंत्रेण प्रणवपुटितेन त्रिव्यापकं कृत्वा पुनः
षडंगानि विन्यस्य शिरसि ह्रीं नमः भाले श्रीं भ्रुवोर्मध्ये क्लीं
नेत्रयोः कृं· श्रोत्रयोः ष्णं· नासिकायां यं नासिकायां यमु
खे गो चिबुके विं गले दां बाहुमूलयोः यं हृदि गो· उदरे पिं
नाभौ जं· लिंगे नं मूलाधारे वं कट्योः ल्लं जान्वोः भां जं
घयोः यं· गुल्फयोः स्वां पादयोः हां एवं सम्यगादिविन्यस्य

वि॰
ली॰
८५८

ह्रीं उपरे श्रीं नाभौ क्लीं लिंगे ह्रूं मूलाधारे स्लां कयोर्यं जानु
नोः गों॰ जंघयोः विं॰ गुल्फयोः ह्रां॰ पादयोः॰ पं॰ शिरसि गों॰
भाले पिं भ्रूमध्ये नेत्रयोः श्रोत्रयोः वं नासिकायां लं मुखे
भां चिबुके पं॰ कंठे स्रां॰ बाहुमूलयोः द्रां नमः इति स्थित्या वि
न्यस्य पादादिमस्तकांतं संहारेण न्यसेत् श्चं यंक्रमस्तकांतनी
यानो गृहस्थस्य संहार सृष्टि स्थिति क्रमेण कार्या वर्णि
भिस्तु स्थिति संहार सृष्टिक्रमेण कार्या इति॰ ततः पूर्वोक्तमू
र्तिपंजरन्यासं कृत्वा पुनरप्युक्तप्रकारेण सृष्टिस्थितिन्या
सौ कृत्वा षडंगानि विन्यस्य वक्ष्यमाणप्रकारेण वैष्णवसुदर्श
शायित्वादिग्बंधं कृत्वा निजदेहं मूर्तिपंजरन्यासक्रमेण देवं सं
सृज्य पुनस्तं दत्वादिना पीठं ॐ आमादिना अष्टदलं पद्मं विरच्य
तत्कर्णिकायां षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये समाध्यं कामबीजं विलि
ख्य कृत्वा येन्यादिभिः सप्तदशभिरक्षरैः कामबीजं संवेष्ट्य
षट्कोणस्य सर्वनिर्ऋतिवायुकोणेषु श्रीबीजं शिष्टकोणे
षु मायाबीजं च विलिख्य षट्कोणसंधिषु सर्वोत्कृष्टमष
डक्षरमंत्रवर्णानि नालिख्य तत्केसरेषु श्रीकृष्णगायत्रीवर्णा
न्त्रिशः आलिख्य तद्दलेषु श्रीकामकरध्वजमालामंत्रवर्णान्ष
ट्षडालिख्य तद्बहिर्हृतद्वयान्तराले मातृकार्णैः सविंदुभिः
कामगायत्रीवर्णान्त्रिशस्त्रिशः आलिख्य तत्र प्रागवस्थितमू
र्तिं कृत्वा मूर्तिकल्पनादि पुष्पांजलिदानांते देवस्य देहसृष्टिन्या
सक्रमेण वसंस्स्य विलयांगते तद्देवस्य देहषडंगन्यास
स्याने षडंगानि संस्पृश्य शिरसि मूलमंत्राद्यं किरीटाय न
मः कर्णयोः कुंडलाभ्यां॰ दक्षोर्ध्वहस्ते चक्राय वामोर्ध्वहस्ते शं
खाय वामाधः करे गदाः दक्षाधः स्कं ॥

पद्माय· स्कंधादि पादांतेनाभ्यंते वनमालायै नमः व
क्षसि श्रीवत्साय· कंठे कौस्तुभाय· इति मूले नैवं सं पू
ज्य षट्कोणेषु प्रागेवषडंगानि संपूज्य कोणके सरेषु
वासुदेवादिमूर्तीः दिगात केसरेषु शांत्यादिशक्तीश्च सं
पूज्य· दलेषु देवस्य दक्षवामक्रमेण रुक्मिण्याद्यष्टमहि
षीः संपूज्य षोडशसहस्रसंख्याभ्यो देवीभ्यो नमः इति दे
वस्य परितः संपूज्य दलेषु विंद्रायनीलाय· मुकुंदाय· यम
कराय अनंगाय· कच्छपाय· शंखाय· पद्माय· इति दे
व्यकं संपूज्य लोकेशादीन् प्राग्वत्समापयेदिति तथा प
वेमध्यगीदेवेशं वेदलक्षं जपेन्मनुं सर्पिषा जुहुयात्पश्चा
द्दशांशं तर्पयेत्ततः स्नाभिषेकं विधायाथ ब्राह्मणान्भो
जयेत्ततः इत्थं साधितमंत्रस्तु प्रयोगान्विदधीत वैः स्व
जयित्वा जलेहृत्कुंभं स्थितं संमूलतण्डुलैः सुपूते हृतसंपु
कैर्हुत्वा तद्भस्म धारयेत् मस्तके च तथान्याभिः स्त्रीवश्यं
च भवेत्सर्वं रक्ताश्वैलदसंख्ययाऽऽज्ञेन मधुरलोलितैः गो
हे तैर्वापि जुहोति तस्य लक्ष्मीः स्थिरा भवेत् रक्तादिवास
ताकांतीडूनैस्तु ष्ठिमघ्नताटशैः मधुराक्तैर्हुता क्षैर्वाप्य
ष्टोत्तरसहस्रकं यत्तुना संयुगैः खेन· कुसुमैरष्टसंयुते
सहस्रमन्वहं हुत्वा मासमात्रेण साधकः राजवशो हि नो
भूयात्संत्रिणा वाणिशाचः प्रयोगजपहोमादिदर्शाष्टाद
शार्णजः· मंत्रेणातेन कुर्वीत ताभ्यां मंत्रो क्रमादथ तन्मा
सध्यान पाद्यादि होमजापो जपेन्मनुं रक्तकांचनपात्र्या
योः समृद्धं तस्य मंदिरं जायते हृल्लगा तस्य सकलावहा
यारिवं पुत्रपौत्रकलत्राद्यैः भुक्त्वा भोगान्वहूनिह श्रेते

वि. यान्तिपरंधामवैलक्षंसुनिर्मलंभ श्रीयंत्रसारे षट्कोण
णं. कर्णिकामध्येसमाध्यंसदंतंलिखेत् षट्कोणेषुषट्वर्णांश्च
८५८ न्तर्वर्णांश्चतद्दले दशपत्रकेसरेयदशार्णैकेकवर्णकैः
विंशत्तार्णमनोर्वर्णान्क्रमाद्दोविलिखेच मालामंत्रेणमा
रस्यवार्णैर्मातृकयापिच वेष्टितंभूतपुरान्निरस्यशक्तिश्री
वसुधास्मरं विंशत्यर्णमनोर्यंत्रंप्रोक्तमेतद्यथाविधिः गो
पनीयंप्रयत्नेनतदेयंयस्यकस्यचित् धर्मार्थकाममोक्षाप्र
पुत्रधान्यपराप्रदं रक्षाकरंवशंकरीकांतिसौभाग्यकीर्ति
दं किमत्रबहुनोक्तेनकादितार्थसुरद्रुमं अस्यार्थः षट्को
णंकृत्वातन्मध्येसमाध्यकामबीजंलिखेत् षट्कोणेषुवड्णं
विलिख्यबहिस्थवसुपत्रेषुवसुवर्णंविलिख्यतद्बहिर्दशो
केसरेषुदशार्णंविलिख्यदशपत्रेषुविंशत्यर्णंविंशेद्वौद्वौ
विलिख्यबहिर्वृत्तचतुष्टयंकृत्वातदंतरालवीथ्यांत्रयेभू
तवीथ्यांसर्वात्मकाममालामंत्रवर्णान्तद्बहिर्वीथ्यांस्व
वत्स्यवर्णान्तद्बहिर्वीथ्यांमातृकावर्णान्निरंतरंमेवेष्टव
हिस्थचतुरस्रकोणेषुप्रतिकोणंशक्तिश्रीवसुकामबीजा
निलिख्येतद्यंत्रंशुभफलदं सर्वोक्तंएतद्यंत्रंसाधितं
धारणायंत्रंभवतितदपियथाविधिकृतंयथोक्तफलद
मिति सारसंग्रहेरमायामरांतंचतुर्थ्यांकृष्णमीरयेत्
गोविंदंङेसुतंवाथस्वाहांतोद्वादशाक्षरः रमा श्रीबीजं
मायाः ह्रींअजैः स्मरः क्लींच चतुर्थ्यांकृष्णे कृष्णाय गोविं
ङे सुतंगोविंदाय तथा मंत्रब्रह्मामुनिः प्रोक्तो गायत्री
छंदईरितं श्रीकृष्णोदेवताचेद्यपरंचगृह्यविवदकैः
मूलमंत्रमिदंविदुः ॥ ॥ ॥ ॥

षडंगानि प्रकल्पयेत् ध्यानपूजाजपाद्यस्य विंशार्णोक्तवदा
चरेत् कामतत्सार्वसंपत्तिं मंत्रमेनं भजेद्बुधः ओं ह्रीं श्रीं हृत्
ह्रीं शिरः क्लीं शिखा कृष्णाय कवचं गोविंदाय नेत्रं स्वाहा
अस्त्रं तथा लक्ष्मीशक्तिमनोजातवीजांते दशवर्णके काम
मायेविनाना पषोडशार्णोमतंमतः लक्ष्मी श्रीवीजं शक्तिः
मायावीजं मनोजातः कामवीजं दशवर्णः स्वौक्तः कमल
वीजं मायातद्वीजं इंदिरा श्रीवीजं ज्ञप्त्यादिके दशार्णोक्त
पंचांगमपि तादृशं मूर्त्ता विंशात्त्वरप्रोक्ता ध्यानं तस्य निगद्यते
वरा वराभयकराब्जम्या मालिंगितं प्रियाय के स्वज्ञोत्पलल
सद्दस्ते ताभ्या मालिंगितं सदा धारयेत रणागवशोविभवाफ
लेवरं एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं दशलक्षं समाहितः तावत्सख
सहस्राणि हुनेदाज्यमनुत्तमे तर्प्पणाद्यैर्भवेन्मंत्रे सिद्धः सेष्ट
फलप्रदः मायाश्रीसहितो मंत्रो दशार्णो द्वादशाक्षरः विधा
नमस्य विज्ञेयं षोडशार्णोक्तवन्मतः स्मरामकाममायेंदिरा
स्वैर्मायाश्रीकामस्तथाः लक्ष्मीमायास्मराद्यास्त्रमंत्रराजा
दशाक्षरः त्रयोदशाक्षरामंत्रास्त्रयप्रतेऽउदाहृतः मंत्राणामवि
धिस्तेषोयंत्रषोर्णोक्तविधानतः ध्यानं तृतीयमंत्रे तु दशार्णो
क्तमथवा हरे विंशार्णोक्तं द्वितीये तु प्रथमे त्वथ निगद्यते दशा
रि वापसद्धाणागुरुणां जुशाकरोद्बजे वेणुमादायहस्ताभ्यांवा
दयंतं मदाविंतं रविमंडलगं कृष्णं ध्यायेदिष्टफलाप्तये ऋ
षिरिंद्रादिवज्राद्यैरर्चनासर्वसिद्धिदा बालसूक्तं जपित्वाग्रो
दशांशं हविषाज्येन तु तर्प्पणादि ततः कुर्यात्सिद्धमंत्रं समा
चरेत् कांतिपुष्टियशारोग्यकामो मंत्रैः प्रयोगकान् बाल
देपंचलक्षं तथा अष्टादशलिपिर्मंत्रः कामांतो वसुपत्रदः

वि॰
णि॰
८५८

858

मुनिर्नारद आख्यातो गायत्री छंद ईरितं श्रीकृष्णो देवतां या
निषड्दीर्घेण सरेण हि॰ क्लां क्लीं इत्यादि षडंगकं वालेनी
लमंदारकांति विभवे हस्तांबुजे दक्षिणे विभ्राणं परिपक्व
शैवकलं तद्वामजे संदरं वामेतरेन जातमद्भुततरं मंदध्मा
त्यपिंडशुभं वैयाघ्रेण नखेन राजितगलं त्वङ्कांशुकं भावये
त् अंगलोके शवनायेरंबनाससमीरिता॰ एवं ध्यात्वा जपे
मंत्रं पंचलक्षमनन्यधीः शर्कराज्यान्नभक्तेन शोभाशं हविषा
ऽनेन तर्पणं दिनतो कुर्यात्सर्वैकविधिना सुधीः हरो
न्मध्यगंकं लिखेत् जयिता न तथीनतः तस्यैव श्रीसुवर्णभोजे
तर्प्यये मंत्रमखवत् गोदुग्धेन सुशुद्धेन सुपक्वैः कदलीफ
लैः दधीचन्नवनीतेन प्रब्रमानोति वत्सरात् तथा अधरोवि
दुमान्कामोङे॰ पुकक्षस्यमायया॰ गोविंदाङे॰ सुतो लक्ष्मी
दशार्णस्मृतन्नेतरे॰ भृगुमन विसर्गाढ्यो द्वाविंशार्णमनुर्म
तः वागैश्वर्यप्रदो नित्यं साधकानामभीष्टदः अष्टादशालि
पिप्रोक्तं मन्त्रायं वांगकल्पतो अपरः पंचविंशमानं विंदुयुक्तः
तेन पंकोमः तद्दीजङे॰ पुकृष्णः कृष्णायमाययाः तद्दीजेः
ह्रनिशोषाः गोविंदाङे॰ सुतः गोविंदाय॰ लक्ष्मीश्रीवीज॰ दशा
र्णः सर्वैकः भृगुः सकारः मनुः औविसर्गाः अतेनः सौः इ
ति विंशाक्षरो कामसपर्याध्यानमुच्यते दक्षौ हंहल्लपद्ये स्फुट
कजयवंटी मातृकावर्णरूपां वामो हंसं वे विद्याकलितमभि
त्र वंशमल्लकं संदधानः शह्ववल्लिकं वेणुं करयुगलधृतं वादया
नणीपीवागायन्नीनां वरांसो भवतु मम रविशुः श्यामलः को
मलांगः सहस्रपत्रसंबद्धकेशजालश्रियान्वितः सर्वतोमु
नि हृदेनसेवितः सर्ववेष्टितः इत्यसंवित्पदेवशंनारीतेष

ध्याधारिणं तेयथामलंकारतेन श्रीभूषणधारीध्येयः सु
वर्तीवेषलावण्यरमणीयतनूंहरिं इतिगौतमीयतंत्रवच
नात् क्लींकृष्णायहृदयाय गोविंदायशिरसे गोपीजनशि
खायै: वल्लभायकवचं स्वाहास्त्रमितिपंचांगं॰ तथा॰ वेदलक्ष
मन्त्रंजप्त्वाकिंशुकैर्मधुराप्लुतैः दशांशंजुहुयादग्नौसाधको
मंत्रसिद्धये तर्पणादिततः कुर्यान्मंत्रीपूर्वोक्तवर्त्मना देव
स्यानुग्रहात्तस्यमंत्रस्यप्राह्निजंभते॰ गंगातरंगकल्लोल
वाग्विलाससमनोहरा॰ गद्यपद्यात्मिकासम्यक्प्रवर्णाभार
तीसदा॰ अशेषवेदवेदार्थसर्वशास्त्रविशारदः राजैश्वर्य
महत्त्वाप्यमुक्तिसैतिपरांकृती॰ तथा॰ वेदादिहृदयस्यान्तैः
श्रुततेभगवत्पदं॰ नंदपुत्रायनंदांतेवपुष्यश्रीदेशान्तरः प्र
ष्टाविंशात्तरोमंत्रोभजतांकामदोमणिर्वेदादिः प्रणवःहृ
दयं॰नमः ङे॰श्रुतंभगवत्पदं॰ भगवते॰ नंदपुत्रायस्वरूपं
नंदवपुषे॰ स्वरूपं॰ श्रीस्वरूपं॰ दक्षरः सर्वांकः तथा॰ नार
दोमुनिरस्यास्यउष्णिकछंदउदीरितं देवतानंदपुत्रोस्यवि
नितेष्टफलप्रदः प्रावृक्तादिपदैरंगपंचकंपरिकीर्तितं र
त्नपात्रेकरद्वंद्वेहेमवेत्रंचवामतः वहंतंभावयेत्कृष्णंसी
भ्यमालिंगितंसदा॰ श्रृंगालोकशावन्नायैरत्वनात्फलसि
द्धये॰ दशाश्रुतंजपितांतेजुहुयाद्धविषाश्रुतं साधितेसाधको
मंत्रेभवेत्सर्वसमृद्धिमान् तथा॰ नंदपुत्रायशार्ङ्गिनेप्रणाम
लांगायभाषयेत् ङ॰ नेवाल्लवपुत्रोक्तावतथ्याकृष्णमीरये
त् नाटगोविंदशार्ङ्गिनेदशार्णांवमंत्रवदेत् मंत्रायेसाधुसं
प्रोक्ताहार्त्रिंशद्वर्णउनम मन्याद्यानारदाउष्टप्कृष्णाश्रय
स्येरात्कवान् तथा॰ प्रणावोनेरमामायाहृदयंभगवांस्ततः

वि॰ ङे॰ एकनंदपुत्रायच्छगलेगोप्यनंतप्रक् इंद्रनीलवपुषेंब्रू
णा॰ याश्यामलांगायवङे॰ एतत् अष्टादशलिपिमंत्रोद्विचत्वारिंशाद
८५५ र्णवान् रमाश्री वीजं मायातद्वीजंङे॰ एतद्भगवान् भगवतेनं
दपुत्रायः स्वरूपे॰ छगलेङे॰ वकारः अनेतः अतेनवाइंद्र
859 नीलवपुषेः स्वरूपेश्यामलांगेङे॰ एतत् श्यामलांगाय॰ अष्टाद
शलिपिः सर्वोक्तः तथाः ब्रह्मानुष्टुप्छंदः कृष्णा एतत्याद्याः कपि
ताबुधैः अन्यत्सर्वं पुरोक्तेनविधानेनममोभवेत् वर्णोकाद
शभूतेषु एतत्तिसर्वेस्कमेत्रवित् मूलमंत्रभवैर्वर्णैः पंचाग
निप्रकल्पयेत् वर्णैः त्रयभूतानि पंचरूपवः पंचभूतिः
अष्टादशाः ॐश्रींह्रींहृदयायनमः नमोभगवतेनंदपुत्राय
शिरः बालवपुषेशिखा॰ श्यामलांगायकवचे क्लींकृष्णा
यगोविंदाय गोपीजनवल्लभायस्वाहा॰ अस्त्रे अन्यदष्टावि
शत्यक्षरः स्वाहांतः षोडशाक्षरः फट् व॰ प्रणवः हृदयायनमः
चतुर्थ्याभगवत्पदं भगवते रुक्मिणीवल्लभायस्वरूपं तथा
मुनिर्नारदआख्यातः छंदोनुष्टुबुदीरितं रुक्मिणीवल्लभाकृ रु
ष्णोदेवतासर्वसिद्धिदः षडेदकृतिपातालयुग्मार्णैरंगक
ल्पनं भूः एकः कृतयः स्वतरः पातालः सप्तकलापश्या
मलंकृत्स्नं नानालंकारमंडितं पीतकौशेयसहस्रस्रग्वस
विभूषितं करपंकेनदक्षिणोक्षिपतेवामपाणिना वितारत्न
वंतींदेवीनकणाकांचनप्रभा॰ वामहस्तधृतांभोजामन्येना
लिंगितप्रियां श्रीनारदमुखैस्सलोकपालैस्सदायुधैः सु
जनैर्धर्मकामार्थीर्निः प्रेयमफलावहं एकलंतंजपेन्मंत्रं
हुतेन्मधुरलोलितैः दशांशंकमलैः पश्चात्तर्प्पणादिसमा
चरेत् सद्देसर्प्यवपणादिकांदिभिःसेवतांमनः ॐह्रूंनमः

शिरः भगवतेशिखायै रुक्मिणीवल्लभाय कवचं स्वाहा श्रीवे
वदे लीलापदस्मानेदंडगोपीजनेषुनः संसक्तदोःपदंपश्चा
दएवालयदेवदेत् रूपेमेघपदंश्रीकाशपामेभगपदंवदे
त् भगवन्विस्मावयेतएकोनविंशदक्षरः लीलादंडगोपी
जनसंसक्तदोर्दंडवालरूपमेघश्यामभगवन्विस्मा इतिपदा
तिस्वरूपाणिवह्निवधूः स्वाहाः मंत्रोनिखिलसद्दशासिद्धि
पन्मदोमनुः नारदोस्यमुनिः छंदोगायत्रीदेवतामताः ली
लादंडमहाविस्मः सर्वदैवौपवंदितः चतुर्दशावतंवेदश्यथा
सौरंगकल्पने नीलादंडगोपीजनसंसक्तदोर्दंडस्तवाल
रूपीशिराः मेघश्यामशिखा भगवत्कवचंविस्मः स्वाहाअस
वामहस्तांबुजस्तेनलीलादंडेनगोपिकाः प्ररागनाश्यसा
कृतंमोहयंतेमहाप्रभे श्रात्मनःप्रियमित्रस्यस्कंधहस्ताय
हस्तकेहस्तकंसमस्येत्कृलमप्रेमपपराक्रमं श्रीगोविंदा
दिवन्नायैरवीनास्यमवावहं लक्षमेतज्जपेन्मंत्रंदशांशु
तिलतएडलैः त्रिमधक्तैः हुनेत्पश्चानर्पणादिसमाचरेत् नि
यमस्थोनरोयोमुंलीलादंडमनुंभजेत् सगमः सजगांहे
योरमापाभवेतभवेत् तथाः शार्ङ्गीसघैनमुंदीमावालभद्
द्वयंतथा किलीमायातनीपश्चसानेनोयसमीरणः कृत्स्नानुद
मितायेनामंत्रोयंधान्तवर्णिकः शार्ङ्गीगः सयःश्रौतन गो
वाल वे इंद्रद्वयं लः विलोमाक्षः तृतीयः भ श्रातेनः
श्रातेन भासमीरणः यः कृष्णानुदापिवा स्वाहा धान्त
वर्णः समाहृतः तथा नारदोमुनिरस्याडाम्भिकृ
छंदश्च देवता गोवल्लभोहरिः ॥ ॥ ॥

वि॰ प्रोक्तो गवां वृद्धिकरः परः दशार्णोक्तविधानेन पंचांगविधिरी
ग्गि॰ रितः इंद्रनीलसमकांतिपीतवासस्सच्युते सर्प्पारिपिच्छति
८८॰ करैः समालिकिमावतमकं वेणुं वामकरे दक्षिणे यष्टिं पाशं च विभ्र
ति कपिलाजातमध्यस्थमानरूपेन चदामुद्राः एवं ध्यात्वाय
जेत्सम्यक् पीठे पूर्वादिते शुभे आदौ वंगानि सम्पूज्य पूजयेद्गो
गणाष्टकं सर्वाणो वर्णाश्च प्रथमा द्वितीया गौरपिंगला तृती
या रक्तपिंगाक्षी च तुर्थी गलपिंगला॰ पंचमी बभ्रुवर्णा स्याड
तमाकपिला गवां षष्ठी च नक्षपिंगाक्ष्या सप्तमपिंगली॰ अ
ष्टमी कपिला गोषु विज्ञेया पुच्छपिंगला॰ पुरन्दरमुखोक्ते
षामापुधानि ततः परं॰ ध्यात्वा मंत्रं जपेत्सम्यक् वर्णलक्षमि
तेंद्रियः तत्सहस्रं हुतेत्क्षीरगोडप्पेस्तु पुरोत्सवत गोडपैः
पुत्पहस्तागुसहस्रं जुहुयात्रयः मासाद्धेन गवां वृद्धिर्जाय
ते तस्य भूयसी॰ दशार्णरोक्तवत्सर्वं विधानं च प्रकल्पयेत् न
पा॰ त्र्यपात्रस्वदोरतेच तुर्थ्यां भगवत्पदं ससृग्गिवामनेत्रा
ते गोविंदनाटशोवदेत् रवर्णो मंत्रराख्यातो नारदोस्य मु
निर्भवेत् गायत्रीछंदः यत्स्यत्ते देवता कृष्ण ईरितः नारः प्र
णवाः दनमः चतुर्थ्यां भगवत्पदं भगवते वस्यिशश्चग्नि
वः वामनेत्रे॰ ईतेम॰ श्रीगोविंदनाटशोचतुर्थ्यांते गोविंदा
य॰ वेदनेत्राविवर्णोऽयं मंत्रेणाप्यंगकल्पनं कल्पद्रुमलते
रम्ये रत्नसिंहासने शुभे॰ सर्वलक्षणमेदीमसिविष्टं नंदनंद
स्कृतं तलनभारेणागोविंदेन हृते स्मरेत् सेयश्यामतवमपी
नवसनं वेत्रं दरं विभ्रतं हस्ताभ्यां कलापनादमनिशं मोद
यंसीमास्पदं देवादीश्च बहूत्रयुगमविलमत्तौवर्णासत्कुंभ
जो निर्याताम्रतयारयाद्विमिंदसे सिद्धमानं भजे देवेवेत्रं

वामेशंखः संसृज्यैवंसर्वंपीठंतत्रावाह्ययजेद्धरिं देवस्य
दक्षिणेभागेरुक्मिणींकार्यांतरुक्मिणी सत्यभामांचतद्वा
ह्येवासवेवाग्रदेशेततः सुरभिंपृष्ठतोभ्यर्च्यदलमूलेषुमं
त्रवित् हृदादिकेवचांतानिदिग्दलेषुसमर्चयेत् चत्वा
र्यंगानिकोणेषुसमभ्यगात्संधतेनततः पूर्वादिपत्रमध्येषु
कालिंदीरोहिणीततः नग्नजित्यादिकाश्चापिषट्दशक्रौ
रुदिशार्चयेत् तद्बहिर्वह्निकोणादिशिवांतंसमभ्यर्चये
त् किंकिणीदामयष्टास्तवेणुपश्चान्निरोगतैः श्रीवत्स
कौस्तुभौस्रजोवनमालांपुरोर्चयेत पूर्वादितद्बहिः शंखं
गदांचक्रंततःसुधीः वसुदेवाभिधंपश्चाद्देवकींनंदगो
पकं यशोदांयेनगोपालगोपिकाःपूजयेत्ततः लोकपा
लांतदस्त्राणिकुमुदादींश्चपूजयेत् अतएतद्बहिः पश्चादि
त्युक्तेनविधानतः कुमुदः प्रथमोज्ञेयः कुमुदाक्षोद्विती
यकः पुंडरीकस्तृतीयश्चवामनस्तदनंतरं शंकुकर्णः
पंचमश्चसर्वनेत्रस्ततःपरः सुमुखःसप्तमःपश्चादष्टमःसु
प्रतिष्ठितः ॥ अथप्रयोगः तत्रशतः कृत्वादियोगपीठ
न्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिनारदायऋ
षयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीकृष्णायदेव
तायैनमः इतिविन्यस्यप्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा गंहृदयाय
नमः नमःशिरसि भगवतेशिखा· श्रीगोविंदायकवचा
य· ॐनमोभगवतेश्रीगोविंदायअस्त्राय· इतिपंचांनिप्रा·
ग्वद्विन्यस्यध्यानादिपुष्पोपचारांतेकृत्वादेवस्यदक्षिणेश्री
रुक्मिण्यैनमः वामेसत्यभामायैनमः अग्रेइंद्राय· पृष्ठेसुर
भ्यै· दिग्दलकेसरेषुहृदयादिकवचांतानिकोणकेसरेषु

86

वासंपूज्य दलेषुदेवनागादिकालिंद्यै रोहिण्यै नग्नजित्यै
सुनंदायै· मित्रविंदायै· सुलक्षणायै· जांबवत्यै सुशीलायै·
अष्टदलाद्बहिः चतुर्द्वाराभ्यंतरे वह्निकोणादिकिंकिणीभ्यो
इंदीभ्यो नमः पद्मेन नमः वेणवे नमः इति ईशानान्तमभ्यर्च्य
देवाग्रे श्रीवत्साय· कौस्तुभायै· वनमालायै· चतुरस्रे देवा
ग्रादिप्रादक्षिण्येन शंखाय· गदायै· चक्रायै· वासुदेवाय· देव
क्यै· नंदगोपायै यशोदायै· धेनुभ्यो· गोपालेभ्यो· गोपिका
भ्यो· इति संपूज्य· लोकपालांस्तदस्त्राणि च बहिः· कुमुदाय·
कुमुदाक्षाय· पुंडरीकाय· वामनाय· शंकुकर्णाय· सर्वने
त्राय· सुमुखाय· सुप्रतिष्ठाय· इति बहिर्देवस्यांतरे विष्वक्से
नाय· इति संपूज्य धूपदीपादि सर्वं प्राग्वत्कुर्यादिति· त
था· एवं संचिंत्य देवेशं वर्णलक्षं जपेन्मनुं तत्सहस्राणि
गोक्षीरैर्जुहुयात्तर्पयेत्ततः ब्राह्मणाधनानां तु प्राग्वत्कु
र्याद्दत्तं दिनैः दिनादौ चार्धमध्याह्ने समयत्रितयं तथा गो
ष्ठाभ्यासगतं कृत्स्नं सर्वं यत्निर्पितामुनाः भक्त्या परमयोपे
तो गोभ्यश्च तृणमर्पयन् दीर्घायुर्निर्भयश्चैव धनधान्यप
दादिभिः पुत्रैः पौत्रैश्च सन्मित्रैर्गच्छेतेविष्णुमेव च तथा· स्व
निराध्यायनी उक्ता मिष्टिदैपिकपाविता क्रियादौ चाप्रति
ष्ठापावरस्ताटशोभना· यथा दीर्घाच तेजास्त्यारसनादीपि
ता भवेत् अष्टादशसमाख्याता मूलमंत्रो मनीषिभिः स्वरितिः गः
आप्यायनी ॐ तेनः गोरक्षिः कः इपिकरउनकुदिप्यालदीर्घी
न प्रतिष्ठा· अतेनना· नाददाय· नादशी आकारस्तु क्लातेन
पावधाय· दीर्घान तेजा मे रसना विसर्गान्तेनमः तथा· ब्र
ह्मा मुनिर्निचृद्गायत्री छंदो देवो हरिर्मतिः ॥ ॥

वर्णाहंहक्रमादंर्गीसकलेनापिकल्पयेत् वंदेनीलकलेव
रंतविरयाकांतामहत्यासुतं वाल्लकुंतलतानरुहतयतं
पंचाद्वि वांगणो यवंतंरमतासन् सुरमणीग्रैवेहांगग
दैरादीमंसरलेल्लृतंमुनिगणोर्दहयशोदासुतं श्रीकृष्णं
सृजयेन्नित्यंपेठेर्ष्वंसमीरितं दिग्विदिक्रमतः सर्वेसृजये
दगपंचके दिक्पत्रेषुयजेत्क्रतिवासदेवादिकास्ततः रुक्मि
णीसत्यभामाख्यौलक्ष्मणांतदनंतरं ततोजांबवतीमंत्री
कोणपत्रेषुपूजयेत् तद्बहिर्वासवादीनांवज्रादीनांवपू
जनं अथप्रयोगः तत्रप्रागवयोगपीठन्यासांतेमूलेनप्रा
णायामत्रयंकृत्वाशिरसिब्रह्मणेऋषयेनमः मुखेगाय
त्रीछंदसेनमः हृदयेश्रीकृष्णदेवतायैनमः इतिविन्यस्य
सर्वविद्विनियोगंमुक्त्वागोकुलहृदयायनमः ललनाशिर
सेस्वाहा पापशिखायैनमः कवचाय गोकुलनाथाय
नमः अस्त्राय इतिपंचांगानिविन्यस्यध्यानादिपूर्वापवा
रांतेदेवाग्रादिकेसरवत्कैंगवनष्टयंकरेणकेसरेषुअस्त्र
स्त्रमितिपंचांगानिविन्यस्यदिग्दलेषुवासदेवादिमूर्तिवत्
ष्टयंसंपूज्यकोणत्रयेषुरुक्मिण्यै सत्यभामायै लक्ष्मणायै
जांबवत्यै इतिसंपूज्यदिगीशादीदिग्ग्रावकस्याद्धिंतिं तथा
संपूज्यैवंमन्त्रजस्यावर्णालक्षंजुहोत ततः वसुसाहस्रसंख्यातै
पालाशीत्यसमिद्वरैः पायसैरथवाज्याक्तैर्तर्पणादितत
स्मरेत् मंत्रमेनंभजन्नोयमवेहृस्यहृयात्रितः तवैश्वर्यसम
हैतेंविस्मयापुत्यमाप्नुयात् तथा ॐ वोरामामहामायाको
मांतेऽ- मतवदेत् श्रीगोपीजनशब्दांतेवल्लभाय ततोवदेत्
त्रिः श्रीपदपूर्तोमंत्रः सिद्धगोपालसंज्ञकः ॐ वः ग्राणवः रगा

वि॰
ण॰
८८२

श्रीवीजं॰ महामाया भुवनेशी वीजं कामः कामवीजं॰ ङेंतेश्री
कृष्णं श्रीकृष्णाय॰ तादृशं गोविंदं श्रीगोविंदाय॰ श्रीगोपी
जनवल्लभाय॰ स्वरूपेत्रिः श्रीत्रिवारं श्रीवीजं वदेदित्यर्थः से
वितौ वेनतेयेन माधवीमण्डपस्थितौ रमंतौ दिव्यभावेन
वल्लकीलीनसंस्पृशेत् तथा॰ संगीतिधीशा पुष्पकाक्षौ मंत्र
एकादशो भवेत् चक्रीककारः समर्गी विसर्गयुक्तः निधी
शः अनेनापि भुजः कृः इति मंत्रः द्वार्णा कृष्णेति ताराद्यो गुणा
वर्णो यमेवाह्निः कृष्ण इति द्वार्णः अयं द्वार्णः ताराद्यः प्रणवा
द्यः प्रणवाद्यश्चेद्गुणवर्णः अक्षरः वेदार्णः सेचतुर्थ्यंतः कृ
ष्णाय हृदयांतकः सप्तार्णः चतुर्थ्यंतेश्चेत् वेदार्णः वक्ष
र्णः ॐ कृष्णाय॰ स्वरूपं हृदयं नमः वर्णार्णः कामपूर्वमातः
कृष्णायेति परो मनुः वर्णार्णः पंचाक्षरः अस्य सर्वेणमेवयः
कामः कामवीजं॰ द्वयं तयोः रेतः मध्ये कृष्णायेति स्वरूपे परः
पंचवर्णार्णः त्यगोपालो ङे॰ युतो मंत्रो द्विठांतो यष्डक्षरः गोपा
लो ङे॰ युतः गोपालाय द्विठः स्वाहा॰ मायांते ङे॰ युतं कृष्णंष
डर्णात्मः शिरोंतकः मारः कृष्णवीजं ङे॰ युतं कृष्णं॰ कृष्णा
य शिरः स्वाहा॰ ङे॰ युतः कृष्णगोविंदस्वाहक्षप्रादशो मनुः ङे॰
तः कृष्णः कृष्णाय गोविंदस्वाहाक गोविंदाय॰ रमामाया ह
रांते नव तुर्थ्या कृष्णसीरयेत् कामांतः समावर्णोयं द्वितीयः यरि
कीर्तितः रमा श्रीवीजं मायाशक्तिवीजं स्मरः कामवीजं चतुर्थ्या कृ
ष्णं कृष्णाय॰ कामलवीजं कामः कृष्णाय गोविंदाश्चतुर्थ्यां द्वाद
शो मनुः कामः कामवीजं कृष्णाय स्वरूपं गोविंदश्चतुर्थ्या॰
गोविंदाय॰ द्वितीयो द्वादशो ङे॰ युग्दधिभक्षणाद्वयं॰ ङे॰
युग्दधिभक्षणः दधिभक्षणाय द्वयं स्वाहा ॥

सप्तसप्तात्मशब्दोंतेनेहृदयस्यार्णकोपरः सप्तसप्तात्मनेस्वरूपं
हृन्नमः वर्णाः अष्टादशार्णाः स्मरः क्लींस्वायगोविंदाेऽ॰ गु
णेनानंगोनवाह्नरः स्मरः कामवीजं क्लींस्वस्वरूपं॰ गोविंदोऽ॰
नः गोविंदाय अनंगः कामवीजं॰ अयमेव हृदंतोत्याविनाका
मेनवाह्नरः हृन्नमः विनाकामंकामहर्षविभुरः कामसं
पुटितं पिंडं ग्लोइतिवीजं श्यामलांगाऽ॰ पुनः श्यामलांगाय
हृन्नमः वालोनेवपुषेक्लींसेऽ॰ नमस्वाहांतिकोमनुः वालव
पुषेवरूपं क्लींसेऽ॰ नक्लींस्वाय॰ कामः क्लींस्वाय॰ वालोनेवपु
षेवह्निवल्लभाः कामः कामवीजं क्लींस्वायस्वरूपंवालोने॰व
पुषे॰ वालवपुषे॰ वह्निवल्लभास्वाहा॰ तथा नारदोमुनिरेते
षांमंत्राणांछंदउनमे सस्मदेवादिकोश्यामागायत्रीदेवता
उनः वालगोपालमंत्रेणोसर्वदेवौयवंदितः षट्दीर्घयुक्त
कामेनषडंगविधिरीरितः वंदेवालमुजंदेंसरसिजंतिलपं
रक्तपद्माभनेत्रं नीलांभोजच्छवीनंकटिनटकरणांकिंकि
णीजलनदं॰ हस्ताभ्यांविभ्रयंतीसदपिजसमितंवपायसंदि
ह्नवीजंगोगोपीगोपवृंदैरुरुनखेलमितंकंटदेशातिरेम्य॰
दधिजंनवनीतं॰ ध्येनस्त्वैवादिनेपीठेवक्रीशांतरवापुषः हृदा
दिकवचांतानिचवाध्यंगानिसाधकः दिशांतस्त्वतोभ्यर्चयेदि
ह्नमंतरहृष्टिस्तनः ग्रावेडलसुरवान्देवानग्रादीषसमर्चये
त् प्रयोगः सगमः तथा॰ विधिवित्सुजयेमंत्रमेकमेकंदशा
युतं सितोपलाहृताक्तेनदशांशहविषाजेनेत् तर्पयेत्सं
वासिद्धर्थंतावत्मंत्रोजितेंद्रियः मूलमंत्रेणमूर्द्धानेग्रभिषिं
च्यायतर्पयेत् ब्राह्मणावह्निपानेनगुरुंवसमिपादयान एवं
योभजनेमंत्रेमध्यामेकंदिनेदिने चतुर्वर्गफलंप्राप्यदेवःसा

वि॰ द्वान्सञ्जायते मंत्रोंतरमणोवस्मिंवत्रवर्गसमृद्धिदं का
णं॰ मः कुसुमितिकामस्य मंत्रशीघ्रफलप्रदः कामः कामवीजे॰
८९३ कुसुमस्वरूपे स्मृतः कामवीजे मन्यादीस्य षडंगानि विदुरु
क्तेनवर्त्मना॰ एकाद्दशाद्युवर्त्मना॰ श्रीमज्जीवाणमृमीरु
हतलेविकचांभोजसंसंमकुंदेशाखायास्यस्तप्रसूत्र
दिनकमलप्रोद्भवानेकवत्रे॰ संसक्तेस्वर्णवर्णांनिजव
पुविलसत्तेजसाव्याप्तलोकं वंदेहंपायसादेद्वीपिजलम
भिनवंभद्रयेजेसुशीतले श्रंगेराणांपूर्वेनिधिभिस्त्वदंनत
ं लोकपालैस्यवज्रायैपश्चादावरणद्वये प्रयोगः स्वरामं
एवंध्यात्वाजपेल्लक्षंजितेंद्रियः दशांशंजुहुयादग्नौ श्रीफ
लैर्मधुरात्रैः तर्पणादिततः कुर्यात्सर्वोक्तमंत्रसिद्धये॰
एवंसंसन्न्यमोविंदंतर्प्यचेत्स्वयंहंबुधः सर्वेरत्नयमस्तुष्यात्पु
हृतौपैंद्रिनागमे॰ श्रीयंत्रमाह स्मरंकर्णिकायांषडस्रेष
डंगंचतत्पत्रराजंद्वत्ववर्णमंत्रंहृत्तमातृकार्णैः धरागेहसं
स्थंचतत्वर्णपंत्रसमस्तार्थदायी॰ अस्यार्थः षट्कोणमध्ये
समाध्यंकामवीजंविलिख्यषट्कोणेषु सर्वोक्तषडंगावर्ण
नालिख्यवहिस्तदलेषुवत्ररदस्मंत्रवर्णांवहिर्वृत्तप्रे
तरालेमातृकार्णैः संवेष्ट्यवहिस्त्रराख्ज्यात् उक्तफलदं
नण्यात्॰ अस्यैवकामयोदिशावह्निटीमावधोयदि॰ अन्यत्मं
तौ॰ त्रदातेयः सर्वेष्टलोभूविभिः सर्वोक्तमंत्रस्यकामवीजद्वय
गततकारयस्ताद्वेफेदत्तेअन्योमंत्रोभवेदित्यर्थः षट्दीर्घभा
जावीजेनतारस्येनांगकल्पना॰ शोणाय्याणदेवसुदशिखवे
मौवर्णदोलागतेनीलाक्रांचितमहंजेकटितंवेमालिषट्
दीर्घभाजावीजेनतारशेनांगकल्पना॰ ॥ ॥

शोणायासौ देवहूतिशिखैरैसौवर्णदोलागतं नीलाऊवि
तमूर्द्धजं कटितटे सत्किंकिणीमण्डिते रक्तैर्हीपिनखच
कल्पितगलाकल्पस्फुरद्दीप्तें रवितं गोपीभ्यामनिसं दरेश्वर
दिग्विवेदीयशोदासुतं पूर्वोदितेयजेत्पीठे पूर्वोक्तविधिनाहु
तिं समागम्यर्च्यगोविंदं जपेन्मंत्री पुरोक्तवत् मधुराक्तैर्ह्रे
न्मंत्री रक्तपद्मैः शंशतः तर्प्पणं पूर्ववत्संख्यस्याज्जस्तुपत्नेन तेनाप्त
येत् मधुरत्रयसंसिक्तां शालिमंजरीं जुहुयान्नित्यशो हेद्वि
शतमेकेन मंत्रेयोः मण्डलात्सर्वशस्यायावसुधाहलगाभ
वेत् धनधान्यसमृद्धिश्च सकांतैर्मंदिरं भवेत् मन्नहोमनय
प्रयोगविधिभिर्मंत्री यपकं भवेन्नन्याकामद्वापरः स्ववती
हृदेन संभाव्यते लक्ष्मगाधुन्वयशश्च सर्वविभवान्कामांश्च
लब्ध्वा ततो नं तेनं तत्पुनरत्वेयावाधनकं लोकं व्रजेदेहसवं श्रीसा
रसंग्रहे। अथगोपालमंत्राणां वक्ष्यऽहत्तमे मंत्रे कविता
श्रीपूर्वं वशमोहनादिकवंपरं वाग्भवापाविष्णुपत्नीसंते कादि
मीशाग्निभूषिताः दीर्घासुस्थिरा स्थितिः प्रोक्ता साग्निशान्तिः स्व
धाकरा जपसंवीत्यकुलं स्ववदीर्घालोचनशालिनी रक्तेंदु
कामिकारक्तौ स्फुग्रीवामटगुनोः नयनं तामितो जीव
श्चक्रीकामिकापाश्रतः पार्श्वरिकोरविश्रोत्रेसव्यनेत्रेवका
मिका। कूर्मी ऋंटीशसंयुतः कामिकावसुधाकरः श्रिटी
शानित्यशह्राते पार्श्वग्रीनेत्रभूषिते वाग्घनंतौ पुनर्वा शुक्ल
स्मो जेनोरतिप्रियः दशार्णास्वरमामायावाभवांतो मनुर्मतः
वैड्यवशंपलक्ष्मीदोहिपवाशश्चिरश्चैः वाक्पमायाक्लीं
विष्णुपत्नी श्रीक्लीं आदिनीदः अर्द्धेकारमथश्रेष्ठः तेनर्ईसहृ॰
पं अग्निः रः रेडः विंदुः तेन दीं दीर्घान स्थिरा स्थितिः जपते

वि·
गो·
८८४

वर्णाद्यथक· अग्निनारेफेण शांत्याईकारेणरुद्याधरेणवि
न्दुनावगुल्फाः तेनग्रीं ग्रीं ग्री· इतिजपवीजः· जयजय· कुसो
चेति वकारायौक्षेप्ति तेनकुल· दीर्घानलेववंइतेन·
निरुक्तेरेरुः विंडुः तेनरं कामिकातः स्वरेरसृष्टिःका
अग्निरयामदक· ईतेनपरविः सप्तात्रः उतेनमसत्यहः
तेत्रे· ईतेनह्रि· कामिकान्तहर्म्मः च· क्रिटीशः पतेन
कामिका· नस्याकारक्लिटीशा· पेतेनमे· नित्यसन्नृप
पार्थियः अग्निर· तेत्रेई· तेनम्रि· वायुः यः श्रेनजः ओते
न वावायुः यउत्कृष्टोत्तोनः कुल्लायरतिप्रियः कामवीजे
दशार्णाः प्रथमोक्तगोपालदशाक्षरः रमाश्रीवीजे मायात
द्वीजे वाग्भव· पैइति तथा· श्रानंदनावदाख्योस्यमुनिश्छं
दोविराट्भवेत् अमृतायात्मसंप्रोक्तं देवतामोहनोहरिः
अष्टभिर्हृदयं वर्णैः शिरोद्वादशभिः स्मृतं पानसंख्यैः शि
खावर्म्मवसुवर्णैर्नेत्रमात्मनः पंचार्णैर्विसमुद्दिष्टं त्रिवी
जपुटितैः क्रमात् एवंमूलभवैर्वर्णैः षडंगंसमुदीरितः
पातवः सप्तवर्णैः अष्टाभिरापकेन· पंचार्णैर्दशभिः प
तत्करमात्रेणलोकेसंवलनेभवेत् मूलमुद्रादिकेकृत्वा
देहेपीठेप्रकल्पयेत् हत्पद्मेदशार्णोक्तविधिनान्यास
माचरेत् षडंगंन्यस्यकामानापंचकंचप्रविन्यसेत् त्रि
वारंमूलमन्त्रनाम्नापकेचप्रविन्यसेत् काममंशुद्धिना
न्यसेन्मातृकार्णानियथापुरा· दशातनादिकान्यामात्रैः
पंजरयष्टिमान् सृष्टिस्थितिषडंगानितान्यसेत्सर्वव
त् सर्वमन्त्रेरीकेनविधानेनविधापवेः साधकः सर्व
लोकेशंध्यायेत्समोहनंहरिं प्रेतनमेतिनेरमेसर्वतोव

द्विमध्यगो विमलोद्भमहाइगोगोपुरादिसुवीथिके· सोथ
छिन्नसुधायौतसौध ज्ञातासमाकुले रक्तमंदिरविली
ंकपाटद्वारमणिरते भूदेववाङ्जविशांद्रुषलानाग
होतमैः नानाशिल्पिगृहैश्चापिहस्तेश्चोष्ट्रखरालयैःगो
ष्ठामममहिषीदीनामसंख्या जेगृहैर्युते· वह्यापाण्णग
नानेकसाधुलोकसमाहतैः कूपविकूपकाप्यायैव
सुसंपूर्णैःसुमणिरतैः लोकसांतवशीकारदन्ननारीनि
केनतैः दीर्घानेकसुदीर्घिकाजलसमुत्फुल्लाब्जनानसुव
न्मधास्वादक्षताद्वैगलवैः भृंगेश्वहंसैःशुभैःकारण्ड
द्विगणैरथांगविहगैरन्यैश्चसर्वैस्तथा संतुष्टैरनिशंप्रि·
यासहचरैः पाश्चादिभिःसेविते फलानेकसुगंधिपुष्पा
णिचयामेलकै भृंगसंगकैः पुन्नागैकल्पकपादमेस्सुरि
नेकाम्रातपथेहाकुडुः यच्छाद्रिमेउतेपश्चादरपरैःशीने
सुसंदानिलैः लोलन्सर्वांशिविन्नेनमणिमयेसन्मण्डपे
भासुरे· पत्किभीरत्नदीपानांसमुद्येतितमध्यगो नाना
वर्णविधानेनमौक्तिकालंविनायुते· वद्धवर्णसमुच्चार्थैः
मालाभिःशोभिजालतरे· सुमधुगंधिनागंधवारिण
सिक्तभूतले· मंगलहीसहस्राय्यैमदाम्रलिंलेवनैः
कामालसगीनैर्हसलपमलोलसुवामरैः एकुन्नतऊचा
भारत्रयवीणावलग्नकैः मवलन्मभूरवाणफेरभितःसे
विते निशं निरंतरं महारत्नपारौपवर्षुतोऽतं परानंद
सुखास्फूर्द सुवतास्वस्रजेरथः रत्नभूमौसहस्राक्षुभास
निंहासनोद्भुजैः लक्ष्मीकांतसमासीनेचिनप्रदिशसिहये
कृषत्रूनननीलनीरजलसत्कांतिंनगकारणं चकैस्त्रिय

वि.
पा.
८६५

समृद्धेनानजूरागाणिक्यमौलिप्रभंसमस्तकेशाभिललाट
नातिकमुदेवहूलतालेकृतमेरकायतलोललोचनयु
गेरत्नोल्लसत्कुंडले श्रीमत्तुंलविनिर्जितलसद्वंधुकशो
णाधरेहामश्रीविद्योतिताखिलदिशंग्रसितमप्यानंत
स्फूर्जद्रश्मिमहार्घरत्ननिकरप्रत्नभूषागणैःकाहार
मवैर्विभूषितनत्रुरोगोडमालाकृतःकर्पूरागरुकुंक
मद्रवविलिप्तांगेसरुः मदरेहतस्थूलमृदीर्घकोमल
भुजैर्दिव्यान्नसंवेष्ठितेरत्नाद्युतिपादपद्मयुगलेका
मानेविंनाजले सोकंन्यस्तकरांबुजंहमतत्तत्रास्थिता
यामदृशोरुक्मिणाल सद्गुरुयुगमुपहितेतसंस्त्वर्णकांति
श्रिया मालिंगतमंककरान्नयुगनेनासत्कभावरूपा वा
ह्यांभगवंतमाद्यजयनामालिंग्यसम्यक्स्थितांरो
मांचांचितदेहवल्लिलसितामानंदभारादृतेप्रेमोद्
पमृक्तांभिर्भूषितांगामनोरमां तस्मिन्नेवसमासक्त
सर्वेंद्रियगणांबुवे तरंगरहितेरंगेमजंतीसुखसाग
रे सदर्शस्थितपालिहृष्टपामयासत्यभामया दिव्यो
मानलेपायैर्मुक्तयासर्वभूषणैः कामवाणप्रविद्धार्थ
वाङ्नापरिरब्धया रक्तपाजांववत्याचश्लिष्टंवामस्य २
यानया: नाम्रकलत्राणोपेतामालिंगंतंसवाङ्ना ।
कालिंद्यावपरीरवेष्टदेशस्थपाविभ्रकरोयस्य म २
पानीलमेववर्ण्णामरुवान्तनः श्रनंगवाणसंतापभीतयाभूषि
तांगया पद्मगदांचक्रशङ्खौवज्रर्भिहृयनेकैः करद्वयलसे
हेमप्छिद्रोर्पितमुखांवजं वेनुर्दिवत्तद्दहेरेवैस्तुनिभिःखेच
रैर्हितेसर्वैभक्तिरतिप्रेमभारानतानकैर्लवाद्दैःस्तुतिभिःसम्यक्से
वातस्तन्मान
सेः

चतुर्वर्गप्रदंनित्यंमनोवाचामगोचरं एतेनसिस्थितंग्र महा
नंदमयंबुधैः इत्थंध्यात्वामहाविष्णुंसर्वलोकगुरुंपरंपीठे
स्थितेशिवेचैनंपूजयेन्नित्यमादरात विभूतिपंजरंन्यासक्रमा
द्याणेनमर्चयेत मूर्त्तिपंजरमप्येवंपश्चादीनावमानके
सर्वोत्कवीधिनासम्यगभ्यर्च्यात्मानमादरात विशांतरोत्कम
पेत्रमध्यवीनादर्शलिखित नलेश्वरविजैश्चाणामाशाग्रादौ
समाहिताः चतुर्वीजान्यथाकानिविन्निर्वाविंशादहरैः शिष्टैः जे
संवेष्टकोणेषुशेषंसर्वाग्निगेभुतः वाकशक्तिल्नीर्वाना
निमलिख्येतदनंतरं दयादवरुयोर्णानाम्बिवाप्रिषुसंलि
खेत शेषषड्गात्मकवत्कनापीठमभ्यर्च्यतत्रत मूर्त्तीन्मूलेन
संकल्प्यतत्रावाय्यहृदियजेत मध्यवीजगतपश्चादेग्रदहिण
वामयोः एष्टनध्ममसमभ्यर्च्यवीजगारुकिणोभिर्वा श्रंगा
निषट्सकोणेषुवारुणकेसरगान्यजेत दलमध्येषुलः
स्वपाद्यास्तदग्रेषुयजादिकान ध्वजेत्तेस्ताभमध्येनृष्ट
गंवारुणंविष्टे तयोर्मध्येनिधीशन्त्यापुष्कराकौतप
स्योः सर्वदाचाभिवर्षंतौधाराभिर्वसुसंचयं हरेर्वशा
सनामानंद्रंगोवरुदनंतरं विष्वक्सेनंचकोणेषुवक्रादि
परितोषयेत रक्तमारक्तनप्रख्यस्वाकनकवर्णीकानतंत
द्विवास्वादीनावज्रीदीनावहजेत समावरणसंयुक्तोवि
ष्णुस्नेसमीरिता अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्वादियोगपीठ
न्यासांतेमूलमंत्रेणप्राणायाममत्रयंकृत्वाशिरसिब्रह्मानंदऋ
षयेनमः अमुखे ब्रह्मनादिव्राटूच्छंदसेनमः हृदयेश्रीसंमोह
नायकृष्णायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यसर्वंवह्नितियोगमुक्ता
यैं ह्रीं श्रीं ट्रीं ट्रीं जीं जयजयश्रींह्रींपंददपापनमः ॥

श्री

वि॰ ऐंह्रींकृस्नाकृस्ननिरंतरक्रीडासक्ताश्री ह्रीऐंश्रीशिरसे
गो॰ स्वाहा॰ ऐंह्रींश्रींकृस्नायप्रमुदितचेतसे २ शिखायैवष
८९९ ट् ऐंह्रींश्रींनित्यप्रियाय २ कवचायऐंह्रींश्रींक्लींनेत्र
त्रयाय॰ ऐंह्रींश्रींगोपीवल्लभायस्वाहा॰ ऐंक्लींश्रींअ॰
स्त्रायफट् इतिकरषडंगन्यासंकृत्वा दशाक्षरमंत्रोक्तप्र
कारेणाक्षरन्यासंविधायपुनः प्रोक्तषडंगानिविन्यस्यपू
र्वोक्तप्रकारेणपंचकामन्यासंकृत्वा मूलेनस्वदेहेत्रिर्व्या
पकंविन्यस्य कामबीजपुटितमातृकावर्णान्स्वदेहेप्राग्व
द्विन्यस्य पूर्वोक्तदशतत्वन्यासंकृत्वा प्रणवपुटितमूलमंत्रे
णत्रिर्व्यापकंकृत्वा सृष्टिन्यासादिमूर्तिपंजरन्यासानेद
शार्णगोपालमंत्रप्रकारेणतत्वन्कृत्वा पुनः सृष्टिस्थि
तिषडंगानि विन्यस्यपूर्वोक्तपंचवाणन्यासंकृत्वा पुनस्त्र
ऋष्यादिन्यासंविधाय मुद्राप्रदर्श्यध्यानादिस्नानमसृ
ज्ञानेविंशत्यक्षरप्रोक्तयंत्रेमध्यस्थबीजंपरिलेख्यपश्चि
मेनरदंतेनपूर्वंदिक्षु ह्रींश्रीं इतिविलिख्यतच्चतुष्टये
शिष्टैर्द्विचत्वारिंशदक्षरैर्दशबीजरहितैः संवेष्ट्यषट्को
णेषु ईशानपूर्वाग्नेयदिग्गतकोणेषु ऐंह्रींश्रीं इतिवि
लिख्यप्रतनसंस्थाप्यप्रतिष्ठाप्यनादिपीठावृतेमध्यवी
जेदेवंसंवाह्यावाहनादिवेलवमुद्राप्रदर्शनांतेन्यासक्रमे
णविभूतिपंजरादिमूर्तिपंचतत्वांतंसंपूज्यासनादिषोडशो
पचारांतेदेवाग्रतदत्तवामपृष्ठलिखितबीजेषुरुक्मि
णीसत्यभामाजांबवतीकालिंदींचसंपूज्यषट्कोणेषु
प्राग्वत्षडंगानिसंपूज्यकेसरेषुप्राग्वत्पंचवाणानभ्य
र्च्यलोहकेलदण्डायाः॰ प्रागुक्ताः संपूज्यदेवाग्रदलस्था

ग्रेषुजायेनमः पृष्ठदलाग्रेविधायनमः दक्षदलाग्रेशं
खनिधये· वामेपद्मनिधये आग्नेयादिदलाग्रेषु हेरंबा
य शास्त्रे· दुर्गायै· विष्वक्सेनाः इतिसंपूज्यनदेहिमन्त्रे
स्तैलोकपालार्चादिसर्वंप्रागवत्कुर्यादिति तथा· दीक्षितो
विधिनामंत्रंप्राप्यामसद्गुरोः कृतिः दर्शनंभाषणंस्पर्शं
वचनश्रवणादिकं वर्जयेन्माजयेलंदेहीमात्रस्यगुरोर
पिः सितान्यमधुमिश्रणादशांशंहविषाद्धेनेत हविषाय
यसेतः तर्पणंमार्जनंकृत्वाब्राह्मणान्भोजयेततः मंत्रमे
नंजपेयल्लप्रत्यहंविधिनाशुना तमर्चयंतिगीर्वाणालो
कानंदकरंस्मसः हिनादौशर्करायुक्तः उपवृष्याजलैः
शुभैः प्रहंवंतर्पयेयल्लशातंवाग्भवेफुवे इंद्रश्रीजल
विहाभातद्विभूतिमंहार्णवैः चंदचंदनपंकाक्तमाल
तीकुसुमैर्नवैः प्रपूतंमंत्रवर्येणायोजुहोति विभावसौ
त्रैलोक्यंतद्वपोतिष्ठेत्वातः कोविवरोभवेत् मंत्रिणो
ध्यातमात्रेणमंत्रस्यास्ययथाविधिः वशाभवंतिसततं
स्मरार्ताः सुरयोषितः जयाद्विकमभिनूनमस्मात्किंकिं
नलभ्यते· सर्वामासिकीत्यक्ता चित्रमेतस्यमंत्रिणांमहं
दिरासरस्वत्यौसेवितेभक्तितत्परे· व्याधिदारिद्र्यपापोग्र
ज्वरमोहविषादिभिः जयायम्रत्सदोभोगपरः खवादिरक्षितः
सदा पुत्रपौत्रधनारोग्यवरस्त्रीवांधवादिभिः उपेतः स
र्वेसंपद्भिः यशस्वीदीर्घजीविनः उपासकोस्यमंत्रस्यभ
वतेवनचान्यथा· सारसंग्रहे अथसंतानगोपालमंत्रव
विस्तरप्रदं देवकीसुतशब्दांतेगोविंदेतिसमीरयेत्
वासुदेवयदापश्चात्संबुध्यंतंजगत्पतिं देहिमेपदमाभा

वि॰
णो॰
८८०

घ्यतनयं कृस्नत्वञ्चरेत् त्वामहंसरणोनान्नूपात्स्णं गतोयं
मन्त्रभेवेत् द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रो नारदोस्य मुनिर्मतः छंदोनु
ष्टुप्देवता श्रीकृष्णः संतानसिद्धिदः पादैः श्चतुर्भिः सर्वेण
पंचांगानि मतोर्विदुः शंखचक्रधरं देवं श्यामवर्णं चतुर्भुजं
सर्वाभरणसंदीप्तं पीतवासमच्युतं मयूरपिच्छसंयुक्तं विलसे
तेजोपबृंहितं समर्प्ययंतं विप्राय नष्टान्नीलदालकान्
कृष्णाम्रतसंपूर्णे वैष्टेकनिलयं नवं· वचनधंजमित्येवे
नागादांबुजेस्थिते वामासहयोराश्योतदायमयो बमोर
न्याशुपध्यानं स्तेभिस्तुसाकेसमस्वसन्निविष्टसम
लेरक्तांबुजेबालकं माणिक्योज्वलबालभूषणगणं श्री
नमहेमसुतिं प्रेमणालिंगयमुदृर्मुहुः स्वलवशान्तं लालि
तं स्वात्मनापुत्रत्वेन विभावयेन्म निरं पुत्रार्थिनी का
मिनी इति देवो ध्येयः ध्यात्वा जपाद्वेनादीनिकुर्यान्नक्लिप
रायणः प्रच्यंनागेंद्रवत्रायै रुदित्तास्यमहामनौ अथाप्
योगः नारदाय ऋषये नमः अनुष्टुप्छंदसे नमः श्रीकृ
ष्णाय देवतायै नमः इति मूर्द्धादिषु विन्यस्य मूलमंत्रेण
करयोर्व्यापकं विन्यस्य देवकीसुत गोविंद स्वस्वदयाय· वा
सुदेव जगत्पते शिरसे· देहि मे तनयं कृष्ण शिखायै· त्वामहं
शरणं गतः कवचाय· देवकीसुत गोविंद वासुदेव जग
त्पते देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः अस्त्राय·
इति पंचांगमंत्रानेगुष्ठादि पंचांगुलीषु विन्यसेद्वावि
ध्यपि· विन्यध्यानादि सर्वं प्राग्वत्कुर्यादिति· तथा·
लक्षं जपानदशांशं मधु यात्रोहुतेनच· तर्पणा
दिकतः कुर्यात्मंत्रः ॥ ॥ ॥

सिध्यन्तिमंत्रिणः दशास्यामदेशेन पुत्रक्लपदस्थमे
त्रवित पुत्रार्थीस्वस्तिकेन्यस्यतंत्तस्य विस्तमर्चयेत्
यएवंभजतेमंत्रंसाधकः पुत्रकांतथा सोवश्यंलभ
तेपुत्रंविनीतंचिरजीविनं स्वस्तिकेमण्डले तंत्रसारेर्कं
मेमध्येस्वरयुगलमन्के सवेपुटेद्वयाः स्वरान्विलिख्य
तद्दलेषुमूलमंत्राक्षराणिवनारिवर्णाविविलिख्यव
हिर्हृत्तहयांतरालेकादिक्षांतवर्णैर्वेष्टयवहिस्मतर
तेसकाममवीजकोणवतदूर्यंकुर्यात् एतयंत्रम
कंफलद ॥सारसंग्रहे। वासुदेववतर्थ्यांतंनिगड
च्छेदपदंवदेत् दंतवाशक्तितोवृपात्मदेवेड· समविते
वमाम्हवह्निजायांतो विशोर्णोयमन्त्रमतः वसुदेव
स्वरूपं· प्रवकर्माणिद्वितीया· चतुर्थ्यंतंनिगडच्छेद
नाय· वासुदेवस्वरूपं·डे·समविते·वासुदेवायवर्मा
ऊं अस्त्रफट· वह्निजायास्वाहा· तथा· नारदोस्यमुनिः
प्रोक्तोगायत्रीछंदईरितं· श्रीकृष्णोदेवताप्रोक्तो नि
गडोच्छेदनाह्वयः नामस्थानजपोवादिक्षावर्णीकव
न्देवेत् तथा· अथवक्ष्येमंत्रमेकाक्षरमाह्वयं यन्मु
त्रकलत्रादिभोगमोक्षफलप्रदं सिद्धिवियोगीन्द्रा
नोपराम्यपिमोहनं नरोरगासुरस्त्रीणांवश्यकर्मक
रंपरं जप्यभूर्णालिविद्यानामन्त्रेकारस्वयं·जयाक्क
कारः मूलकारः शांतिः ईकारः विंदुः अन्तमारः एतैःका
मवीजं·क्लीं तथा मुनिः सम्मोहनायोस्यनारदोगदितो
वुधैः मंत्रतंत्ररहस्यात्तैः छंदोगायत्रमीरितं जगन्स
मोहनः कृष्णोदेवतादेववंदितः षड्दीर्घायेनवीजेन

वि· ग्री·
८९८

86
8

षडंगानि प्रकल्पयेत् आसनंन्यासपर्यंतमुक्तरीत्या
विधायतः अंगुलीषु न्यसेद्देवं हस्तयोस्तलयोरपि पंचां
गुलीषु चार्णाग्र ह्वीं क्लीं तत्क्रमान्न्यसेत् बीजसंपुटि
तान्न्यसेन्मातृकार्णाननंतरे षडंगानि पुनर्न्यस्य यथा
स्थानं शरान्न्यसेत् शिरोवदनहृल्लिंगपादेषु क्रमतः सु
धी शोषणप्रमुखान्बै· तान्हृदंतेनाबीजसर्वकान् जग
त्संमोहनं हृत्स्थं ध्यायेत्सुसमाहितः हेदांककंडमाया
वविलसत्कल्पद्रुमोद्यानविलसत्कुट्टिमशालिनः मूले र
त्नस्थलीराजंद्रत्नसिंहासनोपरि उद्यदादित्यसंकाशेवि
स्वप्राणस्वरूपिणः मरुतो वैनतेयस्य वासस्कंधोपरिस्थि
ते वेष्ककऊस्समाभं तेशवरारिसवर्णांके श्रीरिशावेसूर्णा
स्या संपुष्पबाणाढ्यकार्मुके· पद्मं गदां च हस्ताब्जैर्दधभि
दंधतंनिजैः स्निग्धारुणविशालोद्यद्घूर्णितान्हिद्वयांबु
जे रत्नप्रभमकुटमणिकुंडलमंडिते मुक्ताहारवलस
द्रत्नकंकणांगदमुद्रिकाकिंकिणीनूपुराद्यैश्च रक्तमाल्यै
रलंकृतं शोणालेपैः सर्वांगकांतिदीप्तो वरं विराजितं श्या
त्मकामोरूपो दक्ष्योलक्ष्मीमालिंगतत्प्रिया वामबाहुम
तां भोजनाक्लिष्ट मदनमंदिरां· कामात्मदमथ्या मथ्याकु
लांगलतोज्वलां रम्यमाल्यविलेपांगी सर्वाभूषणभू
षितां सूक्ष्मशुक्लसुवस्त्राढ्यां कोनमद्दनांबुजे प्रेरितोलो
लनीलाभनेत्रषट्पदमण्डिते मेत्त्वापेन वाहूनानरुणि
मिमां आलिंगनमसंतमपरमानंदनंदितं सुरासुरभुजगें
द्रसिद्धगंधर्वयोषितां हृद्देवं दस्मभूषणाढ्यैः कामबाण
निपीडितैः सर्वलोकगुरुं देवमस्थाने देविचिंतयेत् ॥

दत्वार्घ्यं हृदयोगायेतदादिहंहृत्कमेणवोधोन्यान्यायेध्या
न् विंशाक्षरकृत्तेयंत्रप्रत्यहंकुसुमर्च्चयेत् प्रायाव
र्ण्णादिभूषाणैरुपचारैर्यथाविधिः पाश्चिदंगानिवा·
णांश्च न्यासमार्गेणाह्नयेत् किरीटंमस्तके श्रोत्रद्वये
कुंडलयुग्मकं वक्षायसूत्रीणहृत्सु श्रीवत्सं कौस
भंततः कुचोर्ध्वदेशतः कंठेवनमालानिजंवके पीतां
वरमहालक्ष्मीवामांकेवीजपूर्विका अभ्यर्थ्यकारिणि
कामधेन्वादिविदिक्तेगदेवताः तद्वहिश्चतुरोवर्णादिद्
कोणेषु पंचमं यत्नेदग्न्यादिकोणेषुलक्ष्म्या याश्चाक
लक्षणाः दिव्याम्बरामुलापायेर्भूषणायैश्च भूषिताः श्वे
तचामरधारिण्यः कामार्ताः स्मितानना इंद्रादीन्य
येद्वात्रैवज्रादीन्यामयानिव पक्तान्वरमनोरत्येपूजाम
स्यक्समीरिताः। अथप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्यादियोग
पीठन्यासांतं मूलमंत्रेणप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि
संमोहननारदायऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः
हृदये जगत्संमोहनायकृष्णायदेवतायेनमः गुह्येकं
वीजायनमः पादयोः ईंशक्तयेनमः इतिविन्यस्यमम
सर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजलि रु क्लां क्लीं
क्लौंमित्यादिनाकरषडंगन्यासंकृत्वा पुनर्हृदयादिषु
षडंगानिविन्यस्यशिरोवदनहृदयलिंगपादेषु पंचवा
णान्विन्यस्यध्यानान्तमपूजांतेविंशत्यक्षरंयंत्रंकृत्वापी
ठपूजोपचारान्तेदेवस्यदेहन्यासस्थानेषडंगानिपंच
वाणांश्चसंपूज्यदेवस्यशिरसिकिरीटायनमः कर्णयोः
कुंडलाभ्यांनमः वक्षायशंखाय· अंकुशाय· पाशाय·

वि॰
णी॰
८८५

86

पुष्पबाणेभ्यो॰ इक्षुधनुषः पद्माय॰ गदायै॰ इति देवस्य ह
स्ते ध्यात्वा नोक्तं क्रमेणामंत्रान्यजेत् स्थले श्रीवत्साय कौ
स्तुभाय कंठे वनमालायै॰ नितंबे पीतांबराय वामांके श्री
लक्ष्म्यै॰ कर्णिकायां देवाग्रादि चतुर्दिक्षु बाणचतुष्टयं
चतुः कोणेषु पंचममिति पंचबाणान्संपूज्याष्टदलेषु
स्यायाः प्रागुक्ताः संपूज्य लोकेशादीन् सर्वं प्राग्वत्समा
पयेत् तथा प्रकारान्तरमनुजप्यान्मामलत्सीजितेंद्रिया
पलाशकुसुमैस्ताड्यया केरविंदे नले कुंदे दविसर
सर्पिर्भ्यां पेशवचतर्पयेत् आत्माभिषेकं कृत्वाथ वि
प्रान्संभोज्य तोषयेत् त्रैलोक्यमोहनेडे॰ तं प्रवदे द्विमहे
पदे चतुर्थ्यं तं समं तु पार्श्वेमहीतदनंतरं तन्नो विष्णुरि
ति प्रोक्तां तंते मंत्री प्रचोदयात् गायत्र्येषा जपात्सर्वेनर्या॰
पापविशुद्धये॰ जपपूजादिनाथैस्त्रलक्ष्मी हृद्धिकरी मता
शुपर्थं मे तथा मंत्री पूजाद्यादि सेवयेत् अनेन मनुना
तोयैर्मोहनीपुष्पसंयुतैः दिनादौ विन्नरमंत्री तर्पयेद्यः
शातेह्निसः सर्वान्कामानवाप्नोति वांछितान्यत्र वर्जितान्
अप्युते सर्पिषाक्ता सस्येपानं तु नाशने नावनमेव संपात
हुतं स्वाभोजयेत्स्त्रियो यस्य वश्यगाः सा सदा तस्यापीन्स्यवश
गोभवेत् एष्टादशलिपि प्रोक्तं वश्यकर्मात्र साधयेत् वि
धिपिनानेन यो मंत्रं भजेदेनं समनस्यधीः लोकत्रयं पवशीकृत्य भो
गान्भुक्त्वा मनोरमान् सजानिवैस्तवं धाम सदा रूपं लयवर्जितं त
प्यासार संग्रहे॰ अथाप मेव कामपमंत्रैकाक्षरो भवेत् अपमेव
प्रोक्तं कृत्स्नैकात्तर मंत्रपव॰ सम्मोहनो शांतिश्छंदो गायत्रं देव
ता स्मरः अस्यांगानि हवीजेन दीर्घभाजा प्रकल्पयेत् रक्तवेलेपनं
रुचिर रक्तो

वरं विभ्रतं रत्नौघयन्मऊं द्रादिभूषणैरादीमदेहं स्वभ्रं पा
शेपमोऊशामिन्नवायममनोवाणान्वहेतं कंदैवकामो
जनिकैतनं स्तनस्थितं देवं सदा भावयेत् वामाङ्कस्थं कर
योरायैनदायस्य यो रत्यै इत्या अथ ध्यानं पीठे संपूजयेत्
कामं मोहिकशक्तिके· मोहिनी कौभिणी चैव त्रासिनी
स्तंभिनी ततः आकर्षिणी द्राविणी वक्त्रादिनी तदनंतरं
क्लित्रास्याकेदिनी प्रोक्ता कामपीठस्य शक्तयः आसनेम
तुना दद्यात् मूर्तिमूलेन कल्पयेत् तत्रावाह्य सदा भक्त्या
पूजयेदपि मिनाप्नुता अंगानि पूर्ववदाराध्य मध्ये दिक्षु शरा
न्न्यसेत् उक्तबीजादिकान्यष्टदलेष्वत्र ध्याश्माक्रमात् अथ
मानंगरूपाख्याप्यनंगमदना ततः अनंगमन्मथानंगकु
सुमाह्लायरामना· पंचमीव ततः प्रोक्तस्त्वनंगकुसुमातुराः
अनंगशिशिराशाखी भूषणानंगमेखलाः अनंगदीपिकाः
सर्वोपघ्नहत्ता सवलेकृताः सवर्तस्यैवदलेवध्यावहिस्त
म्येश्वेशक्तयः युवतिः प्रथमा तेयाविभ्रलेभाततः पराः
ज्येत्स्नामधूतेष्चैव पंचमीव मदद्रवा· हरत्ताबारुणी
संज्ञेलोकानीलापरेमते· सौदामिनी ततः सौदामिनी
ततः कामछत्राख्यावद्दलेस्वया· स्वकीमदनयायुक्त्या
योनिर्मायावती ततः कह्लारहस्ताकामातीतरुणीसक्ति
नाततः पत्रापेयुतनोभ्यर्च्याकामस्यपरिवारकाः शो
कमोहौविलासाख्यौविभ्रमोमदनास्तरः अथपत्रप्रवालो
चवेदतस्वदनेतरः चूतपुष्पाद्दयाः स्यांतेतातपोपेनय
प्रियाः ग्रीष्माभिवस्त्रायनाख्याऊर्जाहस्तंतमेन्तके शिशि
राख्योमरुः उष्णवाणोदनजषनुद्देशः एषतोष्यि ततरणीरा

वि·
ग्री·
८७·

शोणाक्षी शक्रमानसानमाः तद्बहिः संपूजयेदष्टौ दिक्षु कामे
णा रतिप्रिया· एवमनन्तारसाख्यो तद्वत्कोमेयमन्नतः परः
श्रयांगोभूविलासश्च हावोभावो रतिप्रियाः भृङ्गहंसव
कोशोक्षुवनमः पूजयेद्विमान्नमाथ च्चाख्यामालतीचरक्त
णातीमदोत्कटा· श्वेतवो मरसद्वासाः प्रपामाभूषितविग्र
हाः ईशादीष्वन नोवालेव न्मादीन्यपि पूजयेत् एवमाराधये
यस्तु गंधपुष्पादिभिः स्मरं सौभाग्यमतुलं कामानमहाल
क्ष्मीमविंदति· अथप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्यादियोग
पीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि संमो
हनाय ऋषये नमः हृदये श्रीकामदेवतायै नमः प्रा
गबीजं शक्त्यादि विन्यस्य विनियोगः क्लांक्लीमित्यादिषा
गवमषडंगन्यासं कृत्वा ध्यानादि परतन्त्रावीतेऽष्टदलके
सरेषु मोहिन्यै नमः क्षोभिण्यै नमः त्रासिन्यै नमः स्तंभि
न्यै नमः आकर्षिण्यै नमः द्राविण्यै नमः आह्लादिन्यै नमः
क्लिन्नायै क्लेदिन्यै क्लिन्नायै क्लेदिन्यै· इति स्वाग्रादिम
ध्याने संपूज्य क्लीं सर्वशक्ति कमलासनाय नमः इत्यास
नमन्त्रं पीठं संपूज्यावाहनादि पुष्पोपचारान्ते प्राग्वदंगा
नि संपूज्य कर्णिकायां मध्ये चतुर्दिक्षु च बाणान् प्राग्वत्सं
पूज्याष्टदलेषु· अनंगरूपायै· अनंगमेखलायै· अनंग
कुसुमायै अनंगकुसुमातुरायै· अनंगशिशिरायै· अ
नंगमेखलायै· अनंगदीपिकायै· इति संपूज्य· बहिः षो
डशदलेषु· ध्रुवायै· वेदलेखायै· शुक्लै विश्वलंभायै ज्यो
त्स्नायै मधुद्रवे मदद्रवायै स्वरतायै बाहुल्यै· लोकायै· ली
लायै· मोदामिन्यै· कामवृत्तायै वेदलेखायै· शुक्लै· मद

नायै· योन्यै· मायावत्यै· इति प्रादक्षिण्येन देवाग्रादि
तः संपूज्य· षोडषदलाग्रेषु· शोकाय मोहाय· वि
लासाय· विभ्रमाय· मदनातुराय· अपत्राय· [illegible]·
चंदनाय· हृतपुष्पाय· रतिप्रियाय· ग्रीष्माय· नीप
नाय ऊर्जाय· हेमंताय· शिशिराय· मदनाय· चतुर
स्रस्याष्टदिक्षु देवाग्रात्प्रादक्षिण्येन परमेश्वरमते· सा
रसाय पुष्पकाय मेथाय अपांगाय भ्रूविलासाय· हावा
य· इति संपूज्य· चतुरस्रचतुष्कोणेषु· आग्नेयादि· सा
धव्यै मालत्यै· हिरण्यायै मदोत्कटायै· इति संपूज्य ब
हिर्लोकपालादि सर्वं समापयेदिति· तथा· संवि
त्ये नेनपेस्मेत्राराशिलस्थविधानतः तदंशांशत्रिमध·
कैकिंशुकप्रसवैर्हुनेत् तर्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणा
नपि भोजयेत् ततोभ्यर्च्य गुरुं वित्तैः प्रणम्य परितोष
येत् अष्टाधिके सहस्रेयः पूर्वं षोमः प्रियो भवेत् गोघृते
न संपाद्य मष्टोत्तरशतं हुनेत् सम्यक्तं सुजिते वश्यौ मंत्रे
णानेन मंत्रवित् संपातसर्पिषा तेन नारीं स्त्रीं भोजये
स्त्रियं आत्मानुवर्तिनीं सद्य [illegible] वेजन्यां तेरपिबं· दध्या
क्तलाजहोमेन प्रत्यहं मंडलावधि वाञ्छितां लभते म
त्रीकन्यामाभिप्रियेप्रति षट्कोणमदने साध्यमथ तत्कोणेषु
वीजं वह्निगाय आग्रणेशाविभज्य विलिखेद्दलेष्वष्ट
स्वेषामग्रगतांश्च तत्कृसमभितानान्मा [illegible]
भूगेहापिसुमध्ये नलसितं पत्रे सुभमध्ये स्वजितेपा
विते तेन लोकत्रयवशीकरं अस्यार्थः षट्कोणगर्भमष्ट
दलकमलं कृत्वा षट्कोणमध्ये साध्यकामबीजं विलिख्य कें
लेषुषउ

वि॰
णि॰
८२१

81

मंत्रानष्टदलेष्वष्टवीक्तकामगायत्र्यावर्णत्रयंप्रविलिख्य
दलाग्रेष्वष्टवीक्तकाममालामंत्रस्यषट्षट्कर्णान्विम
धानगणाया॰ षष्टैकादशषट्त्रिंशलसितैरष्टच्छदैरंबुजैर्दि
कष्वलाष्टकमिदंमनोहरतरैर्नीहूलपत्रेकृते यंत्रमेत
द्विप्रनेनहूजितंस्थापितानिले मूलमंत्रेणमंजमनारी
याविवादयेत्तिशि॰ मंत्रीसोन्ताहृष्टीत्तिष्टौयावज्जीवनसंशयः
अस्यार्थः अष्टदलकमलमगंयदृश्येत्रांगवलीदलेष्वका
तकर्णिकायामाध्यनामाद्वसंपुटितैः कामवीजैर्वी
ष्टितेकामवीजेविलिख्यपूर्वीविदलेषु॰ ॐभूः आदिक्र
उपवर्ग्यछौवर्णानेकैकशोविलिख्यदिग्दलाग्रेषुत्रि
शूलंकुर्यात् एतयंत्रंसकलफलदंभवतिकेरलोयमंत्र
सारे मदनभासितमध्यमवर्णद्विपच्छदविराजितपंचम
नोभवे स्मरशरैस्तिपिभिश्चसमाहतेकुगहकोणविरा
जितमन्मथे लिखितपंचमनोभवयंत्रमित्युदितमेतद
शेषसमृद्धिदं॰ कनकनिर्मितपट्टतलेलतः शुभतरेद्दिव
सेविहितेकृते सकलमानवसिद्धसुरांगनाहृदयरंजित
मीप्सितसिद्धिदं॰ रुचकपूर्वविभूषणमध्यगंविदधतीव
नितात्पलीनरात् निजवशप्रविधापरमोपरोसमविग
प्यसितैः सहमोदते॰ इतिविलिख्यवकुंकुमकर्दमेतद
नुलिप्ततनोः सकलंजगत् वशमुपैतिनिरीक्षणमात्रतः
किमुसाधनमहासनसंगमैः अस्यार्थः पंचदलकमलक
र्णिकायांसाध्यंकामवीजंविलिख्यदलेषुऐं ह्रीं क्लींब्लूं
स्त्रीं इतिपंचकाममंत्राप्रतिदलमेकमेवाविलिख्यवहिर्वृ
त्तत्रयंकृत्वातदंतरालयोरभ्यंतरालेषूर्वीक्तकामवीजै

नैर्ऋत्यवामांतरालेमातृकयासंवेष्टवह्निस्थम्बतुरस्रको
णोष्टकामबीजंप्रतिकोणंलिखेदेनयंत्रंभुक्तिफलदंतथासा
धनगृहे॥ अथसम्यक्प्रवक्ष्यामिश्रुणुवामेमहामनुं पापौघध्वंस
नेनानाकामकल्पमहीरुहं निःश्रेयसकरंदेवगणैर्मुनिवृंदैश्च
सेवितं केशवेविख्यातंद्वेवर्विंशप्रोक्तोक्रकवादिभिः केशवश्रवि
ल॰बु॰ तेद्रुमविंशअन्तस्वाहाः एतैःप्रणवसिद्धः तथामंत्रस्तिमा
त्रकःप्रोक्तोमुनिर्नारदःप्रजापतिः छंदः देवीगायत्रीपरमात्मा
देवता॰ दक्षिणामूर्तिः बीजंशक्तिस्तुक्रमात्मकारंकील
कमिति॰ तथा कृष्णदीर्घस्वरैरेतत्स्यैः षडंगानिकल्पयेद्विद्वः
षड्भिर्व्याहृतिभिः सम्यक्तस्यहीनाभिर्ध्येव॰ निर्मलोगरिष्ठ॰
येविष्णुपीतकौशेयवाससे सर्वतोभासमानेनतेजसाभास्क
रेणुतिं किरीटांगदहारादिरसनानूपुरादिभिः ग्रैवेयकं
कणाद्यैश्चभूषितोभूषितांगकं वक्षशोवाबुदगदाधारयेज्जे
कराबुजैः कौस्तुभप्रभयादीप्तमणिकुंडलमंडितं भजेद्हृ
सर्वसंपत्यैप्रसन्नांबुजसंस्थितं वामाधःकरमारभ्यदक्षाधः
करपर्यंतमाश्रयध्यानं संपूज्यवैसर्वपीठंतत्रावाहयजेद्हरिंको
मरेषुगंगाहुजाद्यादिकात्रैभूयजेदिमान् वासुदेवसंकर्षण
प्रद्युम्नमनिरुद्धं शांतिश्रियंसरस्वत्यारतिंकोणदलेषुवदि
कासुगंगेषुचात्मानंअंतरात्मानमथवापरमात्मानंतथा
त्मानंचपूजकं परमात्मानंतथात्मानंतथात्मानंचपूजये
त् कोणपत्राग्रकापूज्याः निवृत्ताद्याःपुरोचिताः त
दोषशक्तिसृष्टानांचवज्रादीनांचपूजकं अथप्रयोगः प्र
प्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्र
यंकृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये नमः ॥

वि॰
डा॰
८२२

मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये परमात्मने देवतायै नमः गु
ह्ये श्रां बीजाय पादयोः ॐ शक्तये नमः नाभौ मे कीलकाय न
मः इति विन्यस्य ममाभीष्टार्थे विनियोगः इति कृतांजलिरुक्तः
श्रं श्रीं श्रां हृदयाय नमः ह्रौं ह्रीं शिरसे स्वाहा ॐ ॐ ह्रूं शिखा
यै॰ पञ्चें पैं कवचाय॰ ॐ ॐ श्रीं नेत्रत्रयाय॰ श्रें ॐ श्रः अस्त्राय
फट् इति करषडंगन्यासं कृत्वा ध्यानाद्यं ततः संजाते दिक्पत्रे
षु प्रागेवहास्य देवादीन् सशक्तिकं संपूज्य दलाग्रेषु दिक्क्रमेण
न्साद्दीन् सशक्तिकान् अभ्यर्च्य लोकपालादीन् सर्वं समापये
दिति॰ तथा संदीक्षितो विधानेन कोटिसंख्यं जपेन्मनुं हु
विषाहुतसिक्तेन दशांशं जुहुयात् ततः संसिद्धैः पलाशाद्यै
राज्याक्तैर्वा दथवानलैः तर्पयित्वा तद्दशांशं कुहुतौ यैयथा
विधिः स्नात्वाभिषेचनं कृत्वा ब्राह्मणान् भोजयेत् ततः गुरुम
ध्यर्च्य वित्ताद्यैः प्रणम्य परितोषयेत् एवं सिद्धमनुर्मंत्री कृ
तकृत्यो न संशयः हुतं हविष्मलीशाम्रलाभ्र समिधो हुतक
मेण जुहुयाद्यस्तु मंत्रेणानेन मंत्रवित् अभीष्टसिद्धिस्तस्या
दिहलोके परत्र च वरस्थं मंत्रवरं जपाच्चेनं न ह्यनैर्यैः सेवितेसा
धकैः सहस्रयाप्रणवेति राजकुलमिति विध्वस्तपापाद्युनः
पत्नीपुत्रविशिष्टमित्रसहितः सत्संपदा संयुतो लोके
स्मिन्नरवश्यवात्यविमलस्तानोद्दजेत्समहूति ॥ इति श्रीरु
स्य प्रकरणे श्री उड्डामरेश्वरतंत्रे॰ श्रीदेव्युवाच॰ देवदेवम
हादेवबलारिबलसूदनः देववंद्यैनैदवेंद्रवंदितेंदु
शिखामणे पृच्छेमवंतं भगवन् कार्तवीर्यस्य भूपतेः
महास्यमंत्रराजस्य विस्तरेण ब्रवीतमे कार्तवीर्यो म
नोर्देवी विधानं च क्रमर्हसि सरहस्यं महापुण्यं श्रोतुमि

ज्ञामिततः ईश्वर उवाच शृणु देवि महामंत्रं विस्तारेण
खिलार्थदं चोरमारीविपद्गणांविशेषेणयत्कृतंतेमह
द्दर्शणकरशीघ्रंराज्ञांविजयवर्द्धनं भजतांसर्वपापप्रस
वसौख्यकरंपरं सर्वसंपत्करंमंत्रंशृणुहरिध्रुवनाप्रिये
ईद्रोरुद्राग्निरूपाग्निःसतारोर्हंउनादयुक्त तंमंत्रंवीजं
मुनिभिर्गदितंक्षोभकारकं तस्याग्रेमहामायाविंदुना
दैत्यसंग्रामे इंद्रेणैकेमहात्मानोलोकवश्यामिकांक्षिणः
तस्याग्रेनीदविंदुयुक्तंस्यपरमेश्वरि इंद्रेणैकेमहात्मा
त्मानोभौतिकेनसमागमे इत्यंसप्तमातहीजंसंमहत्मव
मानवः द्वितीयमुहरेद्वीजंसर्वशत्रुविनाशनं द्वितीये
वीजवत्सामिप्रतिलोमेनसंदरि· सूर्यंहिंशातिवर्णानु
·· त्रिसृर्तिता· मत्केग्राडहें शांशिनादेनयुतः प्रि
ये मैंद्रषष्ठंद्वितीयात्प्रतिलोमेनमायया नादेनविं
दुनायुक्तंतृतीयंलोकवश्यदं तृतीयंप्रथमातस्याक्षतर्थे
नवतुर्थके वामकर्णउनादेनप्रोक्तंमंमंभवेत्तणात्मु
खवृत्तेविंडनादसम्प्रक्तंपरमेश्वरि· पंचमेवमहावीजं
तणादाकृष्टिकारकं योमाहेनहाग्निदेव्यावयुक्तंषष्ठमस
मीरयेत् उहरेत्सप्तमंवक्रोविहृस्त्यविंदुवन्हिनो· कर्णे
नवसंयुक्तंम्रष्टमंमुनिभिः स्मृतं ऊंफट्कारान्तदीर्घाजं
नायेत्स्कानतिवदेत् विंशत्यर्णाश्च्युतोमेत्रस्लारादिभि
निभिः स्मृतः एकोनविंशद्वर्णास्यांहिज्ञानेयप्रिमावने
कार्तवीर्यार्जुनस्येनमहामासमर्थ्यंदेविप्रिये· इति श्रुतिः
रेफाः सः इंद्रोः टकारायो· रुद्राणिः एकादशोर्णाःफ
कारः नेतात्मरूपः यद्रः परस्मात्प्रतिलोमेनेति· वि

वि॰
शी॰
८७३

यत्रुःकादशाप्यपर्हारैसैंद्रीद्दः सकारः तस्माद्वाप्रतिलो
मेनैकादशार्णाः फकारः मतारःॐकारउक्तः अत्रः तावशा
वृत्तेनकेवलस्त्रयोदशसउच्यते· अर्द्धेंदुनादविगतिस्वयमुक्त
त्वात अर्द्धेंदुः अर्द्धिचंद्रः तेदोविंदुः एतस्यैवभेदसाह· तस्यैत्
अत्रतत्त्वहेतेन· युक्तोरोगस्तस्यातेसाग्रेरितिस्वयमुक्तत्वात मह
मायाईकारः तेननद्वीजस्यत्रयोदशस्वरमयास्थानेईकारो
याजनीयः इत्यर्थः पुनःप्रकरांतरमाह· भौतिक·एकारइका
रस्थानियकारोयोजनीयमित्यर्थः द्वितीयमिति· तद्यथा त
कारात् प्रतिलोमेनविलोमेन विंशतिमोवर्णः चकारः त
त्तीयं मकारा तत्तीयञ्जद्वारे अनुलोमेन·षष्ठरेफः त्रिम्
र्तिः इकारः अर्द्धशशिनेत्यादि· प्राग्वत् तेनलैः इतिसिद्धं
द्वितीयात द्वितीयवीजाद्वराद्याकाराप्रतिलोमेनषष्ठे
अद्भुते ककारः तत्सैंद्रे लकारः सहिजेमायया·इकारेण·
नादेन·विंदुनाचयुक्तेएतेनकामवीजमुक्तेप्रथमात्प्रथमवी
जात् फकारात्तृतीयमद्भुते भकारः तस्मात्कारात्तृतीयेनरे
फेण·वामकर्णेनऊकारेणनादेन विंदुनाच युक्ते·तेनभ्रू
इतिजाते स्वबुद्धेआकारः विंद्वादिः प्राग्वत तेनआर
ति· व्योमकारः अग्निरेफः देवीईकारः अर्द्धेंद्वादिःप्राग्व
त् तेन·मायावीजमुक्तेविंदुस्य विंदुःरेतः तदुक्तं अ
स्थि· तस्यरेतोंशद्भूतत्वात तथावक्ष्यतिः अस्थिस्नायुमज्जा
पित्तइति तेनतद्वावकमद्वेशाकारोगस्यते वह्निः
रेफः करणेन· चतुर्थस्वरेण· विंदु· नादौप्राग्वत एतैः
स्त्रीवीजम उद्धृतम इसस्वरूपम फटस्वरूपं कामवी
प्याजेनापस्वरूपम ॥ ततिनमः ॥ ॥

न्तिः नमः स्वाहाः तथा· मंत्रस्यास्य ब्रह्माप्रोक्तो मुनिभि
र्मुनिरेविके दत्तात्रेयऋषिः छंदोनुष्टुप् अस्य मनोस्य
न देवतावार्जुनो नामकार्तवीर्यः पदादिकः मूलवी
जैः सदा नृपैः ऊंध्यात्वचांगकेसुधीः द्वाभ्यां द्वितीय
स्वरसंयुताभ्यां· द्वाभ्यां तृतीयस्वरसंयुताभ्यां द्वाभ्यां च
तुर्थषष्ठस्वरसंयुताभ्यां द्वाभ्यां तथा द्वादशसंयुताभ्यां
द्वाभ्यां चवर्णस्य यदाद्यराभ्यां अंगानि कृत्वाथ विशिष्ट
वर्णैः संव्यापयेदात्मनि सत्यनामा कर्तार्त्यर्थेन व
विभक्तवाचैः द्वितीयस्वरः ईकारः उह्लादशः पतदा
नुष्ठेरित्यर्थः इंद्रवदनाभिजयतगुरुपदद्वयमोमोह
रुजातजेयालेमृहं तितंगमूह्म्रतिलोचननाम सत्के
टवाद्भो द्वादशवीजानि वर्णावह्वयमध्यस्थानि प्रवि
न्यसेच्छिष्टान् विहांतिकान क्षवादीन्तकस्थाने ध्या
येच मंत्रमूर्तिं स्वात्मैकोनार्जुनाममाहितधीः रक्ताये
वभयेभ्यो वांछितसिद्धेयनद्द्येन्नुविरं सुख्यात्सर्वं
भयाप्रकाशितनतः प्रयोजनोयोनिनः स्वर्वर्णसक्
परिवीतकंधरधरो रक्ताम्बकोष्णीषवान् नानाकल्प
विभूषितः करसहस्रार्धेन्नवाणासनो बाणान्नोदिसहस्र
वाहुरतिशंभूवलभोनः प्रभुः सप्तद्वीपैकनाथः सवि
तृसमरुचिः सर्वदुष्टांतकोनः पापादन्नायतनो द्वार
प्यवरतिमयः स्थूलकायोतिभीमः चापान्तेषुश्चिला
कीकरध्रुतयतेषांनिः स्वनैस्तानपातः सप्ताब्धीमाका
र्तवीर्यो निखिलनृपततीधुर्युजः क्षिप्रकारी· एवं
स्मरेन्नित्यमतीवभक्त्यासमन्वये हैहयवंशनाथं गं

वि॰ धादिभिर्वा स्वपीठमध्ये सांगा ह्यमूर्त्तिकशक्तिसंयुते न
णा॰ स्यागमूर्त्तयः पंचस्फटिकाभामनोहराः एवंरूंवर्मधरावी
८७५ रा सर्वाभरणभूषिताः बाणबाणासनाधराधरा मूर्त्तयो
रक्तरोचिषः सर्वाभरणसंयुक्ता ध्येयाः सर्वसमृद्धये चोरमा
ध्यरिस्हरातियथायानुदित्तन्मदविभंजनकाख्यानङ्घट
ङः एवंरितामयनाह्वयानो भिनयेद्वविदिक्षु हेमकरीव
श्यकरी प्रीकरी वयशस्करी॰ यशःकरी तथा प्रज्ञाकरी
विद्याकरी तथा॰ अनेकरीव सर्वार्दिदिक्सर्वार्दिदिव्याः श
शुभासिताः शरदंबुजलसत्कराः रक्तांशुकाहाररत्नएलो
लसिताः हैहयनाथमनोज्ञाध्येयाः सौंदर्यललिताः प्र
मादाः लोकेशाद्याहरिः स्ववांगयभुष्याद्ततादिभिः
षोडशैरूपचारैस्तु पूजयेपादिनेदिने॰ कार्त्तवीर्यमहा
वीर्यं परिवारश्रियंप्रभुं सर्वकामानाप्येहप्राप्येतह
रिमंदिरं एवं यः पूजयित्वा दिनमनुविधिनैवामुनामं
त्रमुख्यं जप्याह्नुत्या स विद्यावलधनवसुशौर्याणुरारो
ग्यविद्या॰ श्रीमेधाकांतिपुष्टिं दृंतिमतितिलवरंभाजनं
स्यात्तु रैंहैर्नारीभिः सजितस्यादनुगतभुवनस्याप्रष्ठ
ष्यलोकैः इति॰ अथप्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादियोग
पीठन्यासांते मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि
दत्तात्रेयऋषये नमः मुखे श्रीअनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये
श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनाय देवतायै नमः इति विन्यस्य मम
सर्वाभीष्टसिद्धये जपे विनियोगः इति कृतांजलिः कृत्वा
मूलमंत्रेण करयोर्व्यापकं विन्यस्य ध्रां ह्रांदयाय नमः
क्लीं शिरसि॰ क्लूं शिखायै क्लैं नेत्रकवचाय हुं फट् अस्त्राय

इति पंचाशन्मंत्रोनेयष्टादिकानिष्टांतान् संगलिषु विन्यस्य ने
त्ररहितेषु हृदयाद्यासनेषु पंचांगेषु च विन्यस्य ॐ कांतवी
र्याञ्जनाय नमः इति सर्वांगे व्यापकं कृत्वा हृदये फों ॐ न
मः ॐ हृदे ॐ वीजं ॐ नर्मो ॐ क्लीं जघने ॐ भे ॐ गुह्ये ॐ श्री
ॐ पादयोः ॐ ह्रीं ॐ ऊर्वोः ॐ क्लीं ॐ जान्वोः ॐ श्रीं ॐ स्त
नयोः ॐ ह्रूं ॐ मूर्ध्नि ॐ फट् ॐ शिखायां ॐ कां ॐ हृदये ॐ रे
ॐ श्रुत्योः ॐ वीं ॐ नेत्रयोः ॐ यां ॐ नासायां ॐ तं ॐ मुखे ॐ नां
ॐ कंठे ॐ यं ॐ दक्षवाहौ ॐ नं ॐ वामवाहौ ॐ नमः ॐ इति वि
न्यस्य ध्यानाद्यात्मसजातेषु गुरुक्रमैरेलवपीठमभ्यर्च्य तत्र
देवमावाह्योपचारांति प्राग्वत्कृत्वा दलेषु देवाग्रादिप्राद
क्षिण्येन दिग्दलेषु ॐ दृष्टमदविभंजनाय नमः ॐ मारीमद
विभंजनाय नमः ॐ श्रीमदविभंजनाय नमः ॐ ग्रीमदवि
भंजनाय नमः ॐ सुरामदविभंजनाय नमः विदिग्दलेषु
ॐ दृष्टमदविभंजनाय ॥ ॐ खमदविभंजनाय ॐ उदितम
दविभंजनाय ॐ आमयमदविभंजनाय इति संपूज्य दला
ग्रेषु ॐ हेमकर्ष्यै ॐ वश्यकर्ष्यै ॐ श्रीकर्ष्यै ॐ यशस्कर्ष्यै
ॐ श्रावणकर्ष्यै ॐ प्रज्ञाकर्ष्यै ॐ विद्याकर्ष्यै ॐ धनकर्ष्यै
इति देवाग्रादिप्रादक्षिण्येन संपूज्य तद्बहिश्च तद्बहिः प्राग्व
लोकपालांस्तदस्त्राणि च संपूज्य धूपदीपादि सर्वं प्राग्वत्क
र्यादिति । तथा इत्थं ध्यात्वा मंत्रवर्यं प्रजपेल्लक्षमंत्रवि
त्सामदीक्षः तथा क्षीरिवृक्षसत्कृतैः प्रसवैः पायसेनाज्येनोद्यार
पी जात्युत्पलानाम् ॐ भो दक्षासित्ततन्तुः प्रजपन्मंत्रेणाहोमं प्र
करोति मंत्री । यथा भसाग्नौ तिलतण्डुलैर्वा दशांशमाने स
हुते स्वमंत्री इति यथालक्षजपः कार्य इति प्राग्वद्विशिष्टव

रितः चौराग्रहव्याघ्रशत्रूणामपि रक्षमाणविधिभिर्मंत्रै
ॐ नैलस्थ्यणोः ध्यानेमंत्रविशेषकैस्समन्तिमान् गुर्वीत्तानस्य
ः लिखेदष्टदलपद्मंकर्णिकाकेसरान्वितं हृत्तेवहिर्भूपुरा
दांवज्राष्टकविभूषितं तद्बीजेकर्णिकामध्येमाध्याख्याकं
मंमंत्रते लिख्यान्समारवीजेवसहतारगतंश्रिये सवाग्भ
वेचसर्वादिपत्रेषु विलिखेत्तत सवर्मातानिबीजानि शिर्ष्ण
र्णान्तजरालकेकेसरेषु स्वरान्क्षवर्णयुक्तान्समर्पयेत्
वृत्तप्रवेष्टयेद्वर्णैः काद्यैर्भिश्चोक्षवर्जितैः भूमिकोणचत
ष्कंभूत्तथावर्णान्समर्पयेत् संस्थाप्यविधिवत्तत्ताः कल
शंसम्यगर्चयेत् तोयाभिषेकः कर्त्तव्यो नृणामीहितसिद्ध
ये वंध्यानां पुत्रसिद्ध्यै मोहीह्वायेवापुष्ठेनथा· पनार्थं रोग
नाशाय चोरशांत्यै विशेषतः वशपायचहितार्थं वा कि
द्वैवाणिज्यसिद्धये तद्यंत्रानुरूपेणभावनाभिषिक्तस्य संदरो
किं न सिध्यति लोकेस्मिन्कामितां मनसेप्सितं तद्यंत्रस्था
पनाद्राज्यं ग्रामं पुरं मथापि वा· वशयेदभितो रिपोतंत्र·
रोगविषादितः सर्वभूतासवाययेद्दैतेनयननंदिनी तप्रका
शंपंहिभूर्षायसैनायपिशुनायव गुरुप्रियाय योमयद्वेष
चपरस्यैव कथयेत्सभयेद्योरान्मयेज्ज्वरादिकान् त
न्द्रोजार्पणादेवि विद्विप्रं सिध्यन्ति मत्रिणा वहुनोक्तेन
किंदेवि मंत्रोयमः खिलार्थदः इति· प्रसर्पणः यथोक्तल
क्षणमष्टदलकमलंकृत्वा तद्बहिर्वृत्तं तद्बहिरष्टवज्रयुक्तं
चतुरस्रंचकृत्वा तत्कर्णिकायां मसध्यकान्तवीक्ष्यंपमि
तिवायुवीजप्रागभवेच प्राणवोदेवि विलिख्य तत्केस
रेषुद्वंद्वशः स्वरान् ॥ पासरू ॥ ॥ ॥

इति वर्णांश्चैकैकशो द्विरावृत्त्या विलिख्य पूर्वादिदलेषु
द्वितीयबीजादिद्वं बीजानां त्वष्टौ बीजानि प्रतिदलमेकैक
शो विलिख्यान्तिमदलद्वयं फट्कारं जगालवीथ्याकका
रान्तैः शषसहवर्जितैरावेष्ट्य वन्हिरसस्सकोणावन्तष्टयेनम
न्त्कार्थ्यायद्योगीभूतवर्णान्दशांशान्विलिख्य तत्रदीद्योक्त
विधिना कुंभे संस्थाप्य तत्र देवमावाह्य सांगं सावरणं संपू
ज्य मूलमंत्रमष्टोत्तरसहस्रं तत्कुंभे स्पृशन् जपित्वा कुंभ
जलेनाभिषेकाद्दुष्टफलसिद्धिं भविष्यतीति भूतवर्णां
त्कर्षणात् दश लेख्या विद्वेषणाद्यपि कुर्वाणयोः षडंगाण
नसमसहद्व्याकाशवर्णान्लिवेदिति संप्रदायः तथा कृ
तवीर्य्यात्मतस्याथ मंत्रभेदान्किमंत्रिणः हितायदेवि व
क्ष्यामि दशपैकोपि विद्यते. कार्तवीर्य्यस्य मंत्राणां ऋषिर
त्रः स्मृतः पुरा. दत्तात्रेयो महाप्राज्ञः साक्षान्नारायणांश
जः देवता च समाख्याता मंत्रभेदेषु सुन्दरी ब्रह्मैव कीर्तितं
या छन्दस्त्वन्यैर्हृदयावये. आज्ञायादेवदेवस्य सर्वज्ञस्य प्रशान्तये
यस्मिन्नाजेनिदेद्यद्द्देमीणांगर्भोवलादृशे. प्राच्यवेतिस
चक्राख्यो हरिरासीत्तितोस्वयं कृतवीर्य्यस्य भार्य्यायामा
विष्णत्वापुरातमः देवानीरेसमभ्यागेतोनामार्जुन इतीरि
तः दत्तात्रेयात्समविद्यात्स्विपत्राद्विनोघ्रियः राजराजो
महातेजाः सहस्रकिरणोपमः देवानीरेसमभ्यागोतनामो
सहस्रबाहुर्दोर्दण्डैः सर्वलोकैरसंभवैः शीघ्रगामी म
हावीर्यः सर्वज्ञोशानकः प्रभुः सर्वदा सर्वज्ञस्तु प्रभुस्त्वा
वड्गुणवान् सप्तद्वीपावनीपृथ्वीनतेविलपराक्रमैः द
मरान्सर्वज्ञाद्योर्यरत्नसंहतिःस्वयं पकसायमूलमंत्रसाद

वि॰
रा॰
८७९

मै

878

शाखास्य महात्मनः कार्तवीर्यस्य वक्ष्यामि भेदांश्च षण्णवतिं
दश छंदोभेदांश्च देवेशि ध्यानभेदांश्च तत्वतः कार्तस्यादे
नस्य मूले जपेत्सर्वार्थसिद्धये· दशाक्षरविधानेन स्ववशि
ष्यात्तथान्तिये मूलवीजं च वीजं एतद्वीजयुक्तेन वाक्षरम्
जपेत्संभयामाणाचोराणां वशता विणा मूलेन समयचन्द
रसवीजं देवि जवाक्षरं प्रजपेत्तरमाधीणां मोहनाय च सम्
लेन वगावर्णा महितेतन वाक्षरं आकर्षयचोराणां हितं
दैविनसंशयः मूलमंकुशवीजेन पुटितेतन वाक्षरं वा
क्तस्य स्तंभनाय गमनेत्सेनाय जपेत्तुणात् वर्मा स्तस्यो
मूलं मवाक्षरं जपेदन्मादनाय पाशु स्तंभनायाविप्रोद्भवं ह
त्वाग्राख्यितचोराणां स्तंभनाय विशेषतः मूर्धं संस्फोट
तालायालेचोराणां देव्यसंशयः स्ववीजं कमलावीजपु
टितेतनुवाक्षरं योजपेदष्टमात्रेण सस्याहैश्रवणोपमः
मूलवाग्भववीजेन· योगेन· योजपेल्लक्षमात्रकं मंत्र
वर्णौस्ससर्वैवासकविल्वमावाप्नुयात् एतदेकमपिप्रो
क्तोदशधोक्तप्रभेदतः एतेषामन्महामंत्रप्राक्तमेतद
धाक्षरं तस्यच्छंदोविराट्त्रिशेषाणांष्टणतत्वतः एकस्य
स्याध्यथोच्यते षोडशभिःश्लोकैः कार्तवीर्यस्य मंत्रभेद
छंदोभेदाश्च्याह ॥ तत्र तस्य वीजं क्रों इति कार्तवीर्यवी
जं एतन्नदशापि भेदेषु तेषु वाग्भववीजं· ह्रीं इति·
मत्वतः समशिष्यशक्तेः कामराजवीजं· क्लीं इति· एव
र्णाणः मंमायाक्रोंपाशः श्रांश्रांअंकुशः क्रोंवर्मं हुं अस्त्रं
फट्· कमलाश्री· वाग्भवेषु· अत्र मूलमंकुशवीजेन पु
टितं स्वितयन्मूलकान्तौ पदयोर्मध्ये केशवीजं दद्यमिति

तथाह्यर्थः अन्यथा एकादशाक्षरसंभवात् अतः स्माद्दर
गतयोमध्यगतेमूलंन ताक्षरयोमध्यं बीजं तेप्येवफट्
कारं प्रथक् प्रथक् योजयेदित्यर्थः अन्यथा दशाविध
त्वासंभवात् वाग्भवादिस्तद्दशाभेदाद्धिंमृतः अतए
व सर्वैर्वा द्वंद्वकं सर्वविंशतिभिर्वर्णैः कंएकोनविंश
शाश्च दर्णैर्वा द्वंद्वकं सर्वैर्विंशतिभिर्वर्णैः एकोनविंश
योज्य जपेदित्यर्थः तथा यंत्रे दशमत्राणि सर्वाणि कवि
लिविद्बुधः कार्णिकायां लिखेन्मूलं दशपत्रे दशाक्षरा
न् हित्वा तत्कर्णिकायां समाध्यमूलबीजे प्रागवद्विलि
ख्येत्कोमरेषु द्वंद्वाक्षरानष्टसु विलिख्य दशपत्रेषु
काराग्निनवाक्षराणि नवसपत्रेषु दशमेन षुनर्मूल
बीजमिति संप्रदायः एषएव गुरूपदेशः इति दशवर्णा
न् विलिख्य शेषमत्यन्त सर्वे पूर्वोक्त यंत्रवद्दहिर्लिखेदिति
एतद्यंत्रमस्त्र फलदं भवति एतद्दशाक्षरमंत्रस्ययंत्रं
अन्ययंत्रेषु तन्मध्ये प्रागवत्स्वरान् शोषसहितानविलि
ख्य पत्रेषु चावशिष्टदशवर्णान्विलिख्य शेषं प्रागवद्वहि
र्लिखेदिति तथा सृजायोग्यं वं सङ्गोक्ता वर्णैः सम्यगर्व
येत् नागादिविंशार्णामिदं प्रजयेत्सर्यतो विशं मंत्रं गु
वीक्षयाद्देविसमवी यानवाष्ट्रयात् कार्तवीर्यस्य मं
त्राणां प्रयोगो वक्ष्यते मुना होमयमन्त्रिणो होमः सर्वका
मार्थसिद्धये गोरेवकं मर्त्ति चरेद्ददध्यन्नादिभिः होम
गृह्येवक्ष्यमाणाद्द्व्येर्देविसद्विर्णैः लाववेवलघुर्देवैस्ता
नासम्यक्तमाचरेत् वसो न्तसर्वकार्याणां यद्वाक्षतिसु
दाग्नियो सहस्रायेद्गुरुभक्त्याद्ध्येयासमीहिते अतदाने
हित्वा भक्त्या प्रीतं येत्सर्वकर्मसुः वलाये वीक्ष हित्वा विस्तारभेत्सर्वकमेवविप्राणं वनैः

वि·
णं·
८११

ऊर्ध्वात्कर्माणि कमलेन्दुणोः सितशार्षपहोमेन मारये
द्रिपुमात्मनः काय्यामलस्थना विहितैर्विषहृत्तदलैस्त
था· कनकैर्होमये चौराक्त्तं भये क्षोद्भयेत्तथा· विभीत
कैः शांतिदोषस्यैः समिद्भिश्चाटयेद्रिपुं· निर्वैर्विहेषयन्म
त्रौचाकर्षेत्मधुरत्रयैः नीलोत्पलैश्चवशयेत्तन्त्रणाद्भु
वनत्रये पद्मैः साज्यैः श्रियै होमः स्यान्नया समहाव
शाः तिलहोमेन यापानि व्यपोहद्भो हतेन वा· तिलतं
डुललोणाक्षलाजा सिद्धार्थमिश्रितैः मधुराक्तैर्द्रुनैर्द
नैर्महद्भयपापतन्त्राणात लोणैश्च सर्ववर्णानां वशग
थी पावकैर्द्रुनैस्तु सर्वैसिद्ध्यैच दूर्वाभिः पयोमिश्रतया
प्रुवैः लक्ष्यैर्हुर्वा मस्तावापामृगांगा क्रूंससि यादिभिः
होमो रोगविमुक्त्यर्थं यप्रशान्त्यै तथा श्रुषैः वटोदुंबर
विल्वानां समिद्भिरभिहूयते· रुतेहनवयेवापितो रात्र्य
र्कैर्विशेषतः केवलैर्नैवपयसा द्रनोन्माजलहूयते· ब
लिवृत्तसमिद्भिश्चब्रह्मवर्वैः समद्भये· श्रमस्यैमेनसः
शांत्यै सत्तैः संततिहूयते· भूतशांत्यै गुग्गुलभिः स्त्री
वशाय प्रियंगुभिः पुष्पैर्द्रुनैर्बवसावस्यै नन्द्रुणोर्मेना
हवैः शालिहोमेन भूमान्स्यादन्नैरन्नादमान्भवेत् गो
रोचनागोमयाभ्यां सेनायालंभनं भवेत् होमेन देवी
शत्रूणां गोमूत्रेण विशेषतः कार्यांसरहमूमादिया
दयाश्चविविधैस्तैः क्षीरवृत्तसमिद्भिश्च द्वेते त्रिशोनि-
शांतयेः श्रंगहोनायचोराणां विद्वेषमारणायव सर्प्प
निर्मोककनकसिद्धार्थहवनक्रियाः लवणैः सेहवो
राणांउशनाशायतस्वेन सर्प्पनिर्मोकः सर्षपस्त्र

लक् तर्प्पयेचदशांशेन शुद्धतोयेन नित्यशः इतसंख्याच
साहस्रंसहस्रात्तु शतानकी· लघुगौरवकार्य्येषु विचार्य्य
तिगुणाश्वरेत् पुष्पैर्होमः प्रयोग्याक्तैः द्रव्यैः सर्व्वैर्विधीय
ते: रोगशांत्यातु षेतहत्तणाय मधुरैः सह· मारणे द्वेषणो
च्चाटस्तंभसहरनकर्मसु: तीव्रानैलसुतैर्द्रव्यैर्मोहिच्यायसु
तैस्तथा· पयहविष्पुकैवविरेतकर्मात्तयागुरोः एवंषट्क
र्मसंप्रोक्तोमन्त्रनानेन सुंदरी हितायमंत्रिणांसम्यकहेरु
यापियतेर्विभोः मंत्रसिद्धस्यसिद्धांतिकर्माण्येतानितत्व
तः यस्यासिद्धोमन्त्रो होमान्तस्तुमानावरेक्रिया नसिद्ध्यति
त्यसिद्धस्यकल्याकंकर्मणांफलं सदावैदिकतन्त्रस्य शु
द्धस्य ब्राह्मणस्य च न्यायागतस्य तोयं किंचित्क्रियासापि प्र
सिद्ध्यति तस्मात्सदाचारवतागुरुभक्तेन सुंदरी जप्तव्यो
मंत्रनीर्थ्यांहि मुरुषेणमहात्मनः रक्षितंगुरवाक्षाद्दिक्षी
बालादीन्स्मंत्रवित् गोब्राह्मणावरोध्यापिस्त्रान्माने
चविशेषतः ऊर्ध्वान्नयोगोविधिवत्मारणादीनपि प्रिये
सर्व्वैपाचौरजानीतंमारणान्तास्तिपातकं यदिस्मात्मा
णिहननात्पापमेनेननाशयेत् षट्त्रमोभिमदानाय
रात्महोमैश्चमंत्रवित् व्यापोहेच्चोरहत्यायंप्राणायामन्त्र
यादिभिः जपेच्चदेवीगायत्रीसर्वपापप्रणाशिनी· सहस्रसंनि
त्यशोदेवीसर्वरक्षार्थमात्मनः गायत्रीजपमानस्यविद्व
जातेः सयतात्मनः किमसाध्यंप्रयोगेषुवैदिकेषु विशे
षतः गायत्रीजापकंभक्त्याब्राह्मणंसमाश्रितं नस्पृ
शंतिमहात्मानंपापहत्यादयोपि च ॥ किमुभूता
दयः सर्वेघोराहयिरभोजनः ॥ ॥ ॥

वि॰
ए॰
८७८

तस्माज्जपेच्च गायत्रीप्रयोगादौ समाहितः प्रयोगांते च
गायत्रीं नियतः सर्वकर्मणां प्रत्यानायिच वक्ष्यामि मंत्रा
ण्कि प्रप्रमादकान् कृतवीर्यात्मजस्याज्ञा भजन्ते विष्ठ
णुसत्तमान् यैः कुर्यात्सर्वराष्ट्राणां रक्षार्थं सिद्धमंत्रिणः
मंत्रैर्जप्तैरपि भवेद्दिर्ह्यभिश्चजयादिभिः तारादिजायेयो
मध्ये नमः कार्तवीर्यभवेत् वीर्यार्जुनाय हुं फट् वक्ष
ष्याया स्वाप्रोदिताः चतुर्दशाणो मंत्रोयमनेनांगैस
माचरेत् ताराः प्रणवः अग्निजायाः स्वाहाकारः हृन्म
न्यत् तारेणान्तेन सर्ववर्णैर्विमासहृदये कुर्यात्स
र्वांगकं मंत्री ध्यायेत्सर्वोक्तमार्गेतः ॐ हृदयाय नमः शि
रसि॰ कार्तवीर्यार्जुनाय शिखा॰ हुं फट् कवचा॰ स्वाहा
अस्त्रा॰ नमोन्तकार्तवीर्यःस्वर्वां स्याच्चे भगवते पदं॰ तदा
स्यादशवर्णस्यामन्त्रे शेषमन्त्रस्ततः ॐ नमो भगवते का
र्ते वीर्यार्जुनाय हुं फट् स्वाहा इति मूलमंत्रेण पंचांग
कुर्यात् पूर्ववदेव तु॰ मंतारं न तितैव स्यात्तत्र हृदयमे
विके ॐ नमः हृदयाय॰ भगवते शिरसे समभिः शिखा॰
हाभ्यां कवचे॰ हाभ्यां कवचे॰ हाभ्यामस्त्र॰ ध्यानप्रागुक्त
मेव यंत्रं लिखेद्वक्ष्ये वीरणामारणादिषु मंत्रवित् षट्के
णमध्ये तद्बीजं लिखेत्कोणषट्स्वरे लिखेद्द्वादश
दले शिष्टान्सद्वादशान्तरान् स्वरवेष्टितषट्कोणकादि
मिर्वृतपंचके भूतावरवहिः कोणभूतमंडलवेष्टितं त
त्कार्यवशाद्दिवितन्मण्डलमालिखेत् नालेवफ
लके कुर्यान्मूलकृतेविले विलिखेत्सर्वसर्पयेच्चोरा
णां स्तंभनाय च पतयेत्त्रे मंत्रजनं स्थापितेयत्र कुर्वीत

8 7 8

भयानि न भवंत्यत्र देशे देव्याविलासिनि तालेतालपत्रेयतनय
त्रेरचनाप्रकारः द्वादशदलंपद्मंविरेच्य तत्कर्णिकायां हुतव
यवीजं षट्कोणं कृत्वा कार्त्तवीर्यबीजं समसाध्य विलिख्य ष
ट् सु कोणेषु मूलमंत्रस्य ॐ नमो भगवते इति षडक्षराणि संवि
हृत्य विलेख्य तद्बहिः ततस्तत्मंडले विलिखेत् उक्तफलसिद्धिः
तथा· महावीर्यमंत्रं नाम कार्त्तवीर्यस्य वक्ष्यते स्मरणादपि
नश्यंति तस्य चोरकुलादयः नमो भगवतेस्तु कां श्रीकार्त्तवीर्या
र्जुनाय हैहय वीर्यार्जुनायेति ततः सर्वदुष्टांतकाय च तपोबलप
देशांते पराक्रममिति श्रयेत परिपालितसमस्तद्वीपाय सर्वप्रदंत
तः राजन्यचूडामणये महाशक्तिमते तथा सहस्रदलनस्यात
कैफडिस्तुते दिटिदं चतुश्चत्वारिंशमंत्रो वांछितार्थप्रसाधकः
प्रथमपि मंत्रः प्रणवादिरिति तेयः चतुश्चत्वारिंशत्कानात स्व
ष्याद्दिग्ध्मद्भ्यां याज्ञपूर्वोक्तक्रमस्मरतां प्रिये जयश्यापुतमंत्रस्या
ष्टदोषविशिष्टउच्यते राजन्यचक्रवर्तिवीरशूर माहिष्मतीप
तिपदैश्वर्यपिडकैः रेवांबुलीलपरिदसपदेन कारागेह
प्रवाधितदशास्यपदेन चांगैः राजन्यचक्रवर्तिने हृत्· वीराय
शिरः शूराय शिखा माहिष्मतीपतये कवचं रेवांबुलीलापरि
दृष्टाय नेत्रं कारागेहप्रवाधितदशास्याय अस्त्रं तथा· एवं कृत्वा
षडंगं तपःकुलतिलकं कार्त्तवीर्यं महांतं ध्यायेद्देवाधयस्त्रयु
वतिभिरभितः क्रीडमानं सदोषं मज्जंतं नर्मदायां प्रमुदितमनसं
लोलरक्तायतांबं हस्ताब्जैः सैसहस्रैर्दशपरिविततैरुच्यमा
नं जलौघात् एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्री मंत्रं वर्णमतन्द्रितः सर्वार्थसि
द्धये समस्यक्रवशपापाप्सु विशेषतः जले भयं यदि स्याद्धनदेवं स
स्मरेद्बुधः अन्यथा वक्ष्यते ध्यानं तराजैश्वर्यप्रसिद्धये माहिष्मत्यां
महात्मा कनककमलगणालंकृते गमयायां मासीनं मेत्रिमध्ये

वि॰
ए॰
८७५

रविरुचिचलमदन्नपीठे प्रसन्ने ध्यायेन्नैर्वाद्दंडैर्धृतशिरनि
करेश्चासिवर्मासिपाशप्रासाद्यैः सर्वसिद्ध्यै सकलडवितवाराय
हैस्यैवलस्यै॰ परचक्रभयेष्वामेतावद्वान्तोमहात्मनः अथ
वावस्यते ध्यानेरवायेवा सर्वदादशः दशशतहयरथवर्
निलयं त्रैरालोकाभीषणां ध्यायेत मध्याक्रान्ताक्रान्तसमानिराज
नलजं यत्रवलान् दोर्दंडमंडलेरागुप्तमंडलमादिपतमा
श्चवरं ॐडलमंडितगात्रं वेष्टितसर्वारिमंडलं मंत्री नानायु
धनिकरधरैः पदातिभिर्वेष्टितं रथ्यारथिभिः अभितोराजस्य
पुतैर्हयसादिभिस्तद्वर्णोपयुक्तैः सैः ध्यात्वा यो वै मंत्रमितिप्रा
प्नोति जपेन्नियतमनाः सकलवांछितार्थान् कामसेनलभेद्
यत्नवानपि च॰ येद्वाक्योजपेद्देवीसर्वाकामार्थसिद्धये॰ अष्टदे
चतुर्दलेपद्मेलिखेदष्टदलंवहिः॰ तद्वहिः षोडशदलंद्वाविंश
तद्वहिर्दले कर्णिकायांलिखेद्वीजंकान्तवीर्ध्यस्यगोपितं॰ वेदा
दिनतिमिध्येस्यं साध्यनामाचतुर्द्दले॰ दलाष्टकेविशा
लेख्यान्मंत्राणांविंडसेघतान् षोडशारदलेलेख्याकाम
राजमनुत्तमम् द्वात्रिंशतिदलेमस्यान्तु छवर्णान्समालि
खेत् एकैकशोचबहिमीलामंत्रेणानन्तवेष्टयेत् तद्वहिः
कादिभिर्वीतप्रतिलोमानुलोमतः क्रंरंक्लंगंहुंमहावी
जैश्चतुर्भिः प्रजयेत्सुधीः चतुर्दशान्तरालेषु ब्लें ह्रूं तें सं पुन
स्तथा॰ इंवंसंफ्रंमहावीजैः रूंमंदंयूंपुनस्तथा॰ सूंरूंहूंभूंम
हावीजैः मंह्रेंहूंपुनस्तथा श्रूंसंरूंदूंपुनरपंत्रेमतैवीजैः स
माहितः द्विरावृत्यालिखेद्देवीवह्निवेष्टितमंडलैः भूतोद्व
राणिविलिखेत्तन्नकोष्ठसमासये॰ एतंयंत्रसमाहात्म्यंकोन
...नालिखावेति॰ किमुदेवादयः सर्वमरामरनमस्कृते श्रु
श्रहं ज्ञाना ... विलसद्दत्तात्रेयस्य यत्नतः ॥

प्रभावमस्य देवेशि यंत्रस्याखिलभूपतेः तद्यंत्रधारकं दृष्ट्वा भी
ताभूतादिवैरिणः चोररोगादयश्चापि प्रद्रवंति न संशयः स्वर्णा
पित्रस्थिते यंत्रमेतत्सर्वार्थदं स्मृतम् विशेषश्चार्थप्रदं विश्वमो
हनं क्षोभकारकं राजते विलिखेदेतद्राज्यलाभाय मंत्रवित्
ताम्रे च सर्वरक्षार्थं फलके वा वरेपि वा भित्तौ वा सर्ववश्याय भू
र्जपत्रे समालिखेत् वेदनागुरुकर्पूररोचनास्त्रशीर्षकैः ला
क्षामृगमदाद्यैश्च विलिखेद्भूर्जकेमम लिखेद्दृष्टिविशेषणाय
मारणादिषु कर्मसु श्मशानांगारेण वा देवी गर्वेन्नताश्वरं सर्वका
र्यंकरस्य फलके तस्य फलके तथा चैकेकृतोत्सवैः यत्नेयवा
थपाषाणेशरावे वा समाहितः पतयंत्रं धनाय संप्रयमानस
शत्रुभिः यत्नदृष्ट्वा रजः सर्वे प्रद्रवंति न संशयः यत्रयत्र स्थितं
यंत्रं तत्र तत्र जयो भवेत् नागाश्च नागकन्याश्च यक्षिण्यश्चासुरां
गनाः नरनार्यो नगगणाः दृष्ट्वा तद्यंत्रधारिणं आगत्य दृष्ट्वा
मोहेन तस्मै देयश्चवांछितं तद्यंत्रकलशाद्येन काहंप्याष्टवश
भूपते राजाभिषिक्तो भवति शत्रुर्निपातवानपि त्रैलोक्यमपि
वानेनयत्नेन समाहितः बहुनाकिमिहोक्तेन यंत्रमेतदनुत्त
मं सर्वकार्यार्थदं नृणां जयात्मश्रीविवर्द्धनं अथैतद्यंत्ररच
नाप्रकारः तत्र प्रथमं चतुर्दलकमलं तद्बहिरष्टदलं तद्बहिः
षोडशदलं तद्बहिः द्वात्रिंशद्दलं प्रतिकमलं वत्तद्वयं कृत्वा त
त्कर्णिकायां मसाध्यकांतं बीजं विलिख्य चतुर्दलेषु प्रणवक
मेव शं मानयनमः इति प्रतिदलेलिखेत अष्टवशामिन्नपल
ह्रींएंलंभयमोहयहेक्षयेत्यादिसेष्टकमेयदे लिखेत् इति-
ततोष्टदलेषु विंशत्यक्षरमूलमंत्रस्य प्रणवं मूलबीजं नमः
यदात्मकात्तरे वनष्टयं विहाय द्वितीयबीजादिनाय इमं [illegible]

वि॰
णि॰
८८

षोडशवर्णान्सविंदून्दश: दिश: प्रतिदले विलिख्य तद्वहिश्च
तद्दयोंतराले सर्वांकेचतुष्पष्टिर्णमालामंत्रेण संवेष्ट्य तरा
लगतवीथिद्वयं तवीथ्यां प्रतिलोमेन ककारादिक्षकारांतै
र्वर्णैः संवेष्ट्य बहिर्गतवीथ्यामनुलोमेन तैरेववर्णैः संवेष्ट्य
तद्दलस्यांतरालचतुष्टये प्रमाणोक्तककारादिहकारांतैष
ष्टाविंशतिवीजैस्तु कवर्गस्यवीजचतुष्टयमष्टदशांतराले
तु चटवर्गस्यवीजाष्टकेविलिख्य षोडशदलांतरालेषव
शिष्टषोडशवीजानष्टदलांतरालदलांतरालेषु पुनः का
दिहांतो ष्टाविंशत्येंतराले तु प्रथमे विलिख्य पुनः कवर्ग
स्य वीजचतुष्टयं शिष्टांतरालचतुष्टये लिखित्वाप्रत्रके विद
द्वीजचतुष्टयंचतुर्दलांतरालेषु प्रथमे विलिख्य पुनस्त
दाद्यान्यष्टाविंशतिवीजान्यष्टदलो दिषु द्विरावृत्यालिख्यादि
तिवेदंति तैनतदस्मादागाष्यंतराण्यवर्णासंमते यथा गुरू
पदेशो विलिख्यमिति ततस्तद्वहिस्तत्रकार्यो पयोगिविम्ब
तमंडलं विलिख्य तत्र ततद्गुतावराणिवन्नागकृष्णत्वा लि
ख्यत्वा यथाविधिविनियुंजीतथाक्तफलसिद्धिर्भवति॰ तथा
श्वतुष्टवृच्यते तथाश्यकार्तवीर्यस्य भूपते॰ यतस्तोस्यवर्णद्वं
च सर्वकामफलप्रदम् कार्तवीर्यार्जुनोनाम राजावाहुसे
हस्रभाक् तस्मात्स्मरणादेवहृतं नष्टं चलभ्यते स्वयं छे
दः स्मरतेयाहोमसर्वेपंचागकंभवेत् मनुष्टुभस्तेतानांहि
द्विविधं वक्ष्यते शृणु कैलासाद्रिसमप्रेमेभयतिष्ठस्य
महाभीषणंनागस्पंदनसन्निपातिनिकरैराहसिंतैराह
तेदोर्दंडैरवजवज्रवाप संशरपाशांकुशैराहतंध्यायेया
तमरातिवर्गहततायानीव सपत्नये ॥

वनेगहाचौरभयांगन्नातंपुष्टेवरात्रिग्रहणायएवं एवं
स्मरन्मंत्रवरेप्रजप्यादानुष्टुभंसंपनधीहिदेवी सहस्राजैः
सहस्रैः घृनकमलसहस्रेस्मरन्मंत्रमेतंजप्यादासीनमन्न
निविलमणिगणालंकृतांगंप्रसन्नं तुष्टैनेयोगनिष्ठेम
निभिरभिहतेदीममहेकौपनल्प स्वर्णास्थैगोसमस्थैसक
लपनसमस्थैवमंत्रमहांतेसंवतनापजनानांदीहाम्रुवं
हंतेरोगाणां शांत्यैचवस्रसमस्थैध्यायेदित्यमहामेपपित
प्या· श्राशापत्रेसरोजेदलमनुवनरोनष्टवर्णान्विलिख्या
महीजेकर्णिकायांगललमन्केसरेकादिवीजंमन्त्राणवी
जेदलविवरलसतस्यगायत्रिवर्णांतिसोभूनाणहृत्तम
कलस्रवकंरंपंत्रमामुष्टभाख्ये· अस्यार्थः तत्राष्टदलम
लेंहृत्वात्वकर्णिकायांमसाध्यंकार्तवीर्यंविलिख्यतके
सरेषुद्वंद्वशाहरान्विलिख्यतदलेषु आनुष्टुभमंत्रस्यवर्णा
श्चतरोविलिख्यतेष्वेवववमाणकातवीर्य्यगायत्रीवर्णा
न्विंशतिंशोविलिख्यतद्वहिर्हृत्तत्रयंविधायतदंतर्गतवी
थीहृदयेभ्यंतरवीथ्यांककारादिक्षकारांतैर्वर्णैरावेष्टव
हिर्वीथ्यांप्राग्उक्तचतुष्पष्ट्यक्षरमालामंत्रेणसंवेष्टत
द्वहिर्वृत्तेकृत्वाहृत्वाभ्यंतरेप्रागवत्कार्य्यानुसारेणभूतव
र्णान्विलिखेत् एतद्यंत्रमुक्तफलदम् कार्तवीर्यार्जुनाय
विद्महे सहस्रकरायधीमहि तन्नोर्जुनः प्रचोदयात् सर्वमं
त्रप्रयोगेषुजनसंवैषाहितार्थिता· गायत्रीजपमात्रेणमंत्र
वीर्य्यप्रवर्द्धिनी मंत्रस्यास्यजपादेविनष्टद्रव्यंवलभ्यते हृता
श्चोराभविष्यंतिनष्टद्रव्यंचसिध्यति इतिमंत्रसारे· दीवी
जोनस्यसाध्यंदहनपुरुषुगात्रिस्रस्योचक्रमंत्रेसंपिघ्यां

वि॰
रा॰
ददट
88

गश्वह कंसरभ्रगललसक्कैर्वाहिपत्रे श्वालिख्यात्मंत्रव
र्णान्नलिपिपरिभिताव्यष्टहंजनात्तौभूंगेहस्यंतदेतंनिलिख्य
लक्ष्यैकरंकार्तवीर्यस्यमंत्रम सर्वरक्षाकरमिदंयंत्रधारय
समरहिदंस्थापितंभवनेतत्रेसर्वसंपत्करंरक्षणं चोरभूत
पिशाचादिव्याघ्रादिभयनाशनं करषट्मंतयंत्रंविलिख्य
कनकादिषुवपदेषु॰ वितरतियोहुंषुहंविजयंरक्षांमह
रालक्ष्मी श्वस्यार्थः अष्टदलमध्यस्थषट्कोणाश्रष्ट
शानषट्कोणकोणसंधिषु तत्षडंगानिकेसरेषुषुगशः
सरान्दलेषु॰ ॐनमोभगवतेकार्तवीर्यार्जुनायमहाबला
यसर्वदुष्टविनाशायहुंफट्स्वाहा॰ इतिमंत्रस्यवर्णस्यत्तेनाव
र्णान्विलिख्यतद्बहिर्हेतयोरक्तवालोकादिद्वारौतैः संवे
ष्टितद्बहिश्चतरसंक्रुग्ध्यीतपतयंत्रंशक्तफलदं॰ तयंत्र
स्थापनात्तणांरक्षासर्वत्रजायते वांछितार्थाः प्रसिद्ध्यं
निभूतादपितथाप्रिये अनुष्टभजयाद्वात्रीनपद्याध्याय
तेनेन्यरः निष्टन्त्रयश्नवानियंशतमष्टोत्तरंप्रिये॰ मंड
लान्तस्यनेचौरोविकलगोथवाभवेत जपमात्रेणवा
चौरोभविष्यतिनसंशयः यस्यांदिशिभयंदेविविद्यतेमं
त्रवितमः नित्यंतन्समुखोरात्रौजपेद्बानुष्टभमंत्रंभयात्ते
नभयंनस्यतात्रकार्याविचारणा॰ आसीनोवाजपेन्मंत्री
मंत्रसाधनकर्मणि अनेननत्यायेत्स्नातोवांछितायोज
लैः सुधीः कुनेहामसर्वसंप्रोक्तदुर्व्यमंत्रोमुरेश्वरी आनुष्टभे
नमंत्रेणमापयेत्साधकोत्तमः सर्वकर्माणिसंसिद्धः स्वयं
मंत्रीसमाहितः इत्यानुष्टभमंत्रः तथाप्रवक्ष्यामिचसिद्ध
येसर्वकार्येषुत्संदरीयेनाषुषुनयःसिद्धिंगताःपूर्वंमहादेव

ॐ नमो भगवते कार्त्तवीर्य्यार्जुनाय हैहयनाथाय श्रीका
र्त्तवीर्य्यार्जुन सहस्रकर सशर सर्वदुष्टान्तक सर्वशिष्ट
शिष्टेष्टद सर्वतउदयेषागंतु कामान सहस्रविलेपका
श्चोरसमूहान् स्वकैः सहस्रैर्निवारय २ रुंधय २ स्वपाश
सहस्रैर्बंधय २ अंकुशसहस्रैराकर्षय २ स्वचापोद्गतवा
णसहस्रैर्भिंदि २ सहस्रोद्गतवज्रमुशलसहस्रैश्छिंदि
सहस्रोद्गतमुशलसहस्रैर्मादाय २ स्वशंखोद्गतनादसह
स्रैर्भीषय २ स्वसहस्रोद्गतचक्रसहस्रैर्निकृन्तय २ परसै
न्यं त्रासय २ गर्ज २ भ्रामय २ मोहय २ उद्वासय २ उन्मा
दय २ तापय २ विनाशय २ विदारय २ स्तंभय २ जृंभय
२ मारय २ वशीकुरु २ उच्चाटय २ विनाशय २ दत्तात्रेय
श्रीपादप्रिय नम श्रीकार्त्तवीर्य्यार्जुन सर्वतउदयेषागंतु
कामानसहस्रविलेपकान् चोरसमूहान्मलय हुंफट्स्वा
हा मालामंत्रोयं अस्य मंत्रस्य दत्तात्रेय ऋषिः गायत्री छंदः
श्रीकार्त्तवीर्य्यार्जुनो देवता दत्तात्रेयप्रियतमाय हृदयाय
नमः माहिष्मतीपतीनाथाय शिरः रेवाजलक्रीडासक्ताय
शिखायै हैहयाधिपतये सहस्रबाहवे अस्त्राय दोर्दण्डेषु
सहस्रसंमितकवेष्टितेषु जस्रंदधत्कोदण्डैः सशरैः स्फुर
द्रविशिखैरुद्यद्दिवस्वत्प्रभः ब्रह्मांडं परिपूरयंस्तदाविलेगंड
स्थलोदोलितयोनकुण्डलमणिद्योतो विजयते श्रीकार्त्तवी
र्य्यप्रभुः एवं ध्यात्वा समभ्यर्च्य सर्वकार्याणि कारयेत् मालाम
न्त्रजपाच्छूरो योगेस्थापि महावलः दयये स्तंभयेद्वापि वार
येत्सारयेत्तदा वशयेत्तत्क्षणा देवी त्रैलोक्यमपि मंत्रवित्
ह्मोभयेत्क्षोभयेत्सान्तः मध्येचक्रचक्रकाद्विकान्त दिक्षुसमी

चि॰ ह्निनार्थाख्येमालामंत्र॰ प्रजापति॰ वक्ष्यमाणप्रकारेणध्या
ए॰ येत्तन्मंत्रदेवता॰ ध्यानं चक्रेषुखेङ्गसुसलाख्यकूटार
८८२ पाशप्रासाख्यवर्मेष्टनशंखेपरैः सहस्तैः रक्तांतरैः प्र
निशातैररुणांवलाध्ममध्यंदिनार्थसदशंस्मरतानिशी
88 रै रक्तांवरात्तमतिभीषणमेकनाथंनीलाभ्रदाभगान
पृष्ठगतःसहस्तैः संवेष्टितंसकलउष्टहनेशिष्टशिष्ट
ष्टसकलउःखनिवारणाय॰ एवंध्यात्वजपेत्मंत्रीमाला
मंत्रमनन्तमं श्रहंरात्रौविशेषेणतुष्टद्यामिस्मिहृये
चौरैर्हृतेसमानेतेनित्यमष्टोत्तरंशतं जपेत्त्रितयैकपादे
नमदारात्रौविवस्त्रणः स्तेनद्रव्यप्रगृह्योनिकृष्टेणभ्र
निमानसः समेत्यमेत्रिणाचोराः प्रार्थयिष्यन्तिमेशायः
तापान्तिवेन्मरीलस्यषण्मासाजपमात्रतः चौरैर्हृतव
स्तुमंत्रीययानेनः समीक्षिते श्रनेनमननानामाकेट
पाशंजपेन्निशि॰ प्रगत्यदेवतांध्यायेनित्यमष्टोत्तरंशतं
श्रायांतिस्वगृहेगावोद्वादशाहैर्विमोचिताः श्रायांतित्रि
दिनेदोवीसितशार्षपहोमतः रुतशेषड्नेहात्रोचौरैर्द्दं
वैः समाहितः श्रीहिध्यात्वादिकेमंत्रीगुर्वादेशेननत्व
णात् हृतेत्रकाश्यतेदेवीचौरैरुत्टिनिनायथा वाण
स्यवेशेषेहात्रौपन्ध्यानतत्परः दशाहेन्नजपन्मंत्रगृह
स्यनगरस्यवा॰ राष्ट्रस्यवापिदेवास्यवुरणायथयोपमा
न् मंत्रमूर्तिस्वयंकृत्वारक्षायैजगतोभयात् मंत्रेणापरि
जमातिपार्थिवातिरजोस्यथ॰ दिमानिमंत्रिणायत्रतत्र
रक्षाभवेन्निशि॰ तथ्यपेहाञ्जनहापिजपमानेननित्यशः
सर्वाङ्गसिद्धेलक्ष्म्येवरक्षायैवाविशेषतः सर्वत्रभूपते

ध्यानेन विना ध्यानेन न सिध्यति । यथा बलमते ध्याने गुरुभक्तेन सुंदरी
नान्येन लभते ध्याने मे त्रिलोके ति निश्चयः सर्वदा कुर्वतः कर्मजप
होमार्चनादिभिः विना ध्यानेन वे सर्वं न फलं नाम सिध्यति
गुर्वाज्ञा न परं श्रेयस्माद्विना ध्यानादपि प्रिये । सिध्यन्ति सर्वकार्या
णि न स्यान्नात्र संशयः तस्मात्सर्वात्मना स्नात्वा त्वात्ता: सदा पत्न्या
गुरुभक्तिं समाचरेत् प्राणैश्चैव धनैः सर्वैः कर्मणा मनसा गिरा ।
सर्वदा सर्वदेवेशि गुरोराज्ञां न लंघयेत् ज्ञानवीर्यं गतस्यास्य मंत्र
मेदं सकुलले । यदि तेन वदेदेवेशि मया गुरुमनुत्तमं त्वया चैतन्महा
मंत्रं न प्रकाश्यं दुरात्मने विलम्भक्ताय दातव्या: निगर्भसंपुटले
भ" सर्वरक्षाकरं देवी घोरनाशमलापहं भुक्तिमुक्तिप्रदं देवीम
त्यसत्यं न संशयः देव्युवाच देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक
इच्छामि त्वां महाश्रेष्ठ लोकानां हितकाम्यया कानि वीर्यसमन्वि
तेन तदीपविधिं प्रभो ईश्वरुवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि लो
कानुग्रहकाम्यया । गुह्यं च मम सर्वस्वं न वाच्यं दुरात्मने राज
चौरादिपीडासु ग्रहरोगभयेषु च नानादुःखेषु देवेशि सदा
प्रभाते च वदीपं कुर्वीत विधिवत् गुरुदर्शितमार्गतः सौव ।
र्णे राजते से कांस्ये लोहमये मृन्मये गोघृतमाषमहानाचूर्णे
नवर्तिते पि वा । सौवर्णे कार्यसिद्धिः स्याद्द्वेष्ये वशं तत्रा
वेत् ताम्रपात्रे भावे पि कांस्ये विद्वेषणं भवेत् मारणे लोह
पात्रेन उच्चाटे मृन्मये तथा गोघृतं सर्वत्र विवादे विज
ये भवेत् माषक्लेशशत्रुमुखस्तंभः स्यान्मुद्गेषां निकृतमा श्र
लाभे सर्वपात्राणां नानेकुर्याद्विवर्त्तयाः समसंख्यवर्तयो
नित्यं कार्या वा वर्तिका भवेत् गुरुकार्येष्वधिका कार्या स्वल्पे
वल्पा मनाधिये । सर्वत्रैव तथा पीतं मा जिह्वं च कु ॥

मंभकं क्रमेणचकर्त्तुरंचैववक्रमतोविनियोजयेत् सर्वा
भावेस्थितेनैवकुर्य्याद्धर्त्तीः पृथक्त्रिये दशपंचाधिकाचैववि
प्राप्तिंशाक्तस्थैवच चत्वारिंशात्तथाकार्य्यापंचाशदापवाभवे
त् तन्मन्त्रकार्य्यवशाद्देवीकुर्य्यान्मंत्रन्समाहितः गोघृतेनप्र
कर्त्तव्योदीपः सर्वार्थसिद्धये गोमयेनोपलिप्तायांभूमौयंत्रं
समालिखेत् तत्रप्रत्यङ्मुखोदीपः स्थाप्यः सर्वांगसुंदरी॰ प्रा
णानायम्यविधिवन्मूलेनांगसमाचरेत् मूलेनप्राणानायम्य
तस्यप्राग्युक्तंपंचांगंकुर्य्यादित्यर्थः यंत्रगंललिखित्वातत्ता
म्रपात्रंपुष्पगंधकैः स्थापयेत्सर्वदिवसंकुर्य्यात्संकल्पमादरात्
तारंप्रविंशमुद्धृत्यवक्रकूटंसमुद्धरेत् संयोजयेत्ततोमाहता
देनचमुना सति वोमाद्दैद्धाग्निनादेव्याश्रुक्तंनदयिमंलिखे
त् वषयदंततः कार्त्तवीर्य्यार्जुनपदंतथा॰ माहिष्मतीनाथ॰
पदंसहस्रवाहूमुच्चरेत् सहस्रक्रतुदीक्षितदत्तात्रेयप्रियलक्ष्मा
ङे॰ तान्येतानिसंप्रोच्य आत्रेयपदेप्रुनः अनसूयागर्भरत्न
पदंङेंतंसमुच्चरेत् वामाग्निवामकर्णेंदुनादयुग्मंपुनःस्थिरे
चक्रिणेपुनरुद्धृत्यवह्निनादेनसंयुतं वामकर्णेंदुसंयुक्तंम
मदीयंपुनर्वदेत् गृहाणेतिपदंपश्चादमुकंरक्षरक्षच दुष्टा
न्नाशययातपश्चात्नयेतिवदेद्दिशः शत्रून्जहीजहीत्युक्त्वामा
यांप्रणवमुच्चरेत् स्ववीजंभारवीजंचवामाक्षीविंदुसंयुते व
ह्निजायांवदन्मध्या मंत्रशास्त्रविशारदः अनेनदीपवर्णोत्प
श्चिमाभिमुखेनच मंत्रेणवदेद्देवीदद्देवदत्तपदंपुनः वर
प्रदात्तायपदंवामसुगमवदेत्ततः वह्निजायांततोदेवीजलं
मुविक्षितिक्षिपेत् मंत्राः प्रयोगेस्पष्टयितव्याः तथा॰ तपव
र्णोसनादौवदादिर्वह्निवल्लभा पश्चिमाभिमुखोभूत्वाक्र

त्वाचकरसंपुटं सकृन्तमापनेमंत्रीजपेत्मंत्रसमाहितः तारं
नारायणीमैं इच्छोमालिनादसंपुते मायापुर्कसमुद्धृत्य
प्रथमंमायपापुते उच्चरेत्तद्द्वितीयंत्वबीजस्याद्विल्वलभा
वक्रिणीवक्रिसंपुकेनारदाद्विग्रियंप्रिये तारमुद्धृत्यप्रजपे
दीपाग्रेवैसहस्रकं अनेनविधिनादेविकार्त्तवीर्य्यस्यतोष
नेः दीपोदेयः प्रयत्नेनसर्वंकार्य्यमभीप्सता· गुरोराज्ञांपुर
स्कृत्यकुर्य्यादेविप्रयत्नतः अन्यथाहिकृतेलोकेविपरीतफ
लंभवेत् विधानेदीपदानस्यकृतंत्रापिगुनायच ।त्रलक
मविहीनायनवक्तव्यंकदाचन· हृभक्तायपुशिष्याय
साधकायविशेषतः विधानेदेविवक्तव्यंसमग्रीकरेशि
वे किंवेहकेनभोदेविकल्पोयमाविलार्थदः अथाभिधी
यतेमानमाज्ञाम्यवरवर्णिनी· साधकानांहितार्थायसर्वा
र्थस्यवसिद्धये· पलानांपंचविंशत्यादीपोभूतविनाशनः
पंचाशतान्तपलैश्चौरशांत्यैवकारयेत् शत्रुवश्यायत
त्पासंपिकार्य्यंतथैवच पंचसप्ततिभिर्देविशत्रूणांस्याज्ज
राज्जयः शतेनशत्रुनाशःस्यात्सहस्रेणाखिलाक्रियाः सिद्धं
तिसाधकानांहिप्रयोगायेपिदुःकराः· नित्यदीपेनमानंहि
कार्य्यःसोपिस्वशक्तितः यथाकथंचिद्देवेशिनित्यदीपंप्र
कल्पयेत् कार्त्तवीर्य्यायदेवायसर्वकल्याणसिद्धये· गुरु
कार्य्येपिकृपानेकर्त्तव्यंदेविसर्वदा सहस्रादीपिअल्पद नि
वैः प्रकर्त्तव्यः स्वल्पकर्म्येवदानने· विनामानेनऊर्वीनका
दी नेर्य्यस्यभूतपतेः दीपंदेवेशिकार्य्यार्थीऊर्वत्रेष्टमवाप्नुया
त् अथदीपदानप्रयोगः अथसाधकःकृतनित्यप्रयो
गोशुभस्थानेरहसिवितानादिभिरलंकृतेगृहेगोमयेनोपलिप्ते
स्या

नेकपिलागोमयेन षट्कोणमण्डलं कृत्वा तन्मध्ये ॐ
मंवेदनादिभिः कामबीजं विलिख्य षट्कोणेषु मूलवि
शत्यक्षरस्य प्रणवादिकामबीजरहितं बीजषट्कं विलि
ख्य षट्कोणस्य चतुर्दिक्षु साग्रादिशि ष्टं बीजचतुष्टयं वि
लिख्य कार्त्तादिनवभिर्वर्णैः षट्कोणं संवेष्ट्य तत्र कार्या
नुरूपेण प्रोक्तदीपमात्रे प्रोक्तवर्त्तिभिः दिप्यप्रज्वाल्य षट्
कोणमध्ये पश्चिमाभिमुखं दीपं निधाय मूलमंत्रेण प्राणा
यामत्रयं कृत्वा ऋष्यादिन्यासजातं विधाय ताम्रपात्रे वैस
वाष्टगंधैः कार्त्तवीर्य्यस्य यंत्रं प्रागुक्तं विलिख्य दीपस्य पूर्वो
भागे गोमयोपलिप्ते संस्थाभिमुखं संस्थाप्य· अद्येहेत्यादि
तिथ्युल्लेखनान्ते स्वगोत्रनामा पुत्रार्थ्यसिद्ध्यर्थं दीपदानम
हं करिष्ये इति संकल्प्य तस्मिन्यंत्रे देवतावाह्य सर्वोपचारैः
सांगं साह्वरणं संपूज्य दक्षिणहस्तेन जलमादाय ॐ क्रों ह्रीं व
षट् कार्त्तवीर्य्यार्जुनाय माहिष्मतीनाथाय सहस्रवाहस्य क्र
तदीप्तिनाथाय दत्तात्रेयप्रियाय आत्रेयाय अनुसूयागर्भरत्ना
यहं क्रूं वसं दीपं गृहाण अमुकं रक्ष २ दुष्टान्नाशय २ पातय
२ शत्रून्जहि २ ह्रीं श्रों ह्रां ह्रीं इं स्वाहा अनेन दीपवर्य्यणाय।
ज्विमाभिमुखेन मां रक्ष २ देवदत्तवरप्रदानाय ह्रीं ह्रीं श्रों स्वा
हा इमं मंत्रं जपित्वा तज्जलं भूमौ निःक्षिप्य पश्चिमाभिमुखो
भूत्वा कृतांजलिः नेध्यं दध्यं नेपफं वं मं मेश्रें स्वाहा इति सकृज्ज।
पित्वा श्रों ह्रीं क्लीं ब्रीं स्वाहा क्रों श्रौं इति मंत्रं सहस्रावृत्तिं जपित्वा
ततो यावद्दीपस्तिष्ठति तावन्मंत्रपरहं तस्मिन्यंत्रे देवं पूजयेत्
दीपनिर्वाणे देवं विसर्जयेदिति· देवायजपं समर्प्य कृत्वा
प्रणामेन इत्यंत्रपरहं· यावन्नहृतसमाप्तिर्यावत्कार्य्यसिद्धिः।

त्रावत्कर्यादितिदीपदानविधिः इतिवैरूवप्रकरणं ॥ अ
थ सौरमंत्राउध्रीयंते॰ तत्रश्रीसारसंग्रहे अथोच्यंतेसौरमंत्राः
सर्वागमसुगोपिता॰ आयुरारोग्यधनदाः कीर्तिदाः पुत्रपौ
त्रदाः सर्वसौभाग्यजनकाः सर्वापन्नाशकाः सदाः अष्टादश
त्वचोरेणस्तेषांनाशायकल्पयेत् त्रिलोक्याविस्तनोनित्यंना
रदाद्यैश्चसेविताः तथागंधर्वसिद्धैश्चविद्याधरनिषेविताः स
र्वरोगहराः सर्वैसर्वोपद्रवनाशकाः धर्मार्थकाममोक्षाणिती
र्थरूपाःशुभोदयाः वश्याकर्षणमंस्तंभविद्वेषोच्चाटमारणे
प्रात्याःस्मरणमात्रेणमायकेनसुसाधिताः अज्ञानतिमिरांधा
नांज्ञानदृष्टिप्रदायकाः वाक्सिद्धिः खेचरीसिद्धिपादुकासिद्धि
दायकाः किंवहूक्तेनविधिनासाधिताः सर्वकामदाः प्रोच्य
तेभीष्टफलदस्तेषांमोक्षांतरोमनुः प्रणवोष्टगुणामर्गांतेवे
दोधीशसमन्वितः ईशोग्निशिखवेणेनतोदः समस्तस्यपुतः अ
ष्टवर्णोमनुर्भानोर्विष्टदःपरिकीर्तितः चूणिस्वरूपंसर्गादिस
र्गाः तेनवर्णाः चेद्धः सः अधीशाऊ तेनसर्वैस्यः आग्निः रतेनर्थ॰
अनंतः आ॰ दस्वारूपे॰ सूत्र इतितदित्यस्वरूपं॰ अ॰ चयका २
इआकारयोनसंधिः एवंसुकृतिदर्शनात् तथावसूतिः द्युति
रितिद्वे अक्षरे॰ सूर्या इतित्रीणि॰ आदित्य इतित्रीणि॰ एतद्वै
सावित्रस्याष्टाक्षरंपरमंपदं श्रीयाभिषिक्तंय एवंवेदश्रिया
हैवाभिषिच्यतेइति तथा॰ ऋषिस्तंदेवभागाख्यश्छंदोगायत्र
मिष्यते॰ श्रीसूर्योदेवताप्रोक्तोपद्धिकामस्त्रिकपदः तेजोव
दे ततोज्वालामणिक्रंफट्द्विठांतकः स्मनुः सत्यसर्वोयंव्रल
सर्वेः शिरोमनुः रविसर्वे शिखामंत्रोवर्माणरुद्रसर्वकः अ
ग्निसर्वोनेत्रमनुः शर्वसर्वोस्त्रमंत्रकः सत्यादिकेविदितिशारदा

वि॰
णी॰
८८५

तिलके॰ सम्यायहृदयंप्रोक्तं ब्रह्मणोंशिर ईरित मित्यादि
अत्रचतुर्थ्यविवक्षितेत्यपेक्षितार्थयोतनिकाकारादयः
प्रपंचसारेतु॰ सत्यब्रह्मविष्णुरुद्रैः साग्निभिः सर्वसंभृतैः
तेजोज्वालामालिनिन्हांफट्स्वाहा नेत्रंगमाचरेदिति अत्रोक्तं
बलेस्मेत्यत्राकारश्चतुर्थ्येनिवारणाय्येतिपद्मपादाचार्यैः
सारसंग्रहे॰ विधायेवषडंगानिमूर्तिन्यसेयथाक्रमं मल्ल
काननरत्नस्थापादंदेशभृदेशिकः पंचहस्तैर्महादित्यास्त्वं
भानुश्चभास्करः सूर्यस्तनस्तमंत्राणां मणावाद्याद्यमेद्रुधं
शीर्षोक्षिकंटहृत्क्रादिनाभिलिंगांघिषुक्रमात् ऋस्वेक्लौ क्लौ
वैरोकाराद्यकाराजैः पंचभिः सद्यादिपंचभिरितिशारदा
यांभास्करमंमदक्रूणरलक्षणाद्यकलापंकजसंस्थ अत्र
शुणाभयदानकटतेरक्तनतेप्रभजेभगनेत्रं दानवरेशुगा
नेत्रमितिपदच्छेदः ऊरुकरयोः पद्मेवामांयेपस्ययोरभ
यदानेइत्याशयध्याने तथा अग्निकोणप्रभृतेचविमलेनै
ऋतेयजेत् सारंवायव्यकोणेचसंसाराध्यतथैशाके॰ सं
खंपरमसूर्यंचयजेन्मध्येतमत्रवित् अग्न्यादीनिप्रथम
एकोदिसिहासनांतशुक्रीत्याभव्यमित्यादिकोणेष्वप्र
भूतादीयमाथमीदिक्ष्वानेशभ्रजयेत् योटाश्रीकल्पेप
देतान्सदामध्येविदिक्षुच॰ इतिनारायणीयवचनात्
ईशानांतिचमध्येपिविदिक्षेतान्प्रपूजयेत् इतिप्रयोगसा
रवचनाच्चेतिवदंति तत्रप्रयोजेदंप्रभृतांविमलासारा
ख्यांसमाराध्यांपरमसुखमप्यन्यादिक्षेष्विंशपीठन्यासे
प्राणिनिश्रीशंकराचार्यचरणैरुक्तत्वात् स्त्रीलिंगानिदि
शिस्तभवनेरपर्कप्रकरणेनःपीठकल्पतेत्तसर्वत्रयमरिव
दिसि

धर्मादिकल्पिते पीठे इति श्रवणाद्धर्मादिभिर्युक्तस्यैव योग
पीठत्वात् तद्वर्जनात्पागे तान्संपूज्य पश्चाद्धर्मादीन्संपूज्या
नंतादिकमेवरेत्. तथा च विंदुपश्चिमे पीठे इति सोमाग्नि
मण्डलैः संपूज्य पश्चात्सूर्य्यमण्डले संपूज्य सत्वादिपरतत्वा
न्तमभ्यर्च्य पीठशक्तीः पूजयेदित्यर्थः तथा· दलमूलेषु पूर्वा
दिमध्ये च विधिपूर्वकं दीप्ताद्याः सूक्ष्मा जयाभद्रा विभूति विमला·
न्विताः अमोघा विद्युता चान्या नवमी सर्वतोमुखी· पीठशक्तिः
क्रमादेतास्त्वग्निवर्णाः सुभूषिताः ह्रस्वत्रयपक्लीववर्ज्या अथो च
क्लीवभूषणाः वीजान्यासां क्रमादाहुर्मंत्रशास्त्रविशारदाः
ह्रस्वत्रयं ऋ ऌ ॡ क्लीवाः ऋ ॠ ऌ ॡ इति· अचः स्वराः वह्नी
रेफः इंदुः विंदुः तेन रां रीं रूं रें रैं रों रौं रं रः इति नववीजानि चसुः
उक्तं च· महाकपिलपंचरात्रे· आद्योद्यातेन तृतीयं च त्यक्त्वा चैव
नपुंसकं भेदयेन्नवधा यांतैस्तै रेभिर्यथाक्रमं विंदुयुक्तानि
वीजानि शक्तीनां पुरतो न्यसेत् इति प्रयोगसारे नारायणीये यथो
क्तः आद्यमंत्रं तृतीयं च त्यक्त्वा चैव नपुंसकं इत्युक्तेः यथा गुरूप
देशं ग्राह्यमिति दिक्. नवदेहलाविक्लिशिवात्मके ततः सोमाय यो
गपीठाय ईदृदंतमुदीरितः पीठमंत्रोदिनेशस्य यजेत्पीठस
सनेन हि· स्वतेतत्त्वादिविमंत्रेणामूर्तिं तत्र प्रकल्पयेत् तत्रावा
वाह्य देवेशं सूर्य्यं सम्यक् समर्चयेत् अंगषड्जोडुशाक्तानाप्रपूज्या
दिग्दलास्थिताः आदित्याद्याः· पुराप्रोक्तामूर्तये दिवसंख्ययोः
उषायाः कोणगाः पूज्याश्च ततः शक्तयः स्मृताः स्वनामाद्यर्णसं
युक्ताः कथ्यंते ताः यथाक्रमं उषा प्रज्ञा तथा प्रोक्ता प्रभासंपमती
षिभिः ततो दलाग्रबल्या पात्रं वेदयतोरुणाः सोमसर्वा ग्रहा
नष्टो सर्वा ग्रहान्तेषां पूजयेन्नद्वहिः सुधीः लोकपालांश्च वज्रा

वि
शा॰
८८५

884

हौं सर्व्वं वत्संयज्ञेनन: अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादि
योगपीठन्यासांते मूलमंत्रप्राणायामत्रयं कृत्वा शिर
सि देवभागाऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृद
ये श्रीसूर्याय देवतायै नमः इति न्यस्य विनियोगमुक्त्वा सत्य
तेजोज्वालामणि हुं फट् स्वाहा हृदयाय नमः ब्रह्मते
जोज्वालामणि हुं फट् स्वाहा विष्णुतेजोज्वालामणि हुं फ
ट् स्वाहा शिखायै फट् रुद्रतेजोज्वालामणि हुं फट् स्वाहा
कवचाय हुं अग्नितेजोज्वालामणि हुं फट् स्वाहा नेत्रत्र
याय वौषट् सर्वतेजोज्वालामणि हुं फट् स्वाहा अस्त्राय फट्
इति करषडंगन्यासं कृत्वा॰ शिरसि ॐ आदित्याय नमः भ्रु
वियें रवये ॐ हृदि मासवे नमः गुह्ये भास्कराय नमः पा
दयोः श्रं सूर्याय नमः शिरसि ॐ ॐ नमः नेत्रयोः ॐ हृणि
कंटे ॐ घृणि हृदे ॐ सूं॰ ऊरौ॰ मंनाभौ॰ शौ लिंगे॰ हिं पाद
योः यं इति विन्यस्य ध्यानाद्यात्मपूजांते मण्डकादिष्ट
पिवांते जोगं पीटमध्ये व्याहृतीरसमुद्रं संपूज्य नवरत्नहि
पादि सिंहासनस्य पादेषु प्रभूताय॰ साराय॰ समाराध्या
ये॰ मध्ये परमसुखाय इति संपूज्यानंतरं धर्मादिपरत
त्वांते प्राग्वत्संपूज्याष्टदलकेसरेषु रां दीप्तायै रीं सूक्ष्मा
यै रुं जयायै॰ रूं भद्रायै रें विभूत्यै रैं विमलायै॰ रों अमो
घायै रौं विद्युतायै॰ रः सर्वतोमुखे॰ इति मध्ये तेषु संपूज्य॰
ॐ ब्रह्मविष्णुशिवात्मिकाय सौराय योगपीठाय नमः इति मं
मलं पीठं संपूज्य॰ खखोल्काय स्वाहा इति मंत्रेणा श्री
सूर्यमूर्तिं कल्पयामीति मूर्तिं परिकल्प्यावाहनादि उपचारांते
प्राग्वदंगानि संपूज्य द्विदलेषु ॐ आदित्याय यं रवये यं भानवे यं भा
स्कराय

दिग्दलेषु॰ उद्धायै प्रज्ञायै॰ प्रभायै॰ संध्यायै॰ इति संपू
ज्याष्टदलाग्रेषु प्रागवद्बाल्यायष्टशक्तीः संपूज्य देवस्याग्रे
अरुणाय॰ ततश्चान्तरस्य प्रथमरेखायां देवाग्रादि॰ प्राद
क्षिण्येन सोमाय॰ भौमाय॰ बुधाय बृहस्पतये शुक्राय श
नैश्चराय॰ राहवे॰ केतुभ्यो इति संपूज्य लोकपालान्विदिक्षु
वैष्णवक्ष्यादीति॰ तथा॰ अष्टदलं जपित्वोतेऽयपह
दासस्थिहदैः जुहुयात सहस्राणि उग्याकैः साधकोनमःत
ध्यायेद्द्रूहसलिलेष्वदनवासितैः सामिषैके ततः कृत्वा
ब्राह्मणान्भोजयेत ततः प्रयोगमारे॰ रक्तांवरधरो रक्तो रक्त
माल्यावरार्चितः धृतव्रतो रसमाश्रुतायडम्भक्ताशनो निशि॰
क्षितावहारोयथवा वीतसंगः संतोषवान्सदः मंत्रामावर्तये
न्नित्यमाराधनपरायणः इत्यमभ्यर्च्य भास्वन्तमर्घ्यन्तस्मै नि
वेदयेत प्रत्यहं रविवारेवातद्विधानमुदीर्यते प्रागवत्मड
लमालिख्य पूजेत्पीठयथाविधिः तत्रसंस्थाप्य पात्रेद्विशुद्ध
ताम्रसमुद्भवं रम्यंप्रस्थजलेनापूरितमूलमंत्रेसमचरत् शुद्धो
दकेन संपूज्य प्रक्षिपेत्तत्र अंकुमेरोचनाराजिकारक्तचंद
नवंशातंडुलान् श्यामाकतण्डुलाञ्छालीकरवीरजपादि
कान् संचिन्त्यदेवतात्मैक्यंभास्करंसंगमर्चयेत उपचारनि
वेद्यांतैस्तीत्यधापनयेन्मन्त्रसम्यगष्टोत्तरेशातंभूयः पुष्पादि
भिर्यजेत उद्धृत्यामस्तकंपात्रंनानुस्पृष्टमहीजलः दृष्टिंनिधा
यचोमार्कमैक्यंसावरण्यंस्मरेत ततोजपेन्मूलमंत्रंविधा
दयाद्यभानदेयर्घ्यं प्रसन्नचितः सदत्वावशमनोजलिं पुनर्नि
यन्तभीस्तावयावज्ज्ञानिनैः कैरैः अर्घ्योदकंसमादर्त्तेजपे
दष्टोत्तरशतं॰ ततःप्रसन्नोभगवानप्रयच्छेदिष्टमात्मनः न

वि॰
णं॰
८८

णामनेनभवतीहनितांतमायुरारोग्यपुत्रपंनामित्रक
लत्रहृहिः तेजश्रीवीर्यमतुलंयशःकोर्तिसंपद्धिसंपद्धि
संपद्धियापशोविभववागमसहृदयःसुः तन्मंत्रसंहिता
सोभिःसमर्पानलिखितं हरिद्रापापाधकारनाशनेश्री
करेपरे॰ स्थण्डिलेस्तनलेॐभंनीथौरकसंस्पृशिते॰ हिव
एणस्वभूर्गर्भादितप्रतिदिष्यस्नयेतदेवंसर्वविवारेतश
गुक्तविधिनाततः स्थण्डिलेऽग्निसमाधायकपिलायस
वहे पक्वाचतेनजुहुयात्तदाज्यसहितेनवः सहस्रेकृत
संपातेनशुद्धपात्रेनकारयेत् स्नात्वातांस्तनियतांसुवी
क्लिसमुपोषितः अष्टमेदिवसेतोन सहस्रमभिमंत्रितैः
शभिःषिचेत्कुंभजलैःदयात्तस्यैवमंत्रवित् सहस्रमंत्रित
होमेसंपातानांचतनतोनिशि मतोपिसूर्यमेवाहसिंनि
ष्पानानतपामहः संभोगमावहेतेनसपुत्रोगुणवान्भ
वेत् यंत्रसारे॰ कर्णिकायांमाध्यभेतारंयंचवसुष्टये॰ सोस्य
वनवर्णस्यक्रमादेकैकमेवतं अष्टाक्षरमनोवर्णापत्रेषुष्ट
मातृद्धियाः प्रावेष्टमातृकावर्णैर्भूपुराश्रिचनुष्टयेपुरो
गजलानांतिलकंनारायणचसमालिखेत् सौरयंत्रमिदं १
न्नृणांसर्वामयविनाशनं तेजःप्रज्ञायशःसौभाग्यपुत्रायुः १
कीर्तिवर्द्धनं धनधान्यप्रदंवश्यं सर्वरत्नाकरंपरं इदमेव
यंत्रमभिलिख्यजलेप्रतिमज्जनांशिनौषधादिनशः ज्वरकु
ष्ठमूलमलविरोगसंकटविलयं प्रयान्तिनविरादिधुवं श्रस्ता
ध्यः वनःपत्रकमलेकर्णिकायांसमाध्यप्रणवंविलिख्यप
त्रेषु ॐ ह्रीं हंसः इतिवह्नरवरमंत्रस्यैकमक्षरं आलिख्यतदहि
ष्पत्रेषुमूलमंत्रस्यैकैकमक्षरं आलिख्यतद्बहिर्हतपोरतत्
लेसंविंडभिमातृकार्णैरावेष्टयदिक्षुनरस्यकोणेषु ॐ क्रौं
इतिवर्णचतुष्टयंप्रतिकोणमेकैकंलिखेदेनयुक्तफलदंभवतिः सः

नथा· प्रणवं समाध्यममेतं विलिख्य षट् कर्णिकामध्ये तारं प्रयोन्नमानां
तिलकं हंसवषट् सुकोणेषु केसरं विलस न्मोरं चतुर्दलवत्सुषट्पवा
उयच्चायायामाः पादचतुष्कव्योष्टपत्रेदं होमराजा
म्भोरस्वर्णकेदलेषु तापादान् आलिख्य वहिर्लिख्या
चावेष्टा जगद्दहकोणेषु वत्तरत्नस्यमनोः मौरस्यैकैकम
क्षरं मौरं विलिखेदतं यंत्रं विनाशयेत् कुहाविष्टं न भयपति
तेजोलक्ष्मीभोगान्सृतिप्रतापायात् अंगणभूमावेनहि
लिख्यसंपूज्यतत्र दिननाथः दद्याद्धेकांतैलस्यैजघृत्र
गादिशांत्यैव· रोगहयंत्रमिदमेव· विलिख्यतामे संस्था
पितं निजगृहे विधिवत्सपूज्य हन्याच्च जघ्र सर्वरोगपरं
च विस्मृतिभवानथवा विकारान् आलिख्य चैतत्कलशे
नपत्रैर्नैले विनिक्षिप्य सहस्रसेव्य जस्मात्तदम्य कतनतोभि
रस्य जघ्राद्दिरोगा विलयं प्रयांति इदमेव नवे विलिख्यं
त्रेनवनीतेन्दुनयंत्र नष्पवर्चः पारिभक्तयतोत दैवपूते
विषमामयमाशुनाशमेति· अस्यार्थः षट्कोणमध्ये
समाध्यप्रणवं विलिख्य तत्कोणेषु· ॐ ह्रीं· सः इत्यक्षर
षट्कमेकमेवं विलिख्य तद्बहिरष्टदलकेसरेषु ॐ ह्रीं·
हंसः इतिमंत्रस्यैकैकमक्षरं लिखेत् एतद्यंत्रेयुक्तफल
दे· त्र्यक्षरमिदमहंस्फुरो हंतनरोदिकं दद्रोगं मम स
र्वं ह्रीं मार्णोव नाशय· २ भुके भुमे ह्रिंमार्णरोपणाका
ह्य ध्यासि भयोदारिद्र्य वेषुमेहरिमार्णानिदध्यासि २ उदः
गादयमादिस्या विषेतसहस्रामह· द्विषन्तमध्यरयपतोग्र
हेविषरोरध· इतिश्री सारसंग्रहे· यदेतदवर्ण्यं तेविलो
ल्काख्यं हितातके षड्र्णामत्राख्यानो दिनेशस्य जगत्यतेः
एवं विलोल्काख्यं च तत्र्योक्ते एं विलोल्काय ह्रिटः स्वाहा· अस्मि
न्मंत्रे भेदमाह· कपिलपंचरात्रे· पामष्टमं विन्दुनायुक्तं

वि॰
ग॰
८८८

888

कहिती यंतथैवच॰ ख॰ तथैवविंदुयुक्तेः तेन॰ खं॰ तदेवाख॰
पूर्वकेवलविंदुरहितं तेन ख॰ गा विलोमकं खतत्त्वं अर्क
युक्तं तेन खे॰ पा विलोमाद्वितीय॰ यकाराद्विलोमेन वर्ण
पंचकारः मासेनलकारेण॰ अकारेण॰ आक्रान्तः उपरि
व्याप्तः स्थितं तेन क्षाः समीरणप॰ तथा॰ नारायणीय॰ खका
लनेत्रदशा नेत्रवर्णात्मनादरानसंयुताः मांसे दीर्घा नवर्ण
युक्ते नेत्रोपक्तहिंडुः खहकारः सर्वेडीयंत्रसारः तयुक्तोत
त्रहः॰ खं वर्णः समता॰ खदर्शने ऊं तेन॰ समांसलकारः दी
र्घः आत्मनः का तेन॰ क्षा वायुः प॰ सारसंग्रहे अप्रिंद्र्ला
सप्तदिश्यागायत्रं हुं दश इति देवतामविनावाप्यसर्वसौख्य
फलप्रदः सम्यक्रूपाय ग्निवधूः स्वाहांतसम्यक्तने जपेत्॰ सम्यक्त्रा
कारायाग्निवधूः सम्यक्वालापटद्वयं सम्यक्कापंचरत्नमु
द्रवजातिप्रक्ताः समीरितः पंचांगमन्त्रा मंत्राणां षडंगंवा
सेमा चरेत रक्तापयहयंसलविभाणां व्रत्नामयेवे वृक्षका
मे विनंतं वरविंध्यायेन्त्राभूषितं सर्वालंकारजयेत पीठेवे
वमावात्यसर्ववत् लक्षमेकं जपेन्मंत्री नियता जितेंद्रि
यः जुहुयात्त्रदशांशेन विल्वाश्वत्थपलाशनैः उदुंबरसं
मूद्भैः त्रिमधक्तैः समिद्वरैः तर्पणादिततः कुर्यात् त्रा
ह्मणान्केन विधिना सुधीः अर्घ्यादिकं वक्ष्ये न पूर्ववद्दीक्षे
नाथयो पतत्त्वं सेवनानस्य खेचरीसिद्धिरीरिताः तथा
मदाग्निकात तवीजाप्त्याः समाणीयमनुमतः कोत्तः खदंडी
अनुसारः खं इति॰ वीजादिपूर्ववमंत्रः समाणारस्यार्थः त
था॰ ऋष्यादिगाविधिर्ध्यानजपपूजादि पूर्ववत् तथाडे॰ ••
नेसमस्तं गां नविग्रहे पदमचरेत सम्यक् किरणोतिधीमही

त्रिपुटं ततः तत्तोरविविनिर्मातेवोदयादितिसंगिरेत् तेनस
मन्तंरंगायविद्महे सहस्रकिरणायधीमहि तन्नो रविः प्रचोद
यात् इति तथा सर्वाङ्गाभितादौ गायत्र्येषादिनेशितुः तथा
प्रणवद्वयसमासेन वसुवर्णो मनू रवेः तारो माया घृणिरिति विया
त्सविसर्गोऽस्य सर्वागः तारः प्रणवः माया भुवनेशीबीजं ह्रीं वियत्
ह्रांदंशीः चन्द्रस्वाङ्कः जेनह्रं अस्य सर्वागः हकारस्य सर्वणैः सकारः
सविसर्गः सहितः तेनसः तथा ऋषिर्ब्रह्मा वगायत्री छन्दः सू
र्यात्मिका तथा देवताधीशा षडङ्गानि ततो न्यसेत् ततो निशुभा
वशक्तिभ्यो त्रिभिरावर्तनैरपाः नागादिभिः सह षट्दीर्घमाया
वीजैर्भवेति वा भास्वद्रत्नसहस्रमौलिविलसद्ध्वंद्वादशद्योरप
दक्षामेदंयतन्ऊशंगुणावराभीतिः स्वतेगस्तेनायायास्या लि
तकोवनोत्रुत्रतपाविद्युत्वल तकोतिभिः विभेयान्तपदाङ्को
भाष्यशिशिरविभेशिकायावसुः दत्ताय ह्रं पाराणेनदापय
स्यपारम्पे इत्यायुधध्याने नवशक्तिममानु के पीठसर्वोदि
तयेजेत् मूलेन मूर्त्तिं संकल्प्यात् तत्रावाह्य दिनेश्वरं सम्यगस्य तस्या
वरणान्यथ पञ्चमतः षधीः हल्लेवायावरणानापरांश्च कान्तनी
यका करालिकाचतुर्थी स्यान्मसे सूक्ष्मा तु पञ्चमी प्रणमार
तिरभिः स्याद्द्वितीयांगैः समीरिताः तृतीयायास्त्रिभिः प्रोक्ता
चतुर्थी वग्रहेमताः दिक्पैः सोममहाग्रहैः सप्तकेतूरपैवेल
ध्या विदिग्गतैर्भौमसौरिराहुकेतुभिरादरात् प्रयोगसारे
स्तनामा तवैविड्भूषितैरविनान्यजन्मपल्लवो लोकपा
लैः पंचमी चतदाम्रुधैः षष्ठी प्रोक्तवसभावर्ष्यदिनेशादि
तनायकं प्रणप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठ
न्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ॥

वि.
ता.
८८९

कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये नमः मुखे गायत्री छंदसे नमः
हृदये श्रीसूर्यात्मिकायै भुवनेश्वर्यै देवतायै नमः इति वि
न्यस्य प्राग्वद्धि नियोगमुक्त्वा ॐ हृदयाय नमः क्रीं शिरसे·
ॐ शिखायै· ह्रीं कवचाय हुं ॐ नेत्राय· ॐ अस्त्राय· इति कवष
डंगन्यासं कृत्वा ध्यानादि पुष्पोपचारांते कर्णिकायामेव दे
वस्य मूर्तौ देवाग्र दक्षोत्तर पश्चिमेषु हृल्लेखायै गगनाय· रे
क्ताय कंकरालिकायै संमहोच्छुष्मायै· इति संपूज्य प्राग
वत्केसरे षडंगानि संपूज्याष्टदलेषु प्राग्वद्ब्राह्म्याद्याः संपू
ज्याष्टदलेषु दिग्विदिक्क्रमेण मं सोमाय बं बुधाय· बृं बृह
स्पतये· शुं शुक्राय· मं मंगलाय शं शनैश्चराय· रां राहवे·
कें केतुभ्यो इति संपूज्य· लोकेशाद्यादि सर्वं प्राग्वत्कुर्या
दिति· तथा· च तल्लक्षं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः ब्रह्म
वृक्षसमुद्भूतैः पुष्पैस्त्रिमधुराप्लुतैः हुतेनैवं ततो देवत
र्पयेदभिषेचयेत् ब्राह्मणाराधनं कुर्यात् ततः सिद्धो भवेन्म
नुः एवं साधितमंत्रस्तु काम्यकर्माणि साधयेत् यजेद्देवं प्र
तिदिनं रविवारेथवा सुधीः दद्यादर्घ्यद्वयमपि भवेत्तस्ये
प्सितफलं तथा· वह्निदीर्घेन्दुमद्व्योममायासर्गान्वितो भ
गुः प्रयोजनानां तिलकस्त्र्यक्षरः कथितो मनुः वह्निः रेफः
दीर्घः आ इंदुः अनुस्वारः पश्चिमे· व्योम हः· तेन ह्रां इति मा
या ह्रीं सर्गो विसर्गः भृगुः सकारः तेनमः इति तथा· अ
ज्ञोसि मुनिरुद्दिष्टो गायत्रं छंद उच्यते· देवतास्य मनोर्भानुः
सविता सेवितः सुरैः गुह्यात्पादतलं यावद्धृल्लादागुह्यकं त
था कंठाच्चरालपर्यंतं मंत्रवर्णान्विन्यसेत्सुधीः मायाबी
जेन षट्दीर्घयुजा अंगानि प्रविन्यसेत् अरुणाकमलसंस्थ

87

श्रीतत्त्वांभृद्विभूषं तरुणकमलयुग्माभीष्टदाभीष्टदाभी
तिहस्ते अरुणांत्वेवशारीरे भावयामादिनेशेतरुणाकर
हसेवं सर्वदेवौ यवेयं प्रवौदितेयनेत्पीठेनवशक्ति
समन्विते· देवमावाह्य सेसज्यपुत्रांगानि समर्चयेत् च
द्रादिभिर्ग्रहैरेत्यादिगीर्वाणपराहृतिः तदासुपेयसत्पी
ठादेवंसज्जासमीरिता· ततश्चतेनध्याएत्रायनिर्माल्यंवि
निवेदयेत अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासं
नेमूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि अनाकृषये नमः
मुखेगायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीसूर्याय देवतायै इति वि
न्यस्य नियोगमुक्ताग्रत्यादिपादपर्यंतं क्रां नमः कंठाद्ध
स्तुपर्यंतं ह्रां नमः मूर्द्धादिकंठपर्यंतं हः नमः इतिविन्यस्य
ह्रां हृदयाय नमः ह्रीं शिरसे स्वाहा· ह्रूं शिखायै· ह्रैं कव
चाय· ह्रौं नेत्रत्रयाय· ह्रः अस्त्राय· इति करषडंगन्यासं
कृत्वा ध्यानायेगणोजाते प्राग्वत् ग्रहान्संपूज्यलोकेशान्
जादिसर्वं प्राग्वत्समापयेदिति· तथा· नयेद्वादशलक्षे
वनत्सहस्रं हुनेत्तिलैः हुतान्तैर्मधुराक्तैस्तर्पयेत्तद्दे
वतांदशैः तर्पणादि ततः ऊर्ध्वं त्वयोगान्साधयेत्तथ
दणास्त्रवौदितेवार्घ्यादिनेशायससाधकः सोप्यसधनधा
न्यादिपुत्रपौत्रविवर्द्धते करोति रत्नवासादिभूषणादि
विवर्द्धने अष्टपत्रांबुदे ऊर्ध्वांतत्र ऊं भान्तवेत्यसेत् यत्रम
ध्येकार्णिकायां तामसतोयेन पूजयेत् नवग्रहान्समावा २
ह्यनेपु [illegible] मेषुमंत्रवित् कर्णिकाकर्णेमूलमंत्रे
णाचसहस्रकम् प्रजाप्राप्तेषु तन्मंत्रान् यातक्रु
नोजयेत्सुधीः ॥ [illegible] तलैरभिषिंचेध्यः साधको

वि॰ र्णि॰ ८५॰

तज्जलैरभिषिंचेद्यः साधकोग्रहदोषकं रोगानशंयतिसन
तंलक्ष्मीश्चापिस्थिराभवेत् ग्रहहोमः प्रकर्तव्योग्रहाणां
वैकृतेतथा चंद्रभान्वोश्चापरागेनिजदैवाथमंत्रवित्
रिपुजेचभयेवाथयोस्त्रपेभयेथवा सर्ववत्सएदलंकृत्वा
ग्रहान्संपूज्यतत्रवः स्वदिक्षुचाग्नौमंस्थाप्यजुहुयाद्वसमि
द्वरैः अर्कश्चखदिरजंडमाद्ग्राश्वत्थोडुंबरावादिरैः शमीदूर्वा
कुशोहूतौक्रमाद्धोमाः समीरितः खदिरजंडःपलाशःस्नाप्सरः
अपामार्गः अष्टाधिकंसहस्रंवहूनेत्तर्पयस्ववाहुतीः अष्टा
धिकंशतंमंत्रीसोमोदीनांतथाहुतीः अंतेचात्यैर्थ्यादत्तोभिः
हुताहोमंसमापयेत् गुरुंसंतोष्यकृतिग्भ्योयथाशक्तिच
दक्षिणां दद्याच्चभोजयेद्विप्रान्संग्रामेविजयीभवेत् रोगाः
शांतिंव्रजंत्याशुदीर्घमायुश्चविंदति कृत्याद्रोहादिकांनो
वशांतिर्वाशुजायते सर्वेषांचग्रहाणांवहोमएकत्रवाभ
वेत् एवंप्रतिदिनंमंत्रीदिननाथंसमर्चयेत् धनधान्यैश्च
र्यमतुलंमायुर्दीर्घंचविंदति इतिभविष्योत्तरप्रसंगप्रतिनार
दवाक्यं पुत्रीयंयत्नमावक्ष्येसंतानवंशविवर्द्धनं शाकेणोति
गुरुः प्रोक्तोयथाहंकथयामिते वंध्यास्त्रीकामृतावंध्यःपु
त्रीयंयत्नमाचरेत् पुण्येहमासतिथिषुतेकथ्यतेयथाक्र
मे सर्वोनरेश्चसर्वेषुहस्तपुष्यश्रवणामूलके मृगपुष्यमहास्वा
षुस्वातितिथिगुणेषुच गुरुशुक्रेंदुसौम्येषुस्थिरलग्नेषुसं
गते शुक्रेकेंद्रगतेवार्केग्रहणेसमुपस्थिते मृगशुक्लोवि
शुद्धार्केगुरुचंद्रशुभेहनि मार्गफाल्गुनवैशाखेश्रावणे
कार्तिकेतथा शुक्लपक्षेविधातव्यंपुत्रीयत्नमादरात् आ
चार्योभास्वरःश्रीमान्सर्वागमविशारदः अलोभःसत्यवा

दीचकर्मेवान्तमतः सप्तो व्रजकष्टमद्दिस्सप्तजितक्रो
धोजितेंद्रियः कृतोपवासोयजमानस्सहस्त्रीभिसमाहि
तः नहद्दाचार्यानेकदेपापादक्षकरःस्वयं पत्नीग्राहित
वत्सकः सायंतस्यनिमंत्रणे उत्तराभिमुखोमंत्रोयजमाना
प्यदक्षिणाभिः सर्वमुखोस्थियः सर्वास्ताविप्रोपूर्वयाकृमे·
उपस्पृश्यजलेदर्भेप्रोक्तोमनवरोपवि गंधपुष्पादिभिश्च
णीयमसूत्राणाद्यादिभिः वासोभिःशोभितंकृत्वाश्रावये
दिदमेततः स्वस्तिवचनपूर्वे एकमेककन्येकदह द्विजः उक्ता
गोत्राह्वयेपस्थानमालाणातदनंतरं वरिष्ठेनासितिप्रोक्षप्र
णामेद्विप्रमेकदा· स्वस्तिस्वस्तिनवाहंस्मामावार्यप्रविका
कृतेनस्ननेहृतीतिसंप्रोच्यसर्वान्स्थापयेद्वतान् आचार्येण
समंसाधमेकस्मिन्नालयेशुभे· सविशेषं कुशास्तीर्णके
वलेमण्डवामसिः ततःप्रकृतिकुर्वीतदीपराद्यंतगोवरेण
स्पर्श्यालयेच्छाद्यावासः होरांत्रुनाष्टथक् गृहंचशोधये
नित्यमज्ञोमयजलैःशुभैः विकिरान्विकिरेन्मायंनूतनं
दीयमुजले रहोमंस्थापयेन्नत्रकपिलापंचगव्यकं तिला
न्यमधुसंपूर्णांहेमपात्रे सरत्नकं धूपः सिंदूरकर्पूरगुग्गुल
गुरुकुंकुमैः सचंदनैः प्रदातव्याः सर्वविघ्नोपशांतये· भित्तौ
चसर्वतस्तस्यसेवयेद्वतरःसमैः स्नानद्वयंप्रकुर्वीतयजमा
नोत्रनेस्थितः आचार्यंहृतपलेप्राशेदेयउग्र पलद्वयंपल
द्वयंचदपिवातोपपलवन्नष्टयं ज्वलाशावापलाशीवानिशाह
शेष्यवाभवेत् यजमानस्यकमलंसंभवास्तराडलानथा· सद्दे
नान्यफलसंपूर्णान्ज्ञालितोप्यपुनःपुनः प्रस्थमात्राकपिलास्त
उपपयकोन्यदन्तहून सायंकृत्यांनरेकालेभंभंजीनैदवस

वि· णि· ८९१

युतान् स्त्रियोऽपि श्यामकमलम संभवान् तण्डुलांस्तथा॰
श्रद्धाशस्तु देवस्य कुर्वीत संस्कृतांश्लीष्यवारिणा॰ सैंधवेन च हुते
नात्र सममभ्यर्च्य प्रजापतिं आलिमुहूर्तेवा स्नायात्मुख्यात्मा
देवि धायच॰ कृतशौचक्रियः शुद्धश्चाचांतः शोक्तवर्जिताः
दंतकाष्ठं विधायाथ स्नायान्मूर्ध्नादधान्सुरा॰ आचार्यो य
जमानस्य महास्नानं यास्त्रिपस्थताः प्रातः कृत्यं यथा प्रोक्तं कृ
त्वा सूर्य्यमंत्रं जपेत् सहस्रं कृतवाः प्रत्येकं यजमानः स्त्रियो
पि च॰ तन्मुहूर्तानि संख्यानि आचार्य्यलम अंजपेत् साहे
या महदेवयावत्यान्तरारमं जपेत् जपादौ च जपान्ते च देवं
संस्थजेयद्दवि होमं कृत्वा दशांशेन ततो माध्याह्निकीं क्रि
यां कृत्वा संतर्प्य पितृदेवं दर्भाशेषुद्धवारिणा मार्जयेच्च त
दर्द्धं जयावद्भुक्तांकौमंडले मायं कृत्यं विधाय यथा भजी र
नं उक्तवत्सताः प्राणायामांश्चाध्यवरणेशयी रक्तस्यदेशतः
एवं प्रोक्तानि कर्माणि प्रातः कृत्यादनंतरं सोपवासः श्र
द्धुर्वीत प्रतितोऽप्रियकृतैः एतस्य यजमानस्य पत्न्या
मसंभ मण्याहवा॰ पितृभ्योऽपि कृष्णा वमकामो यकातः
मासद्वयं यावद्दद्यात् तिलद्वकृतनम स्वप यात्रं तेरमंत्रमहाघे
नाशक्तिं भास्करदैवतं॰ देवभाग प्रतिस्नह्यज्ञायपत्री हृद
स्तावितं नमेन तस्य दशांशेन कपिलान्नपति लेनव द्भता
कौपवितेव कौपये निकुंडतर्ह्हेतः संतर्प्य पेक्ष्वहुतोयेन सम्मा
र्ग्यापितद्देतः कल्पात्कविधिना देवं संपूज्य भास्करं प्रसेव्य रक्तम्
मध्यकुंभंतसंविंशौ भ्यर्च्य सर्वेवत् न जलेन सपत्नीकं यजमा
नं स्नापयेत् पत्ने प्रसन्नीकतैकवचरुशाशनंच रुष्टवरेतद्भीयं
यत्तकरिष्य प्रतिनामावेरदितिनतोऽस्यनंतरकाले उपोतेसमसमावे रे
न

सार्द्धंत्रिंशत्सहस्राणिजप्त्वाप्रोक्तेनवर्त्मना स्नानादितिं स
पत्नीकयजमानसमन्वितः ऊर्ध्वाद्वस्याग्रुषंतेभवस्किंस
रक्षयेत्ततः प्रत्यहंसज्जयेजंबदेताकारमहितं प्रतितानि
विघ्नकान् कृतस्नानप्रत्यनदिनात् संतर्प्ययेज्जनेनत्रिस
प्तुक्तेनसाधकः तेसप्तदक्षिणादद्यात्त्रप्रेप्सितंवरं वकुंविद
ध्यादाचार्य्यतेतोवर्णौंपुर्यंवभिः नवनाभयथाशोभंवकृ
त्वरतोदिशि हेमाद्यात्रूप्यताम्रोमान्कलशान्नवशोभना
न् क्षालितान्समनुनाभ्यपितान्कलशंस्कृतान् दिग्नदक्षिणा
नः पदेषुनवसुस्मरन् ग्रहान्नवततोदीक्षाविधिवत्स्थाप
येत्तुतान् सूर्यादिकान्ग्रहोसोस्पजयेच्चपृथक्पृथक्
दीक्षोक्तेनविधानेनप्रत्यहंदिवसत्रये दिक्पालान्स्नयेत्
सूर्य्येतत्तस्मात्सृग्रहानपि सूर्यस्तकुंभतोयानजेलान्पत्र
वान्यतः कुंभेभ्योनिक्षिपेन्मंत्रोस्वयशोवीजकाः चतुर्थ्यंता
नमोन्ताश्चमध्यंकुंभाभसाष्टपृथक् स्नावामयेस्तानसर्वाना
सीमानन्तरासत्वान् स्थापयेन्मूलमंत्रेणसाधकः सूर्य
समरान् यथान्यैरंशाचतत्पत्नीश्चेतवर्तंपिधापयेत् प्रस्कुं
भाभसायात्रयकत्रकृतसंपदः स्नावामेन्मूलमंत्रेणस
र्वांतेतान्पृथक्पृथक् वक्त्रेपचेद्धोमवक्ष्यकथ्यतेसविधिः
सुभः क्षालयेदस्ततोयेनहेमंवहमनेकधा होमाग्रावाद
धीतांश्चप्रजापतिमंत्रंस्मरन् मूलेनकपिलाङ्गंपक्षिपेत्स
स्यचरुष्ट्ये तयोर्हेमंतिकेश्येतधान्यनोहस्तविद्धतान्ब्रह्म
तान्तस्यसंख्यातान्क्षालितानतीर्थवारिणा कपिलाया
स्तगोमूत्रगोमयैः पयसातथा दध्नाहुतेनप्रत्येकत्रिभिः
प्रक्षालयेत्पृथक् मूलमंत्रंजपेत्स्वस्वात्महस्तेहेमपात्रके तत्र

वि॰
णि॰
८४२

संपूजयेद्देवं कल्पोक्तविधिना रविं तावत्तु देवमयात्मा
त्वा चरोर्मध्येन्तनिः क्षिपेत् हेमपात्रं च मूलेन हुत्वाभ्यां तं
मां सं स्पृशन् शतं सहस्रं प्रजपेत् मंत्रं फलत्रयोपरि पूजये
त्सर्वं चरुं नत्वा भास्करं लोकभास्करं निर्माल्यादि चरोस्तस्मा
री कृत्वा स मंत्रवित् कल्पोक्तन्यासजातानि चरेर्देवस्य विन्य
सेत् अभिचारे हुतेनान्नं मूलेनोत्सृज्य चरित्रिधा अवनाद्य
स्य च प्रविसृष्टा सहस्रं च मन्त्रं जपेत् व्याहृतीभिः पंचवकाग्नि
नयेयं च ततः परं प्रजापतये स्वाहेति अग्न्यादिभ्यः पृथक्
नरकेभ्यश्च प्रत्येकं भास्करेभ्यस्ततस्तथा । त्वष्ट्रपात्रेव मां
शेन सर्वतेन चरोस्ततः नवनावान्तरे मध्ये पूजयेत्सर्वं च
त्रयं संस्थाप्य पूजयेन्नरदेवं सर्वोक्तवर्त्मना निर्माल्यं हृ
तः कृत्वा गृहान्निष्ठेत ततोपजेत दिक्पालांस्तर्पयेत्तेषु पा
येसांच बलिं हरेत् ततोपसर्प्य निर्माल्यं च रुद्रं संस्थाप्य मंत्र
वित् विप्राशीर्भिः पंचयोच पुरः सरः आचार्यं पूजयेत्ततो
दो ब्रह्म पत्न्या यदि देवं ते रुद्राय दैवतं रम्याहिंदं भास्कर देव
ते गृहाणभेद पत्नीभ्यो विभक्त्याग्नौ निवेदयेत् पतांस्तं
मीत पुत्रास्ये पंचग्रामान्यथा कृता । भक्त्या वामये पुरे तिष्ठेत
काष्ठं विपायच पुनराचमनं सर्वं गुरुपादाब्जद्वये निपतेत्पुर
माद्यया पयोऽहिं देवं सर्वमंत्रवित् पित्रादिगणं वस्त्रं लभ धम
तितेजसं दीर्घायुष्यं सहास्त्रं च सदालक्ष्मीं निषेवितं जितश
त्रुकुलं दीप्तिकरं परं विद्यानां पारगं दानारतं नवाजितं भोक्ता
रं च सुधापासंपशमानां नमूलं स्यात् तयाशिषं मह्यं प्रण
मेव पुनः पुनः पतत्स्त्रीपयस्तस्य प्रति काष्ठं निवेदयेत् ग
ल्वेदित्रिणं दत्वा सवर्णां भाशं ते तथा गावो मां हृष्यान्तु षभा
स्व रक्षपृष्ठो त्यजाद्यः सप्तमा यागं च काष्ठाउयानं च नणाभितः

ग्रामाग्रामगणो येनापि स्थाने पंचमातृकाः भूषणासन
शय्यादि यत्र धान्यालयानि च॥ तान्यत्र याचते येन तावद
स्मै निवेदयेत्॥ आचार्य्यप्रणतिं कुर्य्याद्ब्राह्मणैः सहितः स
ये ब्राह्मणान्भोजयित्वा वदीनांधानेनापीडितान् यजमान
सपत्नीकं शांतिकुंभोदकेनच अभिषिंच्य विकस्वालिप्रोक्ष
गच्छेत्स्वमालयं यजमानस्त्रिपश्चैता यावत्कुसमसंस्थिता
पुष्पवत्यामथैकस्यां मद्दराात्रेस्त्रियं भजेत् विशुद्धमंडश
य्याकः शुद्धवस्त्रस्रग्गंधधृक्॥ वारुसंगोपभूषाढ्यः हगोपि
कृतलेपनः कुंडलादिविभूषावान्हृष्टतोयत्तत्त्वमत
स्त्रियासक्तिमानायोसिवेदंभोदृढधजः स्विकेत्तेनस्यायास्त्रि
छोतिष्टांतां दंपतीदत्तं सर्वं चित्तात्तथा नारीकर्त्तव्यापत्नतः
स्तनेः संभोगोपि न पीड्याच यतो शक्तिस्तयेति सा॥ उत्स्याया
वामतस्त्रीहिस्युद्दवच्छोवमाप्नितो स्नापेनांवेत्कुर्ताभ्यंगोन
गांवावामयेत्स्थके यथः पीत्वा यथावांछं पुमान तांबूलमा
चरेत् नारीहृदीनकीभवेत्स्यात्तः कुंकुमं संसुतः सवैवतीश
पीयेयथा यावत्षोडशवासरान् देवपुत्रो भवेनत्रनात्रका
र्य्या विचारणा आषोडशादिनानत्यानस्तुकाले विदुर्बुधाः
दिवावानिशिवाजाने पुष्पभागो भगोद्भजे॥ नास्थनस्रोनिशा
स्त्याज्याः स्नानेनचतुरक्षके॥ दिनेनपुष्पदेवोनैस्त्रानेस्यात्सव
मेहति॥ आद्याश्चत्रस्रोनियास्ताभ्यंगामत्तास्वगर्हिताः समरा
त्रेषुसिंचेत्पुत्रार्थी प्रोक्तवर्त्मना॥ आदौ दिवानिषेवेतयदि
गर्भोभवेदपि॥ अल्पायुरस्यवचेतोदाहसोहतनाकुलः द्वि
तीयेहः एवभोगः स्यात्तृतीये रोगवांस्तथा॥ चतुर्थे पंचपंचा
शदिनानीहसजीवतिः षष्ठेषष्ठं दरायावर्षाणीसहसजीव

षि॰
टी॰
८५३

813

त्ति शुभ्रमोसमतौ बाधान्दशमेशीतिवत्सरान् द्वादशीनव
तिंसाष्टान्षोडशेमाष्टकंशतं रात्रकालेपिकथ्यंतेसंयो
गार्थाः स्तोपिताः प्रथमेघटिकाकालेयोगांद्भौयदत्म
वेत् मृत्युप्रस्यशाकिश्यत्रिंशद्वर्षाणिजीवतिः चत्वारिं
शाद्दितीयेपिपवमेशेपिवर्द्धते पकैकपंक्तिभागेनयाव
त्स्यागंशातं दृष्यक नंदायामदभागपः स्याद्भद्रायांभास्करो
यमः तयायांविसवर्तेशोरिक्तायांनिर्वलोयमः पूर्णायां
पूर्णालक्ष्मीवांपूर्णालक्ष्मीवांतिहानभवतियामिकः ज्ञेते
ज्ञ्याद्विकंदेहेसहिस्त्वंद्वविनवान बुधविद्यान्बुधेदानो
धर्मकर्मरतःस्मृतः गुरौगुरुमतिःश्रीमान्द्भोक्तातना
प्रियः शुक्रेमतिःमिताशोषःसातुरक्तोगुणप्रियुः शनौस्थि
रमतिः पापारोपणाः परमर्षणाः रवौक्रोधवशालोकवद्
पुत्रोरुत्ताकुलः चंद्रेसुंदरदेहः स्याद्धनवान्धार्मिकाःसु
धीः पंचपर्वसुयोज्ञाताः समभवेनक्षरोयमः सार्वभौमो
भवेद्भौमः पंचम्यामुत्तरेभृगौ शुभस्तिथ्यमृतानंदेगभागु
तेष्वरोभवेत् विष्टिइष्टेभुकालेषुयावज्जीवरुत्ताकुलः त
था॰ मस्त्रवृक्षिसमान्नृपो मल्लकेनवसंयुतः वर्माष्टोम
न्त्राख्याता संग्रामविजयाभिधः मत्स्यैकारः वक्रीरेफः
मल्लकश्चनुस्वारः पतैःरीरति वर्मेद्भकारः त्र्यष्टायामेत्रि
भिः प्रोक्ता प्रजनायद्भमानवः कामाथैरंगमुद्दिष्टं मनोर
स्वादिनोशितः पद्मपुग्मेवराभीतीदयानेकरपंकजैः रक्त
पद्मास्थितंभानुं रक्तंध्यायेत्रिलोचनं न्यासमुन्नादिकंसर्व
श्रुतरोक्तविधानवित् श्रद्धप्रवादिनेकृत्वा संग्रामेविजयी
भवेत् तथा॰ शिरोमुक्तेविलसपदंचंद्रोतिद्धान्विनोमङ्ः

आत्मनोनुपमवर्णाय मज्जयाक्षो विषापहः शिरोनुक्तो विल
पदं विदुः शुक्लो हकारकः चंद्रो जिह्वान्वितः विसर्गः शुक्लः स
कारः तथा· ब्रह्मा ऋषिः समुद्दिष्टो गायत्रं छंद उच्यते देविश
वं देवतास्य परमात्मा समीरितः षड्दीर्घभाजा बहसा विद
ध्यादंगमस्य सदैव· रक्ताब्जकाचननिभं गणाटंकशूलैर्हले
हलैरभीतिवरदैर्दधदंबुजस्थं· गौरीहरांकेलितं वशराश्र
यासः सौम्याग्निरूपमनिशं गिरिजार्द्धभागं सर्वार्थितेयजे
न्तीटेटी श्रादिपरिकल्पिते· तत्र देवं यजेन्मूर्तिं मूलेनाकल्प
मंत्रवित् पूर्वसंगैर्यजेन्मंत्री दिग्दलेषु प्रपूजयेत् क्रमाद्दते
त्रसंतद्धन्त्रं घस्याद्दंतथा विदिग्दलेषु वामज्येष्ठानंतगाख्या
स्ततः परं गौरी अथाद्विजानापितता लोकेश्वरानवहिः व
ज्रादीनिततः पश्चात् यजेदनुदिनं सुधीः अथ प्रयोगः तत्र प्रातः
कृत्यादिं योगपीठन्यासांतं मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिर
सि ब्रह्मणो ऋषये नमः मुखे देवी गायत्री छंदसे नमः हृदि
परमात्मने देवतायै नमः इति विन्यस्य ममाभीष्टार्थे विनि
नियोगः इति कृतांजलिः कृत्वा· ह्रां हृदयाय· ह्रीं शिरसे स्वा
शिखायै ह्रैं कवचाय· ह्रौं नेत्रत्रयाय· ह्रः अस्त्र· इति करष
डंगन्यासं कृत्वा ध्यात्वा यथा वीतो दिग्दलेषु देवाद्यादिशादक्षि
णपते· अनंताय चमवे नराय· वराय· विदिग्दलेषु· अन्ना
यै· गोजायै· अतजायै· अदितये· इति संपूज्य लोकेशाद्या
दि प्राग्वत्कुर्यादिति· तथा· जपेद्द्वादशलक्षं तत्तद्दशांशाद्ध
नेन तथाः सर्पिरक्तेन हविषा तर्पणादितत्पश्चात् सर्वार्दिते
न विधिना सूर्याय चार्घं निवेदयेत् कृत्वा सलिलपिप समन्त्रव
भवेत् मध्येमवर्म्मलेगोत्वस्यास्याः परितोपसर्णां कलैयाम

वि. गौ. ८५५

ग

894

स्पृक्तिं धायायास्य च वक्रं वामकरेणा मूलमन्त्रमाजपेनवाष्टो
त्तरं सहस्रं प्राणशान्ते स्तथामयमिति स्वनाभिषिञ्चेत साध्यं
तेन भवेन्नरो विगतभीः सर्वत्र वीतामयो दीर्घायुश्च विषद्व
येन रहितो पि च सौभाग्ययुक्तः तेनैव प्रजपेत्कालेणाकरकं
सम्यग्विधायामृतीमंत्रेलैर्विषेणाभिषिञ्चति विषं यात्कालकू
टहरेत अथवा मन्त्रमतं संजपेत्स्वकरे विषिमुह्हिनिमृषां ति
निधाय ततः सनन्दस्तकदष्टमपीह नरं प्रतिमोचयेत्स विराम
तुनाः सचिस्माङ्गमृपारकरहृयगलत्पीयूषधा सलतं वी
जेप्रान्तगतेन ततः सततस्य यामे भाषिते चादिमे मेत्रमास्यकू
नीजपेन्मन्त्रमिमेत्तदामयपञ्चपरिभूता पस्यति सप्तजन्मवि
कृतिं हत्वा स्ववं जीवति शीर्षं वेदविभिः सतेन स तनस्ये हंसो
नूपमन्त्रतन्त्रो पथ्यापथं सवैविमलधीनवातनः सानन्तं
व्यामांते न विं विन्नैनाम नुमिमं संजपयीमान्कृतीरोगाय
स्यति कालकूटदर्पितो न्मादानज्वरान्समहरेत अकाशान्ते
रवेदवंडविलसत्पीयूषधारार्द्वितमेत्रो तेंगताहेवद्गुगा
लप्रोद्भूतभामामगृदुः एवं साधकसत्तमस्यमत नतेदाहा
तिं भूनामायीकृत्यो शांतकृताः प्रयांति विलयं योगः परो
ययमतः तथा वियत्कृशानुसौ ताभ्यां मनुः षष्ठडाभिवृतमा
तोडभैरवो मेत्राभजन्वां सर्वसिद्धिदः वियत्तहकारः कृशा
नुः रेफः मातो यकारः मनुरौकारः षष्ठऊकारः इंडः विंडः
एभिः पिण्डितेनवीजन्नौं इतिसिद्धं भवति मध्यगो विग्रम
नोस्य सर्वेष्टफलदायकः दातापात्पतमागे लविंदवीज
मुदाहृतं दातः यकारः अग्निरेफः अन्निरकारः उत्तमांग
विंडः तेन पिंडितः सुजानरेन्द्रः दांतेदहननेत्रं उत्सहितेन

वुद्धीरिते टांतष्टकारः दहनरेफः नेत्रं इकारः इंदुखंडस्वारः
तेनटिं इति विंबमुद्धृत्य यथोपदेशं जपः ब्रह्माऋषिर्निवृ
छंदः मार्तंडभैरवो देवता ह्रूं बीजं विंदुशक्तिरिति वदंति
तथा मूर्तिः पंचसप्तद्विष्टाः सूर्य्यभास्करभानवः रविदि
वाकरश्चापि न्यसेन्मध्येङ्गुलीषु मध्यमांगुलिमारभ्य कनि
ष्ठांतं न्यसेत्सुधीः नारायणीये मध्यमाद्यनुजानासिति:मू
लाण्डनां पंचह्रस्वैकारांतैः खाण्डविधुरैर्युक्तेनानेन मंत्र
नाः शिरोवदनहृद्गुह्यपादेष्वेते क्रमान्न्यसेत् मध्यमांगु
लिस्थितितर्जन्यंगुष्ठानामाकनिष्ठासु पंचह्रस्वैः आकारा
यौकारांतैः खाण्डविधुरैः मूर्त्तिमयावसानिकाः इतिना
रायणीयोक्तं ततः षडंगानेत्रांतं ऊर्ध्वादीर्घं भजाण्डनाः
ततस्तेनैव ऊर्वीतव्यापकं मंत्रविन्नसः अष्टाशल्न्यासा
नेन वंने त्रन्यासः कार्यः। अत्रकेचिद्दीर्घयुक्तेन वीजेन ने
त्रांगानि विन्यसेदिति शारदातिलकवचनात् नेत्रांता
नि पंचांगानि वदंति· तन्नः प्राप्तवोगानि षडिति नारा
यणीयवचनात् तथा· स्वर्णाभीन्नयानि भंत्रिनयनेम
कालसहायिनीं खड्गांगादि गुणोन्तथा जपवटीपद्मेचशा
क्त्यंकुशौ हलाब्जे दधने कपालममलेमहलमालिंगित
मार्तंडमणिवद्दश सुकूटं ध्यायेद्भवेदाननं दक्षोर्द्धादिव
नाभिवामोर्द्धादिपर्यादिवनाभिष्वेयानिवेदाननेचवक्रमेव
प्रतिवक्रमितिशेषः सृष्ट्वाङ्गे द्विषट्कावमितिनारायणी
योक्तो· स्वर्णाभीतंरविमिति नारायणीयोक्तेः नवशक्तिस
मायुक्तेपीठेवोध्याकार्णिको ऊर्ध्वीनसर्वस्वाहामज्ञनेतमी
शाने· नारायणीये न्यसेद्द्वाप्रभांसंध्याप्रतामिप्रवाणांके

वि॰ दारिद्रीघ्रस्वनादिवर्णैरावाद्ययेनतः इतितथा॰ सजयेच्च
णे॰ ग्रहानष्टौलोकेशांश्चतथाद्यैः अथप्रयोगः तत्रप्रातः
८५५ कृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा
शिरसिब्रह्मणेऋषयेनमः मुखेनिचृच्छंदसे॰ हृदिश्रीमा
895 र्तंडभैरवायदेवतायै॰ गुह्येहंबीजाय॰ पादयोःवैंदवशक्त
येनमः नाभौरंकीलकायनमः इतिविन्यस्यप्राग्वद्विजि
योगष्टकामध्यमयोः ॐसूर्य्यायनमः तर्जन्योः ईंभास्करा
यनमः अंगुष्ठयोः ॐभानवेनमः अनामयोः ऐंरवयेनमः
कनिष्ठयोः ॐदिवाकरायनमः शिरसि॰ ॐसूर्य्याय॰ मुखेहं
भास्कराय हृदिईंभानवे गुह्ये ऐंरवये॰ पादयोः ॐदिवा
कराय॰ ह्रांहृदयाय॰ ह्रींशिरसि॰ ह्रूंशिखा॰ ह्रैंकवचं
ह्रौंनेत्रं ह्रः अस्त्रं इतिकरयोः कनिष्ठांतहृदादिषु नेत्रांते
चविन्यस्यमूलमंत्रेणव्यापकंविन्यस्यध्यानादिपूर्वोपचा
रांतेप्राग्वद्गातिंसंपूज्यास्वमीशानेसंपूज्यप्राग्वदष्टौग्र
हान्संपूज्यलोकेशांवादिसर्वंप्राग्वत्कुर्य्यादितितथाल
क्ष्माणित्रितयंसंत्रीजपेद्धीजंचविंवयोः मध्यगंतद्ध्यान
स्यदशांशेनोत्पलैः शुभैः त्रिमधुक्तैस्तर्पणादिकुर्य्यात्सि
द्धिनिमंत्रराट् एवंसिद्धिमनोमंत्रीकाम्यकर्माणिसाधयेत्
सूर्य्यवद्घार्घ्यदानेनचकुर्य्यान्मंत्रीसमाहितः चतुरंगुलसंभूतैः
समनोभिःश्रियंलभेत् लक्षंहुत्वाचशाल्यान्यतिलविद्गोति
धानभाक् राजानोवशमायांति जपाकुसुमहोमतः जुहुया
न्मानलेगैस्त्रलभतेवांछितार्थदान् एवंयःसाधयेन्मंत्री
तस्यविद्यायशोवले पुत्रान्स्त्रीश्चसौभाग्यंसर्वदाविजयो
भवेत् हुतेम्यसंपुनर्हृदंषसं हृतप्रपुणके यणसकंक।

लाहं च विधानेन लिप्यातेन लिखेत् क्रमात् हृदये महा
सौरं गायत्रीं शिरसा सह शिखायां तस्य दिग्द्वीदेव
ता अपि कलास्त्वक्षराः प्रोक्ताः श्रीं क्लीं च विलिखेत् क्रमा
त् सौरचक्रमिदं पुण्यं सर्वरोगप्रवर्द्धने वंध्यानां पुत्रज
नकं स्त्रीणां सौभाग्यसंपदं राज्ञां विजयदं सम्यग्रोगिणां
रोगनाशनं किं बहूक्तेन विधिनाष्टतेहस्लेलाविलपदं उद्य
न्नद्य मित्रमहश्चारोहन्नरोदिवं हृद्रोगं मम राकांतेस्त्वर्थं
ते हरिमाणं च नाशय इति महासौरमंत्रमतः हृतमि
त्यादिनां श्लोका नामप्रमथ्यः हृतकृताजन्मपेमसाध्यं
प्राणव विलिखेत् नहरिस्म सेगारे कर मिति वहिरें मह
ये महासौर शिरसा सह गायत्रीं च विलिख्योष्टसु कोणे
षु सौराष्टदलमालिख्य नदग्रेषु शक्रादिदीनाम्पालिख्य
बाड्यालेषु सर्वालदग्रेषु श्रीं क्लीं ति बीजद्वयं प्रत्यग्रलि
लिखेत् अनघं चक्र मुक्तफलदं भवति महासौरस्य मंत्रस्य उद्य
न्नद्य मित्रमह आरोहन्निति प्रोक्त वैदिकमंत्रः श्रीमान्सं
ग्रहे वेदमंत्रं प्रवक्ष्यामि मंत्रिणां हितकाम्यया । संपन्नादे
वतर्वर्ग फलदं सर्वसिद्धिदं व्योमादि मनुसर्वस्थो विंदुयु
ग्म्युग्मस्य यतः रविरामनहृताष्टोमकृदीर्घ विषस्तथा ।
कलान्यष्टक षड्लोये मो मम मंत्र उद्धृतः भृग्विंदुमवि
ड वित्ड सयरेजन्मूर्चिरे व्योमादिसकारः मनुसर्वं श्रीकारः
विंदुरनुस्वारः तेन सोऽ इति भृगुः सकारः सर्वेऽकारः तेनमाः
ति । रविः मकारः श्रानन हृते आकारः तेन मा मरुतनपकारः दीर्घान
विषमः षष्ठकालाविसर्गः तेन मः इति प्रकारान्तरेणाह्हीनड कं भृ
गुः सकारः षष्ठनकारः मनुरौकारः इंदुः विंडः अनुस्वारः एतैः सौः इति बीजं जे
नेद

वि. तिक्ताषिर्भृगुः पंक्तिश्छंदो देवताचंद्रमाः स्मृतः सदीर्घेनि
ए. जबीजेन षडंगानि मनोक्रमात् एवं विन्यस्य मंत्रज्ञो द्विज
८९८ राजं विचिंतयेत् श्वेताम्बरस्थः स्फुटिकरजतप्रोल्लसत्कांति
रूपैर्मुक्ताहारः प्रविलसिततनुर्नीलकेशोयरस्यः हस्ता
ब्जाभ्यां कुमुदवरदेधारयन्नः शशांको भक्त्यै भूयादनिमत
896 व्रमामृवकोयकलंकः वामदक्षाभ्यां कुमुदवरदेः पीठेप
र्मादिभिर्युक्ते गदितेपरिपूज्य वचंद्रमण्डलपद्मे ततःसं
पूज्ययेद्विभुः पर्मपादाबाभ्यस्तः राकाकुमुद्वतीतद्वास्या
संजीवनी ह्यमाः आप्यायनीचंद्रिका च ह्लादिनीनवशक्तयः
पूर्वादिकमनामंत्रीन तत्यंगाः प्रजयेद्दिनाः इतिपीठशक्तीरा
ज्ञः स्यादेष भवेत्तः अमृतातारकाज्योत्स्नाविमलाव्यापिनीत
थाः चित्रावक्रतिकाकांतिश्रवणानंतशाकयः अमृतांते
कलात्मनेसंविद्मीठायवै नमः सारसंग्रहे। किंजल्केषु ष
डंगानितल्लक्ष्मीपदिकापजेत् नासाद्या रोहिणी प्रोक्ता कृ
त्तिकारेवतीपुनः भरणीरात्रिरार्दाच ज्योत्स्नाख्या चकला
मनाः सुश्वेताश्वेतवसनाश्वेतमाल्यानुलेपनाः मुक्ताहारा
लकृतांगाः पूज्यांजलिपुष्टाः शुभाः आपीनोन्नतवक्षोजभा
रात्क्रांतावलग्नकाः मदेनमदगामिन्यः प्राणनाथाकमा
नमः प्रसन्नचंद्रवदनास्फुल्लेंदीवरलोचनाः ग्रहानष्टौ दला
ग्रेषु लोकेशांश्च ततोयजेत् वज्रादीभिततोवाह्ये एवंसम्यक्समा
मीरिताः ग्रहाचाभ्यक्रमस्तत्र पूर्वदक्षिणपाश्चात्य सौम्यपा
त्राग्रहेषुच रविःप्राग्दिग्गुरुः शुक्रः सेहस्त्याः साधकोत्तमौ आ
ग्नेयादिषु कोणेषु भौम सदा हिकेतवः चांद्रीबुधः गेदःशा
न्तिः अहिराडिरितिस्वायंभुवोक्तः स्वनामाद्यार्णवीजकः इति॰

शारदातिलके ततस्त्रामायणीवीजकाद्यादयोनेयाः अ
थप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासांतमूलेन
प्राणायामात्रयंकृत्वा शिरसि भृगुऋषयेनमः मुखे पं
क्तिछंदसेनमः हृदये श्रीवंद्ममासेदेवतायैनमः गुह्ये सौ
वीजायनमः पादयोनमः शक्तयेनमः इतिविन्यस्यप्राग्व
द्दितियोक्ता सांसींमित्यादिकरषडंगंकृत्वा ध्यानाया
त्मपूजांतेमण्डकादिकर्णिकांतेयोगपीठंसंपूज्यार्क
मंडलवह्निमंडलेषुसंपूज्यपद्मान्तेसानमंडलेअभ्यर्च्य
सत्वादिपरतत्वांतैः एदलकेसरेषुसाग्नादिप्रादक्षि
णेनमध्यातंराकायै· ऊर्महृत्यैः नंदायैः सुधायैसंजी
विन्यै· क्षमायै· आप्यायन्यै· चंद्रिकायै· ल्हादिन्यै· इति
संपूज्यदिग्दलाग्रेषु रेवत्ये· वेणुपाय· गंधर्वे· पुष्प
काय· कोणदलाग्रेषु सौ भीमायनमः मंमंगलायनमः
संसहवे केंकेतवे इतिसंपूज्य· लोकपालाद्यादिसर्व
प्राग्वत्कुर्यादिति· तथा· वर्णलक्षंजपेन्मंत्रं जुहुयात
त्सहस्रकं हविषाद्युतमिक्ते ततर्पणादिततश्चेन त
नः सिद्धोभवेन्मंत्रः साधकस्यनमेशाय· एवंशुक्लप्रका
रेणसंसिद्धिमंत्रवितमः चंद्रशिरसि संचिंत्यजपेन्मंत्रम
न्यधीः त्रिसहस्रेणलभतेराज्येश्वर्यमकिंचनः लघुमिष्ट
हविष्याशीशिरोरोगेचदारुणे· प्राकृत्यादिनकृत्यासको
मलाप्रामयेध्रुवं· अयुतंप्रजपेन्मंत्रं तद्धोनिरविराद्भवे
त् पूर्णिमायांयथाशक्तिजपेन्मंत्रंजितेंद्रियः सौभाग्यारो
ग्यसंपत्तिमाप्नोतिमनुजोभवेत् पेदवारुणविस्तीर्णमण
मात्मात्रयेत्रयः लिखेन्मंडलेकृत्वानिषीदेत्पश्चिमेसवे

वि. मध्यस्थेमण्डलेन्यस्यपूजोपकरणानिचअग्रस्यमंड
गी. लेपश्चसंपूर्णेसर्ववपनेन विधुनतेस्तौपूज्ञातपात्रेस
८९१ स्थाप्यस्थापयेत् श्रुहृदोपयमामंत्रीस्पृशन्पात्रेमंत्रंजपेत्
अष्टादिक्षुशतेपश्चाद्राकायामुदयेविधेः राकायांपौ
र्णमास्यांचकुर्याद्विद्यामन्त्रनादयात्दक्षिणायथाविधिः एव
मर्घ्यविधानेयः करोतिप्रतिमासिकं षण्मासादीप्सि
तानर्थान्सलभेतात्रसंशयः लक्ष्मीवसुहतीपुत्रान्सौ
भाग्यारोग्यसंपदः कांतिवैपुष्पितांकन्यांसत्कीर्तिल
भेतेनतः तथा विद्येविद्यामालिनीसुकचंद्रिण्युतेवद
द्रूपकं सुविशिरोन्तस्वाहाद्योविद्यामंत्ररयंततः विद्येवि
द्यामालिनीस्वरूपे चंद्रिणीस्वरूपे वेदस्वरूपे सुविशि
रोन्त्यः स्वाहान्तः तथा यंत्रसारेषट्कोणकर्णिकायां
स्वरपविललनारमस्ते भूमंत्रेषट्स्वर्णोवाष्टपत्रेस्वरभग
लल्लसत्केसरे भुगमशोणी विद्यामंत्रस्यकायैर्टंतपनि
पुर्णांश्रस्यावबीजमुक्तंयंत्रेसौमस्यकांतिदंवशाल्कत
यशः श्रीप्रदंस्त्वेडहारि अस्यार्थः अष्टदलकमलेकर्णि
कायांषट्कोणमध्येप्रणवोदरेमध्ये रवीजंविलि
ख्यषट्कोणेषुसोमस्यषडक्षरमंत्रस्यैकैकमक्षरंवि
लिख्याष्टदलकेसरेषुस्वरान्द्विशद्धालिख्याष्टदलेषुवि
द्यामंत्रस्यप्रणवरहितान्षोडशवर्णान्द्वद्वशोविलिख्येव
द्विर्हंतयोरनेरालेकादिक्षांतवर्णान्रावेष्ट्यवहिस्वन्तरस्यकोण
षुवंबीजंविलिख्योदेतदुक्तफलदंभवति अथभौममनेवस्से
सर्वरोगनिवारणंसविद्याद्यहृदयप्रोक्तगारुकापदरंतिकः
अष्टवर्णोमंत्रः प्रोक्तोंगारकल्पमनीषिभिः सविद्याद्यहृदयस्पंद्य इति

गारकायसन्नूपंहृन्तनमः ऋष्यायावललगायत्रीभूमिप्रज्ञा·
समीरितः अंगाषट्कंवास्यमनोनिजवीजेनसेमन्तनमा
म्पगारकरकेरकोवरविभूषिते जानुस्यवामहस्ताभ्यासा
भयेतरपाणिकं स्राईहत्यादिषडंगकं·त्रुडे·तेवुपशह्व
हृदयांतः षडेणकः·डे· तेवुपशह्ः वुधायहृन्तनमः वुधमंत्र
स्यहृत्वायायावललयंक्तिवुधामताः षडंगानिस्ववीजेनविन्यसे
वेविविंतयेत् वंदेवुधंसदादेवंपीतांवरसभूषणं जानुस्थ
वामहस्तादासामयेतरपाणिकं प्रजपेहंणसाहसंद·
शांशांजुहयाहुतैः स्रवैनमूवंपदितेत्तातयं शतिवितमैः
हूंहूंहस्यनयेद्दववमववर्णोगुरोमिन्तुः ऋष्यायावलमान
ष्टुप्गुरवोस्यप्रकीर्तिताः अंगाषट्कंदीर्घषट्कंस्वीयवी
जेनकल्पयेत् वन्नसवांणिपुकादीनिदधिपाणांवुजा
किवन् स्रन्यादखावललगशोतिध्येयामवसङ्गरुः जपेदष्ट
सहस्रंतनच्छतेहविषाडुनेत् हुताकेनषडंगेष्वग्रहाशा
यामुपैयजेत् ध्यात्वास्ववीतमार्गेणसमासीतानवायेज
पेत्समदिनेवर्क्षोपीतपुष्पेर्द्वसैतैः एवंदिनानात्रितयंवा
ह्ननेत्मेच्चवितमः स्वर्णावस्वादिसंसिद्धिर्भवत्यसनसेशयः
वहंमेदेहिह्रक्रायापुभायोहृदयांतिकाः पुभायाःपुंव
मेमेदन्यादि·हृदयंनमः सन्यायाववलसाविराट्पुक्रोम
त्रिभिरीरितः पदैः षड्भिः षडंगानितनोदेवंविचिंतयेत् पु
कोनमाम्यापणस्थपुक्रोभेकरभूषणं भामोरत्नपारो
चित्कंशांतकरद्वये स्रपुतेपुजपेत्मेत्रंसहस्रंजड्यापाहुतैः अंग
ग्राहाशेषहेतिवन्नरावरणंयजेत् शनैश्चरायहृदयंनामा
यम्नाष्टवर्णकः सन्यायाववलगायत्रणेनेश्वरसमाहृयाः

वि.
टी.
८५८

वीजेनैव षडंगानि विदधीत विचक्षणः विवस्वणाद्दस्तु
क्तैः षट्दीर्घभक्तं वीजस्य स्वप्रभृतिः वेदेशानैष्यर्वक्रे
देहे नीलविभूषणां तामजानुस्थतन्नस्थमाभयान्यकरांबु
जे जपेद्वादशसाहस्रं तदशांशं नेहूतैः षडंगग्रहदिक्पा
लमात्र्यैः परिपूजयेत् गोराहवेनमो नोमेराङ्क मंत्रः समी
रितः षडर्णः स्वीयवीजेन षडंगानि प्रकल्पयेत् भत्वाया
व्रस्लगायराह वः सप्तदारुनोः वेदेशाङ्क सुभ्रवर्णा सर्पका
यहस्ता जलिं विद्धतां पंरक्तनेत्र अक्षमालंकारमनहं जप
होमार्चनाद्यं चपूर्ववत्समविकल्पयेत पूर्ववद्वर्णसाहस्र
घृतहोमतदशांशांगग्रहाणापिपतदाभ्यैर्विरतिः कें केन
वेदादितेवं केन मंत्रः षडर्णकः ब्रह्मानुनिर्मृत्छंदः पंक्तिः
केत्तम्प देवताः पूर्ववत्स्यादंगषट्कं ततः केतुविचितयेन्नम्
वेवत्सषट्दीर्घायवीजेन वेदकेतुकृलवर्णा कृलिवस्त्रादि
भूषिते वामोरुन्यस्तहस्ते साभयान्यकरांबुजे जपहोमार्च
नादीनि पूर्ववत्परिकल्पयेत् इति ग्रहभौमादीनां पूर्वर्षे
न्तानानामंत्रप्रकरणव क्तव्या अपि सूर्यमंत्रस्य प्रयोगाय
पयोगितयाप्रोक्ताः सौकर्यार्थं ननु पवातनतातगीतवे
नेति प्रपंचसारे अथाग्निमंत्रान सिमंत्रान खिमंत्रान
विलार्थसिद्धिकरान्यवहे जगतो हिताय इत्यादि
ल्के मीनपि सांगभेदान्सावीविशेषान्स्वजपादिकांश्च
विगनोदपामोस्थिमर्गाभ्रुक्तोभुवसगौमण्डलांतषोडशा
स्व. नृनभ्रूदपितालुवादिको यं मनुरुक्तः समसप्तहिदः
हृशानो विनिवियंतः हकारात् दशामः विलोमः भ
कारः सपीशकारः सगौ विसर्गः ॥ ॥

नाभ्यां युक्तः तेन भूत इति भुवसर्गौ भुवः इत्यत्र रहृदयं स्वरूपं
सर्गो विसर्गः तेन भुवः इति पदं स्मृतः सकारः लोतो वकारं
स्वः षोडशो विसर्गः तैः सह इति· ॐ तभुगदयिता स्वाहा· ॐ
वादिकः प्रणवादिः तेन समाहारो यं मन्त्रः तथा· स्मृत रपित
हरिषिश्छंदो गायत्री देवताग्निरुद्दिष्टः शाक्त्योक्तानि त्यंगानि
हिशः समुक्तैः स्वमंत्रार्णैर्वा सर्वैः कानि सहस्राविंशेहृदयायन
मः इत्यादि प्रागुक्तानि· पाक्ति सन्निकपाशांकोऊशवरदा
भयान् दधत्रिस्रवोपि स्रवोपि सुकुटादि विविधभूषावो
नाद्विरेपायकः स्रत्नोवः समन्तं येदश विविध हिभावसं
पीताश्वेतारुणाकृत्साधूम्रा· नीवास्कलिंगिनी सविता बा
लिनीचेति कृशानोर्नव शक्तयः पीठे तत्तु न पातः प्रागेगैर
ष्टमूर्तिभिस्तदुः· मयम्भशतसत हृवो यैर्विधिनाथहिर
ण्यवेतसं प्रपजेत्। अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादि योग
पीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि भृगवेऋ
षये नमः मुखे गायत्री छंदसे नमः हृदये अग्नये देवतायै नमः
इत्यादि दीक्षाप्रकरणोक्तन्यासध्यानपूजादिकं कृत्वा सर्जो
ष्येषसमापयेति· तथा· जपेदिसंमन्त्रमतुलं लक्षमादरादृशो
शांतः प्रतिजुहुयात्पयोंधसा· साज्येन सर्पिषेति तर्पण
दिकमपि प्रायवत्कुर्यात् साज्यैर्दष्टौ हेमातं प्रतिपदमारभ्य
मंत्रविद्दिनशः चतुरोमामानजुहुयाद्दणाहृमात्रेण जुहुया
त्तिलैः शुद्धैः धान्यमान्साजायते महालक्ष्मीः ऊरुदैः कर्णौर
पिजातीकुमैस्वजायते महासिद्धिः पलाशैः प्रत्नरिफकैः
सरसिजैर्विल्वैस्वरकोत्पलैडगोवहिहसंभवैः खदिरजैर्व्या
यात्तहृतोद्भवैः दूर्वाक्षैमसीविकंकतभवैरष्टौधुत्रकेशाते

वि.
णी.
८५५

नित्यं वाञ्छयात्प्रतिपदं मंत्री महासिद्धये तारं व्याहृतय
श्चाग्नी जातवेद इहावह सर्वकर्माणि चेत्यतः साधयाग्नि
वधूर्मनुः तारं प्रणवः व्याहृतयः भूर्भुवः स्वः अग्निस्वरूपं
जातवेद इहावह स्वरूपं सर्वकर्माणि स्वरूपं अग्निवधूः
स्वाहा। अत्र व्याहृत्यग्निपदयोः संधिः तेन स्वरग्निरिमंत्रे
पठितव्यं अस्यार्थः। द्वात्रिंशत्का मंत्रेणागारक्रियाणाभिन्नेन
भूतजंकरणमैंद्रियगुणप्रगर्भजातिभेदितैस्तदधि। भू
तपकरणा ४ इंद्रिय ५ गुण ३ अगम २ अथवा शक्तिस
स्लिकदर्भोक्षसहकस्तवसगभयवरात्। इयदमिनाकेलो
वोव सरवनाकानवालमालिकालसितः अथवेत
तेन सर्वमंत्रध्यानोक्तरूपं वक्ष्यमाणोक्तरूपं वाध्यायेदि
त्युक्तं प्रयोगः सगमः वत्सरादेस्तद्देशपादिनादावेव
दीक्षितः मंत्रं द्वादशसाहस्रं जपेत्तत्प्रत्यपाधितः अग्निं
दंगाग्निमूर्तिलोकेशाकुलिशादिभिः समिदाज्यसमावा
संपाद विशेष्य यथाविधि ब्राह्मणान्भोजयित्वाथ स्वयं
भक्त्या समाहितः पारेण्विप्रतिपद्यते तेनैरूपादधितेन
ले मंत्री वदस्तमिहीदिहितिलराजिहविहितैः वैङ्गते दशो
त्तरशताहताह्नयाज्ञेन देकेकशः क्रमात् दशाहमेव
कृत्वात्र शुनरेकादशी तिथौ। शान्त्याभ्रतर्प्य विप्रांश्च प्रद
याद्गुरुदक्षिणां सुवर्णवासो धान्यानि शोणगावहतं
का पुनरष्टोत्तरं मंत्री सहस्रं दिनशो जपेत् विधिनेनिवि
धानदग्निर्द्राजा स विदेशीव महासमृद्धिः यनथा समृद्धि
रत्नसर्णाधरणीगोवृषपुत्रमित्रकरणावत्सरो दीव्यादिभि
श्चैत्रशुक्लप्रतिपत् नमस्वंवत्सदेशपादी वा जपद्यप्रमायां
समिदाज्यशोभन प्रतिपदमारभ्य दशादिनावधि प्रोक्तप्रकारेणहे
मः

ष्टाममन्मत अथवैतत्तेन श्लोकेन पूर्वोक्तमुत्तरस्थवर्णानां तेषां
पिंमंत्रस्सिद्ध्युपायमाह पालाशैरित्यादिभिः श्लोकैः कामाश्र
योगानाहुः पुनःपदद्वयवा सहस्रसंख्यं दिनशोवत्सरतोभवेन्म
हाप्त्रीः जुहुयाद्यतिवा सद्रशतात्सहविषाहूतेन भवेन्महासम
द्धिः पालाशैः कुसुमैः इन्देदपिच्युतनौदैः सतैर्भण्डलेनित्यमा
हूरगैतेलध्यैवकरवीरोत्थैः समहेन्द्रेनेत षण्मासं कपिलाघृ
तेनदिनशोप्यष्टैसहस्रेन तथा होतव्वलभतेस राज्यमष्टसौ
लक्ष्मीपयेणवामहान्त वामसुष्टुप· तत्पूर्वां तिहेशहान्तरुष
हृविपदे पिंगलांते निगयप्रोक्तां थोलोहितान्तं पुनरपिव
वटेदेहिमेदाक्रमेण भूयोद्वयान यादापयशशियुगलो ।
स्वाब्धत्रिंशद्वर्णाः प्रोक्तो मंत्रोविलेष्टप्रतरणहरणस्वरस
घोच्चियातां मसहकस्मात् उत्पूर्वां निहेशहान् उतिष्ठेति स्वरूपं
देहिमेदस्वरूपदायपस्वरूपे शशियुगले साकारः क्रुष्णा
याः पूर्ववदतभूतदिशात्रिकरणयुगलार्णैः मूलमन्त्रना
पञ्चधादेगातिक्रमशापवमेचितः क्रुत ६ भूत ५ दिशाश्च
तस्रः त्रि ३ करण ४ युगले २ अत्र दिशाशब्देन महादि
शानामेवग्रहणं अवंतोपिदिशाशब्दोक्ति· भागविमते·
वेष्टिभागविरलोपमषाप्योरुपसर्गयोः अवैवैवहले
नानां यथा वाचातिशादिशा· हेमाद्यस्यमरुडमौदरभुवो
निर्यातमप्याकृतिं वर्धितपनपाव्यरत्ननिवपानरंध्रैः स
कैः संततं ज्वालापल्लवितस्वरोमविवरभक्तार्तिसंभेदने
वेदधर्मसुलार्थमोक्षफलदे दिव्याकृतिपावकं जप्याश्वल
ह्माने मंत्रीसंदोहिमोचमनूमेन जुहुयाच्चतदेवसातेहू
तसिकैः पावकैर्दशांशेन· अंगैर्हजनवहूर्त्तिभिराप्रवैः

संयतेन तदसेस्य पावकमिति मंत्रितमोगं पायैत् तद्दिनेन
तु पहारैः प्रयोगः स्मगमः दिनाचत्वारेमतमेव मबहज
पेन्तहस्त नियमेन मंत्रवित् प्रयच्चमीतितं शिवत्केतगयो
दैवतद्दिनेनतदुपहारैः प्रयोगः स्मगमः दिनाचत्वारेमतो
दतमहजपेन्तहस्तनियमेन मंत्रवित् अथ षष्ठतायेयश
मेश्रियै तु जोविस्तृकयेष्टलयेषु कमतिस्त पातष्टिहिना
वनारेहस्पौदयकाले शालीतंडुलैः सितैश्च पयसाकृता
हविष्यान्नकं गंधाद्यैः परिस्तानेन हविषासंवत्सपिंडमह
त् सन्यालोलितमेकमेव जुहुयात्सपोत्रैः सार्द्धभेवत्र
त्वेत्तत्रविचारणीयं संवत्सरावतिके तन निंदिरायः
सुष्टेन रसानेहविषामंत्रेणानेन मित्यशोत्तं जुहुयात् तषण
मासादाष्टमसोभवनितरोनात्रसंदेहः शालीभिः शा
लाभिः प्रतिः प्रतिदिनमष्टोत्तरशतं जुहुयात् यतपाव
समद्धिः स्यान्मंत्रीसंवत्सराद्धं मात्रेणमात्मे रक्षतं जुहुया
त्यतिमासे प्रतिपदं समारभ्य. प्रतिमहतील स्तोस्यात
सतषणमासात्तसंदेहः अरुणोत्पलैः शतैयो
मधुराक्तैः प्रजुहोति वत्सराद्धं मतनाष्ठमनारश्यासि
केपजयेत् मंत्रमहनरो वलक्ष्मीजातीफलोशकरवी
रजपाख्यविल्वव्यायानकेसरकुरंटभवैः प्रसूनैः पकै
कशः पानमष्टकपिलायपोकैः सम्यक्तमर्ध्यदहनेन
विरेणेन च. स्यात्तथिकादिविषमज्वरकात्विमंत्यात् ग
णसहस्रं सहस्रत्रयं दीरडुमत्वाभियप्रगलैर्यावत्से
र्ष्यं ऋ भमपिस्रजपकृशा तु मंत्रः शत्तामत्रे प्रतरेष्ठ चस
हस्रमात्रमेक क्रियावरहरोग्रहवैकृतनग्रीष्मयामिस्तदप

दृष्ट्वेभान्तुमालोक्यतिष्ठन्तुजनपस्तुवमहर्हसेनित्यशोमंत्रमेन
सद्गुरितनमयमस्तुरोगजातानाम्प्रत्वात्रजनितिपतसौख्यवस
रादीर्घमायु· मन्त्रनामन्त्रनाहृष्टातजममथप्रथिवेजलेन्न
लनदीपनकृतन् अनन्तमासतः षण्मासतः प्रतिपदंइन्नेदिने
वुधोप्यव्यवन्तरंविनश्ववगुरप्यसौभवन्तिनैदिरासंदिरं। इ
तिश्रीविद्यार्णवेएकोनविंशतमाश्वासः २१ अथश्रीत्रुसे
व्याडपिपते। तत्रश्रीनंदिकेश्वरमने· कैलासशिखरासी
नमर्हनारीश्वरप्रभुं ब्रह्मोपेंद्रमदेंद्राद्यैः देवैर्विद्याधरैस्त
था· दानवैर्मुनिभिः सिद्धैर्यक्षरक्षोगणोः हेरंवस्कंदमुख्वा स्मरो
दिगणैर्भक्त्यासमेवितं अत्तक्रीडारसाहादलालसंप
रमेश्वरं क्रीडितोभुवनेशास्यजगदेविकयामह· अत्तपाला
धिकारंनदेत्वानंदीतियोजिताः क्रीडितः क्रमयोगेनजितं
देवेनशंभुना· अवाप्ततापादेवेनप्रोक्तंनंदीतितंमयातव
सत्याभियोगेनतुष्टोहंवदभक्तितः वदकिंक्रियतावत्स
यनेमनासिवर्ततेददामितेनसंदेहः प्रीतेनमनसाधुना·
श्रीनंदिकेश्वरः तुष्टोसियदिमेदेवजगतामीश्वरप्रभो वद
मंत्रानजगन्नाथशैवान्त्रैलोक्यदुर्लभान् शैवान्सर्वमंत्रश्रे
ष्ठान्सर्वतंत्रेषुगोपितान् ईश्वरउवाच शृणोमीतिनमेकिंचि
द्वाच्यंतवविमत्त्वतः मूलमंत्रांगविन्यासमुद्राकर्मसमन्वि
तान् दीक्षाभिषेकमदितानधिकारपरावितान् इहारक्रम
योगेनसर्वकामफलप्रदान् समसेभूमदेशेतुगोमयेनेप
लेपिते पुष्पप्राकारशोभाढ्येगंधधूपनरंमिते विलिखेन्मा
तृकांनत्रवर्णाष्टकनिभेहितः स्वरैःषोडशभिर्वर्णैः प्रथमः परि
कीर्तितः पंचपंचात्तराश्चान्येदा· वेश्चैवतेरवतौः वर्णाष्टके
भवेदेवंततोमंत्रानस्मुद्धरेत् पंचमुख्यनवर्णस्यपंचमं
स्न षष्ठंवर्गांतिमोवर्णः प्रथमोन्त्यःसमन्वितः द्वितीयंवर्णमाख्या

वि·
ए्ां·
५८

901

नेत्रकमस्यायमतरं उच्चमनतीयाणेनसमेत तृतीयकं
वक्त्रेषुसममस्यायद्वितीयाणसमन्वितं वक्त्रेषुवर्णमंत्रस्य
समस्तमायेतपंचमं एषपंचाक्षरोमंत्रः प्रणवाद्यःषडक्षरः
यत्साधनात्तभक्तजाः शिवसायुज्यमाप्नुयात् प्रणवस्तु
परंब्रह्मबोधकःसमुदीरितः पंचाक्षरमयाविष्णुःपंचभू
तानिसुव्रतः भूतात्मकंजगदिदंतेनास्यजगतात्मना· ऋ
षिरुक्तोवामदेवपंक्तिच्छंदउदाहृतं सदाशिवोदेवतास्यमं
त्रस्यपरिकीर्तिताः षडंगानिमनोर्वर्णैर्जातियुक्तानिकल्प
येत् ततस्तत्पुरुषाघोरसद्योवामेशसंज्ञकः मूलवर्णादि
कान्न्यसेद्विशुद्ध्यानोष्ठजंघ्रितः सततर्जनीमध्यमांत्योनामांगु
ष्ठेषुयथापरः प्रसदंड्यसमूर्द्धिपंचवक्त्रेषुवापरः प्राकास्यवा
रुणोदीत्यमध्यवक्त्रेषुपंचसुः ततःषडंगंविन्यस्येद्दत्तमा
र्णोयथाविधिः सर्वज्ञतानित्यतृप्तबोधंतेनादकीर्तितः
स्वतंत्रशक्तिर्युक्तेषुशक्तिश्चनेततः शक्तियुक्तः मूलमंत्रा
णिषवैभवषष्ठेषशाद्यांतिकेक्रमा षडंगानिमनोरस्यजाति
युक्तानिमंत्रवित् कुर्वीतगोलकान्यासंरंध्रायेनदिकेश्वरः
स्वदिवक्त्रांशयोरुद्धौः कंठेनाभौहिपार्श्वयोः पृष्ठेहृदितेताम्
र्द्धिवदनेनेत्रयोर्नमो· द्दोःपत्संधिषुसाग्रेषुविन्यसेज्जदने
नवं शिरोवदनहृत्कुक्षिमारुपादद्वयेषुतः हृदिवक्त्रांबुजे
कंठेमूलाधारेवरेस्तथा वक्त्रांशहृन्नपादोरुजटरेष्वक्रमा
न्न्यसेत् मूलमंत्रस्यषड्वर्णान्यथावद्देशिकोत्तमः मूर्द्धिभालो
दरांशेषुहृदयेताःपुनर्न्यसेत् पश्चाद्दनेनमंत्रेणकुर्याद्ध्या
पकंसुधीः गोक्षीरफेनधवलेरजताद्रिसमप्रभे वारुचंद्रक
लोराजजटामुकुटमंडितं पंचवक्त्रधरंशंभुप्रतिवक्त्रंविलो
चनं शर्मदहलवर्मिंचमनेरत्नाभरभूषितं दक्षोर्द्धहस्तेपरशुंव

रंचदधतः करे वामेऽहस्ते हरिणं दधानमभयंवरे स
प्रसन्नमुखांभोजं त्रिविष्टपमविष्टरे· व्रजविलसमहेंद्रा
यैस्तुतं भक्त्या सुरासुरैः विश्वाद्यं विश्ववंद्यं भवभी
तिहरं शिवं इतिध्यात्वा गणेशमानसेरर्च्चयेद्धितउ
पचारैः षोडशाभिवाह्य पीठसमर्च्चयेत् पद्मेवसुदलंकृ
त्वा कर्णिकाकेसरोज्वले वहिरष्टदलं हेरंबवज्रस्तत्रया
वृते चतुर्द्वारसमायुक्ते मण्डलेस्मिन्प्रपूजयेत् अत्र
मातृसमजादिपीठपूजां तस्यप्रयोगप्रकरणेलिखि
तत्वाद्ग्रंथगौरवभयाच्चनात्रलिख्यते· तथा· पर्वपी
ठे समभ्यर्च्य मूर्तिं मूलेनतत्रवैः संस्थाप्य देवमावाह्य
नसांसे पूजयेच्छिवं सर्वोपचारैराराध्यमध्येवत्सर्व
तोर्चयेत् प्रथमेष्टदलेमूर्त्तिपूजेत्तत्पुरुषादिकाः दिक्षु
चैषुगणेश्वेष्टमेयं ईशंसमर्च्चयेत् पीताशितरक्तश्वेता
माश्वेतराननाः · वराभयमृगान्वक्षपरशुंविभ्रती
कैः कोणपत्रेषुमध्येवतिष्ठन्त्यायाः कलापूजेत् नि
वृत्तिश्चप्रतिष्ठाचविद्याशांतिस्ततः परः शांत्यतीताच
ताः प्रोक्तानेजोरूपाः कलाः क्रमात् अग्नीशासुरवा
यव्यमध्येदिक्षुवपूजयेत् केसरेषुषडंगानिद्वितीये
ष्टदलेततः अनंतनाथात्पूजेत्सुदेवाग्रादिप्रदक्षिणा
म्नानेतसूक्ष्मनामानंशिवोत्तमम् अनंतरं एकनेत्रमेकरुद्रं त्रि
मूर्तिनंदनंतरं श्रीकंठंवगणेशं शिखंडिनमपिक्रमात्
रक्तपीताकृष्णरक्ताजितासनानन्नात् किरीटार्द्धेंदुभाल
नपद्मस्थाचारुभूषणान् त्रिनेत्रान्शूलवज्रेषुचापहस्तान्मनो
हरान् ततोर्चयेद्गणेशंष्टत्तीयेष्टदलेपुनः उमाचंडीश्वरौनं
दीमहाकालोगणेश्वरः वृषभोभृंगिरायाख्यस्कंदेशैतान्यथाक्र
म

वि.
ती.
५०२

90

उत्तरे दलमारभ्य पीतनीलासितारुणान् मुक्तानिशाकर
श्वेतपाटलान्क्रमतः सुधीः चतुरस्रेगणेश्च षट्स्वादिक्रम
तोयजेत् इंद्रं सुराधिपं पीतं वज्रहस्तं सत्त्वस्थं अग्निं तेजो
धिपं रक्तं शक्तिहस्तं सुभूषितं यमं प्रेताधिपं कृष्णं दंडह
स्तं समर्चयेत् रक्षोधिपं चानिर्ऋतं खड्गहस्तं सधूम्रकं पाश
हस्तं समुद्भोगं वरुणं पादसांपतिं वायुं प्राणाधिपं धूम्रमं
कुशाग्रं परं यजेत् यक्षः पतिं कुबेरं समूलावर्णं गदाधरं वि
द्यापतिं तथेशानं सस्थूलकरं यजेत् ऐरावतं तथा मेषं
महिषं सतत्पुरुषं मकरं मृगमत्स्याव वृषवविषहिंसकौ·
इंद्रादिलोकपालानां वाहनानि गणाधिपः ततोवहिस्त
दस्त्राणि तत्तत्स्थमर्चयेत् वज्रं पीतं सितां शक्तिं दंडं कृ
ष्णं समर्चयेत् खड्गमाकाशसाकाशं विद्युत्भिं भयजेत् श्रेत
पाशं रक्तवर्णं च शुक्लवर्णां गदां यजेत् त्रिशूलं नीलवर्णं च प
द्मं च सम्माहितः रथांगं करवेदाभं पद्मं रक्तं समर्चयेत् लो
कपालास्तथा न्यवेकथितानि तवानघ· यएवं पूजयेद्देवं
समयः शिवतां व्रजेत् तथा· तदेशपटंडं· तविहदेवागिनी
रयेत् विशुद्धाप्रवधीशाह्लमहीतत्त्रः शिवेपदं प्रबोदयादि ति
प्रोक्ता गायत्री श्रीशिवस्य च अथैषमंत्रः तत्कैलासेत्यादि
फलप्रदानित्यं नैकादशश्लोकाः तेत्रावतारक्रमकथनपरा
उक्ताश्च मानविषतात्पर्यार्थाः समुमेत्यादिभिरुद्धरेदित्यंते
स्तिश्लोके मंत्रोद्धारकथनार्थं मातृकाप्रस्तारस्यानस्वरूपेन
स्पवर्गाष्टकविभेदं वोपदिशति तत्र पंचमस्य तवर्गस्य पं
चमं यक्षरमिति शेषः नेनकारः प्रथमं यक्षरं मंत्रस्येति शे
षः अथ द्वितीयार्णः आकारः तमुक्तेनेनयरइति मंत्रनिरु
माह· प्रणवमप्यादिस्यप्यार्थः ॥ अथ प्रयोगः ॥

मत्रप्रागुक्तविधिनादीमादीत्रिनः साम्बुकं प्रागुक्तकारेणप्रा
नरुस्यामादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा
शिरसि वामदेवायऋषयेनमः मुखेपंक्तिछंदसेनमः हृदये
श्रीसदाशिवायदेवतायैनमः इतिविन्यस्यममचतुर्वि
धपुरुषार्थसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजलिर्वदेत् ततस्त
र्जन्योः ॐतत्पुरुषायनमः मध्यमयोः मंअघोरायनमः क
निष्ठयोः शिंसद्योजातायनमः अनामिकयोः वांवामदेवाय
नमः अंगुष्ठयोः यंईशानायनमः इतिकरयोर्विन्यस्य मुखे
हृदये पादयोः गुह्ये मूर्ध्निचैतामूर्तिर्विन्यस्य· पुनर्मुखे· तं
तत्पुरुषायप्राग्वक्त्रायः दक्षकर्णेमं अघोरायदक्षिणव
क्त्राय· चूडायः शिंसद्योजातायपश्चिमवक्त्रायवामक
र्णे वांवामदेवायो नंदवक्त्रायः मूर्ध्नियं ईशानायोर्ध्ववक्त्रायः
इतिपंचमूर्तिर्विन्यस्य ॐसर्वशक्तिधाम्ने · हृदः · नित्यं नित्य
शक्तिधाम्नेशिरः मंत्रनादिबोधधाम्नेकवचाय· वौंस्वतंत्र
शक्तधाम्नेनेत्रायवौषट् यंअनंतशक्तिधाम्नेअस्त्रायफट्
इतिमंत्रैः षडंगानियथास्थानंविन्यस्यमूलमंत्रेणव्यापक
न्यासंकुर्यात् ततोहृदि· ॐनमः वक्त्रेनमः दक्षिणांसेमंन
मः वामांसेशिंनमः दक्षिणोरौवांनमः वामोरौनमः वामो
रौयंनमः कंटे॰ ॐनाभौनमः दक्षिणपार्श्वेमं वामेशिं· पृ
ष्ठेवां हृदयेमूर्ध्नि ॐमुखेनं दक्षनेत्रेमं वामेशिंदक्षनासि
वा· वामेयं ईदक्षदोर्मूले॰ ॐमध्येनं मणिबंधेमं अंगुलि
मूलेशिं अंगुलिमध्येवां अंगुल्यग्रेयं· ध वामदोर्मूले· मध्ये
नं मणिबंधेमं अंगुलिमूलेशिं मध्येवां अग्रेयं ई वामोरु
मूले· ॐजानुनिनं गुल्फेमं अंगुलिमूलेशिं मध्येवां अग्रेयं

वि॰
पू॰
९३

903

शिरसि॰ ॐ सुखेनं हृदि मं ऊं हौ शिं दक्षोरुमूलादिपादा
ग्रपर्य्यन्तं वं वामोरुमूलादिपादाग्रपर्य्यन्तं वामोरुमूला
दिपादाग्रपर्य्यन्तं पं ८ हृदि॰ ॐ चक्रेनं टंके दक्षोर्ध्वकरे समग्रे
वामोर्ध्वहस्ते शिं वामाधः करे अभये वा॰ दक्षाधःकरे वरे
यं ६ वज्रे ॐ अंशये॰ नं हृदि॰ मं पादयोः शिं ऊर्वोः वां जठरे
यं॰ इति विन्यस्य॰ नमोस्त्वस्या एकमूर्ताय ज्योतिर्लिङ्गाममृता
त्मने चलमूर्तिं विश्वस्या यभासितोगाय पंचभवे॰ इति मंत्रेण
मूर्द्धादिपादपर्यन्तं व्यापकं न्यसेत् इति विन्यस्य यथोक्त
रूपं देवं ध्यात्वा मानसैः जादि योगपीठं संज्ञाय यथाविधिदे
वमावाह्यासनादिभिरुपचारैः संपूज्य भगवन्नाव
रणार्थमनुज्ञां देहीति प्रार्थ्य प्रथमे षट्दले दिग्दलेषु ॐ त
त्पुरुषाय नमः मं अघोराय॰ शिं सद्योजाताय नं॰ वां वामदेवा
य॰ मध्ये यं ईशानाय॰ इति देवाग्रादि दक्षिणेन संपूज्याग्न्या
दिदलेषु पादक्षिणेन॰ ॐ निवृत्त्यै॰ ॐ प्रतिष्ठायै॰ ॐ विद्यायै॰
ॐ शान्त्यै॰ ॐ शान्त्यतीतायै न॰ मध्ये॰ इति संपूज्य द्वितीयामष्टदला
न्तःकेसरेषु देवस्य दक्षिणे केसरे ॐ हृदयाय॰ वामाग्रे ईशाने
नं शिरसे॰ पश्चात् दक्षिणे मं शिखायै॰ वामे शिं कवचाय॰ अग्रे वां
नेत्रत्रयाय॰ अग्न्यादिदिक्षु दिक्षु यं अस्त्राय॰ इति संपूज्य॰ द्वितीये
षट्दले व्यारभ्य देवस्य वामटलमारभ्य लं इन्द्राय सुराधिपत
ये पीतवर्णाय वज्रहस्ताय ऐरावतवाहनाय नमः रं अग्नये ते
जोधिपतये रक्तवर्णाय शक्तिहस्ताय मेषवाहनाय नमः
यं यमाय प्रेताधिपतये कृष्णवर्णाय दण्डहस्ताय महिष
वाहनाय नमः क्षं निरृतये रक्षोधिपतये धूम्रवर्णाय खड्
गहस्ताय नरवाहनाय नमः हं ईशानाय विद्याधिपत॰

ये स्फटिकवर्णाय पाशहस्ताय वृषभवाहनाय नमः इति संपूज्य
ईशाननैर्ऋत्योर्मध्ये ब्रह्मणे लोकाधिपतये रक्तवर्णाय पद्महस्
ताय हंसवाहनाय नमः निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये ह्रीं अनंताय
नागाधिपतये गौरवक्रहस्ताय गरुडवाहनाय नमः इति
संपूज्य द्वितीयवीथ्यां ॐ वज्राय शक्तये नमः दंडाय खड्गा
य पाशाय अंकुशाय गदायै त्रिशूलाय पद्माय चक्रा
य इति लोकपालायुधानि तत्समीपस्थाने संपूजयेत् इत्थ
षडावरणसमेतं देवं संपूज्य मूलमंत्रमुच्चार्य सांगाय स
परिवाराय श्रीसदाशिवाय इति पुष्पांजलिं नामध्येदेवं सं
पूज्य धूपदीपादिसपर्यासमेतं देवं संपूज्य धूपदीपादिपूजा
शेषं पायसक्रविधिना समापयेदिति तथा लक्षषट्कं
जपेद्वत्सनियमवर्ज्यो जितेंद्रियः तावत्सहस्रं जुहुयात्तिलैः
मधुरत्रितयप्लुतैः पायसैः क्षीरवृक्षोत्थसमिद्भिर्वा गणेश्वरः
तावत्संख्यजलैः शुद्धैस्तर्पयेद्गंधवासितैः मार्जयेच्च गण
श्रेष्ठान्स्नातान्मूलमंत्रतः तर्पणस्य दशांशेन तद्दशांशेन
तद्दशांशेन भोजयेत् शिवभक्तान्द्विजश्रेष्ठान्सदाचारानतंद्रि
नः पंचांगमेवं विधिवत्पुरश्चरणमाचरेत् एवं संसिद्धमं
त्रस्तु सर्वान्कामानवाप्नुयात् एष षट्लक्षजपः कृतयुग
परः कलौ तच्चतुर्गुणजपः कार्यः लिंगपुराणे विनि
योगं प्रवक्ष्यामि सिद्धिमंत्रप्रयोजनं दीर्घालयोतितन्मात्रे
विनियोगस्तु जायते यस्य येन नियुंजीत कार्येण विशे
षतः विनियोगः स विज्ञेयः ऐहिकामुष्मिके फले विनियोग
लमायुष्यमारोग्यं तत्कान्तिस्तनाः राजैश्वर्यं च विज्ञानं स्व
र्गं निर्वाणमेव च प्राक्तनाभिषेकं वश्यमर्पणमेव च स्त्रा

वि· नेचसंध्ययोस्तेवं ऊर्ध्वादेकादशेनवै गुहपर्वतमारुह्य जपे
णि· ल्लक्षमतंद्रितः महानद्यां हि लक्षं तदीर्घमायुरवाप्नुयात्
५·५ हुत्वा ऊरैः सलिलैर्वापि मुद्रैर्द्वैस्तथैव च तेषां दशसहस्रा
णि होममायुष्यवर्द्धने अश्वत्थवृक्षमाश्रित्य जपेल्लक्षं
सुधीः शनैश्चरदिने स्पृष्ट्वा दीर्घमायुर्लभेन्नरः जपेद्दशान
दशान्ते सोपमृत्युहरो भवेत् आदित्याभिमुखो भूत्वा जपेल्लक्ष
मनन्यधीः अर्के रष्टशतं नित्यं जुहुयाद्व्याधिमुच्यते समस्त
व्याधिशांत्यर्थं पलाशसमिधो नरः हुत्वा दशसहस्रेण नरो
गामनुजो भवेत् जपेल्लक्षं तु समवीक्ष्य हुत्वा चाष्टशतेन च सूर्य
नित्यमुपस्थाय पायसं आरोग्यमाप्नुयात् नदीतोये न संस्पृ
चंद्रं संस्पृश्य भोजने जमायुतं तनैः स्नापाद्रोगान्मेघजंभवे
त् अष्टाविंशतिनवाम श्रीपादं तु हस्पृश्य· हुत्वा च तालपा
लसैवैनेरारोगमस्कृते नित्यमष्टशतं जमापिवेदायाकेस
न्विधौ· आदेर्वापिभिः सर्वमासैनैकेन मुच्यते एकादशेनसं
नीयादन्नैवेवाभिमंत्रितं भक्ष्येचान्नं तपो यं यं विषमप्यमृतं
भवेत् चंद्रसूर्यग्रहे स्पृष्ट्वेमपो व्याधिविपिनाशुचि यावद्ग्रहण
मोक्षं तु तावज्जापं समाहितः जपेत्तमनुदग्गामिं त्याविमोक्षे
ग्रहणास्यत· अष्टोत्तरसहस्रेण पिवेद्ब्राह्मीरसं द्विजः परि
कीलमंत्रमेधा सर्वकृतिवहाणुभा सारस्वतीभवेदेवीत
स्य वाग्गतिमानुषी· ग्रहनक्षत्रपीडासु जपेत्तत्याप्नुतेनरः
हुतेनाष्टशतं हुत्वा समयः शांतिर्भविष्यति चंद्रसूर्यग्र
हेलिंगसमभ्यर्च्य यथाविधिः यत्किंचित्प्रार्थ्यये देवीज
पेद्गुरुनमादरात् सनिधौ तवेदवसुवृद्धिः संयतमानसः

सर्वान्कामानवाप्नोति पुरुषो नात्र संशयः गत्वा नोन्तर
गानांत्र गोजातीनां तथैव च व्याधाग्रामेषु विभूवाज्जुहुया
त्ससिद्धाहुतिं मासमध्ये विधिना सुहुतं भक्तिसंयुतः तेषा
मृद्धिस्सु शांतिश्च भविष्यति न संशयः उत्पातशत्रुबाधा
यां जुहुयाद्घृतेष्टुभिः पलाशसमिधैर्देवि तस्य शांतिर्भवि
ष्यति आभिचारिकशंकायां मेन देवि समाचरेत् प्रतिक्षु
बवतिश्चाक्तिरात्रैः पीडा भविष्यति विद्वेषणार्थं जुहुया
द्विभीनसंमिधाष्टकं प्रायश्चित्तं च वक्ष्यामि सर्वपापविशु
द्धये पापशुद्धिं यथा सम्यक्कर्त्तुमभ्युद्यतो नरः पापशुद्धि
र्भवेत्तस्य क्रिया सर्वाश्च निःफलाः ज्ञानेन दीपेन तस्मात्स
र्वपापप्रणाशने विद्यालक्ष्मीविशुद्ध्यर्थं माध्वातोजलिनां शु
भैः शिवेनैकादशेनाद्भिरभिषिंचेत्समंततः अष्टोत्तरशते
नैव स्नात्वा त्यापविशुद्धये सर्वतीर्थफलेन च सर्वपापहरं शु
भं संख्यायासनविच्छेदी जपेद्दशशतं बुधः विद्वान्देशवो
डालेमार्जारैः कुक्कुटैरपि स्पृष्टमन्त्रं न भुंजीत भुक्त्वा चाष्ट
शतं जपेत् ब्रह्महत्यादिशुद्ध्यर्थं जपेल्लक्षायुतं नरः पात
कानां तदर्द्धं स्यात्रात्र कार्या विचारणा उपपातक उक्ता
नां तदर्द्धं परिकीर्तितं शेषाणामपि पापानां जपेत्पंचसहस्र
कं आत्मबोधकरं गुह्यं शिवरूपप्रसाधकं जितश्वासो जपे
न्मंत्रं पंचलक्षमताद्रलः पंचवाशुद्धितं भद्देशमाप्नोति मनु
नःस्थिवी यो जपेत्पंचलक्षं तु निगृहीतेंद्रियः शुचिः पंचैं
याणां विजयो भविष्यति वशानने ध्यानयुक्तो जपेयत्न
मनः संयम्य यत्नतः सम्यग्विजयमाप्नोति करणानां वशान
नैः पंचविंशतिलक्षाणां जपेन कमलानने पंचविंशतितत्त्व

वि॰ रां॰ १०५

105

त्वानीविजयेमंत्रज्ञोलभेत् मध्यरात्रेव्यतीतेतुजपेदप्र
तमादरात् सब्रह्मसिद्धिमाप्नोति ह्रूंह्रैंवानेनसंदरीजपेल्ल
क्षमनालस्याविवाक्ष्यतिवर्जिते मध्यरात्रेशिवज्योत्स्ना
पश्यत्येवनसंशयः सर्वसंपत्समृद्ध्यर्थंजपेदष्टत्मात्मवान्
सर्वीजेनसंपुटंमंत्रंशतलक्षंजपेत्सुधीः सत्यास्तुत्यमवा॰
प्नोतिभक्तिमाक्तिमतःपरं अस्यमंत्रस्यवक्ष्यामिऋषिछं
दोघदैवतं बीजंशक्तिस्वरंवर्णंस्थानंचैवाक्षरंप्रति॰ वाम
देवोमामऋषिः पंक्तिछंदउदात्तहदं देवताशिवपद्वाक्षमं
त्रस्यास्यवदनेनेनकारादीनिवर्णानिपंचभूतात्मकानि
च आत्मानंप्रणवंविद्धिसर्वव्यापिनमव्ययं शक्तिस्त्वमे
वदेवेशिसर्वदेवनमस्कृता॰ नदीपंप्रणवंकेचिन्नदीप
प्रणवंतथा नदीपदेविमंत्राणांशक्तिभूतेनसंशयः ओं
कारस्वरोदात्तऋषिर्ब्रह्मासितप्रभा॰ छंदोदेवीचगाय
त्रीपरमात्माधिदेवताः उदात्तः प्रथमस्तत्र द्वात्रप्रथमस्वद्वि
तीयकाः पंचमस्वरितश्चैवमध्यमोनिषधस्तथा नका
रःपीतवर्णोस्यस्थानंचैदक्षिणांसकं॰ छंदोनुष्टुबृषिश्चा
त्रिरुद्रोदेवतउच्यते॰ शिकारोधूम्रवर्णोस्यस्थानेवैपश्चि
संसांकं विश्वामित्रोऋषिस्त्रिष्टुप्छंदोविष्णुर्देवता वं
कारोहेमवर्णोस्यस्थानेचैवोत्तरांसकं ब्रह्माधिदैवतंछं
दोबृहतीचांगिराऋषिः यकारोरक्तवर्णोस्यस्थानमूर्द्ध
मंख्यविराट्छंदोऋषिर्भरद्वाजोस्कंदोदैवतमुच्यते॰ इतितथा
संग्रहः॰ इत्येषशिवसमापर्वेसमस्तसंलिप्यशोजपेत सर्वपापवि
निर्मुक्तस्थानेसद्गतिमाप्नुयात् तिलैःषडहोत्ताप्यकेहुनेद
मानसंभवः रोगाविनश्यत्यविरान्नात्रकार्याविचारणा॰ प्रपंचप
हुनलेनेयःसशिवोनात्रसंशयः॰ नदीनांपत्रवर्णाभ्यांपत्रवर्णेनास
षयामीमनाः

क्रमात्· गौतमोत्रिर्द्वितीयः स्याद्विश्वामित्रोगिरांतथा·
भाद्वाजश्चगायत्रीसाउष्णिप्त्रिष्टुवेवच· वृहतीसविराट्पं
क्तिश्छंदांसीदेसतानितिवै इंद्ररुद्रहरिब्रह्मार्कदेवादेवाःप्रकी
र्त्तिताः एषामाद्यःस्वरैवतस्मात्त्वरंत्रलवोधकइत्यर्थः अ
थचसूर्वोक्तश्चमुन्यादिकस्मात्स्यात् तथा· ऋषिर्ब्रह्मासमु
द्दिष्टोगायत्रीछंदईरितं देव्यादिकंदेवतास्यपरमात्मास
मीरितः ज्योतिर्वर्णःसमाख्यातोमोक्षार्थेविनियुज्यत इ
त्यादि· इतिपंचारविधिः नंदिकेश्वरमते· श्रणुनंदिन्प्रव
क्ष्यामिमंत्रोत्तरमुपायते· अष्टम्यांतस्समस्यद्वितीयाणि
स्यमालिखेत् आद्यवर्णान्तरीयाणिपानाभ्यांपरिमंडित
मायावीजंमिदंवत्सत्रिषुलोकेषुदुर्लभं अनेनाद्येनयो
गिकः पंचार्णःसप्तवर्णकः षडर्णश्चाष्टवर्णःस्यादेवंमंत्र
द्वयंभवेत् अष्टमांत्यहकारः सत्तमेद्वितीयाग्निस्थरेफोप
रिस्थिते आद्यवर्णःतुरीयाणिःईकारः नस्थोयोत्पाविंदुःना
भ्यांयुक्तंलिखेत् तेनमायावीजंसिद्धिं तथा· ऋषिरुक्तो
वामदेवः पंक्तिश्छंदउदाहृतं उमापतिर्देवतास्यात्मंत्रयोर्ज
गदीश्वरः ताराष्टदीर्घयुक्तायाषड्वीजांगाणिकैः क्रमात्षडं
गानिगणाश्चष्टजातियुक्तानिकल्पयेत् वंधूकक्रुसमार
क्तंचंद्रार्द्धकृतशेखरम् दक्षिणोर्द्धकरेशूलंतदधोवरमुद्रि
कां वामार्द्धेनकपालंतदधोहस्तेनवाभयं दधानंनिजवा
मोरुपीठस्थायागौर्याश्च रक्तोत्पलकरायाश्चश्लिष्टंतंकम
वाङ्गना· सर्वाभरणसंदीप्तदेहंदेव्याश्चदाक्षिते स्मेरवक्त्रंत्रि
नयनंसर्वाभरणभूषितं एवंध्यात्वायजेद्देवंप्राक्प्रोक्तेनैव
विष्टरे पद्मेपंचदलेकृत्वातद्वहिश्चाष्टपत्रकं वहिःषट्कदो

वि. पू. ४०५

१०६

भोजनं च ततस्तत्रयं बलिः वीथी हृदय समीपे तं च तद्द्वारोपशो
भितं अस्मिन्पीठे यजेद्देवं मूर्तिसंकल्पमूलतः सर्वोपचारै
राराध्य प्राग्वदंगानि पूजयेत् दले वागगणेरक्तां महो
ल्कां करालिकां पूजयेत्संवरात्रेषु वह्निरष्टदलेषु नः क्रू
षभं तेत्र पाले च चंडेश्वरमनंतरं उग्रीं च षण्मुखं विघ्ना त्र
दिते विघ्ननायकं सेनापतिं ततो बाह्ये यजेदष्टदलेषु
माः ब्राह्मी याया मातरस्ताः ब्राह्मी माहेश्वरी ततः कौमा
री वैष्णवी चैव वाराही तदनंतरं ऐंद्री च षष्ठी चामुंडा महा
लक्ष्मीरिति क्रमात् लोकपालानदस्तात्तच्च तद्दस्ता तदात
योः एवं संपूज्य देवेशं नियमेन जितेंद्रियः लक्षत्रयं जपे
त्पार्श्वं न साहस्रं समिद्भिः आरग्वधतरूद्भूतैः सक्षौद्रे
वाज्येन ततः मधुरत्रय संसिक्तैः सर्षपाणां दिनत्रयेण शा
कुक्तेन विधानेन ततः सिद्धो भवेन्मनुः सौभाग्य संपदायु
ष्यपुत्रपौत्रादिवर्धनः देहांते च परं स्थानं शिवसायुज्य
दो भवेत् अथ प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादि योगपीठस्था
सां च प्राग्वत्कृत्वा शिरसि वामदेवाय ऋषये नमः मुखे पं
क्ति छंदसे नमः हृदये श्री उमाय न ये देवतायै नमः इति
विन्यस्य मम सर्वाभीष्ट सिद्धये विनियोगः इति कृतांज
लिर्वदेत् ततः ह्रां ओं हृदयाय नमः ओं ह्रीं शिरसे ओं ह्रूं
शिखायै ओं ह्रैं कवचाय ओं ह्रौं नेत्रत्रयाय ओं ह्रः अस्त्र
स्त्राय इति षडंगमंत्रानंगुष्ठादि ओं गंगनायै ओं रक्तायै महो
ल्कायै करालिके इति संपूज्याष्टदलेषु देवाग्रमारभ्य
प्रः दक्षिणेन ओं ब्राह्म्यै ईं माहेश्वर्यै ऊं कौमार्यै ऋं वैष्णव्यै
लृं वाराह्यै ऐं इंद्राण्यै ओं चामुंडायै अः महालक्ष्म्यै इति संपू

म्य प्रागवलोकपालान्द्वौ दिसमापयेदिति तथा शूलनेद्विन्द्र
स्वामिप्रसादात्रिमहामंत्रे यस्यस्मरणमात्रेणनरःसाक्षाच्छि
वोभवेत् अष्टमस्यांतवर्णितप्रथमोत्यादिमंत्रतः तदिक्षरसंज्ञ
कः कथितो वै महामंत्रः धर्मार्थकाममोक्षाणां साधनेषु निस
वितः अष्टमोत्यवर्णो हः प्रथमोत्यादिवत्तु सारस्वतादिस्वरः
औकारः स्मार्णभाग्नुतः तेन प्रसादबीजमुद्धृतं प्रसादकरान्नाक्षी
त्र्यंधमाध्यावादेवमनेवामदेवोमुनिर्बृहत्पंक्तिश्छंदउदाहृतंसदा
शिवोदेवतामंत्रस्यपरिकीर्तितः हकारो बीजमित्युक्तः मौका
रः शक्तिरुच्यते षट्कलायेनबीजेनषडंगानि प्रविन्यसेत्
प्रथमाद्यष्टतीयशुरूस्वादिभिस्तरः स्वरैः अष्टम्यासंतस्यमेव
त्रप्रथमोपांत्यसंयुतैः विलोमगैः पंचबीजैरीशानाद्यान्त्रवि
न्यसेत् प्रथमायमित्यादिप्रथमाद्य श्रुतीयः इउऋः स्वरप्र
त्यादिभ्यो तरः शेषभिर्भेदितं अष्टमात्यहकारः प्रथमोपां
त्योबिन्दुः तेन महं हिं हुं हें हौं इति विलोमगैः हौं हें इत्यादिभिः
मूर्तिरीशानतत्पुरुषाद्यस्यानन्तरस्तत्पुरुषाह्वयः अघोरो वामदे
वश्च सद्योजातश्च पंचमः अंगुष्ठादिषु तलीषु मूर्ध्नि वक्त्रे हृ
दिन्यसेत् गुह्ये पादयोश्चाथ पंचवक्त्रेषु ताः पुनः ऊर्द्ध्वा
दिषु गणश्रेष्ठान्ततो देवीं विचिंतयेत् श्रीरदांतिलके तत्र
दंगुलिभिर्भूयस्तन्हीजादिकान्न्यसेत् शिरोवदनहृद्गुह्यपा
ददेशे यथाक्रमं ऊर्द्ध्वप्राग्दक्षिणोदीच्यपश्चिमेषु मुखेषु ततः
ताः मूर्तीः तथाः मुक्ताविद्रुमनसच्छारुणावर्णैस्त्वपंचभिः
चंद्रैः शोभितवत्सप्रतिवक्त्रां त्रिलोचने चंद्रावतंसे
विलसज्जटामुकुटमंडितम् शुद्धस्फटिकसंकाशंस
मासीनं समेरुहेमसवेवदनांभोजं दधानं करपंकजैः

वि·
ली·
५०७

दक्षिणोर्ध्वे न शंखं च वज्रं चैव हस्तं तथावलं सर्व्वहस्तगीया
म्रामभयं वामबाहुभिः नानाभरणसंदीप्तं ध्यायेद्देवं सदा
शिवं इति ध्यात्वा गणेशं च पूर्वोक्ते योगविष्टरे पंचाक्षरोक्त
वक्त्रबाहुजामण्डलमेव च मूलेन मम्मूर्त्तिं संकल्प्य तस्या
मावाह्य पूजयेत् उपचारैः समभ्यर्च्य यजेदावृतिदेवताः प्र
थमषट्दलेवन्तस्सद्यादींश्च पूजयेत् वेदान्तमालीभीति
षट्दलेऽर्द्धेन्दुसन्निभे चतुर्वक्त्रं त्रिनयनं सद्यं पश्चिमतो यजेत्
काश्मीरवर्णाभीतीष्टदेकान्तसकरं शुभः श्रीतणास्य
रामस्य विलासीवोत्तरे स्थितः पूजनीयो वामदेवस्तथा वेद
क्षिणे यजेत् अक्षमालां वेदपाशौ साङ्कुशाडमरुकैः खड्ग
गं त्रिशिखं चैव कपालं दधतः क्रमात् अञ्जनाभं भीमदंष्ट्रं त्रि
नेत्रं च भृगाननं ईशानं पूजयेन्मध्ये पंचवक्त्रं गणेश्वरः मुक्ता
गौरं त्रिनयनं बाहुभिर्दशभिर्निजैः दधानमक्षस्रग्वेदपाशा
ङ्कुशान्सामाहूयात् उमरुं चैव खट्वांगं त्रिशूलं च कपालकं अ
भयं वरदं चैव कोणपत्रेषु यो जयेत् तेजोरूपानि हृताया
स्त्रास्त्रामध्ये तोयजेत पूर्वोक्तवत्षडंगानि पूजयेत्ते दिकेषः
अनंतायान्तमार्थोश्चयजेदष्टदलहृदये पूर्ववल्लोकपालांश्च
तदस्त्राणि च पूजयेत् अथ प्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यानादि योग
पीठन्यासान्ते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा· शिरसि वामदे
वाय ऋषये नमः मुखे पंक्तिश्छन्दसे नमः हृदये श्रीसदाशि
वाय देवतायै नमः गुह्ये ह्रं बीजाय नमः· पादयोः ह्रीं शक्तये नमः·
इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलि
रुक्त्वा ततः ह्रां हृदयाय नमः ह्रीं शिरसि ह्रूं शिखायै· ह्रैं कव
चाय· ह्रौं नेत्रत्रयाय· ह्रः· अस्त्राय· इति षडंगमन्त्रानेगुष्ठादिक

रयोर्विन्यस्य हृदयादिनेत्रयांतं विन्यस्यास्त्रमंत्रेणांतालत्रयं पूर्ण
न्यंगुष्ठाभ्यां शास्त्रेन दशादिग्बंधनं च कृत्वांगुष्ठयोः हौं ईशानाय
नमः तर्जन्योः हैं तत्पुरुषाय मध्यमयोः हुं अघोराय अनामिका
योः हिं वामदेवाय कनिष्ठयोः हं सद्योजाताय इति विन्यस्यैव
मेवं शिरोवदनगुह्यपादेषु विन्यस्य शिरसि ईशानायोर्ध्ववक्त्रा
य मुखे हैं तत्पुरुषाय पूर्ववक्त्राय दक्षिणकर्णे हुं अघोराय
दक्षिणवक्त्राय वामकर्णे हिं वामदेवायोत्तरवक्त्राय पाद
यः हं सद्योजाताय पश्चिमवक्त्राय नमः इति अंगुष्ठादि
भिः एकैकांगुलिकैका मूर्तिविन्यस्य ध्यानादिमानसपूजांते
पचारोक्तं पूजात्रयं विधायार्घ्यस्थापनादि पुष्पोपचारांते
प्रथमेष्टदले देवस्याष्टदले हुं सद्योजाताय वामदले हिं
वामदेवाय दक्षिणदले हुं अघोराय अग्रदले हैं तत्पुरुषा
य कर्णिकायां देवस्याग्रे हौं ईशानाय नमः इति संपूज्याग्नेया
दिदलेषु मध्ये च निवृत्याद्याः संपूज्य ततः प्राग्वत् खड्गादीनि
संपूज्यानंतादिमावरणपंचकं ततो लोकवज्रं सर्वं कृत्वा समापयेदि
ति तथा लक्षद्वयं जपेत् मंत्रं ह्रीं विद्याबीजितेन क्रियापंचसम
तिमाहूससमेनेकरवीरैः तथा पुष्पैर्लक्षमेवात्रिमधुक्तै
र्दशांशतः पायसैर्मधूतैर्वा घृतराजवृक्षसमिद्भिः जुहुयात्
स्वपुष्पैर्वानर्पणादि ततश्चरेत् इति प्रथमजपः कृतस्तु गपरः
अथ वेदिक्ष्व दामि मंत्रमष्टाक्षरं परं प्रथमस्यानुवागस्यो
पांत्यवर्णसमन्विते तत्रयोदशवर्णांतं प्रथमाणिमिदं भ
वेत् मायाबीजं द्वितीयं स्यात्स्मामादाख्येतृतीयकं पंचा
क्षरं ततः पश्चादेवमष्टाक्षरो मनुः प्रथमवर्णोपान्त्योऽनु
स्वारः तत्रयोदशः ॥ ॥ ॐकारः ॥ ॥

वि. गौ. ५८ ॐकारः नेत्रं ॐउद्धृतः प्रथमाणिमंत्रस्येति वामदेवोऋ
षिः पंक्तिश्छंदोदेवः सदाशिवः मायाप्रासादबीजाभ्यामे
दिनाभ्यामुरैवयः षड्भिः कुर्यात्षडंगानि मंत्रवर्णैः सजाति
भिः ध्यायेद्देवं ततोवत्सहृदि चैकाग्रमानसः सिंहस्थेगजवो
णांगं स्मेरवक्त्रं विलोचने मणिमौलि लसच्चंद्रकलालंकृत
मस्तके दक्षिणोर्द्धकरे शंके दधानं दधतं वरं वामोर्द्ध्वहस्ते ह
रिणीं तदधः करसाद्वरात् पीतवृत्तमनोज्ञांगासनाग्रविनि
वेशयेत् वामांके सन्निविष्टायाः प्रियायारक्तपंकजे दध
त्यादक्षिणे हस्ते वासीने रक्तपंकजे नानाभरणसंदीप्ते दि
व्याङ्गेयस्मि गौरवे एवंध्यात्वा गणेशेष्टसर्वांके पूजयेच्छि
वे योगपीठे समास्थितं पुष्पाक्षतादिभिः पंचाक्षरोक्तविधि
नाप्रज्ञायां त्रिप्रकल्पय तेत्रोक्तेन विधानेन यजेन्मूर्तीः क
लाख्यताः ततोंगानि समभ्यर्च्यानंतादीन् प्रमादिकान् लो
के केशांश्च तदस्त्राणि पूजयेद्वत्स पूर्ववत् अनेन विधिना यस्तुशि
वमाराधयेत्सदा पुत्रपौत्रधनैश्वर्यभोगमोक्षान्स विंदति
प्रथमप्रयोगः तत्रशाम्भवयोगपीठन्यासंतेपंचाक्षरोक्तंकर
षोडिकंविकाराहृदयायनमः ह्लींह्रीं नेशिरसे इत्यादिक
रषडंगन्यासंविधाय यथोक्तरूपं देवंध्यात्वा मानसयजना
दिकं पंचाक्षरोक्तमंत्रंवत्स सर्वंकुर्यात् तथा दक्षिणामूर्ति
मंत्रस्यविधानं नंदिकेश्वरः प्रवक्ष्यामि गणेशेष्टमवोद्धारपरः
सरंपंचमस्य तृतीयाणः प्राथमस्यजः तृतीयाणप्रजोवत्स
द्वितीयायोष्टमस्यवद्वितीयार्णप्रतन्वाथवन्नवथांतोगणाधि
पः प्रथमस्य द्वितीयाणः प्रजोत्पः षष्ठवर्गार्णः सप्तमस्यायम
मात्रकः प्रथमोयोत्पसंप्रजः सप्तमोत्पलतोवत्सचतुर्थाय

ल्लतः परं षष्ठस्य पंचमस्थानाय षष्ठवर्णसमन्वितः सप्तमस्य
तृतीयोथ पंचमांत्यस्ततः परं षष्ठस्य पंचमस्थानाय षष्ठवर्णास
मन्वितं सप्तमस्य तृतीयोथ पंचमांत्यस्ततः परं आद्यवर्ग
तृतीयार्णः समेतः सप्तमांत्यकः आद्यद्वितीयसंयुक्तस्व
ष्ठमस्य तृतीयकः प्रथमस्य तृतीयार्णः समेतस्तदनंतरं
आद्यैकादशसंयुक्तः पंचमस्य तु पंचमः सप्तमाद्यः समायुक्तः
पंचमस्य चतुर्थकः आद्यद्वितीययुक्तश्च पंचमाद्यस्ततः परं
आद्यद्वादशमोपेतं द्वितीयाद्यस्ततो नयः पंचमाद्यस्ततो
वत्स प्रथमस्य तृतीययुक् सप्तमस्य द्वितीयोथ पंचमाद्यस्त
तः परं आद्यद्वितीयसंयुक्तस्य पंचदशान्वितः द्वितीयस्य
तृतीयोथ प्रथमस्य द्वितीययुक् सप्तमाद्य नतो वत्स पंच
मांत्यस्ततः परं षष्ठेवांतमोथ नेदीश आद्य त्रयोदशान्वि
तः सप्तमस्य द्वितीयोथ आद्यः पंचमसंयुतं पंचमस्य तृती
योथ आद्य सप्तमयस्तथा द्वितीयार्णसमायुक्तः सप्तमस्या
द्यि सप्तमस्ततः अष्टमस्यादिमः पश्चात् प्रथमो योंत्यसंयुतः
षष्ठस्य चतुर्थो थ प्रथमैकादशान्वितः सप्तमस्य चतुर्थो
र्णः युक्तो द्वात्रिंशदक्षरः युक्तिमस्तारमायाभ्यो भवेदष्ट
त्रिंशदक्षरः कथितो मंत्रराजोयं वांछितार्थफलदायकः पं
चमस्य तृतीयार्णः द प्रथमे मंत्रस्याद्य तमक्षरमित्यर्थः द्वि
तीयाद्यः ककारः अष्टमस्य द्वितीयोर्णः ईकारः तासंयु
तः तेन क्री इति वत्स चतुर्थो मोणकारः प्रथमस्य द्वितीया
र्णः युतः आकारसंयुक्तः तेन णा इति· षष्ठवर्गात्योम
कारः आद्यषष्ठः ऋकारः नयुक्तः तेन त इति· इति सप्तम्या
न्त्योकारः प्रथमद्वितीयः आकारः नयुक्तः तेन वा इति·

वि॰ ता॰ ५५

107

अष्टमस्य तृतीयः सकारः प्रथमस्य तृतीयः ईकारः तद्युक्तः
तेन सी इति पंचमांत्यो नकारः आद्य द्वादशः एकारः त
द्युक्तः तेन नै इति द्वितीयाद्यः ककारः पंचमांत्यो नकारः
आद्यः तृतीयः इकारः तद्युक्तः तेन नि इति सप्तमस्य द्वि
तीयः रेफः पंचमाद्यः तकारः आद्य द्वितीयः आकारः तद्यु
क्तः तस्य आद्यवर्गस्य पंचदशो विंदुः तेन युक्तः तेन तां इति
द्वितीयस्तृतीयः तृतीयो गकारः प्रथमस्य द्वितीयः आकारः
तद्युक्तः तेन गा इति सप्तमाद्यो यकारः पंचमांत्यो नकारः
षष्ठांतिमो मकारः आद्यस्त्रयोदशः ऐकारः तेन मै इ
ति सप्तमस्य द्वितीयो रेफः आद्यपंचमः ऊकारः तद्युक्तः
तेन रू इति पंचमस्य द्वितीयो दकारः आद्यसप्तमयो द्विती
यः आकार रेफौ ताभ्यां युक्तः तेन द्रा इति पंचमस्य द्वितीयो द
कारः आद्यसप्तमयो द्वितीयः आकार रेफौ ताभ्यां युक्तः ते
न इति सप्तमस्यांतिमो वकारः अष्टमस्यादिमः शकारः प्र
थमाद्यांत्यो विंदुः तद्युक्तः तेन शं इति षष्ठस्य चतुर्थो भका
रः सप्तमस्य चतुर्थो वकारः प्रथमैकादशः एकारः तद्यु
क्तः तेन वे इति तारमायाभ्यां पुटितः इति आदौ प्रणवः
तदंते हृल्लेखा ततः प्रणव इत्यर्थः तथा ऋषिस्तु कंस
द्विष्टो छंदोनुष्टुबुदाहृते देवता जगतीमातृर्दिव्या
मूर्तिरव्ययः प्रणवो बीजमित्युक्तं हृल्लेखा शक्तिरीरितः
विनियोगः सर्वसिद्ध्यै पुरुषार्थचतुष्टये आदौ तु मूल
मंत्रेण कराङ्गं हि समाचरेत् रसनेत्राष्टकवसुवाण
वह्निमितैः क्रमात् विभक्तैर्मंत्रवर्णैस्तु तारमा
यादिकैः पुनः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

षट्दीर्घभिन्नमायाद्यैः षडंगानि प्रविन्यसेत् रसः षट्
नेत्र॰ हृदयं वसवोष्टौ वाणाः पंचवक्त्रपल्लवः मूर्द्धि भाले द
वोः श्रोत्रमण्डलयुग्मे च नासिके॰ आस्यदोः संधिश्च गले स्तन
हृन्नाभिमण्डले॰ कुक्ष्यंगुह्ये पुनः पादसंधिस्वांगान्य वि
न्यसेत् व्यापकेन तारमायाभ्यां विन्यसेद्गणनायकः मूर्द्धा
दिपादपर्यंतं ततो देवं विचिंतयेत् हेमावलतं रम्ये सि
द्धकिन्नरसेविते विविधद्रुमशाखाभिः सर्वतो वारितातप
ये सुपुष्पितलताजाले वाग्भिहृत्कुसुमांडैः शिलाकि
ररतिरौद्धेति निरीशानिलशीतले गायद्भृंगांगनामयैर्
न्यमृंगोदकैश्चकैः हंसजल्कोकिलसंघातैश्च खरीकृतदि
ङ्मुखैः परस्परविनिर्मुक्तमात्सर्यैर्मृगसेविते व्यायैः सु
कार्यैर्मुनिभिः रत्नसंसमुपास्थितैः पुरंदरमुखैर्देवैः से
वायातैर्निषेवितैः षट्कृत्तंमहाच्छायपद्मराग महीत
ले गारुत्मतमयैः पत्रैर्निविडैरुत्तशोभितैः नवरत्नम
याकल्पैर्लंबमानैरलंकृते जलजैः स्थलजैः पुष्पैरामो
दिभिरलंकृते गणाङ्घ्रिवेदशास्त्राणि मूर्तैः वेदैर्निषेविते
संसारतापविच्छेदकुशलच्छायमंडते विचिंत्यात स्य मूल
स्य रत्नसिंहासने शुभे आसीनमपि ताकल्पं शरच्चंद्र
निभाननं स्तूयमानं मुनिगणैर्दिव्यज्ञानाभिलाषिभिः सं
स्मरेज्जगतामाद्यं दक्षिणामूर्तिरव्ययं रजताद्रिप्रतीका
शं शुंड्यंकेनामलच्छदं चंद्रखंडलसत्स्फुरज्जटासंघटिते
वीरासने समासीनं नानामासीनं नाम्मालोकनतत्परं सुप्र
सन्नमुखांभोजं नयनत्रयशोभितं दक्षिणोर्द्ध्वकरे टंकं व्या
ख्यामुद्रामधः करे॰ वामोर्द्ध्वहस्ते हरिणं दधानं तदधः करे॰

वि. वामजानुविनिविन्यस्यविनष्टंस्फुरत्पंकजे· वज्रावंधवि
णी. शोकोयम्फाणिनाथैरलंकृतं ध्यात्वैवंदक्षिणामूर्ति
९१ मुनिवृंदसमावृतं प्राक्प्रोक्तंपूजयेत्पीठेदेवतावाह्यमु
वेवत् लिखेदष्टदलेपद्मत्रयंलक्षणासंयुतं श्रुतंवहि
विभागेनकर्णिकाकेसरोज्वलं चतुर्द्वारसमायुक्तंचतु
रस्त्रत्रयावृतं अस्मिन्पीठेपजेद्देवंप्राग्वदंगानिपूजयेत्प्र
थमेष्टदलेवत्ससनकंचसनंदनं सनातनंचाथसनत्कु
मारंपुरकमेवच गोवालनेनारदंचव्यासमेताम्पूजयेत्
अथप्रयोगः तत्रप्राग्वत्प्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासां
तेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि शुकायऋषयेन
मः ऋषयेनमः हृदये· श्रीदक्षिणामूर्तयेऋषयेदेवतायै
नमः गुह्ये श्रींबीजायनमः पादयोः ह्रींशक्तयेनमः इतिवि
न्यस्यममचतुर्विधपुरुषार्थसिद्धयेविनियोगः इतिकृ
तांजलिर्वदेत ततोमूलमंत्रेणकरशुद्धिंकृत्वा ॐह्रांदक्षि
णामूर्तयेह्रांहृदयं ह्रांतन्भ्यं ह्रींशिरसेस्वाहाः ह्रींवटमू
लनिवासिनी ह्रूंशिखायैवषट् ॐह्रीं ध्यानैकनिरतांगाय
ह्रैंकवचायहुं ह्रौंनमोरुद्राय ह्रौंनेत्रत्रयायवषट् ह्रःश
भवेह्रः अस्त्रायफट् इतिषडंगमंत्रानंगुष्ठादितलांतेकर
योर्विन्यस्यहृदयादिषडंगष्वपिन्यसेत् ततःशिरसिहुंनमः
भालेविंदुशनेत्रेणांवाममूर्द्धन्याश्रेहृंवामपदेरदेरेवाम
मंनासापांवे आस्यदं·दक्षवाहुमूलेमध्येलेमणिंवपेनिंअंगु
लिमूलेवा वाहुमूलेसिंमध्येतंमणिवंधेपअंगुलीमूलेनेगलेकर्ण
नयोः निहृदिंन नाभौनाकटौणगुह्येयंदंतोरुमूलेनं ॥

९१०

जानुनिमो॰ गुल्फान्तं अंगुलिमूलेटं वामोरुमूलेयं जानु
निषं गुल्फे भं अंगुलिमूले वैं इति विन्यस्य ततो ध्यानादिष
डंगपूजांते प्रथमाष्टदले देवाग्रदलमारभ्य प्रादक्षिण्येन स
नकाय सनंदनाय सनातनाय॰ सनत्कुमाराय॰ शुकाय॰
जाबालिने॰ नारदाय॰ व्यासाय द्वितीये नन्तादीन् तृतीये वृ
षभादिकानभ्यर्च्य प्राग्वल्लोकपालादि सर्वं समापयेदिति
तथा॰ इत्थं देवं समभ्यर्च्य प्रजपेदयुताष्टकं शुभमयाणसि
द्धये यथोक्तनियमान्वितः जुहुयान्मदशांशेन तिलैःश्री
रपरिसुतैः पायसेनाथवानंदीन्महुतानहयेनवाः न
ध्याणाद्दि ततः कुर्याद्यथोक्तेन विधानतः एवं सिद्धमनौ म
न्त्री प्रयोगानाचरेद्बुधः मासमेकं मिताशीः सहस्रमष्टकं
जपेत् मंत्रं प्रतिदिनं मंत्री वैरूप्यं लभते ध्रुवं मूलमंत्रेण
पुटितं मातृकामंत्रवित्तमः जलं स्पृष्ट्वा त्रिधा जप्त्वा पिबे
द्व्याङ्गवेध्रुवं अखिलानां वशास्त्राणां व्याख्याता च मधुःक
विः रोटापिप्पलिकाब्राह्मीवचाशांखपसैंधवैः सगोपिद्रव
सपुक्तैर्नंदिकेश्वरकल्पितैः नवकलसहितं ब्राह्मीरसैश्च
गोवृते अनेन मंत्रवर्येण प्रजप्तमयुतावधिः यतात्मसेवि
तं कीर्तिकविताश्रीर्धृतिप्रदं केतिरत्नाद्यदं वादिते सर्व
क्षिद्विहृत् तथा त्रयोदशाणी मुहूर्त्यष्टथमस्य गणाधिपः
तस्यैव दशार्णेन संयुक्तं पंचमस्य तु॰ पंचमार्णेन तो वस्त
षष्ठस्यांतात ततो भवेत् आद्य त्रयोदशार्णेन संयुक्तं तदनेन
रे षष्ठस्याद्यं समस्य द्वितीयेन समन्वितं समसाद्यं ततो त्र
तीयस्य द्वितीयकं सप्तमं चाष्टमस्याद्यं तृतीयं समसोत्र
युक्तं आद्यतृतीययुक्तं च ततोऽन्त्यस्याद्यमदारं आद्यद्वितीयं

वि॰
शी॰
९११

911

युक्तं मंत्रषड्विंशदक्षरः प्रथमस्य त्रयोदशार्णः ॐकारः त
स्य प्रथमस्य पंचदशार्णो नमस्कारः तदुक्तं तेन ओं इति पंच
मार्णः नकारः आद्य त्रयोदशार्णः ॐकारः तदुक्तं तेन मे
इति षष्ठस्य चतुर्णो मकारः द्वितीयस्य तृतीयो गकारः
सप्तमांत्यं वकारः पंचमाद्यः नकारः अथैकादशः यका
दशः तदुक्तं तेनेन इति सर्वमंत्रादितः षड्वर्णा दक्षि
णामूर्तये इत्येवं रूपाणि षष्ठस्यान्त्यमकारः अष्टमांत्यहृके
रः सप्तमोपायकारः प्रथमोपान्त्यो बिन्दुः नाभ्यामुक्तः तेन
म्य इति षष्ठपंचमो मकारः तदुक्तं तेन मे इति पंचमस्य
चतुर्थो धकारः आद्यद्वितीयोपान्त्याभ्यां अकारबिन्दुभ्या
मुक्तः तेन मेधां इति षष्ठमाद्यं प्रकारः सप्तमस्य द्विती
यो रेफः तदुक्तं तेन इति सप्तमाद्यप्रकारः तेन प्रा इति
इति आन्त्यं हकारः आद्य द्वितीयः आकारः तदुक्तं तेन ह्य
इति अत्र केचिद्दक्षिणं त्रै मेधामिति पदद्वयत्यक्त्वास्थानेप्रा
ने प्रज्ञामितिपदं च वदंति मेधास्थाने स्वरयोन्ये प्रज्ञापद
मध्याहृते इति मंत्रतंत्रप्रकाशवचनादिति तथा ऋ
षिर्ब्रह्मा समुद्दिष्टो गायत्रं छंद ईरितं देवता श्रीमहादेवो
दक्षिणामूर्तिसंज्ञितः प्रणवः प्रोच्यते बीजं स्वाहा शक्तिरिती
रितः मेधापदं कीलकं स्यात् स्वरूपार्थे नियोजितं षडार्हदेस
ष्टैदीर्घैः षड्भिः रंगानि कल्पयेत् शिरोभ्रूमध्यनेत्रेषु हृदि नाभौ च गु
ह्यकैः जान्वोश्च चरणयोन्यसेत्पदानि क्रमशः सुधीः मूर्ध्नि पश्चा
ललाटे च वक्त्रयोः श्रोत्रयोस्तथा नासापुटद्वये पश्चात् इष्टो
रपि जिह्वया चिबुके ग्रीवे अंसद्वये गले गले बाहोश्च हृदये पंच
वनाभौ गुह्ये गुदे तथा ऊर्वो जान्वोश्च जंघयोः पादयोः श्रे
तथा सर्वांगे भुवि विन्यसेत् मंत्रवर्णाननेन हि तः पंचस्थलमंत्रमेवा

ध्यायेद्देवमनन्यधी ।

१ सकलेकरवरद्वंदतिभमेभोजनमध्यगं॰ गंगाधरंलसच्चंद्र
मकलोल्लासिशेखरं प्रसन्नावदनांभोजंत्रिनेत्रंसस्मिता
ननं दिव्यांबरधरं दिव्यगंधमाल्यैरलंकृतं नानारत्नमया
कल्पमल्लिकदाविभूषितम् मुक्ताहारमालोद्दीदेज्ञानमु
द्रामधः करे॰ वामोदेवस्याङ्कंयंपुस्तकेनदधः करे दधानं
चिंतयेन्नंदीक्षुनिर्हृदतिषेविता अपस्मारशिरःपीठलस
द्वामोघ्रिपंकजं॰ एवंध्यात्वागणेश्वेषुस्ववाक्तेः शेवपीठके
पद्मत्रयसमोपेते भूगृहत्रयान्विते वल्लीवसमाश्रुक्ते दे
वमावाह्यपूजयेत सरस्वतीवत्सवक्त्रः सनकश्चसनंदनः
समानेनस्नातोषत्सनत्सुवैजमारकेः षट्कोणमध्य
संमूर्त्यसनीयेषुदलेष्वतः पार्वतीसुभगाभद्राक्रियाशांति
स्तथैवच॰ रौद्रीकालीवलमेतिदक्षिणामूर्तिशक्तितः वन
स्थानरः कोणेश्वग्रादीशांनमर्चयेत् सिद्धगंधर्वयोगींद्र
विद्याधरगणाणनवीः इंद्रादीश्चतदस्त्राणिप्राग्वीथीदयेपूज
त् इति॰ अथप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासां
ते मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा यंशिरसि ब्रह्मणे ऋष
ये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः इति हृदये श्रीदक्षिणा
मूर्तये देवतायेनमः गुह्ये प्रणवबीजायनमः पादयोः स्वाहा
शक्तयेनमः नाभौमेधाकीलकायनमः इतिविन्यस्यस
मस्तअभिप्रकर्षार्थसिद्धार्थेजपेविनियोगः इति कृतांज
लिर्वदेत् ततः ओंश्रां ओं हृदयायनमः ओं ई ओं शिरसि स्वा
हा ओं ऊं ओं शिखायै॰ ओं ऐं ओं कवचाय ओं औं ओं नेत्राय॰ ओं
अः ओं अस्त्राय॰ इतिषडंगमंत्रानेगुष्ठादितलांतं करयोर्विन्य
स्य हृदयादिषडंगेष्वपिन्यसेत् ततः शिरसि ओं नमः ब्रह्म

वि·
ण·
५१२

ॐ नमो चक्रे भगवते हृद्देवह्निणामूर्तये · नाभौ मं हं गुह्ये
मेधां नान्वोग्रयक्षु पादयोः स्वाहा · शिरसि · ॐ भालेनने
त्रयोर्मां कर्णयोर्मां कर्णयाभं नासापुटयोः गं श्रगुह्ययोवे
दनयं न्योते · जिह्वायां द्विभकाग्रे द्विं श्रंसयोः र्णगले
मू वाह्वोनें हृदये यं नाभौ मं गुह्ये हं गुदे भं ऊर्वोः पं जा
न्वोः षं जंघयोः यं पादयोः लं पाणोः स्वाहा · सर्वांगे ह्रां इति
विन्यस्य प्रागवद्ध्यानादि पुष्पापवारांते प्रागवद्गात्रिसम्
म्य प्रथमाष्टदलकेसरेषु अं आं नमः इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं लॄं
एं ऐं ओं औं अं अः इति प्रागवद्वायुमारभ्य प्रादक्षिण्ये
न सम्पूज्य तदलेषु तथैव कं खं गं घं ङं · चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं
णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं
नमः इति संपूज्य द्वितीयाष्टदले तथैव सरस्वत्यै ब्रह्मणे स
नकाय · सनंदनाय · सनत्कुमाराय पुष्कराय व्यासाय · तृ
तीयाष्टदले तथैव पार्वत्यै सुभगायै भद्रायै क्रियायै
शान्त्यै रौद्र्यै कालिन्द्यै · वल्लभायै इति संपूज्य · प्रागवल्लोक
पालपूजनादि सर्वं समापयेदिति तथा · एकलक्षं जपेन्मं
त्रेन दशांशं तद्या होरस्तैलसिद्धैः पद्मैः पायसैर्वाहु ·
नस्तैः तर्पणादि ततः ऊर्ध्वं यथोक्तविधिना सुधीः म
त्रवर्यं प्रसाद्यैकं काम्यकर्माणि साधयेत् कंटमात्रोदके
स्थितो वा जपेन्मंत्रं सहस्रकं प्रत्यहं मेरुलाद्वोकुककवीना
भग्रणी भवेत् पंचविंशतिपानमंत्रेपायसमेव वा · भ ·
भक्षितिशीर्षकसंसेकेपरे वा किं हिकारकं सर्वापन्नाश
कं चैव सर्वरोगविनाशने त्रयोदश्यां प्रदोषेषु सोमवासरे:
शिवालये · सौनीगतावयेदेवविद्यासुर्हर्दयेन यः श्री

द्भ्येन पायसान्नेन यक्षकामः सर्वदा हुनेत् श्रीकामः पद्मैर्वि
ल्वैर्वा नैयावनैः सदा हुनेत्तः आज्यं हीरा क्तहूर्वा भिद्गुनाद
पाद्वद हितं गुरवे गां च महिषीं तस्य सन्तु भयं कृतः आदि
त्याभिमुखो भूत्वा दद्यज्जलीनाञ्जलीन्दशः मूलमन्त्रेण मन्त्रतः
सर्वदोषैर्न बाध्यते प्रातः सायं च समं चैव मध्याह्ने चैकविंशतिः
उपवश्या लैर्देवतप्यये दर्शये हुनेत् पलाशपुष्पैर्विराक
विर्हामादिभिर्भवेत् गौर्या पायस्थैर्या सार्द्धं श्रीकामस्तिन
येन सुभं श्रुतं नृजपमन्त्र भूयसी श्रियमाप्नुयात् मंजानं प्र
यत्नो मन्त्री गोमूत्रेण यक्षमोदने भितान्नमथवा मन्त्रमंकं तं हि
नयेज्जपेत् सकृन्भावदशादिन याववृद्देनात्र संशयः पद्मं
दशादलं कृत्वा तारेन कर्णिकान्तरे साध्याख्यां कमंसंयुक्तं
विलिखेत् तद्दिनेश्वरः पत्र पुमन्त्रसम्भूतान् वर्णान् द्विद्विर्वितक्र
मात् यन्त्रत्वं समालिख्यवेष्टयेन्मातृकाक्षरैः पत्रश्रीद
क्षिणामूर्तेः स्थापितं विधिवत् तृणां अयस्मारग्रहाधीनोऽना
शनेयावरणाद्भवेत् प्रसादतः ॥ दशादलं पद्मं कृत्वा । तत्क
र्णिकायां प्रणवं विलिख्य तन्मध्ये देवदत्तरक्षेति सा
ध्यनाम विलिख्य तत्प्रत्येकं द्विद्विमन्त्रवर्णान् आलिख्य तात् द
लेषु वर्णत्रयं विलिख्य तत् साध्यसमालिखित्वा बहिर्वृत्तद्वयं
कृत्वा तयोरन्तराले वीथ्यां प्रागादिप्रादक्षिण्येन आका
रादिहकारान्ते हंकारान्तान् विंडकान्सान्तकान् विलिखे
त् तत् फलदं भवति तथा । पद्मं मध्ये दलं कृत्वा मध्ये सा
ध्यममालिखेत् किंजल्के स्वराग्रे दिं न्द्रहशान् समालि
खेत् तारमायदले न दिन वर्णत्रयं विभागशः आलि
ख्य विलिखेन्मध्या हर्णत्रयं विभागतः ॥ ॥

वि॰
णि॰
५१३

षोडशपत्रेषु मंत्रस्य षोडशवर्णान् समाहितः वहिर्वृत्तद्वयं कृ
त्वा अंतरालेनयोर्लिखेत् कादिक्षांतान्सबिंदून् वहिर्भूबिं
बमालिखेत् प्रधानदिक्षु तस्याष्टमनसोऽस्य समालिखे
त् प्रथमो योऽयं संप्रोक्तं चतुर्थस्य द्वितीयकं कोणेषु विलि
खेच्चैतद्यंत्रं सर्वार्थसाधकं पुत्रपौत्रप्रदं ऋणमापुः श्री
विजयप्रदं कृत्वायस्मारंभ तादिनाशने सर्वकामदे अस्यार्थः
अष्टदलपद्मं कृत्वा तत्कर्णिकायां साध्यनाम समालिख्य
द्विशः स्वरान्सबिंदूनालिख्य प्रथदले प्रणवं अकार उका
रभेदेन विभज्य विलिख्य समदलेषु मंत्रस्यैकविंशतिव
र्णांस्त्रियाः समालिख्य वृत्तांतरालवीथ्यां कादिवर्णाना
लिख्य प्रथमदले प्रणवं अकार उकार मकार भेदेन विभ
ज्य विलिख्य समदलषु मंत्रस्यैकविंशतिवर्णांस्त्रिंशांस्त्रिशः
समालिख्य वृत्तांतरालवीथ्यां कादिवर्णानालिख्य प्रथम
दले प्रणवं अकार उकार भेदेन विभज्य विलिख्य समद
लेषु मंत्रस्यैकविंशतिवर्णांस्त्रिंशांस्त्रिशः समालिख्य वृत्तां
तरालवीथ्यां कादिवर्णानालिख्य प्रथमदले प्रणवं अ
कारमकारभेदेन विभज्य विलिख्य समदलेषु मंत्रस्यैक
विंशतिवर्णांस्त्रिंशांस्त्रिशः समालिख्य वृत्तांतरालवीथ्यां
कादिवर्णानालिख्य भूपुरस्य दिक्षु च कोणेषु विलिखेत्
क्तं फलदं॰ नैष्ठिके परमे तैष्पणे नंदिस्वरूपामिमं त्र्यमत्र
त्र्यक्षरे देवमदक्षिणामूर्तेः सर्वज्ञत्वप्रदायके अष्टात्रि
योदशार्णान्तस्य पंचदशाक्षितं उद्धृत्य पुनरायस्य प्रथमा
र्णं समुद्धरेत् पंचाक्षरमंत्रेऽस्मादाद्यवर्णद्वयं पुनः व्युत्क्रमे
णावदेन्नेदिमंत्रः प्रोक्तोनवाक्षरैः अष्टात्रयोदशार्णाः ॐ क्लृः

तस्य पंचदशो बिंदुः तेन प्रणवः आद्यस्य प्रथमार्णः अकारः
पंचाक्षरमंत्रः सर्वात्मकशिवपंचकः आद्यवर्णादयं प्रणवो
कारैः अनुक्रमेण अकारप्रणवक्रमेण· अकारप्रणव
क्रमेण तथा· ऋषिः शुकसमाख्यातोनुष्टुप्छंदः उदाहृ
तं देवताजगतामादिः दक्षिणामूर्तिरव्ययः नारायणहृद
ये प्रोक्तमकारेणशिरः स्मृतं शिखा नमः पदेन स्याच्छि
खायकवचं मतं अकारेणावनेत्रं स्याद्दसंताशाविन्या
सेन अक्षमालकवह्निनागविलसद्बाहुं प्रसन्नाननं मुक्ता
हारविभूषणं मणिरुचाभास्वत्किरीटोज्वलं अज्ञानाप
हमादिनागगिरामध्येभवानीपतिं न्यग्रोधान्तनिवासि
नं परगुरुं ध्यायेदभीष्टप्रदं· इति ध्यात्वापयजेद्देवं पी
ठपीठप्रतादिते· पंचाक्षरोक्तविधिनाप्रयस्मर्ध्यादिके
तथा· पंचाक्षरवत् पदयो भजते मंत्रं सर्वतोभवति
फलं अस्य प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासांते
मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा· शिरसि शुकाय ऋषये न
मः मुखे अनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीदक्षिणामूर्तये दे
वतायै नमः इति विन्यस्य प्रागवद्दिति योगमुक्त्वा ओं हृ
दयाय नमः शिरसि· नमः शिखायै· शिखायकवचाय हुं
नेत्रत्रयाय वौषट् ३ अस्त्राय फट् इति करषडंगन्यासं
कृत्वा ध्यानमासमभ्यर्च्य पंचाक्षरवत्सर्वं कुर्यात् तथा· आद्य
द्वादशवर्णान् तस्योपान्त्ये नैसर्गुक्त पंचमं पंचमस्यापि षष्ठ
स्यापि च पंचकं प्रथमात्समभ्योपेत द्वितीयं प्रथमेन तः सम
मस्य तृतीयं स्यात् प्रथमस्य तृतीयपूर्वकं प्रथमेनापि स्वसप्तकं
षष्ठमस्याप्यमत्वरं तृतीयापेनमाद्यस्यसमनमस्य तृतीयकं
द्वितीय सप्तकं सप्तमस्याप्यमत्वरं ॥

अष्टमस्य तृतीयेन आद्योपांत्यायसंयुते तदंत्यसहितेनेंदी
ताराद्येनवान्तरः तवत्सेहान्ययानिदेकथितः सर्वसिद्धः
आद्यमाद्दशापंतस्योपांत्योविंदुः तेन पपंचमस्यपंचमः
नकारः षष्ठपंचमेमकारः प्रथमोपांत्योविसर्गः तेनमः
द्वितीयप्रथमे मकारः सप्तमस्य तृतीयस्य लकारोपोट
स्थितः प्रथमस्यतृतीययुक् ईकारउक्तः प्रथमोपांत्यः विं
दुः तेनापियुक्तः तेनकामवीजमुद्धृतं अष्टमाद्येशकारःआ
द्यस्यतृतीये ईकारः तेनशिकारःसप्तमस्यतृतीये वकारः
आद्यद्वितीयः आकारः तद्युक्तेतेनवा सप्तमाद्येयकारः
अष्टमस्य तृतीये सकारः आद्योपांत्यान्त्यायः औंतदंत्यः
आद्येनोविसर्गः ताभ्यांयुक्तः तेन सौः इतिसिद्धः प्रण
वाद्यः तथामन्त्रायाः सर्वसंदिष्टाः पदैः षड्भिःषडंगको
ध्यायेत्सर्ववदेवेशंवामार्द्धहृतिनाशिवं यजेत्सर्वोदितेपी
ठपंचाक्षरविधानतः प्रवक्ष्यामि कृत्स्नेन सर्वोक्तेनदिके
श्वरः सर्वोक्तमिवान्तवोक्ते सर्वमंत्रोदिनाक्रियान्स्ययोर्ग
न्सायकोनमः सर्वमंत्रोदितादक्षिणामूर्तिप्रकरणोदिता
न ॐ हृत् पेंशिरः नमःशिखाकवचे शिखायनेत्रे सौः अ
स्त्रे अन्यन्त्यागमेदक्षिणामूर्तये श्रोत्ताविद्महे तिततोवदेत्
ध्यानस्थिरायधीमहि तन्नोवदेत्ततः धीदःप्रचोद
यागायत्रीनंदिकेश्वरः श्रीनंदकीश्वरमते प्रथमस्येज
येमंत्रेकथयामितकतश्च आद्यत्रयोदशोपांतिस्वराद्
हृत्यनेदक ततस्तृतीयवर्गस्यतृतीयेवाद्यषष्ठयुक् तद
पांत्यस्वरसंयुक्तमस्यद्वितीयके आद्योत्यवर्णसंयुक्तोतृतीय
वर्णसंदेहेन पश्चमंत्रजपोमंत्रोप्रोक्तोमत्स्यभयापहः आ

पञ्चयोदशः स्रौं उपांत्यो विंदुः तेन प्रणवो जातः तृतीयव
र्गस्य तृतीयं ज आद्य षष्ठं तद् उपांत्यो विंदुः ताभ्यां युक्तं तेन
जं इति अष्टमस्य तृतीये सः स्रौं पांत्यो विसर्गः तेन सः इति ऋ
षिः कहोलो देव्यादि गायत्री छंद इरितं देवतास्य मनोः प्रो
क्तो शिवो मृत्युंजयाभिधः प्रणवो वीजमित्युक्तं सः शक्तिरिति
कीर्तिताः षट् दीर्घयुक्तेनाद्येन षडंगानि प्रकल्पयेत् अ
दाव् इच्छिरसि वक्त्रमे हृत्सु त्रयं ततः ध्यायेद् देवं ततो वक्ष्ये समा
हितमना श्चिरं शुद्धस्फटिकसंकाशं शुभ्रपद्मासने स्थितं
कपर्दमौलिविलसच्चंद्रखंडत्रिलोचनं अभिषिक्तसम
लोगमक्कौन्दुनललोचनं दक्षिणोर्द्धकरे रुद्रान्तानाख्यात
न दधकरे · अक्षमालां च वामोर्द्धे पाशं वेधमधः करे · दधा
नं चिंतयेद्देवं मृत्युरोगभयापहं इति ध्यात्वार्चयेत् पीठे शैव
मूर्ते समीरिते अष्टपत्रांबुजे वस्त्र चतुरस्र त्रयावृते अंबे
नागैर्द्वाराद्यैरावृतित्रयसंयुते अस्य प्रयोगः तत्र प्रातः
कृत्वादि योगपीठन्यासांते शिरसि कहोलाय ऋषये नमः
मुखे गायत्री छंदसे नमः हृदि श्रीमृत्युंजयदेवतायै नमः
गुह्ये स्रौं वीजाय नमः पादयोः सः शक्तये नमः इति वि
न्यस्य ममेष्टसिद्धये विनियोगः इति कृत्वांजलिं कृत्वा सां सीं
सूं सैं सौं सः इति करषडंगन्यासं कृत्वा मूलाधारे · ॐ नमः
हृदये जं नमः शिरसि सः नमः इति विन्यस्य ध्यानादि पु
ष्पोपचारांते प्रागवदंगानि संपूज्य लोकपाल सजादि स
र्वं समापयेदिति अत्र हृन्मामण्डलं चतुरस्र त्रयवेष्टितम
ष्टदलं ज्ञेयं अष्टदलेषु दिक्पालान् चतुरस्रे तदायुधानि
पूजयेत् तथा · लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं मम ताशकलैर्हुनेत्

वि· ती· ५१५ तीरावलीनेत्रलक्ष्मणादिति नोभेदिनमाचरेत् एवं सिद्धमनो
नेदिन्द्रियोगानाचरेत्रतु नाः नादनालमध्यपद्मसंस्थामध्यच
संपुटे पद्मे गर्भमन्तर्देवतां स्वात्मानं चिन्तयेच्छिवं संस्रवद्
गीपीयूषधारासिक्तकलेवरं अनेन योगेन भक्तो दीर्घा
युश्च निरामयः अयमर्थः ॐकारस्य नासान्तःकारपद्मा
ष्टकस्य निसः कारकर्णिकसंपुटितस्य पद्मद्वयस्य म
ध्ये समासीनं मंत्रावर्णत्रयनिर्गच्छदमृतधारास्नावितस
र्वगात्रं शिवात्मानं चिंतयेदित्यर्थः तथा वेदांगुलमिते
नेदिन्गुडूचीशकलैर्द्वनेत् पयःपरिप्लुतैरर्कैः सहदेवि
जितेन्द्रियः आरोग्यपुष्टिशालश्रीरविरालभते ध्रुवं जा
वन्तं सुखैः स्वाथाऊँ भैरवाग्निः श्रीणानिशाकरं आप्यायितो गि
नाहुः यदयात्साधके षितान् गुडूचीशकलान्वितं दिन्म
त्रिधावटवृन्तगाः तिलाहूर्वापयः सर्पिः पायसं वराण
पिपः इत्युक्ता सप्तभिर्द्रव्यैर्जुहुयात्सप्तवासरं क्रमाद्दश
शतं नित्यमष्टोत्तरमतंद्रितः समाप्तिकाल्हिजानित्यं भोज
येत्सुगान्वितैः विविधैः स्वादुभिर्भोज्यैरन्नपानादिकैर्ग
ण· विकारान्तुगडांन्नदिनवर्द्धयेद्वामवासरान् होतव्यो
दक्षिणादद्यात् दारुणां गोपयस्विनी· गुरुं संप्रीणयेत्तद्दिन
यन्नायैर्दैवतापिपा· अनेन विधिना साध्यः कन्याद्रोहनरा
दिभिः विमुक्तः सविरं जीविच्छ दर्दांगयानमंजसा· अभिचार
ज्वरं जीवं घोरं स्नातदेशिरो गदैः असाध्यरोगे ज्वाडामिमोहण
हे महाभये होमो हंसादिहः प्रोक्तः सर्वसंपन्नदायकः अथ विनम
दिवसेदद्यैः समभिराद्रान् इत्यकृशान्तद्रेन्मंत्रीमधुरैर्भोजयेद्द्विजा
नु· दीर्घमायुरवाप्नोति नियमेन समं सदा· अथवा समभिर्द्रव्यैर्जुहुयात्त
जेयात्मश्री

915

पृथक्तहस्तेनतस्मान्निरूपद्रवमन्तमे दीर्घमायुरवाप्नोति
नात्रकार्याविचारणा॰ यथोक्तद्रूर्वाप्रितेयेर्द्धनेदेकादशा
हुतीः हिनशः सायमस्येवरोगान्जित्वाविरादसौ दीर्घमा
युलभतेमंत्रशास्त्रविशारदः त्रिजन्मसप्तधावलीका॰
शमीरोचकलाद्रवैः हामिहवैःकृतोहोमः सहस्रेणपृथक्
पृथक् अपमस्तुहेरोनंदिन्सर्वरोगान्विनाशयेत सिद्धि
यैर्विहितोहोमोमहाज्वरविनाशनः अपामार्गसमिद्धो
मस्तयमस्तुगदापदः लिखेदष्टदलंपद्मतारंमध्येसमा
ध्यकं दिक्पत्रेषुद्वितीयस्कं दिक्षुभूमंडलस्याष्टसमन्विते
सर्विंदुकं विदिक्षुचवतथस्मोद्वितीयंविंदुभूषितं पेत्रस
मंतयस्मेदंजपहोमादिसधितं एतन्मंत्राणवाकेटवारो
कर्योग्रकोष्टके ग्रहरोगविषादीनांनाशनंस्तंभजने
कोर्तिवंधेपदिराकांतिपुत्रदंनात्रसंशयः अस्यार्थः अष्टदल
पद्मंविरच्यतत्कर्णिकायांप्रणवंतन्मध्येसाध्यनामविलि
ख्यतस्यदिक्पत्रेषुहूमितिविलिख्यकोणपत्रेषुक्ष्मि
तिविलिख्यकोणपत्रेषुसः इतिलिखित्वावहिर्मतरसं
कृतानस्यादित्तवकोणेषुठं इतिलिखित्वोक्तवह्निस्पाडुकं
फङ्भवति॰ अथाघोरास्त्रमंत्राः तत्रश्रीकंटसंहितायां अथा
घोरमनंवक्ष्येसर्वशत्रुनिषूदनं सर्वदुष्टग्रहव्याधिनाशनं
जगदीश्वरि रेवतीनकुलाक्रांतालोलादीर्घाश्रुखीयुताः
भगवाक्रांताऊर्द्दतीववरमुगंमपुरस्वंवत क्रोधीशोनकुली
शाद्यमुनरेवद्वयंशिवे वमद्वयंवंयमुग्ममपानयहितंयततः
वर्मांसानोमनर्देविपक्षकपंवदशाक्षरः इतिरेवतीरेवनकु
लाक्रांतानाद्रकारायथःस्थितालोलादीर्घकारः श्रीसुखीविंदुः

वि॰
ग॰
५१८

916

ताभ्यां युक्ता। तेन क्ष्री इति भग्नः सकारः तदाक्रान्तः ऊर्द्धि
नी। तदस्य ककारः वर्त्तुलाक्षी उकारेणाप्लुता। तेन स्फुर
ति। रेवती रेफः पुनश्चैतद्द्वयं स्फुर इति प्रादिचतुर्द्वयं स्फुर
इति युद्धरद्वयं आकारादि। चकाराद्धी शाल भ्यते। तेन स्फु
र स्फुरेति शिवो तमो यकारः सयः ङकारः तद्युक्तः तेन यो
इति। रेवती रेफः पुनः तद्द्वयं घोर इति तार इति स्वयंरूपं तद्रू
पं वटः पुनरेवट इति यातय। द्वितयं यातय इति वर्म्मांकं अस्त्रं
फट् तथा अघोरो स्वरूपिः प्रोक्तः स्त्रिह्रूं ह्रूं दः समीरितं अ
घोररुद्रो देवतास्यास्हं वीजं देविकीर्त्तितं। शक्तिश्च शक्ति
जं स्यान्मुरुपार्थं वनहृते। विनियोगो भवेदेवि षडंगवि
न्यसेत्ततः शरर्तुदशादिंद तिदिवाकरमिते क्रमात् पदानां
कादशमन्तोरेणु स्यान्तेषु विन्यसेत्। कंठनेत्रवक्त्रगल
हस्ताभ्यां हृज्जानुषु। सन्ये पाद्योश्चैव पदानि पदानि
परमेश्वरि शरर्त्तुनेत्रवसुविरसवेदाद्धिवेदकैः रसनेत्र
मितैर्वर्णैः पदानि सुमहेश्वरि इति। षडंगन्यासे वर्णवि
भागमाह शरारित्यादि। शराः ५ ऋतवः ६ दिक १०। नेत्रिनः ११
दिवाकराः १२ पदेषु वर्णविभागमाह। शराः ५ ऋतवः ६ नेत्रे
२ वसवः ८ अब्धय ४ रसाः ६ वेदाः ४ तथा पंचम्यन्तत्र
मंत्री ध्यायेद्देवं प्रसन्नधीः कालमेघनिभं देवं भीमं दंष्ट्रि
लोचनं भुजंगभूषणं रक्तवसनालेपलोभितं परशुकरं
वालेववाणत्रिशिखमेवच। ध्यानं दक्षिणोर्द्ध्वहस्तेन ह्रादि
क्रमतः परैः उमरुखेटकं चापं नरकपालं च पार्वति काम्य
कर्मसु रक्ताभमसितं वा रके निग्रहे ग्रह भूतादिमन्त्रे मुक्ता
निभंस्मरेत्। एवं संचिन्त्य देवेशं शैवपीठे पुरोदिते। षडक्षाणः

स्थितैपद्मेहिजयेभूभुरेहते वन्हीरसमाष्टकेवसुपत्रे
महेश्वरि· सृजयेद्देवमावाह्यगंधपुष्पैर्मनोहरैः प्र
गानिपूर्वमप्यक्षकेसरेषुयथाक्रमं· प्रथमोष्टदले
देविपूजयेदायुधाष्टकं परशुंडमरुंखड्गंखेटंबाण
न्धनूंस्तथा· शूलंकपालंचैतानिद्वितीयेष्टदलेपुनः
ब्राह्म्याद्यामातरः पूज्याश्चतुरस्रत्रयांतरा· वीथीद्वयेलो
कपालांस्तदस्त्राणिचसृजयेत् अथप्रयोगः तत्रप्राग्व
न्यासं कृत्वादियोगपीठन्यासांतेप्राणायामंचयंकृ
त्वाशिरसि अघोरऋषयेनमः गुह्ये ह्रंबीजायनमः
पादयोः ह्रींशक्तयेनमः इतिविन्यस्यममचतुर्विधपु
रुषार्थसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजलिर्वदेत् ततः
ह्रांस्फुर २ नमः मुखेप्रस्फुर २ नमः शिरसेघोरघो
रतरतनुरूपशिखायै· चटचटप्रचटप्रचटकवचाय
कहकह वमवम नेत्राय· बंध बंध घातय २ हुंफट्
अस्त्राय इतिषडंगमंत्रान्गुह्यादितलांतकरयोर्विन्य
स्य हृदयादिषडंगेष्वपिविन्यस्य शिरसि ॐह्रींस्फुर २
नमः मुखेप्रस्फुर २ नेत्रयोः परतररूपहृदिचटच
टनाभौ· प्रचटलिंगे· कह २ ऊर्वोः वम २ जान्वोः बंध
२ जंघयोः घातय २ पादयोः हुंफट्नमइतिविन्यस्य
ध्यानादिषडंगपूजांतेप्रथमाष्टदलेषुवासाग्रमारभ्य·
प्रादक्षिण्येनपरशवेनमः डमरुकायखड्गायखेटका
यबाणेभ्योशूलायः कपालाय· इतिसंपूज्यद्वितीयाष्ट
ष्टदलेदेवाग्रमारभ्यब्राह्म्याद्यष्टमातॄः संपूज्यप्राग्वदि
न्द्रादिपूजामारभ्यमासर्वंसमापयेदिति· तथा·लक्ष्मा

वि॰
दी॰
५८

917

त्र्यंजपेन्मंत्रं हृद्विद्याशीयतव्रतः जुहुयात्दशांशेनति
लैःमधुरैर्हुतस्ततैः तर्पणंमार्जनं कृत्वाभोजयेन्मधुरै
र्द्विजान् एवंसिद्धेमंत्रवरे काम्यकर्माणिसाधयेत् क्रमा
न्मार्ग्यापामार्गतिलशाखापायसैः साज्यैः सहस्रंप्र
त्येकं यामित्यांजयान्मधीः होमोयंनाशयेन्मयोभूत
कृत्यामयादिकान् श्वेतकिंशुकनिर्गुंडीहोमापामार्ग
संभवैःसमिद्वरैः कृतोहोमः सर्ववश्यकृत् निशांतिदः अपामा
र्गाश्वत्थयोः पंचगव्यसंसिक्ताः समिधोजुहुयात्कृ
ष्णपंचम्यांनिशिसंयुतः एवंसहस्रहोमेनभूतोनाति
ग्रहोभवेत् क्रमान्मार्ग्यापामार्गपंचगव्यहविर्हुतैः द्रु
तान्सहस्रंप्रत्येकं पात्रेसंपातयेद्बुधः संपातमर्घ्येबाम्ना
ध्यंभोजयेद्रुतशांतये लिखेदष्टदलंपद्मंवज्रिगेहस्थ
गांतरे मायांतकर्णिकामध्ये साध्याख्यंकर्मसंयुतं हु
तैरावेष्टितंशक्तिंकिंजल्केषट्स्वरान् ककारादि
लकारांतानालिख्यदलमध्ये अष्टमेवदलेवादिहांता
न्समालिखेत् स्वरादिवदमुष्मातान्मेत्रवर्णांल्लिं
शः दलमध्येतमालिख्यदलाग्रेषुमहेश्वरी प्रचंडाया
व्यानयंजातथैवग्रणेशोलिखेत् वह्निःषट्कोणकोष्ठ
प्रतिलोमंसमालिखेत् वर्मास्त्रबीजेनद्वाभ्यांभूपुरेण
तवेष्टयेत् दीक्षोक्तविधिनाकुंभंतस्मिन्यंत्रेनिधायच नं
त्रदेवंसमाराध्यतज्जलैरभिषेचयेत् भूतापस्मारकृ
त्याघोः सर्वेनश्यंतुपद्रवाः अथमंत्रः कथितस्तलस
समसिद्ध्यादिनाविष्णुलषट्कोणंविरच्यतन्मध्येष्टदलप
द्मंकृत्वातत्कर्णिकायांशक्तिबीजंमालिख्यतस्यकोणेषु

दे२०

॥ नमूर्धरेफस्थाने रोगं ईकारस्थाने नाशय नाशयेति साध्य
कर्माणि लिख्येत् ह्रीं जमविंदुभिः षोडषशस्वरैरावेष्टा
ष्टदलकेसरेषु प्रथमदलकेसरे कंखंगंघं चंछंजंझं ट
तोये· ञंटंठंढंणं तं पंचमे थंदंधंनं षष्ठे पंफंबंभंमं
सप्तमे मंयंरंलं अष्टमे वंशंषंसंहंलंक्षं इति साध्यं रेफयोर
न षष्ठेष्टरतत्र सप्तमे नृपवश्रष्टमे दचटर इति विलिख्या त
नः प्रथमदलाग्रेषु प्रचटाहितो येषु वटतनीयक हूंकार
चतुर्थे हूं वमपंचमेवमवं षष्ठे वं य वं य सप्तमे श्वान्तय इति
विलिख्येत् ह्रं ह्रिः स्य षट्कोणेषु ह्रूं फट् कोणेषु ह्रूं फट् इ
ति प्रतिकोणं विलिख्येत् ह्रहिमतेर स्रेणावेष्टयित्वा तेच
रोद्रो क्रविधिना कुंभमस्थाप्य तत्र देवमावाह्य समभ्य
र्च्य तेन जलेन साध्यमभिषिंचयेयफलसिद्धिर्भवति त
था· अष्टपत्रं लिखेत्तन्मध्ये षट्कोणं तस्य मध्यतः तन्मध्ये
शक्तिमालिख्य साध्याख्यातेमसंयुतं स्फुरद्वयेन तां श
क्तिं वेष्टयेजपदीश्वरी षट्कोणस्यादकोणे श्रीस्फुरद्व
न्दं लिखेत् एकैकशो महेशानि शिष्टवर्णान्दलेषु था
मूलमंत्रस्य देवेशि रसवेदचतुरसैः चतुस्वरवेदरसैर्वि
भक्तां तद्वहिस्ततः पुनः षट्कोणमालिख्य तत्कोणेषु म
हेश्वरी हूं फट् तिस्रा लिखेद्वाहे चतुरस्रेणावेष्टयेत् यंत्रमेत
द्धोरस्य कीर्तितं भुवि दुर्लभं तद्वोरग्रहबालभूतापस्मा
रनाशनं समाधिनतर्हुतेन्द्रणां सर्वसिद्धिप्रदायकं अथावि
पुलं षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये अष्टदलं पद्मं विरच्य तत्कर्णि
कायां पुनः षट्कोणमालिख्य तन्मध्ये प्रागवत् साध्यं श
क्तिमालिख्यानीं स्फुरद्वयं तत्वत्र दृष्टायेणावेष्टा तः षट्को

वि॰
क्रि॰
५१८

918

णेषु प्रस्फुरद्रश्मिषट्केन्द्राणीषु त्रिकोणमेकैकमक्षमालि
ख्याष्टदलेषु सांगदलमारभ्य प्रादक्षिण्ये तद्बाह्ये त्रा
दियातवहुरसेनाक्षराणि लिखेत् ६५५ ६५५ ६ इति क्रमेणाविभ
ज्यालिख्य वह्निः षट्कोणेषु प्रागदन्त्याह्वर हृदयं विलिखे
त्. तद्बहिः स्वरसणावृत्येदे तद्बहिः प्रत्येकफलदं भवतीति
श्रीशिवरहस्ये अथ वक्ष्ये महेशानमंत्रं पाशुपतास्त्रम
तनेसमस्तापमारकं शतकृतत्वे नहावकेशः शान्तीभू
षितश्च दृशोख्वरः शिवोवाशां पौनातस्य पंचमस्वरसंयुत
वर्गान्तात षडर्णोथ षडाननसमीरितः तारेपुराण्य वक्रके
शः शकारः शान्तिरीकारः इन्दो लकारः नाभ्याभूषितः
वेदशोख्वरः बिन्दुः समलंकः तेनश्री इति शिवोवाशः सर्वः
पकारो वान्तः शकारः पंचमस्वरः उकारः तदुक्तः तेन श्रु
इतिवर्ण्णके अस्त्रफट् तथा ऋषिः स्याद्वामदेवोऽस्य पंक्तिश्छं
दउदीरितं रुद्रः पशुपतिः प्रोक्तो देवता देवपूजितः मंत्रार्णैः
षडंगानि हुंफट् अन्तैः सबिन्दुभिः जातियुक्तानि विन्यस्य
षडाननकरांगयोः ध्यायेत्पशुपतिं सम्यङ्नत्वा वैकाग्र
मानसः पंचवक्त्रं दशभुजं प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं शशिज्वाला
निभश्मश्रुं भीमदंष्ट्रं भयानकं खड्गबाणानथ शूलं शक्ति
परश्वमेवव दधानं दक्षिणैर्हस्तैर्दक्षादि क्रमेण तु खेटवा
पौ च घण्टिकां च त्रिशूलं च ब्रह्मदण्डकं वामहस्तैश्च बिभ्राण
मष्टाकाङ्कसमप्रभं नानाभरणसंदीप्तं नागैरलंकृ
तं स्फटिकौघनिभं वा तं सर्वरत्नाकरं स्मरेत् सर्वोक्तेपूज
येत् पीठे पौवेगाधादिभिः शिवे पद्ममष्टदलं कृत्वा कर्णि
काके सरान्वितम् चतुर्द्वारसमायुक्तं चतुरस्रं च याहृतं ॥

एवं यंत्रं समालिख्य स्वर्णरूप्यादिके शुभे पटे वा फलके
वा स्वश्रीकंठादिसमं भवेत् सर्वोपचारैराराध्य यनेंद्रगा
निसर्व्ववत् दलेषु मातरः सूर्यालोकपालास्त्राणि नद्धह्रिं
मजयेद्विपिनानेन कृद्धैः परमभक्तितः यः समर्चानवाप्य
हृकामानेतेशिवोभवेत् अथ प्रयोगः तत्र प्रागवत्स्नातः
कृत्वादियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा
शिरसि वामदेवाय ऋषये नमः मुखे पंक्तिश्छंदसे नमः
हृदये पशुपतये देवतायै नमः इति विन्यस्य मम सर्वा
भीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलिर्वदेत् ॐ ह्रूं फट्
हृदयाय नमः स्त्रौं ह्रूं फट् हृदयाय नमः शिरसि यह्रूं शिखा
यै: ॐ ह्रूं फट् कवचाय ह्रूं ह्रूं फट् नेत्राय फट् ह्रूं फट् अस्त्राय
फट् इति षडंगमंत्रानंगुष्ठादितलांतकरयोर्विन्यस्य हृद
यादिषडंगेष्वपि न्यसेत् ततो ध्यात्वा गास्वर्णनेत्राष्टदलेषु ब्रा
ह्याद्याः संपूज्य वह्निवीथी हृदये ईशोपास्त्रं दस्त्राणि च संस्कृ
प्रागवत्सर्वं समापयेदिति तथा वर्णान्नत जपेन्मंत्रं रुद्रवि
धाशीतिनेदिपः तद्दशांशं नेद्रव्यैः संस्कृतेन तलैः तर्पणं
मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणान्भोजयेत्कृती ततः सिद्धमनुर्मंत्री प्र
योगान्विदधीत वै अनेन मंत्रितं तोयं ग्रस्तस्य वदने क्षिपेत्
सयत्नं भवति के देन ग्रहो मंत्रप्रभावतः अनेन मंत्रिता वा
णान्विसृजेद्भूपतिः जयेत्क्षणेन सबलान् रिपूनाच्छ्रुम
डाननः अथ श्रीकंठसंहितायां नीलकंठमंत्रं वक्ष्ये सर्वत्र
यविनाशनं येनातानागुरैनेमेत्रीरष्टानाशयते विषं भंजनेमेष्टा
हमारुह्य कैलासे हिमशैकपार्वती स्थितं समाश्रुत्वो प्रणम्यं सवरवर्णि
ति मेषशोधिभुजगस्यो लालांताली श्रीमस्यै उनः लागालोशेमहासेन
३ जलालीय ईश्वरः॥

वि.
णी.
५१५

917

भुजंगेशोरेफः तदुपरिस्थितो लोहितेशः पकारः सद्यो
ओंकारः अक्रूरोबिंदुः ताभ्यां युक्तः तेन प्रों इति मेषेशान
कारः भुजंगस्योरेफोपरिस्थितः लोलाक्षी ईकारः श्रीमु
खी बिंदुः ताभ्यां युतः तेन वीं इति लांगलीशः टकारः म
हासेनो विसर्गः तद्युक्तः तेन टः इति तथा अरुणो मुनि
रुद्दिष्टोनुष्टुप्छंदस्तु देवताः नीलकंठः शिवो देवी षडंगविधि
रुच्यते हृत्प्रगमहृदिगेतेदत कपर्दीहृदिटः शिरः नीलकंठाः
सडे देवी स्वाहांतमशिखामताः कवचे कालकूटांते विष
भक्षणाय युते नमोस्त्वावीजयुगले नीलकंठः सडे शिवः
अस्त्रमेवं यजेद्देवि पंचांगानि करांगयोः मूर्ध्नि कंठे च हृद
ये न्यसेद्धीतत्रयेततः ध्यायेद्देवं नीलकंठं बालार्कयुग
वर्चसं जटाजूटलसच्चंद्रसकलं फणिभासनमेः कृताक
ल्पकरांभीजैर्दधानं जपमालिकां मूलेवदक्षिणापोर्ध्वे वा
मोर्ध्वे च कपालकं खट्वांगं तदधोहस्ते पंचवक्त्रविराजितं
प्रतिवक्त्रे त्रिनयनं व्याघ्रचर्मांबरावृतं पद्ममध्ये समासी
नं स्मेराननं मनोहरविग्रहं एवंध्यात्वार्चयेत्पीठे शैवे सर्वो
पचारकैः पद्मे वसुदले रम्ये चतुरस्रत्रयावृते चतुर्द्वार
समायुक्ते सर्वसंगानि पूजयेत् लोकेश्वर्यानथो भस्मास्त्र
दस्त्राणि च समर्चयेत् एवं समर्चयेन्मंत्री नीलकंठं महेश्वरं
दृष्ट्वा विनाशयेत्क्ष्वेडं नीलकंठ इवापरः अथ प्रयोगः अ
थ प्रागेवस्नानः कृत्वादि योगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायाम
त्रयं कृत्वा शिरसि अरुणाय ऋषये नमः मुखे अनुष्टुप्छंदसे न
मः हृदये श्रीनीलकंठाय देवतायै नमः इति विन्यस्य मम स
र्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलिर्वदेत् ततो मूलेन

नकारश्चर्हिकृता हरहरस्वाहा हृदयायनमः कपर्दिने स्वाहा शि
रसे स्वाहा नीलकंठाय स्वाहा शिखायै वौषट् कालकूटभक्षणा
यं हुं फट् कवचाय नीलकंठिने स्वाहा अस्त्राय फट् इति पंचांगमंत्रा
न् गुष्ठादिकनिष्ठांतकरयोर्विन्यस्येत् एवं स्पृहृदयादि पंचांगे
ष्वपि न्यसेत् ततः प्राग्वत्सर्वं समापयेदिति तथा लक्षत्रयं जपे
देवीदीक्षितो विजितेंद्रियः हविषा मधुना तेनाथ हुनेद्देवि दशांशतः
तर्पणं मार्जनं कृत्वा भोजयेन्मधुरैर्द्विजान् एवं सिद्धे सतो देवी
मंत्री हरति तत्क्षणात् तेऽष्टत्रयं न संदेहो नीलकंठ स्वरूपतः
स्पृष्ट्वा नेय हि विषग्रस्तं तत्क्षणान्निर्विषो भवेत् विलोक्य विषि
णं मंत्री प्रजपेत्सुसमाहितः विषदर्पान्क्वचिते साव विराव्वा
त्र संशयः दृष्टो हे उग्र दृगा लेख शिरः कंठद्रष्टव मैत्रवर्णा
त्र यंत्रस्य देवतारूपकं गुरुः स्मरेन्न्यदर्शिना मामा मध्यमात
र्नेनीयहः मेत्रात्तरहं यदेवी जंदेशलि भिरुतमः त्रिशूलमु
मायायस्मरानयमश्नवनाशयेत् पंचाशत्तुनाजममं
त्रमौषधमेवच भक्तित्त्वेउरोगादिनाशमेपरमंशिवेम
त्रांतरमणावस्य नीलकंठस्य पार्वती नारह नीलकंठायम
ठे रक्षाह्वरो भवेतारः प्रणवः द्रत नमः शाहः नीलकंठायस
त्रूपं तथा ऋषिर्ब्रह्मा समुद्दिष्टो गायत्री छंद उच्यते देवता
नीलकंठोस्य विषग्रहविनाशिनः अमध्यानाद्वे नानाय
होमायर्णोत्र योक्तवान् तारं हे नीलकंठाग्रिवथ्यरहाणा
कौपरः तारः प्रणवः डे नीलकंठो नीलकंठ्यायः इति अ
ग्रिवधूः स्वाहाकारः स्वाहावैवहद्दैनैः स्तुः पचाग्गानिन्यसे
न्क्रमात् दहनं नेत्रिकारम् भावामन्तर्ने निकावधिः
वर्णाष्टकं न्यसेन्मंत्री पादोरुगुह्यनाभिषु हृत्कंठमुखी

वि॰ कंठमासेमंत्रीपादोरुगुह्यनाभिषु हृत्कंठमुखशीर्षेषुन्यसेद्द
स्तो॰ णाष्टकेषु शिवं सर्वांगेषु ततो मुक्तिस्फीतपीनारुणासितासितैः
९२॰ अभयं वरदं चापं वामं किंचदपंडजैः ध्यायेदेवं स्वपार्श्वस्थ
गौरीं गणेशानंदिनं दरः संहारनिर्विषत्वं भावेषान्क्रमात्कुंभैः द
क्षिणाधः करमारभ्य वामाधः करपर्यंतं अनुपध्यानं तथा
अन्यदोक्तविधानेन न्यजयेत्परमेश्वरं पुरश्चरणमप्युक्तंव
र्णलक्षं महेश्वरि॥ अथ प्रयोगः तत्रप्रागेवयोगपीठन्यासां
ते प्राणायामत्रयं कृत्वा पूर्ववत्शिरसि अरुणायऋषये नमः
मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीनीलकंठायदेवतायै न
मः इतिविन्यस्य ममसर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः इतिकृ
तांजलिर्वदेत ततो मूलमंत्रेण करशोधनं कृत्वा नील
कंठाय हृदयाय नमः स्वाहा नमः शिरसि॥ ॐ नमः शिखायै
वौषट् नीलकंठाय नमः कवचाय स्वाहा नमः अस्त्राय फ
ट् इतिपंचांगमंत्रा अंगुष्ठादिकनिष्ठांतकरयोर्विन्यस्य नेत्र
वर्जं हृदयादिषु विन्यसेत् ततोक्तरूपंध्यात्वान्यत्सर्वंस्वद्वार
वत्कार्यमिति॥ अथ चिंतामणिमंत्रः तत्रोश्रीशिवरहस्ये॥
कैलासशिखरेरम्ये नानारत्नविचित्रिते नानाद्रुमलताकी
र्णे मंदवायुतरंगिते नानाकुसुमसौरभ्येरामोदितदिगं
तरे सिद्धकिन्नरगंधर्वचारणाप्सरसांगणैः गीतवादित्रर
म्यैश्चपीणायह्नैः शिवंसदा ब्रह्मविष्णुसहस्राक्षप्रमुखैरम
रैस्तथा॥ गजास्यनंदिभृंगाद्यैर्गणैर्मुनिगणैरपि निषेविते
शिलापृष्ठे वैडूर्यमणिनिर्मिते॥ सिंहासनसमासीनमर्द्ध
नारीश्वरेश्वरं परं सुप्रसन्नमुखंशंभुंस्कंदः प्रणम्य शंकरं
स्कंदउवाच भगवन्सर्वधर्मज्ञ जगदाद्यजगत्पते अनाथं

नाविलासान्यानुग्रविग्रहाः रहस्यं किंचिदिच्छामिदं हं
तो भक्तवत्सल भक्तोस्मि तव देवेश वद त्वं कृपया विभो
चिंतामणिमनुर्वेदम् वितेयत्त्वया प्रभोः इदानीं तं जगन्ना
थ श्रोतुमिच्छामि शंकर श्रीमहादेव उवाच साधु साधु गु
हपात सर्वज्ञ शास्त्रार्थपारगः रहस्यमपि वक्ष्यामि भक्तोसीति
षडाननः न कस्यापि मयाख्यातं तवस्नेहाद्वदाम्यहं
गोपितव्यं सदा वत्स न प्रकाश्यं षडाननः सद्योकायसु
शांतायस्वकुलीनायते मंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि शृणु वत्स स
माहितः भुजंगेशं समुद्धृत्य क्रोधीशं तदधः कुरु स्वतेजो
तन्नधः कुर्यान्महाकालं वषण्मुखः ततः संचिंतयेद्देव
शिवं विद्रुमारक्तवामार्द्धं नीलायरांगकः अर्द्धेंदुभाशशां
कार्द्धविलसज्जगमौलिकं हावभावविलासार्द्धनारीश्व
रमहेश्वरम् भीषणायरदेहार्द्धं वामोर्द्धपाशसद्रुते पद्मं
वतदधो हस्तेदधानं दक्षिणे हके करे त्रिशूलं तस्याधो
न्नकपालं च षण्मुखे प्रविभक्तांशुकोकल्पमालालेप
विसर्जितं एवं ध्यात्वा यजेत्पीठे शैवे सर्वोपचारकैः अष्टप
पत्रांबुजं हृद्द्ववतनरसत्त्रयं ततः वर्त्हारसमोपेतमस्मिष
रस्त्वयजेयेत् आदावंगानि संपूज्य केसरेषु यथाविधिः
अर्चयेदष्टपत्रेषु कार्त्तिकेयहषदिकान् ब्राह्मयाः सोनरः
पूज्या द्वितीयेष्टदलेषु नः लोकेश्वरांस्तदग्राणि प्रागवी
ण्यद्वये यजेत् इति अथ प्रयोगः तत्र प्राग्वद्योगपीठस्था
सीनो मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि कश्यपायऋ
षये नमः मुखे अनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीअर्द्धनारीश्वरो
देवतायै गले हंवीजाय नमः पादयोः रंशक्तये नमः ना

वि० रा० ५२१

भौं मं कीलकाय नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये
विनियोगः इति कृतांजलिर्वदेत् ततः रं हृदयाय नमः
कं शिरसि स्वं शिखा० मं कवचाय० रं नेत्रत्रयाय यं अस्त्राय
इति षडंगमंत्रान् तेष्वादितत्तान् करयोर्विन्यस्य हृदयादि
नेत्रांतेषु पंचमंत्रान्विन्यस्याहमंत्रेण तालत्रयं दशदिग्बं
धनं कृत्वा ध्यानादिपुष्पोपचारांश्च षट्दले केसरेषु आग्ने
ये रं हृदयाय नमः ईशाने कं शिरसे स्वाहा नैर्ऋत्ये स्वं शिखा
यै नमः वायव्ये मं कवचाय नमः देवाग्रे रं नेत्राय नमः देवा
ग्रादिवत्दिक्षु यं अस्त्राय नमः इति षडंगानि संपूज्य प्रथ
माष्टदले देवाग्रमारभ्य प्रादक्षिण्येन वृषाय क्षेत्रपाला
य० चंडेश्वराय० दुर्गायै षण्मुखाय नंदिने विघ्ननायका
य सेनापतये इति संपूज्य द्वितीयाष्टदले तथैवारभ्य ब्रा
ह्म्यै० ईं माहेश्वर्यै० ऊं कौमार्यै० लं वैष्णव्यै० लं वारा
ह्यै यैं इंद्राण्यै० औं चामुंडायै० अं महालक्ष्म्यै० इति संपूज्येंद्रा
दिसर्वं प्राग्वत्समापयेदिति तथा पंचकलशे जपेन्मंत्र
दीक्षितो विजितेंद्रियः जुहुयात्तद्दशांशेन त्रिमध्वक्तैः सतंडुलैः
तिलैः संतर्पयेद्देवं शुद्धतोयैः षडाननं ततोभिषिंचेत्क
लेन स्वमूर्ध्नि समाहितः ब्राह्मणांस्तोषयेत्पश्चाद्रत्नपालैः
सदक्षिणैः एवं सिद्धमनुर्वत्स प्रयोगान्विदधीत वै इति
षडलत्तजपः कृतपुरणपरा० शिवमहार्णवे० शिवशक्तयोः
पृथक्पृथक् ध्यानमुक्तं यथा अथवा देवदेवेशि ध्यायेदष्ट
भुजं शिवं दक्षिणार्द्धके देवि पद्मस्थं स्थः क्रमात् खड्गबा
णशरांश्चैव दधानं वामबाहुभिः भुजंगं त्रिशिखं चैव
कपालं चापमेव च कुहादिन्यासौ विलासं सौदाग
स्ति दशाक्षिता गंगानंगविलसच्चंद्रखंडदिशोखरं

इति संचिंत्य देवेशं नत्वा षैस्यं शिवामपि अरुणामरुणा
कल्पामरुणांशुकधारिणीं अरुणालेपमालाढ्यांत्रिने
त्रामाणिभूषिणीं मूलैः षोडशभिर्ध्यायभुजषोडशमण्डितां
चिंतयेत्परमेशानीं साधकाभीष्टदायिनी॰ इति प्रायशः का
म्यमेतिदेतिचिंत्यानित्यं प्रागुक्तमेव शिवरहस्ये रेफं त्य
क्त्वादिसंवन्ध शिवशक्तिनियोज्य चयजपेत्ततासिद्धिः स्या
च्छीघ्रमेव नसंशयः अयमर्थः वीजस्यादिसं रेफमपस्यत
त्स्थाने शिवशक्ती हकार सकारौ संयोज्य जपेदिति॰ प्रासा
दाख्येन येन मंत्रं अष्टतेमत्र विनमः तेनावेशो भवेत्सद्यो भूता
दीनां सतामपि गलस्य शिरसि ध्यायेच्चन्द्रमंडलमध्यगं स्व
रैः षोडशभिर्वीतं गलस्य शिर सिस्मरेत् वीजमेतन्महाभेम
ग्रहातिततत्क्षणाद्धरेत् त्रिकोणं चिंतयेन्मूर्द्धि गलजं तो
षडाननः तन्मध्ये चिंतयेद्वीजं ज्वलत्कालानलप्रभेक्षणा
दावेशमेतीग्रहानोगादिकानपि॰ एतन्मंत्राभिजप्तं वेधनी
वपक्ततकं गलस्य मूर्द्धनि न्दिमेक्षणादावेशकारकं पौष्टि
केशांतिके मंत्रं शुक्लवर्णं विचिंत्य च मकारमादौ संयो
ज्य जपेन्मंत्रं षडानमः आकृष्टौ च वशीकारी रक्तो रेफादि
को भवेत् हकारादिश्च हेमाभः स्तंभने क्षोभणे ग्रहः धूम्र
वर्णं यकारादि विद्वेषोच्चाटयो रपि पीतवर्णौ लकारा
दिः स्तंभेनगोविवाहने शुद्धस्फटिकसंकाशं मंत्रो ध्येयो
मुमुक्षुभिः अकारादिस्थितमध्ये देशिको देशतो ग्रहः वायु
मंडलमध्यस्थमेत्र कुसंविचिंतयेत् नेत्रयोर्द्दिवतोवत्स
श्राध्यमाशुप्रजायते वाधिष्ठिकर्णयो रंध्रेच्छंदि व वदनेस्म
तः ऊर्ध्वं मूलेकरोत्याशुवाशुमममसंस्मरेत् ॐ संहं च शिरो

त्रि॰ रोगं कुर्य्याच्छिरसि षण्मुखे॰ वाग्रोधं कंठतालेषु वक्त्र
रा॰ स्मरणमध्यगं चेद्यं मंडलमध्यस्थस्वरैः षोडशभिर्वृतः नेत्र
५२२ ध्यानेन नेत्ररोगं हरेन्न्यासेनसंशयः रक्तस्वानेकशाणीना
योगेध्यानं हरेत्क्षणात् ऊर्ध्वाध्यानं मूलरुत्थाद्विस्फो
टविषमेत्वरे॰ त्रिपिरक्ताभमेवत्रस्रमेदाहेशिरोगदे॰ स्मरे
त्मंत्रविडमाभं तत्रतद्दोषशांतये॰ अत्यारक्तं त्रिकोणे स्थिते
वीनं स्मरेद्बुधः॰ यस्यस्त्रह्निस्मवश्यस्यादविरादस्यवक्त्रवः र
ह्वागनाहृदंभोस्थितं मंत्रं विचिंतयेव॰ मंत्रवर्णं ह्वं वधाने
नोरूपांवसस्मरेत् तच्छीर्षमात्रपाशेनकर्षयेयोषितं
धुव॰ स्त्रानामगाभितंबीजं योषायोनौविचिंतयेत् वशयेत
त्क्षणायोषाम्नावयेच्छुक्रमेव च निजलिंगशरीरस्थित
बीजं चिंतयेद्बुधः प्रवेशयेयोनिमध्ये संपक्वायोषितां व
शेत् विद्ध्याद्रावयेच्चैवनात्रकार्य्या विचारणा कुलाल
मृदमानीय तत्र बीजं समालिखेत् तन्मकारस्थरेफेनसमा
ध्याख्याकमंसंभुक्ता विलिख्यतन्निकोणेन वेष्टयेत्तद्व
हिस्तथा॰ षट्कोणेन समावेष्ट्य षट्कोणेषु चालिखेत्।
रेफं सविंडकं नेत्र विलोमैर्वेष्टयेत्स्वरैः प्राणप्रतिष्ठानसमा
युक्तां सम्यक्कुंडानतः निखनेद्वल्याच्चतत्रपांके समा
वेशेत् तदंत्रभस्मणान्नस्यो वश्योभवति निश्चितं यतिश्चिया
याषट्चक्रेनात्रकार्या विचारणा मधुरत्रयसंयुक्तेन शालि
पिष्टेन षण्मुखैः कृत्वा पुत्तलिकां सम्यक्प्राणशगीभिनिमंत्रलो
पप्रदाभ्योचनेयाभ्याजानुभ्यामूरुयुग्मतः नाभेरधस्यात
हृदयांकेदांदाशीर्षकं ततः पंचद्वादशधाच्छिन्नातीदंतशस्त्रे
णसाधकः मूलमंत्रमनुद्याशुदिशपषडाननस्तवश्योभवति
देश्चना

त्रकार्णाविचारणाः चतुरस्रंसेमंकुन्नानानवालीदले
गृहा॰ तन्मध्येतवकारस्यवीजमाध्यसमालिखेत मंत्रम
ध्यमकारायःस्थितेरेफेविचक्षणाः चतुरस्रेचतुःकोणे
कारंविंदुसंयुतं विलिख्यस्थापितन्याणांमूलमंत्राभिमं
त्रितं अष्टोत्तरसहस्रेणाशिरोरोगीप्रमद्र्ययेत श्रीविकेया
चिरोदेवीरोगान्मुक्तः सुखीभवेत् मरेफेणककारेणकंट
साध्यस्यषणमषः दत्तस्तेनेषकारेणवामेचैवमकारतः
दक्षांशेरेफतोऽधावामेवापिपकारकः औकारेणयुतं
वत्सनाभिमकारतोगृहः वद्वोविंदुदेवंद्वाभ्यावधाकर्षतस्म
रेहिया सर्वंशीतेसवशपस्टविराज्ञानंसंशयः वेधनीवाप्य
पुष्पेणत्रिकोणरचयेद्गृहं॰ तन्मध्येविलिखेद्वीमंवह्ना
गुरुकुंकुमैः पुष्पेणतेनतन्मध्येकर्णिकेयविधानतः अ
ग्निंसंस्थाप्यतत्रेशंसम्यग्विधिवन्नतः ज्ञनेदष्टोत्तरशतं
घृतैः संपातयेद्धुतं त्रिलोहनिर्मितायांतुमुद्रिकायांविच
क्षणः संपातसिक्तांतांवत्ससहस्रेणाभिमंत्रितं माष्टके
नाथजांदहलधारयेयस्तुभूपतिः जपेत्तुपुष्पिषट्चक्रव
लाध्यानविलानिघ्नन् विषवेतालभूतादिडाकिनैर्वाध्य
तेनमः वस्त्रभागेत्रिलोहस्यमृणाबामुषसाप्रतेसामस्त
र्यैःग्निनूपनामातृकापाः षडाननः तन्मयस्याद्विलो
हस्यभागास्तद्वर्णसंख्यया॰ भवहूपासमेसस्यनाजागःषो
डशरुच्यते कांचनस्याक्कोरूपनामहूर्णाः पंचविंशतिः ते
नभागास्तस्यतावमस्याग्निमयवतः तद्वर्णाश्वदशैतेनत
स्यभागोपिनाटशः अष्टपत्रंलिखेत्यंकर्णिकायांषड
स्रकं तन्मध्येचत्रिकोणंस्यात्तन्मध्येवीजमालिखेत सा
ध्याख्याकर्मसंयुक्तंषट्कोणेषुषडंगकंलिखेत्

वि.
रा.
५२३

वीदिपत्रेषुवीजवर्णान्विभज्यच रंकंखंसंरंयमितिवर्ष
णमुखवहिर्हंतवतत्षट्कस्यादंतरालत्रयान्विते एतयंत्र
भूतं सर्वरक्षीकरमनुत्तमं श्रस्मिंस्तंत्रेसमापाद्यकलशे
विधिवच्छुभः तत्रदेवं समभ्यर्च्य साध्यतेनाभिषेचयेत ग्रहरो
गादिभिर्मुक्तः सुखितः सुखमाप्नुयात आदौषट्कोणमा
लिख्यवकारंतत्रसंलिख्य वकारंतत्रसंलिखेत तन्मध्ये
साध्यसंयुक्तंलिखेद्दीर्घषडाननः ह्रैं षोडशाभिर्वीतंष
ड्भिस्समालिखेत वहिर्हंतद्दयंकृत्वाष्टनरालेनयोले
खेत ककारादिहकारांतानार्वर्णान्बिंदुसमन्विताने
श्रष्टकोणंवहिःकृत्वातत्कोणेषुलिखेद्धूं हूं नृसिंहबीजं
प्रागुक्तंपंचमेनषडाननः उष्णग्रहविषव्याधिनाशनं
सर्वसिद्धिदं आदौषट्कोणमालिख्यतन्मध्येसाध्यसंयु
तं चिंतामणिंसमालिख्यषट्सुकोणेषुषण्मुखंरंकं
खंमंरंयमितिश्रीमन्मितिवसंयुत विलिख्यवहिरावृ
त्त्यावृतेतनप्रणवेनवतहहिर्वैष्णवदलस्थान्वृतेसमालि
खेत तद्वहिश्चनरसिंहाख्यविद्ययाविवृतान्नृसिंहवीजं
विलिखेतकोणेषुवषण्मुखं एतद्यंत्रंरोचनयाविलिखे
द्धोमपात्रेभस्मालाक्षावीतंसंपकृत्वासंनयाविधिवच्छुभः
मस्तकेधारयेद्देनलक्ष्मीसि भाग्यवर्द्धनं आयुरारोग्यविज
यवश्यकृत्सुत्रपौत्रदं वीरस्त्रालमहारोगभूतायस्मार
नाशनं कारकरनरीः शाखासात्तामानीयतत्रवग्रहे
शेसहासेनसरस्येकारयेसौनं षट्कोणंविलिखेदन्त
तत्रसाध्यसमन्वितं चिंतामणिंविलिख्याष्यषट्सु
कोणेषुसंलिखेत वह्निंज्वालारवारकारेखाकाच्याश्चनदहिः
कार्त्तिकेयाय्यंसंततमष्टौत्तरसहस्रकं मूलमंत्रेणतन्नमस्यक

॥ स्तापयेत्सर्वशत्रवे ॥ ॥

वीरव्याघ्रक्रोडसर्पवृश्चिकभूतपिशाचकाः तद्वनैमित्तिकाद्वि
त्रुट्यंत्रस्यास्य प्रभावतः श्रीकंठसंहितायां शृणु देवि प्रव
क्ष्यामि मंत्ररत्नं महाद्भुतं नेवरो देवदत्नस्य शत्रुक्षयकरं परं
सर्वतेशो महादेवि महाकालेशसंयुतः तदधश्च भुजंगेशो
वालीशस्तदधः शिवे अधीशस्तदधो देवि सर्वोर्ध्वे श्रीमुखील
ख्या वीजमेतत्समाख्यातं सर्वसिद्धिकरं परं सर्वतेशो हकार
ः महाकालेशो भुजंगेशो रेफः वालीशो यकारः अधीशः
ऊकारः श्रीमुखी बिंदुः एतैः संपिंडितं ह्म्र्यूं इति वीजं भव
ति ऋषिर्ब्रह्मा समुद्दिष्टो गायत्री छंदः ईरितं श्रीरुद्रो देवता
प्रोक्तः सर्वाभीष्टप्रदो भवेत् षड्दीर्घभाजा वीजेन षडंगा
नि प्रकल्पयेत् हकाररहितं मूलवीजं जलवहान्वितं च
त्वारि देवि वीजानि देवस्य गिरितनदिति जयाख्याविजया
ख्याह्यजिताया पराजिताः वीजमेतल्लिखन्यस्य करयोर्व्या
पकं ततः कनिष्ठादिषु विन्यस्येत् षडंगानि तलावधि देवं
देवी सवीजाद्यं कनिष्ठादिषु विन्यसेत् यदान्कृहीवापि न्य
स्येन्महिता जगदीश्वरि मूर्द्धादिपादपर्यंतं तलाभ्यां व्यापकं
न्यसेत् षडंगानि पुनर्न्यस्य देवं देवीं च पूर्ववत् शिरोवदनहृ
न्नाभिगुह्येषु क्रमतो न्यसेत् एवं न्यस्तततो देवी ध्यायेदेवीम
नन्यधीः उद्यदादित्यरुचिरं चतुर्वक्त्रं त्रिलोचनं वेदार्द्धशे
खरं दर्शैश्वतभिर्दधतं क्रमात् दक्षिणोर्ध्वकरे देवी मणिषष्ठां
गवर्त्मना तत्रावाह्य यजेद्देवं समाकरंगपादिभिः शिवे ततः पुर
कसर्वैर्विद्यानुलोमविलोमगैः पमादिकैरचमाद्यैपादा
गात्राणि कल्पयेत् रकारेण न्यसेद्देवि ततरूपानुमामय
वनर्थ्यंपचमामं न्वसराभ्यां वदवर्णानि मायाविद्यामयेदे

विमृहं हृदि ध्यायेत् षट्सरोजपर्यंकलेपिनावरा
वि. नेन संध्यादेशे महादेवि वितनुं भिः यथाक्रमे वामायाम्
शी. जयेदेनावामास्पेष्टाततः परं रौद्रीचैवज्ञावताम्येयावामा
१२४ रूपामहेश्वरि इत्यंमेकलिते पीठमूर्ति संकल्प्य मूलतः त
124 स्मादावाह्य देवेशं तेव रंदेविप्रजयेत् वतुहारसमायुक्त
मवरसत्रयाहृते ग्रहपत्रांबुजे देवियजेदावरणैः सह
ब्राह्मीदेवगानिसहस्यके सरेषुयथापरा दिकात्रेषुय
जेदेविसर्ववीतादिकाः क्रमात् वामायाः सर्वभूतदिनार
कारकानुलेपनाः अरुणाभुक्तपुष्पायालाहलाप
दितानता वलीकीवादनरतामदविभ्रममेघराः को
णपत्रेषु वाम्यवां हृतीवीनादिकाः क्रमात् उभं गौरस
भगाचैव करालीमोहिनीततः वहे वीथीहृयीदेविले
केशान्साष्टधात्यमेत् इत्थं यो भजते देवि त्वद्वदंविधिव
नरः न तस्य दुर्लभं किंचित् त्रिषुलोकेषु विद्यते अथप्र
योगः तत्रप्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासान्तेमूलेन
प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये नमः
मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीउग्ररुद्राय देवता
यै नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः
इति कृतांजलिर्वदेत् ह्रां हृदयाय नमः ह्रीं शिरसे
स्वाहा ह्रूं शिखायै वौषट् ह्रैं कवचाय हुं ह्रौं नेत्र
त्रयाय वौषट् ह्रः अस्त्राय फट् इति षडंगमात्रांक
निष्ठादितलांतेकरयोर्विन्यस्य पुनः ह्रां नमः इ
ति केवलबीजमेकनिष्ठांगुलेषु विन्यस्य कर
योर्व्यापकं कृत्वा कनिष्ठयोः ह्रां नेत्रवरुद्राय

नमः अनामिकाभ्यां ह्रूं नयायै· मध्यमयो ह्रूं विनयायै· तर्जे
न्योः ह्रूं अजितायै· अङ्गुष्ठयोः ह्रूं अपराजितायै नमः इति वि
न्यस्य ध्यानाद्यात्मसृजाते सृजाव कृपथ्यां कृत्वा संस्थाप्य तत्र
मेडकादिसिंहासनं तत्र प्राग्वत्पीठं संसृज्य सिंहासनस्य पादे
षु ञं प्रथमाय नमः ञं ज्ञानाय नमः लं वैराग्याय· लं ऐश्वर्या
य नं· तस्योत्तरेषु लं अप्रथमाय· लं ज्ञानाय· अं अनैश्वर्याय· इ
ति संसृज्य जनोनंतं पद्मं अनंतं सविनालं वंसं सृज्य ईप्रकृतिम
यपत्रेभ्यो· ई विकारमयकेसरेभ्यो· ऊं सर्वतत्त्वरूपायै कर्णिका
यै· इति संसृजेयेत् अत्र स्वस्वरूपेण पद्ममित्यनेन हृद्यं
स्याः कर्णिकाकालत्वने पद्मस्य प्रागेव सृजितादिति ततः सूर्य
दिमंडलं सृजाते इंप्रबोध्यात्मने सत्वाय· इत्यादि गुणत्रयं पद्मका
शादिपथ्यावत्सनात्मचतुष्टयं सृजाते किंदलेके सरेषु पद्मा
मायै· पैं ज्येष्ठायै· ऊं रौद्र्यै· ऊं इच्छायै इति शक्तिः चतुष्टय
सृजेयेत् अत्र नवशक्तिसृजने नाम्नो निःप्रतीयते विशिष्ट
सबीजशक्तिचतुष्टयमात्रस्योक्तत्वात् शैवपीठनवशक्ति
बहिर्भूतेस्या शक्तिः सेयग्राह्येति· इत्यं पीठं सृजा विधाय तत्र
मूर्तिकल्पनादि षडंग सृजाते· अष्टदलेषु देवाग्रादि गन्धलव
तुष्टये प्रादक्षिण्येन पं वामायै पं ज्येष्ठायै· ऊं रौद्र्यै· ऊं इ
च्छायै· अग्न्यादिकोणपत्रेषु शं उं भगायै षं सुभगायै सं
करालै· हं मोहिन्यै· इति संसृज्य पाद्यादि अर्चनादि सर्वं समा
पयेदिति· तथा लक्षमेकं जपेन्मंत्रं तद्दशांशं हुते ईते तेन
ध्येणमार्जनं कृत्वा ब्राह्मणान् भोजयेत्तथा वाप्युवक्त्रिगु
रुं तस्य वीनमस्तो जपेत्स्त्रिये· ज्वरं शूलं महारोगं न यं
ति तेन तन्त्वाणात् ऊर्ध्वं तस्य हृदं भोजनस्य बीजमिदं जपे
त् तत्क्षोपशमये छीं ऋं फ्रं वं मंत्रप्रभावतः पतत्क्षेत्रा
भिजप्तेन जलेन प्रातः पिबेन्नरः ॥ ॥ ॥

वि॰
ए॰
५२५

९२५

हृद्रोगकमलाकाशश्वासविष्टंभकामलाः नश्यन्ति तत्क्षणा
देवतात्र कार्या विचारणा॰ मण्डलेन च नाभाख्ये कृत्वा र
म्यमहेश्वरि तत्र संस्थापयेद्दिव्या कलशान्नवमेत्र वित्त देव
मध्ये स्मृतथा देवी हृत्तीश्च पूजयेत् पुरोक्तेनैव तेन सिंचेत्कल
शाद्योषितां शिवे सुतेवंध्यापि मूले च किमन्याकन्यकाप्रसः
राजाभिषिक्तो विजयी भूपादेविन संशयः भूतप्रेतादिकाः
कृत्यारोगा नश्यन्ति मे विनात् अष्टपत्रोद्भवं मध्ये समाध्यवी
जमालिखेत् केसरेषु स्वरान्देवि दिक्पत्रेषु लिखेत्ततः सर्वा
कदेवीनानि विदिक्पत्रेषु पार्वति हृतीमेत्रान्तवोक्तानालिखे
त्रेदधः पुनः वृत्तद्वयं विधायाथ तयोर्मध्ये समालिखेत् क
कारादिक्षकारान्तान् विजपूत्यान्महेश्वरि तद्बहिः स्थान्भरवे
णवेष्टयेज्जगदीश्वरि एतन्यंत्रं महादेवि प्रोक्तं श्रीनेवुरोभ
वेत् सापि तेजपहोमाभ्यां स्तंनाशयति तत्क्षणात् रोगकृत्या
न्ग्रहान्सम्यक् भूतापस्मारकादिकान् अत्रमत्रं च वनाथ्
कारस्सगमः श्रीकंठसहितायो हेत्रपात्रमन्त्रं व्यष्टाणेद
वियथाविधि॰ संवर्तो त्रुग्रहो हाफ्रोरुद्रसंवर्तिकोपुनः
आषाढीरेवती पुक्तोलोहितोनेनसंयुतः पिनाकीचानत
युतोवलीमेषस्ततोभवेत् महाकालीविसर्गाढ्यस्ताराया
यमतुश्रिये संवर्तः हः अराग्रहः श्रौं॰ ईउः अनुस्वारः नेत
त्वो इति रुद्रः पकारः संवर्तः हेतेनदे इति आषाढीतः रेव
ती॰ रतेन॰ प्रइति॰ लोहितः यः अनेतः स्रोतेन॰ या इति॰
पिनाकी॰ ल अनंतः आनीतला इति॰ वालीय॰ मेषो न॰
महाकालो मविसर्गः अः तेनमः इतितारायः प्रणवायः
तथा॰ मुनिर्ब्रह्मा समुद्दिष्टो गायत्रं छन्द ईरितं हेत्रपात्रपालो

देवतास्य तु बीजं परिकीर्तितं नमः शक्तिरिति प्रोक्तमिष्टसि
द्धिकरः स्मृतः षड्दीर्घभाजा बीजेन षडङ्गानि प्रकल्पयेत् त
तः संचिन्तयेद्देवं क्षेत्रपालमनन्यधीः अञ्जनाद्रिप्रतीकाश
मूर्ध्वपिङ्गजटाधरं वर्तुलोग्राक्षं त्रितयनं भीमसर्पविभूषणं दं
ष्ट्राकरालवदनं भीमरूपं दिगम्बरं द्विभुजं दक्षिणे हस्ते ग
दामेकं कपालकं दधतं चिन्तयेन्नित्यं शैवपीठे समर्चये
त् पद्ममष्टदलं वापि स्थण्डिले वा गृहे वृते कृत्वा तत्र समा
वाह्य गन्धाद्यैर्द्वयोर्लिङ्गे आवाहयानि मं मन्त्रमर्द्धक्षत्रि
मे स्थितिः अर्चयेद षट्पत्रेषु किंकराष्टकमद्भिजे अनलाक्षा
ग्निकेशाश्च क्षेत्रपालस्य किंकराः लोकेशाश्च तदस्त्राणि
सर्वेवस्थितिः ॥ अर्चयेद षट्पत्रेषु किंकराष्टकमद्भिजे अ
नलाक्षाग्निकेशाश्च क्षेत्रपालस्य किंकराः लोकेशाश्च त
दस्त्राणि सर्वेवस्थिति पूजयेत धूपदीपादिकं कृत्वा ततस्त
स्मै वलिं हरेत् वलिनैवेद्यं तत्र मन्त्रः पत्याद्यीतिसमुद्रा
ध्याविं तत्पश्चरुहृदयं मंत्रपठितं पपश्चात्तस्य क्षिप्तं त
तः विघ्नसङ्गम महत्तस्मान्नैवेद्ये क्षेत्रपालच एव क्षेत्रपाल
च वलिपदं समुच्चार्य्य देवि गृह्णाद्वयं हि दः वलिमंत्रः
समाख्याताः सर्वकर्मफलप्रदः द्विटः स्वाहान्तः अथ मू
ग मे अथ प्रयोगः तत्र प्राग्वद्योगपीठन्यासान्ते शिरसि
वल्गणऋषये नमः मुखे गायत्रीछन्दसे नमः हृदये श्री
क्षेत्रपालाय देवतायै नमः गुह्ये हं बीजाय पादयोः नमः
शक्तये न इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः
इति कृतांजलिर्वदेत् नतः नोः हृदयाय ह्रीं शिरसे स्वाहा
हूं शिखायै वषट् ह्रैं कवचाय हुं ह्रौं नेत्राय ह्रः अस्त्राय इति
मंत्रानंगुष्ठादितलान्तकरयोर्विन्यस्य हृदयादि षडंगेषु विन्यसे
त्

वि· ततो ध्यानादिषडंगपूजांते ॥ ऊर्द्धलिंग ज्वलनलाय · अग्निके
ए· शाय · करालाय · वेतालाय · महाकोपाय · पिशिताशना
५२८ य ऊर्द्धकेशाय · इति संपूज्य लोकेशांवादि सर्वं समापयेदि
ति तथा · एकलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशांशतः चरुणा हु
226 नसिक्तेन तर्पणादि ततश्चरेत् रात्रौ गृहांगणे रम्ये कृत्वा स्थण्डि
लमुत्तमं आवाह्य तत्र संपूज्य देवेशं प्रोक्तवर्त्मना · अत्र वा
जनं तद्वत्पात्रैः कृत्वा वै सिक्थकं महत् सर्वोत्तमवनादेवि
तस्य हस्ते बलिं हरेत् बलिना तेन संतुष्टाः देवपालो मु
दान्विताः ऐश्वर्यं विजयारोग्यश्रीसौभाग्यादिसंपदः दद
ति रुद्रभूनाति कृत्या याः मुनिवारयेत् अत्र रात्रौ बलिदाने
काम्यानित्यपूजायामपि नैवेद्यप्रोक्तमंत्रेणादेयं अथ वक्ष्य
मंत्राः तत्र श्रीकौलेशकोटिप्रभेदे अथ वक्ष्ये महादेवि भै
रवस्य घोरस्य मंत्ररत्नं महागमे दुष्टग्रहनिकृंतनं सर्व
शत्रुक्षयकरं सर्वव्याधिविनाशनं सर्वपत्रावकं देवि सर्व
सौभाग्यदायकं वश्याकर्षणविद्वेषस्तंभनोच्चाटमारणे
निग्रहे व्याधिकरणे प्रशस्तमपि विलिख्यते उद्धरिष्ये महामं
त्रं शृणुष्वावहिता प्रिये व्योमाग्निं शांतिस्थितिभिर्हरेद्दी
नमादिके जलं वा विचर्चीकर्णायुक्ता कायततः शिवं प्रेतो
लोहितश्चाद्विकर्णवालीनयुग्मकं वह्निहपंचमो मंत्र यु
तः पवनपवव क्रोधीकर्णायुक्तो वक्षीकर्णा वान्यरमेश्वरि
युनवेत्र त्वयं प्रोक्ता हिनीयार्णादिपार्वति · वह्नि इन्द्रवर्णा
नायुनराय समंन्वयेत् एकविंशतिवर्णात्मा मंत्रराजस
मुद्धृताः गोपनीयः प्रयत्नेन त्रैलोक्ये अपि दुर्लभः व्योम
हाः अग्निरेफः शांतिः स्थितिः वह्निरेफः टपंचमोणः प्रेत

तः ष्रा· तेन इतिद्वितीयाणांदिवलष्टपेवटुकाय इति ष्रा
ये क्लीइति· नलेव·खेचरी·टकणेउ· तेनटइति·कायस्व
रूपं ष्रानेतः ष्रातेनराग·इतिपंचनो·य·क्लोयो·कः·काणः
उतेन ऊनइति वलिराकणेतेनत· इतिभ्रनेरेनद्वयंऊत
इति· द्वितीयाणांदिवलष्टपे वटुकाय· इतिष्रायेंझ्रीइति
तथा· क्षाषत्कोमहादेविहृदारणांसंतकः ष्रनुष्टुच्छं
दो इस्रक्के भैरवोदेवताशिवे शक्तिवीजंच शक्तिश्च ष्राकी
लकमुदाहृते ष्रायदंरयुगेदेविपंचहृस्वाविनंऊरु· स
यादिप्रतिलोमेननंभुसकविवर्जितं पनहीनद्वयायस्तु
स्वरूपाः पंचमूर्तयः अंगुलादि वंगुलीषुमूर्द्धास्यहृदये
षुच सगुम्नचरणेष्वेवंमूर्द्धास्येदक्षिकर्णिकेः वामकर्णेच
हृदयः ऊर्द्धस्वीनिकोत्तरे पश्चिमेभुववक्त्रेभुमूर्तयस्त्वा
महेश्वरि ईशानाख्यस्तत्पुरुषोघोरोदेवितनीयकः वामदे
वश्चतुर्थः स्यात्सद्योजातस्तुपंचमः भुनरायणेभुगलेषट
दीर्घस्वरभेदितं कृत्वातेस्तुषडंगानिशान्तिभ्रकान्तिकस्यैतत्
श्रीरुद्रयामलो देव्युवाच ॥ देवदेवजगन्नाथशंभोत्रैलोक्य
नायकः भैरवस्यविधिंभूयोसमाचक्ष्वमहासने येनकार्य्या
णिसिद्ध्यन्तिसाधकानांनिरंतरं ततःक्रियांसमाख्यायविधिं
कथयशोभनः श्रीभैरवउ· शृणुदेविप्रवक्ष्यावटुकस्यम
हात्मनः विधानंपरमंगोप्यंब्रह्मादीनांसुदुर्लभं स्तेत्रैनव
तुसंसेव्येयात्कष्टियिध्यामिवलभे येनविज्ञानमात्रेणत्रै
लोक्यंसाधयेत्सुधीः एकदादेवदेवेशिनपसेमंदिरालये
गतोदंपरमानंदाम्मलप्रकृतिमीश्वरी वक्त्रेपरमसंत
ष्टानपसाविष्मनाम्मनो सकापद्रूपिणीदेवीप्राचाचववनं

वि॰
ए॰
१२७
१२५

श्रुदा तद्याहंशाकवग्रीर्नावंवरपङ्क्लेभा इतिवाक्यंसमा
कर्ण्यप्रावावादंसवलभेदे विमांतर्जगतामन्येयदिहास्य
स्मिभवंदुर्लभंकस्यचिद्धिविधानेपरमाशयात् मेत्रस्य
येनसिद्ध्यतिसर्वकार्याणिसांप्रतं इतिवाक्यंचमेऽस्यनाथ
त्वभूतासनातने श्रीउवाचपाहंशदेविविधानेस्थएवलभे
वटुकाख्यस्यदेवस्यभैरवस्यमहात्मनः वक्ष्यविस्मये १
णाद्यैः वदितस्यदयानिधिः न्यासाएकादशप्रोक्ता वटुकारा
धने शिवे याविनालैवसिद्धिः स्याद्वर्षाणामयुतैरपि प्रा
ह्येन्यासान्वितवीजेनकार्य्यंपश्चान्सानाशिहवीजेनदे
वि॰ न्यासौकार्य्यंश्चाणावीजेनतत्वमहीनेन्यासमग्रे वि न्या
दध्यात् महाश्रीवीजनोन्यासे प्राणवीजेनवापरं पंदा
वीजस्यवन्यासंविधाययोतिवीजतः मूलवीजेनपश्चा
त्तन्यासंकृत्वामहामतिः भ्रामरीवीजतोन्यासंविदध्या
द्वीतसंभुतं पंचन्यासान्दशादौतुनकरोतिनरोयदा ता
पापेटवरारोहिनावन्मंत्रोनसिद्ध्यति॰ श्रीदेव्युवाच देव
देवजगन्नाथशंभोसंसारतारकः कृपांकृत्वान्यासवि
धिंप्रकाशयेनतिरूपय॰ कालेनस्वल्पेनसाधकः सिद्धि
माप्नुयात् गोपनीयोनमंत्रोयंवटुकाख्योजगद्गुरोः न
पानिन्यासविधिंप्रकाशयेनतिरूपय कालेनस्वल्पेन
साधकःसिद्धिमाप्नुयात् गोपनीयोनमंत्रोयंवटुकाख्योज
गद्गुरोः तथापिपयविभोवालकोपियथालभेत श्रीशिवउ॰
श्रुणुदेविजगन्मान्येन्यासवीजानिशोभने प्रकटयतियया
शीघ्रंकल्पयासिद्धिमायतेः स्थानेशुतेजवीजानिपूर्वव्या
निमहात्मभिः तथात्रपूर्वदिष्याभिश्रृणुसमाहितवल्लभेशिवं
दशिवैःशाकसगोपनैःमविष्टभिःप्रेतवीजंसमाख्यातंतेनाधारेम
सेचषट्

हृच्छिराग्निशिखानेत्रकववामेषु संदधेत् शिवो हृद्बिंदुः सः
शाक्तस्वरः श्रौं तथा मूर्ध्नि वाह्वोश्च नाभौ हस्तांगुलीषु च · पा
दांगुलीषु वेदेशि विन्यसेत् परमेश्वरि · अजेशादेदेवि विन्य
सेन्न्यसंदधि संवर्तः तःकालो · सवामाक्षी · ईबिंदुः अनुस्वा
रः नादः अर्द्धेंदुः तथा मूर्ध्नि वाह्वोश्च लिंगे च नाभौ हस्तां
गुलीषु च · पादांगुलीषु देवेशि विन्यसेत् परमेश्वरि अजे
शोऽग्निसमारूढः शाक्तस्वरशशीयुतः क्षाणवीजमिदं प्रो
क्तं विन्यसेत् परमेश्वरि अजेशोऽग्निरशाक्तस्वरः श्रौं शशी
बिंदुः तथा · ब्रह्मरंध्रे मुखे नेत्रयुग्मे ग्रीवावीवानसारपि · कपो
लयोश्चिवुके ब्रह्मरंध्रे प्रविन्यसेत् कालशक्तिशिवाः सयो
विंदुः नादविभूषितः मायावीजं महेशानि पादयोर्हृत्क
पोलयोः तथा · नेत्रयोः श्रोत्रयोः · ऊर्द्धे मध्ये चैव प्रविन्यसेत् का
लः सशाक्तः लशिवो हृमयः · श्रौं · तथा · अस्यास्त्रिवामक
र्णेंदुनादैर्हृविसमीरितं महाश्रीवीजमीशानि विद्धि केपा
र्श्वयोर्गले · पादयोर्हृदये पादद्वयो नाभौ च पादयोः अस्थि
शः अग्निरः · वामकर्णः ऊ हुं नादोऽग्रवत् तथा · लोहिता
ग्न्यासमो वाम नो वामकर्णो विन्दुभिरंचितं · प्राणवीजं महे
देवि हृदये नाभिमण्डले · हृदये पादयोर्देवि हृदये दक्षऊरु
के हृदये वामऊरौ च हृदये दक्षपन्नये · हृदये वामदेव
हृदये दक्षनेत्रके · हृदये दक्षनेत्रके · हृदये वामनेत्रे च हृद
ये दक्षघ्राणके हृदये वामघोणे च हृदये दक्षकर्णके हृद
ये वामकर्णे च हृदये विन्यसेत् विन्यसेत् प्रिये · लोहितः फ अ
ग्निः वामकर्णः वक्त्र वचनादपि विज्ञेय · तथा · कन्दरीयो
[illegible] ग्निमारूढो वामकर्णके हृदये वामकर्णे च हृदये वि

वि. शि. ५२८

न्यसेत्प्रिये· लोहितः यः अग्निः वामकर्णाऽ· वह्निवक्त्रनादपि
विज्ञेय· तथा· कंदरीयोग्निमान्नूष्ठोवामकर्णौ तु नादवत्
चेटावीजं महादेवि विन्यसेत्परमेश्वरि· कन्दरीय अनन्ना
गवत् चेटिकायांच नाभौ च चेटिकायां हृदि न्यसेत् पादयो
हृदये कयां मस्तके मस्तके कटौ स्तनयो गुल्फयोश्चैव गु
ल्फयोस्तनयोर्न्यसेत् चंडेशो वा ध्रुवक्त्राख्यो वामकर्णे
दुनादवान् ख्यातिवीजमिति प्रोक्तं विन्यसेद्देवि साधकः चं
ण्डेशो वा ध्रुवक्त्रादि प्राक्कणमस्तके कटौ· स्तनयोर्गुल्फ
योश्चैव गुल्फयोर्न्यसेत् चंडेशो वा ध्रुवक्त्राख्यो वामकर्णे
दुनादवान् ख्यातिवीजमिति प्रोक्तं विन्यसेद्देवि साधकः
चंडेशो वा ध्रुवक्त्रादि प्राक्कणसमस्तके· पादयोश्चैव ग्री
वायां नाभिमंडले· गलेच हृदि देवेशि जंघयोर्नेत्रयोस्त
था कर्णयोर्वी दृशुन्मेवस्तनयोश्च प्रविन्यसेत् प्रणवो
मूलवीजं स्याहृदयोः पादयोः प्रिये· हस्तयोः कर्णयोर्ना
मा भुगा चैव प्रविन्यसेत् हिरण्यरेवती शक्तं चेदंसमेश्वि
ज्ञता ॥ दौ प्राग्वत् शुवे नेत्रहृदये णकार्णोहृदये चैव कपोल
योः गण्डयोः कर्णदेशे च स्तनयोर्हृदि पादयोः चिबुके
मस्तके वाह्वोः स्कंधयोर्दन्तलग्नयोः ब्रह्मरन्ध्रे तथा भाले
भ्रूमध्ये च न्यसेत्प्रिये इति न्यासान् समाधाय पुरश्चरण
कारकः यथोक्तन्यासकारी च दिनावरमाप्नुयात् न च
कन्याहृषणोस्य ममपापं प्रजायताम् ॥ न्यासैरेतैर्वरा
रोहे ब्रह्महत्या विनश्यति काकथान्यस्य यापस्य समं त्व
सत्यं वदामि ते मर्मन्यासान्यथावद्धत्त्वतदेवस्य महात्मनः
यानि पापनरो विदेत्सि हिंलो केषु ङ्क्लेभं आकृतवीजं

विन्यस्य मस्तके गण्डयोश्च त्रिकालवीजं च तत्तथा भ्रूके ।
कपोलयोरपि विन्यसेत् नाभौ लिंगे गुदे वापि विद्यावीजं कपो
लयोः ब्रह्मरन्ध्रे नयनयोर्विन्यसेत् साधकोत्तमः श्रीदेव्युवाच
भगवन् करुणासिन्धो दीनबन्धो जगद्गुरो कृपां कृत्वा समा
ख्याहि न्यासैरेव पृथक् पृथक् साधकस्य यथा सिद्धिमचिरे
णैव विन्दति श्रीमहादेव उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि न्यासत्र
यविधिं पृथक् दीर्घा कालाग्निशोकार्णमधः कालानला
न्यकाः वक्त्रस्थवह्निगगनेन्द्वा वामादिमण्डिता विन्दुना
दसमाक्रान्ता वीजमाकृत्य सुहृते दीर्घान कालो म अग्नि र
शक्लः काल म अनल र अन्त्यः ह वह्नि र अस्थि
रा वह्नि र गगन ह वेन्दु वामाक्षी ई विन्दुनादसमा
युक्तं तथा ब्रह्माग्निहृदग्निकालवह्निवामाक्षिभूषितं सबिन्दु
नादैर्देवाशिविद्यावीजं समुद्धृतं सैवजः लः अनलः रंव
उः सः अग्निः शिवः हृ वेदः हृ त्रिमूर्तिः ई विन्दुदिव्याग
ते तथा एतन्न्यासत्रयं प्रोक्तं साधकाभीष्टसिद्धिदं यस्य प्र
सादमात्रेण भैरवः शीघ्रसिद्धिदः शृणु देवि प्रवक्ष्यामि सृष्टि
एव लान्न्यासमुत्तमम् यस्य प्रसादाच्च शिवे वेवटुकः सिद्धि
दो भवेत् मस्तके दक्षनेत्रे च वामनेत्रे तथैव च दक्षकर्णे
कपोले दक्षिणे तथा वामे कपोले दन्तेषु गण्डके वामके
श्रुतः विष्णुके गले स्कन्धे दक्षिणे वामके तथा स्तने द
क्षे च वामे च हृदये दक्षजत्रुके वामजत्रौ च नाभौ च नाभौ
च तत्तथैव वामके लिंगे मेढ्रे दक्षिणे च वामे च वरवर्णिनि
मेढ्रपार्श्वे वृषणावाचोदक्षवामनिर्देशा लिंगस्याक्ष वा
हेति मूलाधारे दक्षगुल्फे वामगुल्फे तथैव च दक्षपा

वि. ए. ५२५

१२१

देववामेवदत्त्वा पादांगुलीषु च वामपादांगुलीष्वेवं क्रम
रेणैव तथैव च मूलाधारेषु न्यसेच्च पुनर्वै ब्रह्मरंध्रके महापरा
ख्यबीजं च विन्यसेत्साधकोत्तमः वंदस्तूर्ध्वा पुनस्तौ च महा
ब्रह्मा महीशप्रिये त्रिमूर्तिरस्थिवर्णे च पृथ्वी धरणीजलं षष्ठस्वर
स्त्रिमूर्ती ऊनादभूषितमस्तके महापराख्यबीजेनेकथितं
स्वरं वदिने वेदस्तूर्ध्वा महाशुनस्तौ च स्तूर्ध्वा महादिवेशार्णः
महील· वलीकः महील· त्रिमूर्तिः ई अस्थिशः वह्निन· श्रेषु·
वह्निः रंध्रेषु· धरणी· ल· जल· व· स्वष्ठस्वरः ऊ· त्रिमूर्तिः ईंऊ
नादैः प्राग्वत्त्यासेनानमस्याणिमादाछिवस्मो भवेत्त व
टुकस्याथ वक्ष्यामि मातृकान्यासमुत्तमं कृतेन पुनर्वटुका
साधकस्य करे भवेत् घ्रीवीजैः पंचभिर्यत्रमातृकां मंडलम
वेत घ्रोनमादौ वर्द्धने च नेत्रैकान्तेन स्थानके वटुकस्य परंद
ऊं मातृकान्यासमुत्तमं विज्ञाय साधयोन्यास्तः सम्यः शिव
तोत्र जेत् विनेमस्तां मातृकान्यासयोन्येन न्यासमाचरेत् वटुक
स्तस्य कुपितः सद्यः शांतिं प्रयच्छति तस्मान्न्यासः प्रकीर्तितः
साधकेन विपश्चिता सर्वेषु मातृने षु वपुः पार्वति प्रदेहे तवे·
मातृकान्यासमेतं हित्वा कार्योन्यस्माचरेत् वर्षकोटिप्र
यत्नेन स सिद्धिदः ॐकारमादिमं कृत्वा न्यासं यत्वरव
स्तिनि नाम्ना वह्निमातृकाख्यो न्यासः चूडामणिर्भवेत्पा
तादि सर्वे वदे विकथितानि महात्मने प्रयान्ये न्यासमा
ख्यास्येस्तृणुरच्च वरवर्णिनि· सरस्वती मातृकाख्य सद्यः
सिद्धिप्रदायकं न्यासं महामते बीजे मातृकास्थाने केषु च
महासरस्वतीदेव्याः सद्यः सिद्धिप्रदायकं क्रोधीशाधः पिना
कीशो दारुके शाभुजे गकौः मध्ये वनकुलीशौ च भुजमो

नकुलीशिवं सवर्तककरेवस्यास्त्रिमूर्तीडविभूषितः म
हासरस्वतीवीजं कथितं देवि दुर्लभं क्रोधीशः कपिना
कीशः लदाङ्केशः ऊ भुजंगः राभ्रगवीशः ऊ भुजंगः रा
भ्रगवीशः मनकुलीशोह भुजंगरः नकुली हंसवर्तकः
वकष्ट शारीवतीरः त्रिमूर्तिः ईंडः विंडः तथा इतिन्यासा
समाख्यातावहुकारायतेशिवे सद्यः सिद्धिकरो देवि भाग्य
लभ्यान संशयः न्यूनन्यासस्य कर्त्ता यः स पो हानिमवाप्नुया
त् एतस्माद्धिकान्न्यासान्निधिः स्यात् जन्मजन्मनि तथा कौ
लेशाकोटिप्रभेदे एवं न्यस्य ततस्तु देवीं ध्यायेद्दमे रवे स्फु
हस्फटिकसंकाशहिते त्रोत्पलशोभिते कुटिलालकसं
वीजवालस्मेरमुखांवुजे नानारत्नमयाकल्पैः किंकिणी
जालनूपुरैः मंजुभ्रां व्याघ्रीतहिभुजंदक्षिणे करे त्रिशि
खसव्यहस्ते वेदयानं दण्डसङ्गतं वृटवषधरे दर्शभ्रमा
न्तिकसाधकः स्मरेत् सद्यामले कपालं वामहस्ते तु
सस्नेहं दण्डं च दक्षिणे रक्तकंसात्रिके चैव भुजध्यान तंत्रे
व श्वेतवर्णाववध्वाङ्गं जटामुकटधारिणं त्रिशूलयो
शहस्ते केमण्डले त्रिनेत्रं तिलकं टचमुक्ताभरणभूषि
ते एवं ध्यात्वा यजेदेवं शैवे पीठे सुरेश्वरि अष्टपत्रमहोद
वि कर्णिकाके सरोज्वले पद्मं विलिख्य तन्मध्ये कर्णि
कौ कायां स्मरेश्वरि षट्कोणसस्यान्त त्रिकोणं परिकल्प
येत् व्योमपंचमतस्तन्मध्ये वसुपत्रविराजिते कर्णि
काकेसरैर्युक्ते वत्तडसत्रपंवहि: वत्तद्वीरे समायुक्तं
तन्मध्ये वट्कं यजेत् मूर्तिमूलेन संकल्प्य तस्यामावा
हयेत्प्रभु सद्योजातेन मंत्रेणमूलायेन महेश्वरि स्याप

वि॰ येह्यासद्देवेन मूलाद्येन वपुत्रेणेत सतिथापाथमूलेनम
ए॰ न्निरोधमथाचरेत् मूलेनसन्मुखीकृत्वा ऊर्ध्वाद्स्वगुंप्ता
५३॰ प्यमूलतः षडंगैः सकलीकृत्या मनीकृत्यच मूलतं पु
१३० मीकरणं चैव सप्तमुद्रादिभिरुक्तवत् पूर्तनसर्वं विधानं तथ
तनोध्यात्वा समाहितः कृत्वा मुन्यापनेत सपुद्रां संदर्शये
दथः लिंगायाः सर्वमुद्रिकायोनिमुद्रारुत त्रयाः तोदर्शये
तान्मुरुषमूलाभ्यां च महेश्वरि॰ ईशानेन नमस्कुर्य्यान्मू
लाद्येन महेश्वरि आसनाय श्रीपुष्पानैरुपचारैस्तनोद्वे
येत् डाकिनीपुत्रकान्देवि राकिनीपुत्रकांतथा॰ लाकि
नीपुत्रकान्याश्चा काकिनीपुत्रकानथः शाकिनीपुत्र
कान्भूयो हाकिनीपुत्रकांस्ततः मालिनीपुत्रकान्देवी
देवीपुत्रानतः परं उमापुत्रान्रुद्रपुत्रानसनान्देविप
नैर्द्देवो जलेशयोः अंतराले महेशानि पुत्रवर्गास्तयोर्म
ध्येरुद्रमुख्याः सनात्यजेत अघोमुख्यास्सनान्देवियजे
द्द्वौ जलेशयोः अंतराले महेशानि पुत्रवर्गो ह्ययोर्द
पः रुद्रयामले॰ रुद्रपुत्रानेनदेशयामाधिपश्च वा
स्यानाधिपमनुक्रमात् मेपत्ताद्रथ्वं डाख्यं काले हूने
नषैवच इस्तु तं यथोपदेशमात्रा श्रीनिरिंत्यसंस्मृत्य त
ह्याविधयपत्रेषु पूजयेत ब्रह्माणीपुत्रकं सर्वे मारी
शीपुत्रमीश्वरे माहेशीपुत्रकं सौम्ये कौमारीपुत्रमा
निले इंद्राणीपुत्रकं देवि पश्चिमे पूजयेत्ततः देवि श्री
नैर्ऋते पश्चात्महालक्ष्मीसुतं यजेत वाराहीपुत्रकं दे
वि दक्षिणे वह्निकोणके चामुंडापुत्रमध्यर्च्य लोके
शावटुका इमे॰ सप्तपत्राह हिर्देवि चतुरस्रांतरे पुनः अ

छटिस्थयजेदेतान्देवकं त्रिपुरांतकं वेतालमग्निजिह्वंच का
लांतकमतःपरं करालमेकपादंच भीमरूपमहेश्वरिः अग्नि
चैंद्रेशयोर्मध्ये यतेदेवलमर्च्चिते॰ हाटकेशमहेशानिपा
शीरात्मयोस्तथा॰ चतुरस्रादिरेखायां दिग्विदिक्षुरेश्व
रिः श्वेतनालेभवाभ्यर्च्य छौकेटदीन्महेश्वरीत ततोद्वितीय
रेखायां क्रोधीशाधीन्महेश्वरिः अष्टायेतान्समभ्यर्च्य ततो
यायोसमर्चयेत वडीश्वरादिमुर्गातानन्तकुलीशादिका
न्शिवे देवस्यवामभागेतु पूजयेत्परमेश्वरि दिव्यौतविहम्
मिष्टान्योगीशान्त्राक्तिमेस्मसान् योगिनीश्च समभ्यर्च्य
टीशानादिषुसंस्थिते॰ योगिनीश्च समभ्यर्च्य टीशानादिषु
संस्थिते॰ कोणेषुदेवदेवेशि दिगीशानायुधैःसह॰ चतुरस्रा
द्बहिर्देवि पूजयेद्भक्तवत्सला इति संपूजयेद्देवं वटुकंभ
क्तितत्परः धर्मार्थकाममोक्षाणांपतिर्भवतिमानवः अ
स्य प्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतंमूलेनप्रा
णायामत्रयंकृत्वा विंदुविसर्गमातृकान्यासानंतरं अका
रादिनकारांता॰ नवर्णान्यासकरान्तानुलादिजन्मणि
वेष्टानेभ्यस्थानेषु विन्यस्य कलामातृकाश्रीवीजादिमा
तृकान्यासांते तत्पुनश्च श्रीं नमः इत्यानेन तरं श्रां नमः इत्या
दिभिर्नमः इत्यंते केवलाक्षराणां शुद्धमातृका देव विन्यस्य
पुनर्ककारादौ श्रीवीजपुनः पकारादौ पुनर्वकारादौ पुनः ह्र
कारांते श्रीं नमः इति विन्यासेन ततः कलशसहस्रहसश्रीं अं न॰
इत्यादिमातृकाविन्यस्य ततः कामवीजादियोगपीठन्या
सांते मूलेन प्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि बृहदारण्यक
ऋषये नमः मुखे अनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीभैरवायदेव
तायै नमः गुह्ये ह्रीं वीजाय नमः पादयोः ह्रीं शक्तये नमः

वि॰ नाभौ ओं कीलकाय नमः इति विन्यस्य मम चतुर्विधपुरुषा
ए॰ र्थसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलिर्वदेत् ततः ओं अंगुष्ठयोः
५२१ ह्रीं वों ईशानाय नमः तर्जन्योः ह्रैं वैं तत्पुरुषाय नमः मध्यम
योः ह्रूं वुं अघोराय नमः अनामिकयोः ह्रीं विं वामदेवाय नमः
कनिष्ठयोः ह्रं वं सद्योजाताय नमः ततः शिरसि मुखे हृदये
गुह्ये पादयोः क्रमेण एवं मूर्तिविन्यस्य पुनः शिरसि ह्रौं वौं ईशा
नायोर्ध्ववक्त्राय नमः मुखे ह्रैं तत्पुरुषाय पूर्ववक्त्राय दक्षिण
कर्णे ह्रूं वुं अघोराय दक्षिणवक्त्राय वामकर्णे ह्रीं विं वा
मदेवायोत्तरवक्त्राय नमः चूडायां ह्रं वं सद्योजाताय प
श्चिमवक्त्राय इति विन्यस्य ह्रां वां हृदयाय नमः ह्रीं वीं शि
रसि ह्रूं वूं शिरसे ह्रैं वैं शिखायै ह्रैं वैं कवचाय ह्रौं वौं नेत्राय
ह्रः वः अस्त्राय नम इति षडंगमंत्रान् अंगुष्ठादितलांतं करयो
र्विन्यस्य मंत्रेण तालत्रयं स्फोटिकाभिर्दशदिग्बंधनं च
कृत्वा पुनः ह्सौः इति प्रेतबीजेन प्राग्वत् षडंगन्यासं कृत्वा
शिरसि ह्सौं स्त्रीं नमः वाक्चौ हृल स्त्रीं नमः वौ क्षौ एवं लिंग
नाभिहृल्लांगुलीषु वेदसेव बीजं न्यसेत् ततः ब्रह्मरंध्रे ओं
नमः एवं मुखे नेत्रद्वय नासा कपोलद्वय चिबुक ब्रह्मरंध्रे
षु वेदसेव बीजं न्यसेत् पादयोः मलक्षौ एवं हस्तद्वये नेत्रद्व
ये श्रोत्रद्वय भ्रूद्वय लिंगेषु वेदसेव बीजं विन्यसेत् चिबु
के ष्णं नमः एवं पादद्वय गल ग्रीवा दिद्वय हृदय पादद्वय नाभि
हृदय पादद्वय हृदय कटिं मस्तक कटि स्तनद्वय गुल्फद्व
य स्तनद्वये वेदसेव बीजं विन्यस्य मस्तके वां नमः एवं पाद
द्वय ग्रीवा नाभि ललाट हृदयं जंघाद्वय बाहुद्वय स्तनद्वये षु वेद
सेव बीजं विन्यस्य हृदये पादद्वये ओं नमः एवं पादद्वय ह

स्तद्वयकर्णद्वयनासाद्वयेषु विन्यस्य ऽखिम्रमें ह्रीं नमः एवं
नेत्रद्वयकर्णद्वयकपोलद्वयगण्डद्वयहृदयपाददृयस्त
स्तद्वयकर्णद्वयनासाद्वयेषु विन्यस्य ऽखमलसह्रीं नमः
एवं नेत्रद्वयकर्णद्वयकपोलद्वयगंडद्वयपादद्वयचिबुक
मस्तकवाहुद्वयस्कंधद्वयपदंपदंतपंक्तिद्वयब्रह्मरंध्रमू
लाधारमध्यमध्येषु विन्यस्य शिरसिनप्रलमवरवग्रहंसी
नमः एवं गण्डद्वयेमखिहृदयेमखिवेदेमववीजंविन्यसने
त्रयोरुलमरमैरीनमः एवं कर्णद्वयनाभिलिंगगुदेषु वे
देमववीजंविन्यस्य कपोलयोः तरमहश्ल्रीं नमः एवं ब्रह्म
रन्ध्रे दंतपंक्त्योश्च देमववीजं विन्यस्य मस्तके मस्तले कली
गरवखलवर्ड्ई नमः एवं दक्षनेत्रवामनेत्रदक्षकर्णवाम
कर्णदक्षकपोलवामकपोलदक्षगण्डवामगण्डचिबुककण्ठ
लकदक्षस्कन्धवामस्कन्धदक्षस्तनवामस्तनहृदयदक्षकु
क्षिवामकुक्षिनाभिदक्षजंघावामजंघालिंगदक्ष
मूलाधारदक्षगुल्फवामगुल्फदक्षपादवामपादेतद
यांगुलिब्रह्मरंध्रेमूलाधारे ब्रह्मरंध्रेषु न्यसेदित्येवंन्यासा
न्कृत्वा ततो ध्यानादिमूर्तिकल्पनांते मूलेसद्योजाताय
नमः इति प्रागनिविधिना मूलमवाप्यवामदेवाय नमः
इति प्राग्वंन्मस्थाप्य मूलेनसंनिधापनं लेअघोरेभ्यो नमः
इति प्राग्वत्संनिरुध्य सम्मुखीकरणादि प्राणप्रतिष्ठांते
लिंगमुद्रां नेत्रमूलेन तत्पुरुषाय नमः इति योनिमुद्रां प्रदर्श्य त्रिमू
लायामुद्रां यथा पूर्वमेव प्रदर्श्य मूलेईशानाय नमः इति नमस्कृ
त्य दपाद्यमास्यासनादिमुपचारान् तानुपर्य्य देवदेवदेहे षडंगान्यपि
तेष्वासने षडंगं वा हृदयाय नमः ह्रीं शिरसे इत्यादिनेमांतान्येव
डंगा

वि॰
सि॰
५२२

ति संपूज्य देवस्य देहे मूर्तिन्यासस्थानेषु पंचदशस्वपि न्यासो
क्तप्रकारेणैव विग्रहत्या पंच मूर्तीः संपूज्य ततो व्याघ्रमार
भ्य प्रादक्षिण्येन, वामपद्मकर्णिकायां पूर्वदक्षिणोत्त
रपश्चिमेषु ईशानादि च तन्मूर्तीः संपूज्य पंचमीं देवस्य मू
र्तौ पूजयेत् ततो तरतोष्टदलेषु देवाग्रमारभ्य प्रादक्षिण्ये
न ॐ अं असितांगभैरवाय नमः ॐ क्रोधभैरवाय नमः ॐ
उन्मत्तभैरवाय॰ ॐ कपालीभैरवाय॰ ॐ भीषणभैरवाय॰
ॐ संहारभैरवाय इति संपूज्य षट्कोणेषु वामाग्रमार
भ्य आग्नेयेशाननैरृतवायुकोणेषु रुद्रायंगवत्तद्वयं
देवाग्रकोणे नेत्रं तदादि च तद्दिक्षु वास्त्रमिति षडंगानि
प्राग्वत्संपूज्य अष्टदलपद्माभ्यंतरेषु षट्कोणांतर्वेदि दे
वाग्रमारभ्य प्रादक्षिण्येनाष्टदिक्षु ॐ डाकिनीपुत्रे ॐ डाकि
णीपुत्रे॰ ॐ देवीपुत्रे॰ ॐ लाकिनीपुत्री॰ ॐ काकिनीपुत्री
भ्यो ॐ शाकिनीपुत्रीभ्यो॰ ॐ हाकिनीपुत्रेभ्यो ॐ मालिनी
पुत्री इत्यष्टदिक्षु संपूज्य॰ देवस्य वामभागे ॐ उमापुत्रे ॐ
रुद्रपुत्रे॰ ॐ मातृपुत्रे॰ इति संपूज्य इंद्रेशानयोर्मध्ये ॐ ऊ
र्ध्वमुखीपुत्रेभ्यो निरृतिवरुणयोर्मध्ये अधोपुत्रीभ्यो॰ इति
पूर्वापोर्द्ध्वा संपूज्य बहिरष्टदलेषु देवाग्रमारभ्य प्रादक्षि
ण्येन नमः ॐ ब्राह्मणीपुत्रबटुकाय नमः एवं माहेश्वरीपु
वैष्णवीपु कौमारीपु॰ इंद्राणीपु॰ महालक्ष्मीपु॰ वाराहीपु॰
चामुंडाय॰ बटुका इति संपूज्याष्टपत्रोर्द्ध्वहिश्चतुरस्राभ्यंतर
रै देवाग्रमारभ्य प्रादक्षिण्येन॰ हेतुकाय॰ त्रिपुरांतकाय॰
वेतालाय अग्निजिह्वाय कालांतकाय॰ करालाय॰ एक
पादाय भीमरूपाय॰ इत्यष्टदिक्षु संपूज्य तद्बहिश्चतुरस्र

येंतस्य नरसे देवाग्रादि प्रादक्षिण्येन दिक्षु श्रीकेदारं तारस
न्म त्रिमूर्तिशान्तान्त्यादिकोणेषु स्मरार्धीभारभूतितिथी
शान्ते कोणयोरन्तरालेषु देवस्य दक्षिणाग्रादिप्रादक्षि
ण्येनाष्टस्वस्थाणुहरेशान्महासेनेशानान्जयेन द्वितीय
रेखायामपि तथैव न थैवादृग्विदिक्षु नरालेषु वक्राथी
शायाबाटीशान्तानभ्यर्च्य तृतीयरेखायामपि तथैव वटुकडी
शादिभ्यश्चीशान्तं संपूज्य न ऊलोशाशिवेशं सर्वेतशान्देव
स्यवामभागे संपूज्य तद्बहिर्देवस्य वामारभ्य प्रादक्षिण्ये
न मशक्तिभ्यो दिव्ययोगिनीभ्यो नमः एवं श्रुतविद्ययोगि
भ्यो भूमिष्ठयोगिभ्यो सर्वयोगिनीभ्यो इति संपूज्य तद्ब
हिरिंद्रास्त्राद्रीनपि प्रागुक्तविधिना संपूज्य प्राग्वद्धूपदी
पादि दत्वा शेषं समापयेदिति तथा जितेन्द्रियो हविष्या
शी जपेदेनमंत्रंप्रिये पंचविंशत्सहस्राण्यं पवलदद
शांशतः ऊनेतिलैस्त्रिमधकैस्तर्पयेत्तदशांशतः अभि
षिंच्यात्मनो मूर्ध्नि मूलमंत्रेण साधकः मार्जनस्य दशांशे
न ब्राह्मणान्भोजयेत्प्रिये स्वयंकृतयुगजपः एवमन्तर
लद्वेवा तद्द्वाद्विद्विमेव च तिपामलप्राक्तत्वात अत्रवम
कविंशतिलक्ष एतत्संख्याकथं ते न कलियुगमागम्यक्त
न युगपर्यं न परमिति तेयं ईश्वरस्य वचनेत्रेच्छत्वात् अत
एव कलियुगजपप्रतिपादकेषु संग्रहग्रंथेषु प्रादा
त्तिलकादिषु वर्णालक्षमुक्तमिति श्रीशिव उवाच रुद्रयाम
ले श्रीदेव्युवाच भगवन्देवदेवेश रहस्यं वटुकस्य मे ह्र
हियेन वशीऽर्ण्णान्साधको भैरवं शिवं श्रीशिव उवाच शृ
णु देवि परं गोप्यं कथयामि सुशोभने रहस्यं सिद्धिदं सा

वि.
ए.
५३३

933

त्वादृदृक्कस्य महात्मन सर्वैवटुकदेवस्य साधनेषु तिस्रुपिना
उपायाः निःफलाःसर्वविनैकेंवीरसाधनं यो वीरसाधनं हि
त्वाउपायं वान्यमन्नयेत् नवसिद्धिमवाप्नोति नरो वर्षशो
तैरपि माषान्नस्त्रामसृग्भक्ष्यवणिकानो दद्देत तथा तीरं तथा
सूपमपि शष्कुली रपि शोभनामा ख्योदीत्तिवत्मासिद्धभाषा
दीनि तिस्रघमविधानात्त तीरधायसंधायमग्रारोध्यातिस
घमविधाना शष्कुली महाली निभाषा आदाय मन्त्रं काष्ठा
संकल्प्य कर्तनमेवच कुकुमेनापि संरम्भे कोरयिना पृ
कीलकान् लंभार्थमेकेकीलं वगृहीनाम संस्थापि गच्छे-
त्स्मशान निकटे स्थली: सो नरसाधकाः पादत्रत्वालने
कृतातनः स्मृत्वा सदेवता वधानालिरिदवाका प्रवदस्मा
धकोत्तमैः अत्र स्मशाने याः कश्चिद्देवता निवसन्ति ताः
प्रयच्छन्तमे सिद्धिं प्रसन्नाः संतयान्त मां सर्वा मां ईशाकरंपा
न्तं तथा ग्रेयावमूलप्रृक् कपालीदक्षिणे पातने ज्ञेयमंगहि
लोचनः पश्चिमे पार्श्वतीरात्ताताबाग्वेयम मथापिपः उत्तरे मं
एडमालाद्याईशाने ह्मषभध्वजः ऊर्द्ध्वं पातनथाशोभुरय
त्ला हूलिश्वसरः अग्रतो भैरवः पातु पृष्ठतः पातुविवरः।
दक्षिणे यम्बरः पातुवामे वपि शितासनः कोणानन्यावि
शालाक्षोमूर्द्धानेसेमरुल्प्रियः मस्तकं पातुभुर्गवीशाने
त्रेयातुमहामनाः कपालीयातुवीरेशोमेढ़ाविमर्दनः
उत्तरोष्टं विरूपाक्षोप्युपरं योगिनीप्रियः दंतेषु दस्तविध्वंसी
विडुकेनकपालधृक् कण्ठेरक्ततुमां देवो नीलकंठो
जगद्गुरुः दक्षस्कंधे गिरीशो वामस्कंधेवसुंदरः मंत्रे
वरदस्तीर्णो सर्वमंत्रनाथः सदावतु ॥ ॥

वामे भुजे सार्वभौमे हृदयं पातु पाण्डुरः दक्षस्तने पशु
पतिर्वामे यातु महेश्वरः उदरे सर्वकल्याणकारकोऽव
तु मांससदा नाभौ कामभद्वि ध्वंसी जंघयोस्तु दयामयः जा
नुनोः पातु नामित्रो गुल्फो गौरीपतिः सदा पादपृष्ठे तु तान
निषिद्धत्या पादांगुली हरः पादाधः पातु सततं व्योमके
शो जगत्प्रियः इति रक्षां समाधाय मंत्ररक्षां ततश्चरेत
ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रः पूर्वे ॐ ह्रां ह्रूं ह्रौं ग्रां आग्नेये ॐ ह्रीं श्रीं दक्षिणे
ॐ लं ल्लूं ल्लूं भगवान् गणेश नैरृत्ये ॐ व्रं व्रं व्रूं सं सः पश्चिमे ॐ स्रां
स्रं वायव्ये धां भ्रीं भैरव उत्तरे ॐ ब्लं ब्लूं लं फट् ईशाने ॐ
ग्लौं सू ऊर्द्धे ॐ स्रां स्रः सः अधः एवं रक्षां समाधाय दिक्पा
लार्चनमारभेत् ततो वाक्यं पुनर्दद्यात्साधकः प्रेमसंयु
तः धां भैरव भयंकर हर मां रक्ष रक्ष हूं फट् स्वाहा इति प्रार्थ
यित्वा पकासिन्नानेन कृत्वा पलाशस्य महात्मना सिद्धभा
घावनेन्याच्चादिशि स्नार्थमादरात् ततउस्थित्वा तत्पृष्ठकं
कोरकृत्वा विचक्षणः मंत्रमेनं सुधीः प्रोक्तादद्याद्दिशाय वै
वलिं ह्रीं ह्रीं हूं समस्त वार्ण्य भो इंद्र सुरनायक प्रसन्नो भव मे
सौख्यं देहि सिद्धिं समातन्वी इमं वलिं गृह्ण गृह्ण हूं फट् उ
वाच साधकः वलिं दद्यान्महाभागे सिद्ध्यर्थं प्राणवल्लभे
ततोऽग्नौ समस्ताय्यै रं रं रीं रीं सम प्रियेः अग्ने गृह्ण मया दत्तं
वलिं हूं फट् समुच्चरेत् मुद्रां न्यात्रे समाधाय प्रदद्याद्वलि
मादरात् ततो दक्षिणदेशांते समागत्य विचक्षणः ॐ भ्रां
भ्रीं खं समस्तायै रं रं रीं रीं मेरी श्रिया प्रेतनाथ यं दस्योत व
लिं गृह्ण तिचोच्चरेत् हूं फट् तोयमाख्यातो यम मंत्रोव रानने
अनेन दक्षिणदेशे पात्रे नासुरपरिंत स्यापथिवा नमस्कृ

वि॰
ए॰
५३४

934

त्यनिर्ज्जर्यांशेशन्नतोब्रवीत् वलिवणकपाऽस्य दद्यान्सा
धकसत्तमः ॐ ह्रां ह्रैं प्रेम समुच्चार्य्य ततो स्फ्रें स्फ्रें तथैव च रे
नेरंजे च ततो ह्रूयात ततो ह्रौं ह्रौंस समुच्चरेत् रक्षो नाथाय दद्
याद्भ्रूं ह्लौं ठ फट् समन्वितः अनेन मन्त्रुना दद्यात् रक्षो नाथ
वलिं बुधः ततः पश्चिम देशस्थो भूत्वा देशिकसत्तमः जल
नाथाय सद्वलिं दद्यान्सर्वार्थसिद्धये ॐ व्रां व्रीं व्रूं समुच्चा
र्य्य ततो वरुणमुच्चरेत् वलिमेनं समादत्त महाण परमे
श्वर अनेन मंत्रवर्य्येण वरुणापोदनसाधक । वलिं दद्या
न्महाभागः सर्वार्थसिद्धये प्रादरात् वायुदेविं समासाद्य त
तो वायवे वलिं हरेत् पायसं पत्र सारोप्य परमादरसंयुतः
यांयींयूं समुच्चार्य्य प्रैं प्रौं प्रीं तथैव च हूं फट् ततो मंत्रं रंयं वा
योः सिद्धिप्रदायकः अनेन मन्त्रुना प्राज्ञो वायवे वलिमाह
रेत् ततउत्तर देशेन गत्वा साधकसत्तमः श्रेष्ठपात्रमा
दाय कुवेर वलिमाहरेत् ॐ कूं क्रूं समुच्चार्य्य ततष्ठ क्रां क्रौं
समुच्चरेत् हूं फट् ततनमन्त्रमावलिं दद्याद्विचक्षणः ईशानीं
दिशमाश्रित्य साधकप्रवरस्ततः ईशानाय वलिं दद्यात्स
र्वकामार्थसिद्धये ॐ श्रीं श्रूं श्रूं समुच्चार्य्य श्रीं श्रीं श्रां श्रां
श्रामयोन्नरेत् हूं फट् ततः समाख्यातो मंत्रोयं लोकदुर्ल
भः अनेन मन्त्रुना दद्याद्ध्वजुलिः पात्र संस्थितः वलयं स
र्वकामार्थसिद्धये साधकोत्तमः एवमष्टवलीन्दत्वा सर्वका
मार्थसिद्धये स्तंभायो भागमाश्रित्य कार्य्यमग्निसमाचरेत्
पुष्पाक्षतान्समादाय ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रूं हूंः उच्चरेत् स्तंभमन्त्रोय
माख्यातो सर्वकामार्थसिद्धिदः अनेन माप्राज्ञः स्तंभसंस
न्यनिर्भयः ततः पटे मंत्रमयं कवचं कार्यसिद्धये । यस्य

प्रसादमात्रेणसाधकोतिभयोभवेत् ह्रांह्रीं ह्रूंह्रः समुच्चा
र्य्य हूंहूंहूंफट्इत्योच्चरेत् सर्वतोरक्षरक्षेतिरक्षरक्षेतिभैरवी
ह्रांह्रींह्रः समाचरेत् हूंहूंहूंहूंसमुच्चार्य्यहूंहूंफट्इत्योच्चरे
त् सर्वतोरक्षरक्षेतिभैरव तापयद्वेषोकाफट्तोयंमहाम
न्त्रः सर्वरक्षाकरप्रोक्तः साधकाभीष्टदायकः एवंविधायम
न्त्रेणास्त्रेणोरक्षांविशालधीः वीरशांतिमथोकुर्य्यात्सर्वका
मार्थसिद्धये ययासिद्धेन्तिकार्य्याणिसाधकानांमहेश्वरिः
यावन्नकुर्य्यात्वीराणांशांतिसाधकसत्तमः तावन्नजायतेसि
द्धिसाधकस्यकथंचनः स्मशानदेशेयेवीराः शिरमादाय
साधनं ममस्थितानिकृत्तानिसाधकानांमनोरथात् प्रजि
ताः पूजितास्तेनसर्वकामफलप्रदः वीरशांतिमथोवक्ष्येसा
धकानांहितायवै यस्याप्रसादमासाद्यसाधकःसुखमेध
ते पद्ममष्टदलंकृत्वातद्वाह्येषोडशच्छदं तद्वाह्येष्टदलंवा
पिभूपुरंवततोलिखेत् एवंमंडलमालिख्यसाधकोनिर्भयः
स्थितः मूलमंत्रेणनैवेद्यंभैरवायसमर्प्पयेत् आद्यपद्मस
मध्येतुतत्रैवाष्टभैरवान् षोडशारमहापद्मेततःसाधक
सत्तमः संस्थाप्ययत्नोदध्यान्नैवेद्यंपापसमन्वमित्राणिषो
डशाष्टौभैरवस्यमहात्मनः कुलीशंशकुलीशंचपामिंत्र
गमटत्रिभः प्रचण्डकेशंचवण्डनाम्नेवचामर वाविद्रेचच
मक्तारंचचलंवारुभूषितं चामीकरंचारुवहंचवह्नितंचेति
षोडशाः तस्यतन्नामभिःसम्यक्षोडशानद्दसंजिताः ततोष्ट
पत्रेसंसम्यग्ब्राह्म्याद्यमातृकास्ततः सर्वदिक्षुमहेंद्राद्रीस
जयेत्साधकोत्तमः ततोस्त्रेतास्समादायविकिरम्मंड
ले वीरशांतिंपटेत्सम्यक्साधकःप्रीतमानसः वंडप्रवेशोहं

वि॰ कृष्णाभीषणाभीषणाभिधाः कृत्वा न्यासमनंतेन सिद्धिदान्
टी॰ पञ्चिमाभिमुखोभूत्वा मालादाय पाणिना ॐ वेम्लरां जपेत्
५३५ ध्यांदाग्नत्वापमहात्मने भैरवाय समीपतः कमण्डलेन पाय
सं संभोजयन् जपेत् ऊर्ध्वं निभयः प्रीतमानसः ततो देवोप
दानयाद्दरवरपर्ववाञ्छितं प्रणम्यं देवं दृष्ट्वा मां वाञ्छितं वरं वृ
णोतु गृहे वागत्य प्रयतोऽन्नं व्यवसमाचरेत् अनेन मन्त्रनादे
विसिद्धेन जगतीनले॰ असाध्यं नास्ति लोकेषु सत्यं सत्य
मयोदितं अथास्य प्रयोगा लिख्यन्ते॰ तत्र साधकैः कृत
नित्यपलाशयकृतपुटकेषु विनाम्ना षान्मूलेन्मस्तकं
स्थाणकोनोदकं पायसमर्पणात् साङ्कुलीसं स्थापयकं कृत्वा क
न्यायाकतितं कार्यासमस्तं चकऊमंवतितं तीरहद्भवान
श्रीकीलकोल्लं भाष्यमेकं तेभ्यः स्थूलमिति नव कीलास्थान
हीनतरसाधकमहितः स्मशाननिकटे गत्वा स्वयं मांशकता
न्याविधाय स्वेष्टदेवस्मरता कृतोञ्जलिरत्र स्मशानेयः कञ्चिदि
ति प्रमाणोक्तं श्लोकैकादशकं पठित्वा पुनः सर्वं ॐ ह्रां ह्रूं
ह्रैं ह्रः आग्नेये॰ ह्रीं ह्रौं नमः इत्यादिमालामानेपरिनोदशदिक्
प्रमाणोक्तमंत्रैरात्मरक्षां कृत्वा सर्वाय दृष्टदिङ्मध्यस्मशा
नचकीलकेस्तंभं वनिखाय॰ मौ भैरव भयंकर हरस्मां
रक्ष रक्ष हूं फट् स्वाहा इति प्रार्थयित्वा सिद्धमाषरितपुटक
मादाय सोपकमादाय सोदकपात्रहस्तो निर्भयः सर्वका
लसमीपं गत्वा स्वदेसमे भूतले गंधजलेन कृत्वा तत्र मा
षपुञ्जं निधाय दक्षहस्तेन लंगहीत्वा वामहस्तेन तस्मात्र
स्पृशन् ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं मोर्दस्वरनायक शीघ्रं मे प्रसन्नो
भवसिद्धिं देहि इमं माषबलिं गृहाण ॥ २ ॥

135

फडिति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं सिंचयेत् बलिमंत्रस्य प्र
णम्याग्रे यागजकीलसमीपं गत्वा तत्र प्राग्वन्मण्डलं कृ
त्वा तत्र तं अग्रे इह आगच्छ आगच्छेत्यावाह्य मेषारूढं शक्तिह
स्तं त्रिनेत्रं तेजोनिधिं रक्तं ध्यात्वा रं बीजेन प्राग्वद्दीपोते
रुपचारैः संपूज्य तथैव शुद्धभरिते पात्रे तदग्रे प्राग्वन्नि
धाय तथैव जलमादाय ॐ रें रां रूं रूं रिं रां अग्रे तेजोनाय
कमे शीघ्रं प्रसन्नो भव सिद्धिं मे इमं बलिं गृह्ण २ ॐ फट्
इति प्राग्वद्बलिं दत्वा प्रणम्य दक्षिणकीलसमीपं गत्वा
प्राग्वत् टं इति यमबीजेन यममावाह्य तत्र यमं समा
वाह्य समहिषारूढं दंडहस्तं कृष्णवर्णं प्रेतप्रेतगणाव
ृतं ध्यात्वा तं संपूज्य तदग्रे प्राग्वद्भस्मपूरपात्रं निधाय प्रा
ग्वज्जलहस्तमादाय ॐ प्रां प्रीं सं प्रें प्रौं भो यम प्रेताधिप मे
शीघ्रं प्रसन्नो भव इमं बलिं गृह्ण २ हूं फडिति प्राग्वद्बलिं
दत्वा निरृतिदिग्गतकीलसमीपं गत्वा तत्र प्राग्वत् क्षं
बीजेन निरृतिमावाह्य तं प्रेतारूढं धूम्रवर्णं खड्गहस्तं
राक्षसैः परिवृतं ध्यात्वा क्षं बीजेन प्राग्वत्संपूज्य तद
ग्रे प्राग्वच्चूर्णकपूरिते बलिपात्रं निधाय प्राग्वज्जलमा
दाय ॐ फ्रें फ्रें फ्रें सें रं वें रं व्रें ह्रीं ह्रीं भो भो राक्षसनाथ मे शी
घ्रमित्यादि इमं चणकबलिं गृह्ण २ हूं फडिति प्राग्व
द्बलिं दत्वा प्रणम्य पश्चिमदिग्गतकीलकसमीपं ग
त्वा वं बीजेन प्राग्वत्संपूज्य वरुणमावाह्य मकरवाहनं
श्वेतवर्णं पाशहस्तं पादौ गणावेष्टितं ध्यात्वा वं बीजेन
प्राग्वत्संपूज्य तदग्रे ॐ दुग्धपूरितपात्रं प्राग्वन्निधाय ज
लमादाय ॐ वां वीं वूं वैं भो भो वरुण जलनाथ मे शीघ्रमि

वि॰
रं॰
५३९

९३६

त्यादि इदमोदनवलिं गृह्ण गृह्ण हुं फट् इति प्राग्वद्बलिमु
त्सृज्य प्रणम्य वायुकोणगतकीलकसमीपं गत्वा तत्र
प्राग्वत्स्थण्डिलं कृत्वा तत्र यं वीजेन वायुं ध्वजावाहं मृगवाह
नं कृष्णवर्णं अंकुशहस्तं सपरिवारं ध्यात्वा यं वीजेन प्रा
ग्वत्संपूज्य तदग्रे पायसमन्नं वलिपात्रे निधाय प्राग्वज्ज
लमादाय ॐ प्रां प्रीं प्रैं प्रं प्रीं प्रौं प्रों प्रीं प्रः भो भो वायो भुवः
पतये शीघ्रमित्यादि इमं पायसवलिं गृह्ण २ हुं फट् इति
मन्त्रेण प्राग्वद्बलिं दत्वा प्रणम्योत्तरदिग्गतकीलकेस
मीपं गत्वा तत्र प्राग्वत् कं इति कुवेरवीजेन कुमारं मावाह्य,
नरवाहनं गदाहस्तं शुक्लवर्णं यक्षगणवेष्टितं ध्यात्वा
कुं वीजेन प्राग्वत्संपूज्य तदग्रे क्षुपयःपूरितं पात्रे निधा
य प्राग्वज्जलमादाय ॐ कौं कं कं कों भो भो यक्षनाथ मे
शीघ्रमित्यादि इमं सक्षयवलिं गृह्ण २ हुं फडिति मन्त्रेण
वलिं दत्वा प्रणम्येशानदिग्गतकीलसमीपे गत्वा प्राग्व
त् हं वीजेन ईशानमावाह्य वृषभारूढं स्वच्छवर्णं शूलह
स्तं विद्यागणवेष्टितं ईशानं ध्यात्वा हं वीजेन प्राग्वदासना
दिदीपान्तैरुपचारैः संपूज्य तदग्रे शष्कुलीपूरितं वलि
पात्रे निधाय जलमादाय ॐ ष्रां ष्रीं ष्रूं ष्रों ष्रां ष्रौं भो भो
ईशान विद्याधिपतये शीघ्रमित्यादि इमं शष्कुलिवलिं
गृह्ण २ हुं फडिति मन्त्रेण वलिं दत्वा प्रणम्य स्तम्भस
मीपं गत्वा पुष्पाक्षतानादाय ॐ क्रां ह्रीं ह्रूं ह्रूं ह्रः स्तम्भाय
नमः इति स्तम्भं संपूज्य तिमयः स्तन ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रः ह्रां ह्रीं
ह्रूं ह्रः खीं खीं खूं खः घ्रां घ्रीं घ्रूं घः ग्रां ग्रीं ग्रूं ग्रः ग्रैं ग्रें ग्रों ग्रौं
ह्रौं ह्रौं ग्रों ग्रों नों हुं हुं हुं हुं फट् सर्वतो रक्ष रक्ष मे रवनाथ

नायफडितिनिसरतांकृत्वानलंभसमीपेस्थासनेश्चनितेपूर्वा
भिमुखउपविश्यस्वपुरतः समसमेभूतलेअष्टदलापद्मंकृ
त्वानदहिः षुनरष्टदलेनतद्बहिश्चतुर्द्वारंचक्रंचतदुरस्त्रंपंच
कृत्वा तन्मध्येदेवमावाह्यप्राग्वत्सर्वोपचारैराध्यागानि
संपूज्याष्टदलेषुप्राग्वदसितांगादिभैरवनायफडितिसर
तांकृत्वानलंभसमीपेस्थासनेश्चनितेपूर्वाभिमुखउपविश्यस्व
पुरतः समसमेभूतलेअष्टदलेपद्मंकृत्वानदहिःषोडशदलेन
हिः षुनरष्टदलेनतद्बहिश्चतुर्द्वारंचक्रंचतदुरस्त्रंपंकृत्वा
तन्मध्येदेवमावाह्यप्राग्वत्सर्वोपचारैराराध्यांगानिसंपू
ज्याष्टदलेषुप्राग्वदसितांगादिभैरवनायफडितिसरतां
कृत्वानलंभसमीपेगत्वास्थासनेश्चनितेपूर्वाभिमुखउपवि
श्यस्वपुरतः समसमेभूतलेअष्टदलेकृत्वा तदहिः षोडशेदले
नतद्बहिश्चतुर्द्वारंचक्रंचतदुरस्त्रंपंचकृत्वा तन्मध्येदेवमावा
ह्यप्राग्वत्सर्वोपचारैराध्यांगानिसंपूज्याष्टदलेषुप्राग्वद
सितांगादिभैरवानभ्यर्च्यतद्बहिःषोडशदलेषु ॐकृलि
शाय· ॐसकृलीशाय पूर्वमाभित्राय·रामतापविभाय·
प्रचंडाय· चंडकेशाय·चंडात्मने·व्योमेशाय·वज्रिणाय·व
मत्कोराय· चंचलाय·वातमूषणाय·वामीकराय·चारु
वहाय·किनवाय· इतिसंपूज्य तद्बहिरष्टदलेप्राग्वद्ब्रा॰
ह्म्याद्यष्टमातृः· संपूज्यवहिश्चतुरस्रेप्राग्वल्लोकेशास्त्
रस्त्राणिचसंपूज्यधूपदीपौतमर्प्यापयमध्येस्त्रीभैरवाय
ग्यदलेषुपूजितदेवताभ्यः· एष्यकल्पकायेसनैवेद्यंव
धिवत्समर्प्यायतनात्स्त्राभ्यामादायस्नाममंडलेविकिरन्·
ॐचंडप्रापाटिकहुंकेशः भीषणः सुभीषणाय·व्योमके
शः· व्योमवह्न·व्योमाव्यापक·सर्वपापहीनार्धपट्टपरकट
ष्यकगणादिभिरुच्चारैः संपूज्यष्टपकल्पकनैवेद्यंसम
र्प्यनिर्भयः सन्नपश्चिमाभिमुखः प्राणायामकरन्यासादिन्यास

वि॰
रां॰
५३०

130

सर्वैर्कैः सर्वैः कामाघ्रिलाभ्यां सात्कृता प्रागव
मातृकामालिकां सम्यङ्न्यासादाय मूलमन्त्रस्याष्टाक्षरयदो
चारणपूर्वकं ३ वैस्नेना जपन वामहस्तेन पायसपात्रमा
दाय गते देवं भोजयन् सम्रविलोजनं पंकजं ध्यात ततस्त
मो देवाय दावरवरथ इति च पातदा दं डवक्रमो प्राणाय
जितेप्सितं वरं गृहीत्वा महीन्सर्वं ऊर्ध्वादि इति वीरसाधन
विधिः एवं सिद्धमनुर्मंत्री नित्यनैमित्तिके रतः विघ्नदुर्गा
समापश्च बलिं दत्वा विधातततः काम्यानि साधयेन्मंत्री
पयोक्तां सिद्धिमाप्नुयात् स्रवशालिसमुद्भूते मासपंक्ति
सशाक्कदं नानाहूर्णा गुडापूपमालिकेत्वरमान्वितं (
घृतेन स्नातं सर्वमेव एकीकृत्वा महेश्वरि॰ कृत्वा ग्रासं समा
राध्य वटुकेशं महेश्वरि प्रागुक्तेन विधानेन रक्तवस्त्रस
वृतैः रक्तपुष्पार्चितैर्दीवि धूपैर्दीपैर्मनोहरैः तस्याग्रमं
डलं कृत्वा चतुरस्रं सुरेश्वरि॰ त्रिकोणगर्भं तन्मत्र पात्रे
हेममये शुभे राजते वाथ कांस्ये वा निधाय कलं शुभं
सर्वं धृत्वा प्यतन्त्रिं ऐं गा पा ये मूलमन्त्रतः बलिद्रव्ययु
क्तान मरस्यर्द्धयेद्धयत्नतः ततो जलं समादाय चुलकेन
महेश्वरि॰ मूलमन्त्रेण सं चाप्यसे वाथ्य वटुके प्रिये इमं ब
लिं गृह्णाप्तु गम साहातेस मुदीर्य्य च जलं समर्प्ययेत् तत्र वि
नयेद्वटुके प्रिये॰ सहस्तैर्बलिमादाय मंत्रानेवरं दश भे
राजमोयं बलिर्देवि कथितः सर्वसिद्धिदः सात्विको राज
सश्चेति बलिः स्याद्विविधः राजसः कथितो देवि सात्विके
शृणु वल्लभे॰ दूर्वाकैः सकलैर्द्रव्यैर्मांसहीनं महेश्वरि सु
रक्तपसमायुक्तैः पायसेन समन्वितैः मधुरत्रयसंयुक्तैः
प्राग्वदप्यधिवरणाः ब्राह्मणो नियतः शुद्धः सात्विकं व

वलिमादरेत् सात्विकं यन्नाख्यातं प्रागेव नवसत्र
ते इदानीं राजसं ध्यानं शृणुष्व देवि महेश्वरि उद्यत्सूर्य
सहस्राभं त्रिनेत्रं चंद्रशेखरं रक्तांगरागमारक्तमा
ल्याम्बरविभूषिते स्मेराननं नीलकंठं नानाभरणभू
षिते दक्षिणोर्द्धकरे शूलं तदधो वज्रमद्भिजे· वामोर्द्धह
स्ते देवेशि कपालं तदधो भयं दधानं संस्मरेद्देवं समन्त
णामभयप्रदं कामकर्म्मसु देवेशि ध्यायेद्देवं प्रसन्नसद
हृद्यामले· रक्ते त्रिशूलमभयं कपालं वामके वसि
ष्ठकं· यथारुचि ध्येयः क्रूरकर्मसु देवेशि तामसं ध्या
नमुच्यते श्वेतनावलसं कोशमुण्डमालाविभूषितं वं
दृष्ट्राकरालमत्पिंगकेशभारं दिगंबरं त्रिनेत्रं दक्षिणोर्द्ध
ह्ले ईसरुं च खड्गं तथा खट्वांगशूले च देवेशि दधानमप
रैः करैः अभयं नागपाशं च घंटां च नरकपालकं ऊर्द्धा
दिक्रमतो देवि भीमदंष्ट्रं भयानकं सर्वाभरणसंदीसं
माणिनूपुरमण्डितं किंकिणीजालसहितं ध्यायेद
६२ ट्टुकभैरवं यामलेन दक्षिणे भयं वामे वरमिति
नात्र ते विशेषः सत्वतत्वसात्विकं ध्यानमाख्यातम
पमृत्युनिवारणे आयुरारोग्यजननमपवर्गफल
प्रदं राजसं धर्मकामार्थसिद्धिदं नाम संप्रिये शत्रुक्षयक
रं भूतकृत्यापस्माररोगनुत एवं ध्यानं समाख्यातं सा
धकाभीष्टसिद्धिदं कामकर्मदिने तत्सोमादिने तथा वलिदे मा
यो महादेवि तन्नन्दकर्मफलाप्तये जितेन्द्रियः प्रतद्रूपादाज्ञे
ते ष्टफलं भवेत् रवोश्वेदं दूनेदेवि वशयेदखिलं जगत् के
रवं कुर्मैहोमात्तु त्रलाभो भवेद्ध्रुवं तिलाधनाज्जलेर्द्धि
वा धनधान्यं लभेद्ध्रुवः ९ष्ठेः श्रीतन्त्रसंभूते: ॥

वि. हुत्वा प्राप्नोति वांछितं त्रिसाहस्रवर्णो होमयुक्तस्तिज
तं. नवश्यकृत् कृत्वाय स्मारम्भतादिभवेद्याप्राज्जितेशि
५३८ वे लयविश्याति लैर्देविजङ्कयादस्रुतेश्रुवि: कृत्वादय:
938 पलायंते नेहैतेजोदिशंभयात् कृत्वाहमीतसमारभ्यया
वत्स्यान्तद्वतर्दशी· तिलैम्लएडलसंमिश्रैर्मधुरत्रयला
लितै: त्रिसहस्रं प्रतिदिनं जुहुयात्संस्कृतानलेवटुके
श्वसमभ्यर्च्य भक्ष्यभोज्यफलान्वितं नित्यं निवेद्यनैवेद्यम
धरात्रे बलिं हरेत् त्रिसहस्रं प्रतिदिनं जपित्वा प्रयतो
वशी समाप्तिदिवसे रात्रावजं हुत्वा बलिं हरेत् ततः का
रयित्वा राजानो षयेत्स्यकंपनै: प्रयोगदिवसं नित्यं
भक्ष्यभोज्यै: सद्दक्षिणै: विप्रान्समसहादेवितोषयेत्छि
नामयै समाप्तिदिवसे विंशन्समसमसमाहितः भोजयेद्
हुक्त्वि नाप्यो मोषयेजगदीश्वरि· विभित्सनेनसंतुष्टो
वटुकेश: प्रयच्छति· ततो बलेवपुज्ञानं च कीर्तिलक्ष्मी
मनोगतान् नश्यंति शत्रवस्तस्य वंहते मित्रबांधवा: श्रव
गृहान्तन्नायंते राष्ट्रं तस्य महीपते कैवलैर्लवणोद्भवाल्ल
भंतकृते फवे विभजेहत्नषं वा शाङ्गागेन परमेश्वरि दि
नशो भागमे भागमेकैकं भक्तपेहो हुत्वान्वितं श्वेतवर्त्ती
सर्वेतस्ततेमेघारोग्यवलान्वितं हीहा प्रश्नेवर्वंधापिकिंत्व
न: कन्यका: पशू: प्रयोगस्यतथायंतेवटुकायवलिंह
रेत् रुद्रयामले वंध्याचिकित्साजवीरोवालाक्रांमंस
मार्दयेत् हरिद्राहयलेवैकेवचाहूणेंततस्तं मं पयसि
त्वा तमोसूत्रेगोलकंहूतसंश्रुतं पयपेत्रविनिक्षिप्य ।
स्याप्ययेद्देवसन्निधौ प्राणायज्ञनसंस्कृत्यजपेद्वैस्सह

सक देवादेशप्रकारेण प्राशयेन्महौषधं श्रीमन्तमाश्र
यन्तं चैव लवेन सदर्शनं विद्यावंतं पुत्रवंतं महः पुत्रमवा
प्नुयात् इत्येके तथा कौलेश कोटिप्रभेदं साधयेद्विधिव
द्रस्य मंत्रेणानेन स्रवते उशीरं चंदनं देवि कुष्टं कर्पूरकुं
मे सिताक्तं मूलवाराहिं श्रीनालेपरिमेपरि नवमतीर
हृत्वाणां विल्वमूलेव शोषयेत् सत्स्नहूर्णमिदं कृत्वा गोम
येन तु लेपयेत् अन्तरिक्षे गृहीतेन कृत्वा पिण्डानि पार्वति
शोषयित्वा जपेनाथ विधिवत्संस्कृतेनले मूलमंत्रेणाद
ग्धा च भस्म संगृह्य तेपुनः मृत्पात्रे विनिक्षिप्य शोषयित्वा
यथाविधिः मालतीकेनकीपुष्पैर्वासितं सस्पृशन्शिवे अ
युतं प्रजपेन् मंत्रं तत्संमन्त्र्य भैरवं भस्मापात्रे विनिक्षिप्य संस्थ
याप्य दिनशः शिवे त्रिपुण्ड्रेतेन कुर्वीत देवोक्तविधिना द्विजः
मूर्द्धायै मूलमंत्रेण कर्नव्यं परमेश्वरि मूलेनेव सर्वैः कर्तव्य
भस्मधारणं तस्य रोगाः क्षयं यान्ति कृत्या द्रोहमहाग्रहाः
विषुवो रम्यगात् स्थिभ्यो भयं तस्य न जायते वर्द्धन्ते संपदः सर्वाः पु
त्रपौत्र कलत्रैः राजानो वश्यमायान्ति सामात्याः सपरि
च्छदाः न चाकाले मृत्युभयं तस्माद्बहुत्तरं स्मृतं पञ्चपत्रे विनि
क्षिप्य त्रिंशतं प्रजपेद्धृदयं प्राशयेन्नियतो भूत्वा पुनर्लक्ष
यं जपेत् तस्यैवं कुर्वतः पत्नी निःसीमा भवति ध्रुवं गर्भप
श्चमणी वा एणाक्ष्या तस्याश्च वचारणं भावेन सम सहादेवि भैरव
स्य प्रसादतः अत्रवचार्णं भक्षणं तथा वह्निर्दैनेस्मि लद
ज्येष्ठो भवति नावज्ञा गाकृता प्रत्यहमेकभागं प्राशयेदिति
सांप्रदायिका आसिन्प्रयोगे विशेषमाह रुद्रयामले शुक्ल
पक्षे द्वितीयायां शुक्रवारे समाहितः पूर्ववत्संजपेद्देवं सिद्धा

वि.
सं.
५३५
१३१

त्रैवानिवेदयेत् सिद्धान्ने सिद्धौदनः नम्र प्रागेव हरिद्राग
णेशप्रकरणे वक्ष्यते पलार्द्धं वै वचाचूर्णं तस्मान्नहुत
संयुक्तं पायसं पञ्चविंतिः त्रिपञ्चसहस्रं जपेद्बुधः त्रिसहस्र
जयो विशेषः अन्यत्सर्वं समानं ॥ रुद्रयामले विवादक्षेत्र
विषये च तत्थ्यागारे वारके सर्वं व देवमाराध्य नैवेद्यं चैव
सर्ववत् जपमानः स्वयं मंत्रं नमस्कृत्य वक्षुद्धिमान् विवादे
क्षेत्रमध्ये तद्देवं ध्यात्वा वतन्तृणान् अभिमंत्र्य सिद्धं प्राश्य
संध्योपास्य स्वयं प्रभुं समाहृत्य त्रिषु कालेषु नत्वैवं चैव सि
द्धाति मंत्रं जपविधिं वक्ष्ये यथावच्छृणु सुन्दरि इतराय
णकालेषु दक्षिणायनमेव च कालज्ञान सिद्धं ज्ञात्वा तान्त
त्वानिजपेत्क्रमात् हुत्वाष्टसंख्या च तं ध्यात्वा पंगारकदिने
नतः सात्विके वालरूपं वह्निं मन्त्रे चिन्तयेद्बुधः अर्चयित्वा
यथान्यायं सिद्धान्नं च निवेदयेत् पद्मपंकस्थितं सर्वमादि
मार्तण्डमध्यगं तुषारकणिकाभासं ध्यात्वा देवं समाहितः
भवेरेषु स्याष्टकं केशवगोवर्द्धमेलकं ध्यानयोगेन मंत्रं च म
नसापि जपेद्बुधः इत्येव वचनं पेलं तदा मन्त्रजपो भवेत्
मन्त्रं भंगाभिकोटी चेत् सात्विके स्वतद्रूपकं हृदये सास्मन
ध्यात्वा तन्मध्ये देवं भासिते न तस्य कालनिक्रान्ति मूर्ति
मंडलमाश्रयात् हुत्वा पत्रे च तर्दशधा भूमिषु त्रस्यं वासरे
अभ्यर्च्य विधिवद्देवं तस्याग्रे स्थापयेद्बुधः रोचनाहेमजेय
वेसंसम्यवेपिनाथतां गंधपुष्पादिना सम्यक् ध्यात्वा जपेद्यथात
चेयं न नभवन्ति संपुटकवधिलाङ्गनसेविता सौवर्णे तु कपात्रे
संगत्यैवां जने सम्यक् च पनन्ने स्नानं त्यात्रेम त्रसंग्रहः ध्यात्वा दे
वं दर्शमेन दक्षरे दं जपेद्बुधः वश्या भवन्ति ते सर्वे पात्यान्य
श्यन्ति सापकः अथाभिषेकं कुर्वीत राज्ञा विजयकांक्षिणः सर्वे

क्रमणाये देवि वितानध्वजशोभिते सर्वतोभद्रमालिख्य वेदिकायां सुरेश्वरि ॥
अष्टेद्राणामितैस्तस्य कान्तिकांशालिभिः शुभैः आपूर्य तण्डु
लैश्चापि वस्त्रैर्दोणासितैः प्रिये शालितामुपरिन्यस्य कृत्वा
तनसमन्विते संस्थाप्यविधिवद्देवि शुद्धैर्मोयैश्च पूरयेत
तस्मिन्नहरिद्रमोन्याभिपल्लवालिविनिक्षिपेत कर्पूरं
चन्दनं देवि कङ्कोलमगरुं पुनः उशीरं कुङ्कुमं बिल्वदूर्वं
लिक्तीमहामधि चंपकं मल्लिकां जातिप्रन्यलेदाडिमं त
था गोमेदं च वितिः त्रिव्यवटवसहृद्येनच सर्वेषु तासि
त्रावालवटुकं देवि सञ्जपेत राजसंस्थानरूपेनध्यानावास
वीपचारकैः प्रथमाष्टदलस्थेषु ब्रह्माद्यष्टसु पार्वति कुं
भेषु देवपायुक्तानश्रीकंठान्त्येक्रमात् आरात्क्रमपो
गेनगंधाद्यैः स्तमनोहरैः अरुतेतप्रजपेन्मंत्रं चेदास्यश्री
हरीश्वरः एषकलहसंशुद्धपात्यापसैः सन्निधानलैः सु
पकुंभान्प्रतिदिनं रात्रौ तस्मिन्बलिंहरेत् राजसोककवि
धानेनमासत्रयसमन्वितं मेषकर्कटमीनानां सासत्र
य उदाहृतैः सद्दिने शुभलग्नेवसद्द्विवाचनं सर्वकं वेदते
दांगाविद्भिर्व्वविप्रैर्मङ्गलवादिभिः नंदनस्पृष्चवामेषु नम
स्कृत्यचभैरवं भूपालवायवाविप्रसुहृदंहृजितेंद्रियं श्रा
स्त्रिकंसत्यसंपन्नअभिषेचेत्ससन्नधीः अभिषिक्तमहादे
विपुण्यपत्यमहेश्वरः अभिषेकात्समस्तक्रूरयसीदतितां
प्रिये रयान्त्रसीदतियथासाधकस्मावदर्थ्ययेत अभिषि
क्तो नरपतिशान्तकन्तरिवापरः शत्रुजपतिसंग्रामे वला
प्ध्वान्तस्पनेजननैः अभिषिक्तस्तदेवेशि प्रतिमासमहेश्वरं
षण्मासीवपिशात्स्यवचतः सागरमेखले उर्वीमुद्देशम
हतीपालिकः स्यान्तस्वतापिकः राज्ञसैन्यविनाशायराजाद

वि
ण०
५४

940

याहलिंखिड्गे ह्रीं क्रं राजसंदेविवालिलिः पाद्यमंत्रवित्
संसृज्य सर्ववदेवं मध्यरात्रे महेश्वरि प्रसन्नागमजं देवि
सर्वलक्षणसंयुतं आनीय मूलमंत्रेण स्थापयित्वा शुभे
जलैः गंधमाल्यैश्च लेहृत्वा देवस्याग्रे निधाय तां मूलमंत्रे
ण संप्रोक्ष्य हृदयेन प्रिये कवचेनाथ गृह्याथ मङ्क्त्वा येन
संतस्या प्रमृतीकृत्य सर्वांजे देवतात्यर्पणे बलिं धूपाय शाय
नेसुकान मङ्क्त्वा येत्रिधा गंधायैस्तन ततो देविकर्णे तस्य
तदक्षिणे पशुपाशाय च शक्ता विघ्नहे तदनेनजं विघ्नकर्ण
यदैवे शिवीमहीति ततः परं तत्रो जीवः समुद्भाव्यवदेह
विघ्नवादयात् इत्यं तां पशुगायत्रीं त्रिर्जपित्वा महेश्वरि
निधाय सहस्रेः खड्गं ॐ ह्रीं कालीति वह्निपा वज्रसर्वीव लो
हीतेन दण्डायेन मः इत्यथ खड्गं त्रिः सजयेद्देवि शुद्धीतस्य त
तोर्चयेत् वागीश्वरीं ब्रह्माणं लक्ष्मीनारायणौ ततः मध्ये
ग्रदेशे देवेशि दुर्गा माहेश्वरीं यजेत् इत्यर्चितं समादाय स्व
हस्ते महेश्वरि ततः स्वमंत्रयेन्मंत्री मंत्रेणानेन सुव्रते
खड्गाय खरनाशाय देवकार्याय तत्परः पशुश्छेद्यस्त्वया
शीघ्रं खड्गनाथ नमोस्तुते ततस्त्वाद्यविधिवन्निष्फलोर्व
वसानकं गोत्रं नामवसेकीर्त्य कामना ममदीर्घ्य च श्रीभैर
वः इमं छागबलिं तुभ्यं महेश्वदेत पदद्दे न समुद्यार्य क्रशाग्र
शाघ्यास्तनावितं जलं पशोस्तु निक्षिप्य शिरसि श्रीशिवेनमः
यज्ञार्थे पशवः सृष्टाः यज्ञार्थे पशुघातनं अतस्त्वां घातयिष्यामि त
स्माद्यज्ञे वधोवधः इति मंत्रोपयन्न स्वशिरस्थ छागपतं पशु प्र
संमंत्रे समुद्याव्य छित्वा त्वमं ततो वदेत् स्वाहेत्युच्चार्य तत्खड्गं
तस्य क्रोधप्रियाय च सात्मानं भैरवे ध्यायन्नमेकेन महेश्वरि

प्रहारेणसमुच्छेद्यबलिंमंत्रमिमंपठेत् शत्रुपक्षस्य
रुधिरंपिशितंचदिनेदिने भक्षयस्वगणैःसार्द्धंसाव
मेयसमन्वितं शत्रुनाशायदैवंमंत्रविदर्भ्यमुनिविक्रमः
सैन्यंशत्रोर्बलिमन्नेनकल्पयित्वामहेश्वरिः पशुनाश
हतंतस्मैत्यसम्यक्तस्मैनिवेदयेत् अनेनबलिदाने
नसंतुष्टोभैरवःस्वयं शत्रुसैन्यंविभज्याथसगणै
भ्यःप्रयच्छति: क्रुद्धःसमाशयेच्छीघ्रंनात्रकार्य्यावि
चारणा अथगजाश्वादिरक्षाप्रयोगः तत्रसारसंग्रहेग
जानांवतुरंगानांविशेषाच्छांतयेततः तच्छालामध्यो।
प्रोक्तोकुंडंकृत्वायथाविधिः जुहुयात्पायसाद्येश्चतिले
स्यघृतसंयुक्तवान् तदाविप्रान्भज्यभोज्यैस्तोषयेद्धमदक्षि
णैः सर्वाकेनप्रकारेणकलशंस्थापयेत्ततः तत्रंगणादि
भिःसम्यक्वटकेशान्समर्चयेत् अभिषिंचेज्जलैस्तैस्तुनाना
नानस्थाश्चमंत्रवित् वर्द्धीतेप्रत्यहंवैजेगजाश्चापितुरंगमाः
तेषांवशमरोगत्वंकिंमहेतीजायतेततः गजाश्वानामयंचा
श्वमवविद्विषतांसदा अस्मात्रत्यामहारत्नानानिभूमंडले
खिले अथयंत्रंप्रवक्ष्यामिवटुकस्यसुराहितेः प्रालिख्या
ष्टदलेपद्मेकर्णिकायांसमालिखेत् श्रींह्रींक्लींवांमिति
ततःपत्रेष्वरेषुविवटकायेत्यक्षराणिहिराहन्यालिखेद्वि
चे बहिः षोडशपत्रांयंपद्मंकृत्वासुशोभनं तन्मत्रेबलि
खेदेविस्वरान्षोडशस्ववते द्वाद्वात्रिंशत्यत्रंसपद्मकंपद्मंकृ
त्वाथनद्बहिः कादिसान्नाम्लिखेत्स्यपात्रत्नेपरमेश्वरि दे
ष्येयचतुरस्रेणपंत्रमेतद्वरानने नपद्दृसावदेवस्यप्रभ
दारिद्र्यनाशनं श्रीपदंडशीतंव्यापिट्टष्टग्रहनिकृन्तनंभूता

वि. ए. २५१ यस्मात्सकृत्त्वादिमगोरत्नाकरं परं अस्मात्परतरा रत्ना
नास्ति नास्ति न संशयः अस्यार्थः तत्राष्टदलपद्मं कृत्वा त
त्कर्णिकायां श्रीं ह्रीं क्लीं ह्सौः इति बीजचतुष्टयं समालिख्य विलि
ख्य तत्पत्रेषु वटुकाय स्वाहेति वर्णान्प्रतिपत्रमेकैकशो वि
लिख्य तद्बहिः षोडशदलपद्मं कृत्वा तद्दलेषु आवटुकाय
स्वाहेति षोडशवर्णानेकैकशः समालिख्य पुनस्तद्बहिः षो
डशदलकमलं कृत्वा तद्दलेषु स्वरान्सबिन्दूनालिख्य त
द्बहिर्द्वात्रिंशत्सद्दलपद्मं कृत्वा तद्दलेषु ककारादिमका
रान्तान्मातृकावर्णान्सबिन्दूनालिख्य तद्बहिर्भूगृहं संकुर्या
त् एतद्यन्त्रमक्षफलदं भवति अथ मायादिलेखनवस्य
देष्वी बीजं भवेद्यापकामबीजोत्तः निःग्रहादिषु नस्मिंस्ववी
जोत्तः शोत्यादौ भुवनेश्वरीबीजं तद्वीलिखेदिति सांप्रदायि
काः सिद्धकौलर्षिकोटिप्रभेदैः व्योमबीजसमुद्धृत्यवह्नि
मायासमन्विते बिंदुनादसमायुक्ते प्रथमे बीजमुद्धृते
गौरीचतुर्थमुद्धृत्य भीषणीप्रथमे पुनः मालिनीपंचमे
विद्धि मोहिनीप्रथमं ततः मालिनी द्वितीया पंते वा युवी
जे ततः परं सर्वबीजनसंयुक्तो नमोन्तोष्टात्तरो भवेत्
व्योमबीजं हकारः वह्निरेफः मायाईकारः बिंदुनादौ प्र
सिद्धौ एतेन भुवनेश्वरीबीजमुद्धृतं गौरी चतुर्थं
वकारः सर्वबीजं भुवनेशी बीजं नमः स्वरूपं प्रापयद्वार
तो मंत्रो ॐ नमः परिकीर्तितः सर्वसिद्धिकरः साक्षा
देन परिकीर्तितः ऋषिरस्य हरदासः छन्दोऽनुष्टुबादिदेन
देवता वटुकाः प्रोक्ता साक्षात्परशिवः प्रियः षडंगं संप्रव
क्ष्यामि वटुकस्य सुरेश्वरि ह्रीं ह्रीं ह्रूं ह्रूं समुद्धृत्य क्रोधकृद्वषट्स्वाः

वटुशाहः समुद्धार्य्यवनौवीरपदवंदन स्वद्यायपदंयन्त्वा
हृदयंपरिकीर्त्तितं वटप्रथमनेयस्माछिरसेवमुसमर्वितशि
खायैवटसंपुक्तंकवचंवटुकायच नेत्रवटुकसंपुक्तंवटु
शाहंनतःपरं दण्डोस्त्रपूर्णोयपश्चात्सम्मंत्रेसमुद्धरेत नमःस्वा
हावषट्हुंवौषट्फडंतोनियोजयेत अथषडंगन्यासमु
कारः ॐक्रांवटुवर्मावरस्व्दयायनमः ह्रींवटुप्रथमनशिर
सि ह्रूंफटशिखायै हैंवटुकायकवच ह्रौंवटुकाय नेत्रायवौ
षट् ह्रः वटुगणमणीयअस्त्रायफट्इति अत्रापिप्राग्वदंग
लीदेवकेषुपंचमर्त्तयोन्यसत्वाः ध्यानेवसर्वोक्तमेवव
अष्टलक्षंजपेत्मंत्रंदीप्तितोग्निनेंद्रियः जहुयातदशांशेन
तिलैसमधुसंयुतैः एकविंशत्यक्षरोक्तविधिनादेवमर्च
येत ततोक्तकाम्यकर्माणिमंत्रेणानेनसाधयेत अथस
र्वोक्तैकविंशाक्षरोमंत्रयवप्रणवादिद्वाविंशत्यक्षरोद्गुण
मलोक्तः तत्रदेवीप्रणवइतिमायावीजस्यनाम तत्रषडं
गमंत्रेषुप्रणवादिनेपूर्वेनोविशेषः अन्यत्सर्वतंत्रोक्तमे
व मंत्रान्तरेनतत्रैव अनंतोविंदुमानायनकुलीशाभुज
गम्युक त्रिमूर्त्तिःश्रीमुखीयुक्तः क्रोधीरेफेंडसंयुक्तव
न्हथंनरंहेवीजंवटुकायपदंततः वटुकावपुनर्ब्रूयात
यदुद्धारणायच कुरुद्वयंसमुद्धार्य्यावटुकायपुनर्वदेत
द्वितीयंवीजमुद्धार्य्यावटुकाग्निवल्लभा समुद्धृतोमहा
मंत्रश्चैतन्मिश्रशक्तिरक्षरैः अनंतःश्चाग्विंदुः अनुस्वारः तेन
आनकुलीशोहकारः भुजगः रेफः त्रिमूर्त्तिः ईकारः श्री
मुखीविंदुः नैर्मायोर्द्धतो क्रोधीककारः रंडः अनुस्वारः
सयः ॐकारः एतेरंकुरवीजमद्भुते नारस्यैवीजमर्वोक्त

वि॰ अन्यानि पदानि स्वरूपाणि तेषु द्वितीयतृतीयपदयोर्वि
गं॰ संधिः चतुर्विंशद्भिरक्षरैर्विलोके: द्वितीयंवीजं भुवनेश्वरी
५५२ वीजं अग्निवल्लभा स्वाहाकारः तथा ऋषिर्ब्रह्मा समुद्दिष्ट
छंदोऽनुष्टुबुदाहृतं अतिसर्वा देवतास्य भैरवः परिकीर्तितः
94²
वेदाष्टमुनिसंख्याणैः वसुबाणविलोचनैः मंत्रार्णैर्विन्य
समंत्री जातियुक्तैः षडंगके वेदाः ४ मुनयः ७ वसवः ८
बाणा ५ विलोचने २ जातयः प्रागेवोक्ताः शिखायां ब्रह्म
रंध्रे वपंचवक्त्रे भुनेत्रयोः कर्णयोर्घ्राणयोर्गण्डयुगे चो
ष्ठयुगे तथा दंतपंक्त्योश्च चिबुके गले वाहुयुगस्य वा स
न्धग्रे च हृदये स्तनयोरुदरे तथा नाभौ पृष्ठे स्फिचोः कट्योरु
रुपादयोः सर्वांगेषु च मंत्रार्णान्विन्यसेत्साधकोत्तमः
शिरो ललाटं भ्रूमध्ये नेत्रनासामुखेषु च गले हृदि च नाभौ
च गुह्ये चोरुयुगे तथा जानुनोः पादयोश्चैव पदानि च म
नोर्न्यसेत् प्रागुक्तविधिना देवि [illegible] नवसुधीः
पीठे पीठे यजेद्देवं प्राक्प्रोक्तेनैव वर्त्मना अथ प्रयोगः त
त्र प्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायाम
त्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये नमः हृदये श्रीवटुक
भैरवाय देवतायै नमः इति विन्यस्य ममसर्वाभीष्टसि॰
द्धये विनियोगः इति कृतांजलिः कृत्वा ओंह्रींक्रोंह्रौं हृदया
य नमः वटुकाय शिरसे आपदुद्धारणाय शिखायै हुं २
वटुकाय कवचाय ह्रीं वटुकाय नेत्राय स्वाहा अस्त्राय इ
ति मंत्रैः करषडंगन्यासं कृत्वा शिखायां ओं नमः ब्रह्म
रंध्रे ह्रीं नमः शिरसि क्रों मुखे ह्रौं दक्षकर्णे वं वामे टुं भ्रू
डायः कौं नमः नेत्रयोः वे कर्णयोः वं घ्राणयोः जं नमः

वि. शा. ५४३

ॐ नमः हृदि ह्रूं स्तनयोः ॐ उदरे ॐ नाभौ वं पृष्ठे ह्रूं स्फिचो
क्रौं कक्षयोः लिंगे ह्रौं पायौ वं ऊरुमूलयो जान्वनोः कं गेनो
कं गुल्फयोः पादांगुलिमूलयोः स्नानदग्रयोः ह्रां इति वि
न्यस्य शिरसि ॐ नमः ललाटे ह्रीं भ्रूमध्ये क्रौं नेत्रयोः ह्रौं ना
सायां वटुकाय गले आपदुद्धारणाय हृदि ॐ नाभौ ॐ
गुह्ये वटुकाय ऊर्वोः ह्रीं जान्वनोः वटुकाय पादयोः स्वाहा
नमः इति विन्यस्य ध्यानादिकं सर्वं प्राग्वत्कुर्यादिति तथा
लक्षमेकं जपेन्मंत्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः जुहुयात्तद्दशांशे
न तिलैर्हि स्वाईमे युतैः तर्पणादि ततः कृत्वा गुरुं संतोष्य
त्नतः सिद्धमंत्रः प्रकुर्यादिति तथा लक्षमेकं जपेन्मंत्रं वी
त काम्यकर्मणि साधकः सर्वान्कामानिमहादेवि सिद्धो भवेन
संशयः तथा शृणु देवि वक्ष्यामि मंत्रं वटुकभैरवस्य तत्र सर्वभो
गकरं देवि सर्वसिद्धिकरं प्रिये अर्घीशं तत्सम्बाध्यमीनेशात
जलस्थितं अग्निमूर्द्धानमेवानमदवामकरीरितः अर्घीशाद
मीनेशाद जलस्थितं वकारोपरिस्थितं अग्निमूर्द्धानं रेफशी
र्षकं तेनवई अस्त्रफट्ः ऋषिस्त्रिकोणुष्टुछंदः सवटुकोस्य देवता
मायंवीजं शक्तिः स्वामि ह्रौं विनियुज्यते दीर्घामिन्द्रुदये फ
ट् प्रोक्ते ज्वालाफट् शिरसि इति ज्वालिन्यंत शिखां दत्वा संवत
नं छदे हनफट्नेत्रमुद्दितं सर्वं ज्वालिनि फट्परंपरमंत्रैः
षडंगानि जानिप्रक्तानि कल्पयेत् वाण्ड्ये रक्तवर्णत्रिन
त्रं रक्तवाससं स्फटिकान्स्रजं मूलं दक्षिणे वापकद्वयोः
करयोर्वामयो न्यस्य टंकेत्रैवकमंडलं ध्येनं देवं सकलं वि
लसच्छविवरं स्मरेत् इति ध्यात्वा यजेत्पीठे शैवं वाण्ड्यं प्रि
ये । व एवं वाणुयसे प्रोक्तो विघ्नेह्नात दनंतरं वंडेश्वराय